

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 10. (70) évf.

1. szám. 1999 január-február.

Ára: 1000 lej.

MÚLTUNK VALLATÁSA

Az unitáriusok az erdélyi, a magyar, sőt az európai kultúra drága örökségének tekintjük **Körösfői Kriesch Aladár** (1863-1920), **A vallásszabadság kihirdetése**, 1568-ban, a tordai országgyűlésen témájú festményét.

A festmény a reprodukcióknak köszönhetően nagyon közismert, de a képen látható személyekről már akadoznak ismereteink. Ezt a hiányt pótoljuk azzal, hogy a festőművésznek 1911-ben tett vallomását felidézzük:

„**János Zsigmond** fejedelemsége alatt, 1568-ban Tordán, az ottani piaci templomban tartott országgyűlésen a rendek kimondották: »Vallását mindenki szabadon gyakorolhatja«. **Dávid Ferenc** kolozsvári prédikátor e határozatot a következő szavakkal indokolta: »mert a hit Isten ajándéka«. Ez az országgyűlés volt egyúttal hivatalos megalapítója az unitárius egyháznak is. Ennek első papját, s egyben mártírját is - **Dávid Ferencet** - látjuk a kép közepén. Balra tőle, emelkedettebb trónszékén a fejedelem, mellette két unokaöccse: **Báthory István** (a fejedelemtől balra) és **Báthory Kristóf** (jobbra). Mögötte áll az olasz **Blandrata György**, a fejedelemnek meghitt tanácsadója. Sokat hányatott ember, ki legutóbb Lengyelországból került az erdélyi udvarhoz, és az unitáriusokéhoz hasonló tanokat hozott magával külföldről. **Báthory István** és **Csáky** kancellár mögött állnak a szász rendek. **Dávid Ferenc** mögött balról (tőle jobbra) **Csáky Mihály**, a kancellár, ki nem vett nagyon részt a vallásos dolgokban, jobbról (**Dávid Ferenc**től balra) **Heltai Gáspár**, a mint a bibliát forgatja s egy másik papnak mintegy igazolja **Dávid Ferenc** mondását. Előbbre a padosorok között egy katolikus barát, aki megdöbben a hallottakon és **Mélius Péter**, debreceni prédikátor, aki szintén bizonyos kételkedéssel fogadja a szónokló szavait. Mögöttük a templom kórusa alatt a székely rendek, fönna a kórusban

az asszonyok, elől pedig a padok között egynéhány magyar rend, kiknek nevei nem fontosak.

Ez volna az egész országgyűlés képe, azé az országgyűlésé, a melynél szebbet, magasztosabbat alig ült ez a mai nemzetünk.

A képet a haza ezeréves fennállásának emlékére festettem, 1896-ban, Torda városa megrendelésére.

Javarésze lenn készült a fehérmegyei **Diódon**, hol egy hatalmas csűr volt a műtermem. Mivel a főbb szereplő egyéniségekről, egy-kettő kivételével, alig maradt fenn hiteles arckép, oda nevezetesebb erdélyi kortársak arcképeit használtam fel, akikről természet után készítettem arcképet. **Dávid Ferenc**ről sem maradt fenn semmi egykorú kép, az ő fejét is teljesen képzeletemből alkottam meg."

A festmény utóéletéről tudjuk, hogy alkotója a festménnyel elnyeri a Műbarátok Körének ösztöndíját, amely lehetőséget teremtett számára, hogy a képet Münchenben is kiállítsa és bemutassa.

A Képzőművészeti Társulat a festményről készült heliogravűr másolatot műlapként árusította. Könyves Kálmán kiadói vállalata 1911-ben reprodukciókban forgalmazta (ezt ismerjük általában), de a festményről többször is készítettek képeslap szokszorósításokat (egyházunk 1968-ban, színesben is készített).

Az idők során megsérült és a szakszerűtlen tárolástól megrongálódott festmény (nagysága 3x4 m) renoválására 1979-ben került sor. A festmény jelenleg a tordai városi múzeumban látható. Meggyőződésem, hogy annak megtekintése unitáriusságunk éppen olyan lelkiismereti követelménye, mint a dévai vár börtöncellájában található **Dávid Ferenc** emlékoszlophoz történő zarándoklásunk.

Dr. REZI ELEK

AZ ANYANYELV BIOLÓGIÁJA

Az anyanyelvű oktatás nemcsak a nemzeti önazonosság megőrzésének, hanem mindinkább az anyagi boldogulásnak, a létfenntartásnak az eszköze is. Nem kétséges, hogy a munkahely megőrzése, s a jobb munkahely megszerzése mindinkább a szakképzettségtől függ. A szakképzés azonban a tudományos alapismeretekre, az általános műveltségre, az értelmi képességek fejlesztésére épül. Nem egyszer halljuk, hogy a magyarság eltűnő az anyanyelvi oktatás és különösen a szakoktatás szükségességét. Elvégre az ország hivatalos nyelve a román, tehát a munka nyelve is az kell legyen – mondják sokan.

A beszéd nemcsak gondolatközlés, hanem a gondolkodás, az intelligencia fejlődés eszköze is. A gyermek anyanyelvén jut el a dolgok és tárgyak rendeltetésének, a folyamatok jellegzetességeinek megismeréséhez, így rögződnek a környező világgal kapcsolatos tapasztalatai. Az anyanyelvű „belső beszéd” segítségével elemezzük, hasonlítjuk össze a dolgok különböző tulajdonságait, emeljük ki, majd egyesítjük fogalmakba. A biofizikai kutatás eredményei is azt bizonyítják, hogy anyanyelven lehet a leghatékonyabban tanulni.

A kisgyermek hat-hét éves korában az anyanyelv elsajátításával óriási szellemi munkát végez. A hallott szavak sokaságát érti és képes kimondani. Anyanyelve belső logikáját, nyelvtanát, szórendjét, szóképzését többnyire helyesen alkalmazza anélkül, hogy anyanyelve szabályait tudná és értené. Mindez hogy lehetséges? Az egyszerű hang megszólaltatásához az idegsejtek és idegrostok tízezreinek szigorúan összedolgozó működtetése szükséges. E roppant kényes művelet az emberiség 80%-ánál a bal agyfélteke agykérgeiben történik, mert a beszédközpontok csak ott alakulnak ki. Az emberiség 20%-ánál, a balkezeseknél viszont fordított a helyzet. Náluk a beszédközpontok jobb oldalt találhatók. Hét-nyolc éves kor után az örökletes **nyelvrögzítő folyamat lezárul**. Az agy az anyanyelvhez közvetlenül nem kötődő szavakat, fogalmakat, idegen nyelvek szavait és azok értelmét sokkal nehezebben rögzíti, tanulja, mint kisgyermek korában, és azt is a tanult nyelvtől idegen hangzással ejti ki. Míg a kis nyelvzseni korábban anyanyelvének rohamos elsajátításával messze elhagyta a felnőttek idegen nyelvtanulásának sebességét, hét-nyolc éves kora után az idegen nyelv szóínereit és annak feldolgozását a jobb oldali agyfélteke kéregállománya veszi át, és átadja a bal oldalon levő Wernicke- és Brocka- féle beszédközpontoknak, miáltal a szavak hangzása annyira módosul, hogy felismerhető az, hogy az illető nem az anyanyelvén beszél. A fenti idegfolyamatok feltárását, a jelenlegi agykutatások eredményeit modern műszerek tették lehetővé, mint amilyen: a pozitron emissziós tomográf, amely keresztmetszetében jelzi az aktív agyszerkezetet, és a transzkraniális mágneses ingerületet keltő készülék, amivel bekapcsolható, illetve megszüntethető az agy igen kis részének működése.

Mi történik, ha a gyermek más nyelvű környezetbe kerül? Jelképesen szólva, lelkileg süketnéma lesz, nem érti, amit mondanak, nem tudja kifejezni gondolatait. Hosszú és megter-

helő folyamat után kezdi asszociálni a két nyelv azonos jelentésű szavait, de a szópárokban csak az anyanyelv szavai bírnak tényleges jelentéstartalommal.

A második nyelv használata során folyamatosan mindenki arra kényszerül, hogy gondolatban fordítsa anyanyelvére a szavakat, az megterheli és lelassítja a gondolkodást. Csak többéves gyakorlás után juthat el az ember (s nem is mindenki), hogy a második nyelven gondolkodjék. Az anyanyelv, az oktatási nyelv és az intelligencia fejlettségének a viszonyát vizsgálva, ír kutatók megállapították, hogy az intelligencia szintjénél azokról a gyermekeknél a legalacsonyabb, akik nem anyanyelvükön tanulnak az iskolában. A legfejlettebb intelligencia szintet azokról a gyermekeknél mérték, akik anyanyelvükön tanulnak, de játék közben, a más anyanyelvű gyermek - pájtásokkal érintkezve, spontánul egy második nyelvet is elsajátított. Vannak azonban súlyosabb következményei is a nem anyanyelven való tanulásnak. Megfigyelték, hogy a nem anyanyelvi osztályba kényszerített tanulóknál magatartászavar léphet fel. Nyílt, közlékeny gyermekek gátlásossá, zárkózottá, barátságtalanná, nyugodt, kiegyensúlyozott gyermekek agresszívakká, hisztérikusokká válhatnak. Ezekre a következtetésekre is kell gondolniuk azoknak, akik nem az anyanyelvű oktatást választják gyermekeik számára.

Amikor feltesszük magunknak azt a kérdést, hogy milyen nyelven is taníttassuk gyermekeinket, tisztázni kell a tanítási célokat. Mit is várunk el gyermekeinktől? Azt, hogy új ismeretek birtokába jussanak, tanuljanak meg rendszeresen, logikusan gondolkodni, érvelni. Biztos vagyok benne, hogy megérteni valamit legjobban az anyanyelven lehet. Nagy divat lett mostanában – már első osztálytól – román, német vagy angol osztályba adni a gyerekeket. Ami azt jelenti, hogy minden tantárgyat - zene, matematika, természetismeret, beszédfejlesztés stb. - idegen nyelven tanulnak. Nem tartom jó ötletnek az ilyen típusú osztályok működtetését. A tanuló energiáját nem arra kell felhasználni, hogy idegen szavakat magoljon napestig, hanem arra, hogy tanuljon meg logikusan gondolkodni, és szépen fejezze ki gondolatait az anyanyelvén. Ha ez sikerült, biztos képes lesz majd arra is, hogy fokozatosan idegen nyelveket is elsajátítson.

A román nyelv elsajátítása természetesen nem azért szükséges, mert kötelező, hanem azért mert érdekünk. Ez azonban olyan módszertani kérdés, amely épp az anyanyelvi oktatásra támaszkodva oldható csak meg.

Nekem tanácsként egy Kosztolányi idézet jut eszembe:

„Az a tény, hogy anyanyelvem magyar és magyarul beszélek, gondolkozom, írok, életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható. Nem külsőséges valami, mint a kabátom, még olyan sem, mint a testem. Fontosabb annál, hogy magas vagyok-e vagy alacsony, erős-e vagy gyöngy. Mélyen benne van a vérem csöppjeiben, idegeim dúcában, metafizikai rejtélyként. Ebben az egyedülálló életben csak így nyilatkozhatok meg igazán.”

POPA MÁRTA igazgatónő

13 gyöker egy gyökértelen kornak

1. Szánj időt az önnevelésre. Ne töltsd ki minden órát feszült teljesítményhajszóval tevékenységgel, vagy ami még rosszabb, eltompító, unalmas semmittevéssel.
2. Fedezd fel azokat a neked leginkább megfelelő szellemi gyakorlatokat, amelyek növekedésedben segíthetnek: imádkozás vagy meditáció, csendes szemlélődés, sétálás, zenehallgatás stb.
3. Elszánt törekvéssel menj elébe mindannak, aminek megvalósulását szeretnéd: ezzel valószínűleg már be is ütemezted a megvalósulását.
4. Tedd jellemed részévé a nagylelkűséget. Inkább légy naiv, mintsem gyanakvó a világgal szemben. Az életben kevés alkalom kínálkozik, amikor önmagadat és javaidat megoszthatod. Egyet se mulassz el. A cserkészek azon eszménye, hogy minden nap tégy valami jót, nem is volt egy rossz ötlet.
5. Keresd azoknak a társaságát, akiknek jelenlétében nagyobbá válsz, mintsem azokét, akik lehúznak. Gondoskodj arról, hogy legalább hetente egyszer legyen részed ebben. Ha nem ismersz ilyen személyeket, kutasd fel őket.
6. Tanulj! Nem elég az, hogy jól érzed magad, annak fenntartásáért a helyes megoldásokat gyakran elutasítod. A kétkedés kihegyezett tűre, a rákérdezni tudás kiélezett szikéje, a tudás átvilágító fénye - csak ezekkel indulhatsz neki a hit nagy kalandjának.
7. Időnként válassz más környezetet, a legalkalmasabb erre az utazás. Ilyenkor lépd át a megszokás rítusait, nézz úgy a világra, mintha először látnál benne mindent; ismerkedj új helyzetekkel, e kihívás által serkentheted elmédet és szellemedet.
8. Végy birtokba minden lehetőséget. Műveld érzelmeidet: olvass verseket, nézz műalkotásokat, hallgass igazi jó zenét, álmoldj. És műveld értelmeket: olvass rejtélyes, provokatív könyveket, jegyzetömbön elemezz egy helyzetet, hallgass előadásokat olyan témákról, amelyekről szeretnél többet megtudni.
9. Rendszeresítsd életedben egy olyan időszakot, amelyet a mások szolgálatának ajánlasz. Ezzel megszabadulhatsz a folyton magaddal foglalkozás terhétől. Tudatosítsd magadban, hogy sokan vannak, akik nálad súlyosabb terheket cipelnek. Ezzel ugyanakkor valami jót is tehetsz az emberi dráma előmozdításáért.
10. Hozz anyagi áldozatot azon kezdeményezések támogatására, amelyek saját eszméidhez a legközelebb állnak. Halhatatlan mivoltunk számára ez a legbiztosabb megnyilvánulási lehetőség, lejárt éveink után itt valami továbbfolytatódik belőlünk. Ez részévé tesz a folytatólagos emberi láncolatnak. Méltó az emberhez. 10% a teljes jövedelmedből már egy jó arány. Ha messze az átlagon felül keresel, ez lehet 20% is.
11. Amikor rendezettnek érzed magad, de unottnak és bágyadtnak, dolgozz önmagad határain. Jelölj meg olyan területeket, amelyeken még növekedned kell (pl. valamely csoport elfogadása, a csend felfedezése, nagylelkűség), aztán válassz ki magadnak egy olyan helyet, ahol kis kockázattal lehetsz nyitott azokra a tapasztalásokra.
12. Adj hálát rendszeresen közösségben is. A megerősítés fontos. Az, hogy egyszerre váljunk egymás számára támaszokká, még fontosabb. A mindennapi élet mindannyiunkat kikezdett. Szükségünk van arra, hogy saját értékeinket szemünk előtt tartsuk, és időről-időre megerősödjünk azokban.
13. Légy része egy tartalmas közösségnek. Nem kell teljesen benne élned, még csak naponkénti részvételt sem jelent, de egy olyan közösséget, amely több mint véletlenszerű, több mint egy klub, vagy mint egy érdektömörülés. Egy közösség, amelyben a minden emberben adott lényeg vonalán vagy másokkal összekötve. Egy közösség, melynek meghatározott értékei vannak. Egy közösség, mely felkínálja számodra a növekedés és a szolgálat lehetőségeit. Egy közösség, mely esélyt ad számodra a szenttel való találkozásra.
Egy egyház esetenként megfelelő lehet.

A felsoroltakhoz hozzáadhatsz vagy elvehetsz, vagy alkossd meg a sajátodat. A lényeg egyszerű: légy több általa azoknál, akik végzetüket siratják, az idő elmúlását, melyben élünk adatott, vagy azoknál, akik esendőségükön keseregnek.

PETER RAIBLE nyomán (C.Sz)

ÚJRA EGYÜTT A LÓKODI ÖREGESSEKKEL

Régi ígéretünket betartottuk. Karácsony ünnepén a rénszarvasok helyett Peguet motor húzta ajándékokkal megrakott (szán)autónkat a Homoród-mente felé.

Érdeklődésünket leginkább az a gondolat foglalkoztatta, hogy a régi ismerős arcok közül vajon kivel fogunk még találkozni.

Látogatásunk kirándulási alkalom is volt egyben. Útközben meséltem a vidék érdekességeit, beszéltünk a Karácsony ünnepéről, amely lassan, ahogy az angyal szárnyán jött, úgy tova is tűnt, s újra egy évig kell várni, nagy várakozásban, amíg megint felkeres, meglátogat bennünket.

Beszélggettünk az emberekről, a ma emberéről, az időnkől kitélt, mert az útviszonyok méltók voltak a téli időhöz, az autóban pedig súlyos volt a berakott csomag(ok), szükség volt a nagy óvatosságra.

Az emberekről lévén szó, elmeséltem az útítársaknak a karácsony szombati megdöbbenő jelenetet, amelynek történetesen szemtanúja voltam. Érdemes elolvasni.

Két szegény, egy férfi és egy nő, lehet házastársak voltak, lehet csak véletlenszerű sorstársak, számkivetettek, Marosvásárhely utcáin (én a Főtéren láttam őket) kóboroltak, kéregettek. De nem akárhogy!

Vékony felöltőt viseltek, alatta az ingről a gombok már rég lehulltak, az egyik leghűvösebb téli nap hideg szele mellüknek ütődött, a nadrágjuk szakadt volt, a lábukon nem volt cipő, de még zokni sem! A velük szembejövő bakancsos, csizmás úriemberek és hölgyek, persze külsejük is feljogosította őket erre, a járda közepén a kitaposott, száraz utat választották, nehogy véletlenül elessenek, és valami bajuk történjen az ünnepekre. A két szerencsétlen kitért a járókelők elől, a járda szélén, a havas-jeges részen mentek, de az is meglehet, lábuk már megfagyott és nem is érezték a hideget. Még a jobbak eset, mert a hőmérők odakint -22 C-fokot mutattak.

A „senki barátai” két ember, mert nem állatnak néztek ki, minden járókelőhöz segítségért esedeztek, adjanak valami keveset abból, ami zsebükben vagy megrakott csomagjaikban van, hogy nekik is lehessen karácsonyuk. Előre ismert a válasz: nem adtak semmit, mert nekik megvannak a választott-válogatott személyei, akiknek ajándékot kell venni és adni, s különben is, biztos megisszák vagy pénzért eladják - így vélekedhettek, okoskodhattak. Pedig ők is magyarul beszéltek!

Egy páran adtunk nekik, keveset, de a hála, s az öröm, ami arcukon látszott, leírhatatlan volt, a költő szá-

vával élve: „*nincs rá szó, nincs rá fogalom*”.

Innen merítettem ünnepi beszédem alap gondolatát is: „*nem volt nekik helyük a vendégfogadó háznál*”. (Lk 2,7). Mikor a templomban elmeséltem, néma csend uralkodott az elmondottak hallatán.

Igen, mindenki bezárta jó erősen szeretet-hajlékának, lelkének és szívének ajtaját, s a két sorsverte vándornak nem maradt hely ebben a szeretettel teleprédikált és nagy szavakkal teletöltött nagy vendégfogadó házban: a világon.

És amikor az istentisztelet végeztével elmondtam, hogy újra készülünk a lókodi öregotthon lakóit felkeresni, és elvinni nekik szeretetadományainkat, gyűlteket, sokasodtak a csomagok, s nemcsak **Marosszentgyörgyről**, **Nagyernyéből** és **Szászrégenből**, de **Székelykálból**, **Iszlóból**, **Nyárádszentmártonból** és **Csíkfalvából** is. Gyűlteket, mert e falvak unitáriusai és más felekezetű emberei megértették a Karácsony igazi üzenetét: mi Istentől nagy ajándékot kaptunk, amit anyagiakban sohasem tudunk Neki meghálálni, de akkor lesz igazi a mi ünnepünk, ha ezt az örömet tovább adjuk, ha mi is megajándékozunk másokat, a rászorultakat is, nemcsak szeretteinket.

Lókodba estére érkezünk meg, de már vártak ránk, telefondróton küldtük előre futárainkat. Kiraktuk az élelmet, amit magunkkal vittünk, majd édességekkel és narancsokkal a kezünkben felmentünk az emeleti szobákba, ahol az öregek vannak elszállásolva. Három karácsonyi éneket énekeltünk el, majd rövid, ünnepet köszöntő beszédet mondtam, együtt imádkozva és örülve a találkozás perceinek. A magukra hagyott öregek sírtak, aztán sírtunk mindannyian – örömünkben? keserűségünkben? – csak a jó Isten tudja!

Rövid köszöntőnk után átadtuk a csekély ajándékokat, és beszélgettünk. Megkérdeztük az öregeket, kereste-e fel valaki családtagjaik közül, vagy jöttek-e még más falvakból is látogatók? Az árva öregek választ megerősítette **Zakariás Klára** gondnoknő is: senki sem járt előttünk Lókodban az ünnepnapok alatt.

Sok újat tudtunk meg az öregotthon helyzetéről, de kár felsorolni, jelentéktelen szavak halmaza, és esetleg értelmetlen félremagyarázások okozója lenne csupán.

Tény, hogy magunk előtt láttuk újra azokat, akik számára megint csak nem volt hely a szeretet nagy vendégfogadó házában. S ezzel szöges ellentétben halljuk, nem egy, de számtalan alkalommal, egyik-másik emberről vélekedve: akkora szeretet van benne, hogy

megnyerhetné az egész világot. Vajon így van ez, nagy általánosságban is? Mert sokszor hangzik el ajkunkról: mi azok kell legyünk, akik a foglyoknak szabadulást hirdetünk, a betegeket meggyógyítjuk, a szegényeken segítünk. Ezzel szemben a világ reálképét tekintve, az akarat terén még mindig sok a mulasztás.

Karácsonykor ott, Lókodban is várták a csillag megjelenését, a biztatást: „Ne féljete, mert imé hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz.”

Mi, a szegény pásztorok ott voltunk a szeretet, a Jézuska jászolbölcsőjénél, hallgattuk együtt, közösen lelkünk angyali karának szózatát: „Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békeség, és az emberekhez jóakarát”.

De vártuk a bölcs és hatalmas királyokat, a napkeleti bölcsek képében megjelenő embertársakat, hogy együtt is ünnepeljünk és tisztelgjünk, mert így szép az ünnep, ha a nagy-nagy család összegyűl.

Hiába várták és vártuk a királyokat, az idő lejárt, haza kellett jöjjünk, s úgy éreztük, a királyok az idén is lekésték a karácsonyt. Lehet, jövőre jönnek majd. Majd egyszer, még semmi sem késő. Pedig ott is mind magyarok laknak, és unitárius is van közöttük.

Békét hagyunk ott, és mi is békeséget hoztunk magunkkal otthonainkba.

Köszönjük a támogatást **Birtalan István** és **Horváth Lajos** üzletvezetőknek Marosszentgyörgyről, **Hánesz János** sárpataki üzletvezetőnek, **Bálint József** orvostanhallgatónak, **Kisgyörgy Emília** marosvásárhelyi ny. gyógyszerésznőnek, a malomiparnak **Klócza Attilán** keresztül, valamint **marosszentgyörgyi, nagyernyei, szászrégeni, székelykáli, iszlói, nyárad-szentmártoni és csíkfalvi embertársainknak**, akiknek neveit felsorolni kevés lenne e hely. Köszönünk mindent!

Ha az Isten megsegít és élünk, Húsvétkor megint ott leszünk!

Isten áldása kísérjen minket az új esztendőben is!

Ima

1 Sám 2, 27–29/35–36

Örökkévaló Isten, mennyei édes Atyánk!
Te, aki asztalt terítesz az éhező madárnak
s hófehér titkod palástjával leborítva
egyetlen bölcs papoddá
kened fel kopárra dermedt világodat,
aki megmutatkozol hitünkben,
hogy majd elrejtőződjél egy életen át
életünk bugyraiban.
Így csalogatva lépteinket, fohászunkat,
holnapunkat
a végtelenség felé,
hogy játszva vágyódjunk utánad
halálosan komolyan,
ahogy a víz csorog,
mint néma tükre a tónak,
ahogy csilingel a csengő.
Így járod életünket, szélteben-hosszában
akár az ünnepnapok.
Hálát adunk egykori hitünkért,
hogy egyetlen falat kenyér,
egyetlen ezüstpénzecske csupán
egyetlen őszinte szó hitéért
egykor pályára tettél,
meghívtál papjaidnak,
s az ünnepek utáni kopasztott hangú lelkünkön
mégis otffelejtet mindig
hófehér titkod palástját,
mely ápol s eltakar.
Hálát adunk a végtelenbe feszülő lélekért
mely a húsba-maró fájdalom húrjának zenéjét
feléd küldheti,
a háborúért s a békéért, mely
háborgó hullámként nyaldossa eszméink meszes
sziklafalát.
Bocsásd meg Atyánk fiatalos lázongásainkat
s tarts meg lázongó ifjúnak,
csalogass a megterített asztal reményével
a jövő felé,
ölelj testvéri és anyai karokkal magadhoz,
most, amikor zenéjét küldi feléd
a falatnyi hitet kereső vándor kopogása
az emberi gyengeségért és tisztességért
odaadandó szolgálat
öröme, könnye és jövője. Ámen.

AKIK ELŐTTÜNK JÁRTAK

DOBAI ISTVÁN
(1898-1938)

Mottó:

*"Akarom Igazság, Jóság által a Szépet,
Akarom, hogy békében éljenek a népek."*

Dobai István 1898. január 22-én született Székelyudvarhelyen. Nem unitáriusnak született, de azzá lett teljes lelkéből. Dobai István már gyermekkorában megkóstolta Istennek azt az ajándékát, melyet balsorsnak, szenvedésnek neveznek. Apját elveszítette mielőtt megszületett volna. Édesanyja emlékét pedig így említi meg: *"Sohasem láttam, és mégis látom, / Nyomon kísér, mint örök álom, / Az anyám."* Elhalt édesanyja helyett egyik nagynénje nevelte fel. Középiskolai tanulmányait szülővárosában, Székelykeresztúron kezdte, s a kolozsvári tanítóképzőben végezte. Tanítói oklevelet szerzett, de lelke azt súgta, akarata oda vezérelte, hogy ne csak közismereti tárgyaknak legyen a tanítója, és ne csak a gyermekeknek és ifjaknak, hanem minden Isten után szomjúhozó léleknek: gyermeknek, ifjúnak, férfiaknak és nőknek, öregeknek és aggastyánoknak vigasztalója, támogatója, vezére, barátja és prófétája. Ezért kiegészítette tanulmányait, érettségit tett, s a teológiai akadémia elvégzése után lelkészi oklevelet szerzett. Néhány évig Homoród-újfaluban, azután pedig Vargyason volt lelkész.

A teológiai tanulmányok mellett a műzsáknak hódolt. Lantját a nemes érzelmek, a szülők iránt való bánatos szeretet, visszaemlékezés, és szíve választottja iránt érzett benső nemes vonzalom hatja át.

A költő Dobai István nevével a *Pásztortűz* hasábjain találkozunk a legtöbbször, mint a *Tizenegyek* egyik tagja. A *Tizenegyek* társasága hangoztatta, hogy a népre kell épülnie minden elgondolásuknak, a népet kell szolgálni minden társadalmi rétegnek, főként az értelmiségieknek. Hogy mit értettek a népen, azt ők maguk sem tisztázták. Valószínű, hogy mind a tizenegy mást és mást.

A *Pásztortűz* egyik cikkírója így ír róluk: *"Tizenegy fiatal erdélyi magyar író egymás mellé társult, hogy eddigi termelésük legjavát egy antológia keretében a közönségnek bemutassák. A gárda névsorában szereplők közül Dobai István, Finta Zoltán, Jakab Géza, br. Kemény János, Maksay Albert és Mihály László verseket, Kacsó Sándor, Szent-Iványi Sándor és Tamási Áron elbeszéléseket, Balázs Ferenc és Jancsó Béla pedig tanulmányokat fognak adni a tíz évre tervezett kötetben..."*

Az *"Erdélyi írók antológiája"* megjelenése előtt egy évvel, 1922-ben, Dobai Istvánnak önálló verseskötete jelenik meg *Messiásod* címen.

"Messiásod című kötete a meginduló, talentumos poéták két megszokott rekvizitumán: fiatalságon és a tehetségen kívül egy értékes vonással rendelkezik: a komolysággal. A fiatal szerző nem a húszévesektől megszokott könnyelmű nemtörődömséggel, hanem meglepő komolysággal veszi, nézi, vizsgálja az életet" írja Walter Gyula.

Dobai István a lelkészi munkába is teljes odaadással elmerült. Érezte népének szíve dobbanását, s mindent megtett az egyesekért és az egyházközségért, ami tőle telhetett. Mindkét egyházközségnek népe teljes odaadással ragaszkodott hozzá, mert benne az igazi, szeretetteljes lelkipásztort látta, aki életét is kész föláldozni a nyájért.

Mint égő gyertya, másoknak világítva, önmagát fogyasztja, mint a monda szerint a pelikán saját vérével táplálja kicsinyeit, úgy emésztette fel Dobai István fiatalon testi és lelki erőit előbb a homoródújfalvi, s később a vargyasi gyülekezete építésére. Prófétai lélek lakozott benne, mellyel nemcsak meglátta a magasabb rendű igazságot, hanem másokat is magával ragadni igyekezett.

Dobai István 1938. szeptember 4-én hosszas szenvedés után hunyt el Vargyason, nyolc évi ottani szolgálat után. A vargyasiak így emlékeznek rá a gyászjelentésben: *"Imáinkat az égbe-emelő ajkai örökre elnémultak, érettünk érző meleg, jó szíve megszűnt dobogni, rólunk gondoskodó, minket oktató fényes elméje már elpihent, de szelleme él, hat és tovább munkálkodik miközöttünk"*.

Dobai István rövid, derékban kettétört rövid életében is sokat élt, sokat munkálkodott és sokat szenvedett. Rája igazán találnak Az ember tragédiájának eme szavai: *"Minden, ami él, egyenlő soká él. A százados fa s az egynapos rovar. Esmél, örül, szeret és elbukik, amint napszámát s vágyait betölté."*

FAZAKAS LEVENTE IV. éves teol. halig.

KÖSZÖNÖM

*Atyám, szelíd napod nyájas bibora
A csend virágát ültette szívembe,
A boldog békesség édes színbora
Imás mámorom csendszavát termette:*

*Imádlak, jó Atyám, békesség Ura!
Hálával küldöm a lelkemet Eléd;
Ma nem vagyok képes földi alkura,
Fel kell öltennem fehér imám mezét.*

*Köszönöm a csendet, a földi békét,
Köszönöm jóságod víg napsütését,
Köszönöm a múltban kapott boldogságot.*

*És köszönöm, amit ezután várok.
Köszönöm Irénét s lelkében a szépet,
Köszönve köszönök és semmit sem kérek.*

MESSIÁSOD

*Uram, én messzire látok,
A lelkemben él
Egy új messiásod.*

*Uram, én messzire törnék,
De nem követnek
A kislelkű törpék.*

*Uram, én szépen beszélek,
De kár a szavam
Süketek fülének.*

*S uram, ha egyedül járok,
Lehetek-e így
Igaz Messiásod?*

AUGUSZTUSI CSILLAGJÁTÉK

Folyó év augusztusában olyan eseménynek lehetünk közvetlen tanúi, amely egy emberöltő alatt talán csak egyszer adatik meg nagytöbbségünk számára. A teljes napfogyatkozás - amely a szóban forgó eseményt képezi - igen ritka, mert a Földön csupán egy keskeny, hosszú sávból figyelhető meg. Ennek értelmében mindannyiunknak érdeke minél több értesülést összegyűjteni erről az egyedi alkalomról, hogy kellőképpen felkészülhessünk a „fogadására”.

Egy napfogyatkozás csak akkor következhet be, amikor a Hold a Föld és a Nap közé kerül, azaz újhold idején. Ez az eshetőség, a Nap körül keringő Föld és a Föld körül keringő Hold sajátos viszonyából alakul ki. A napfogyatkozás lehet teljes, ha a Föld egy bizonyos pontjáról nézve a takarás 100%-os. Ha a Napnak csupán egy bizonyos részét látjuk eltakarva, akkor részleges napfogyatkozásról beszélhetünk. Ha pedig a fogyatkozás akkor következik be, amikor a Hold a legnagyobb távolságban van a Földtől, úgy a Hold korongja nem elég nagy ahhoz, hogy a Napot teljesen elfedje, akkor gyűrűs napfogyatkozás következik be. A teljes napfogyatkozás ideje alatt - néhány percig - a Hold által eltakart Napból csupán a koronát láthatjuk, miközben fényes nappal sötétségbe borul a teljes környezetünk.

1999. augusztus 11. - ez lesz az évezred utolsó napfogyatkozása, melynek maximuma Románia területére esik. A fogyatkozási sáv - melynek szélessége 112 km - áthalad egész Európán, ÉNY-DK irányban, érintve Angliát, Franciaországot, Németországot, Ausztriát, Magyarországot, Romániát, Bulgáriát és Törökországot. A fogyatkozás pontos ideje, kevéssel dél után 14 h 04 perckor (11 h 04 perc GMT) lesz, a helyi időnek megfelelően, a maximális időtartama pedig 2 perc 23 másodperc. A takarás a fogyatkozási sávon belül 100%-os, tőle északra és délre távolodva mind kisebb. Számítások szerint a következő - Európából is látható - teljes napfogyatkozás 30 év múlva jelentkezik, míg a következő Romániából látható teljes napfogyatkozás csupán 2236-ban várható!

A teljes napfogyatkozások igen ritka alkalmat nyújtanak a csillagászok számára, akik ezáltal fontos megfigyeléseket végezhetnek el, a Nap külső légkörében - napkoronán - végbe-menő folyamatokra és jelenségekre vonatkozólag. Ennek következtében nagyméretű szakember és turistaáramlás várható - a Föld minden részéről - a napfogyatkozás övezetébe.

Egyértelműen hiszem, hogy nemcsak a belföldi és külföldi csillagászok és napfizikusok, valamint az idezarándokoló turisták számára lesz ez világraszóló esemény, hanem számunkra is, akik talán kiváltságosnak mondható helyzetben találjuk magunkat az évezred utolsó legfontosabb kozmikus eseményével szemben. Éppen ezért mindannyiunk számára fontos kellőképpen felkészülni és részt venni az égitestek felejt-hetetlen - néha varázsszerű, de pontosan meghatározott - játékában.

KORODI LÁSZLÓ tanár

Tudnivalók a farsangról

Farsangnak a vízkereszt napjától (január 6) hamvazó-szerdáig tartó időszakot nevezzük. A farsangi szokások és hiedelmek zömének szempontjából azonban többnyire *farsangvasárnap*, *farsanghétfő* és *húshagyókedd* alkotja a farsangot. Néhol, különösen Keleten és Északon, a határa kitolódik. A *hamvazószerdát* követő napon az egynapos böjt után a böjtöt felfüggesztik, hogy a farsangi maradékot elfogyaszthassák. Ennek a napnak *zabáló*-, *torkos*- vagy *tozbódócsütörtök* a neve. A farsang bajor-osztrák jövevényszó: a „*vaschang*”-ból származik. Első írásos jelentkezését 1283-ból bajor-osztrák adatokból ismerjük. Magyarországon a farsang kialakulása a középkorra tehető, elsősorban német hatás eredményeként. Elterjedése valószínűleg három fő területen történt: a királyi udvarban, a városi polgárság és a falusi lakosság körében. A királyi udvarban jelentős volt az itáliai hatás, míg a másik két szinten német hatással kell számolni. Ezt az is bizonyítja, hogy a *karnevál* – amely olasz jövevényszó –, bár számos európai nyelvben megtalálható, nálunk a farsangra nem honosodott meg. A farsanghoz a karácsonyi ünnepkör után a leggazdagabb jelesnapi szokáshagyomány kapcsolódik. Legjellemzőbb eseménye az álarcos, jelmezes alakoskodás, amely majdnem minden farsangi szokásban előfordul. Történeti adatok tanúsága szerint a 15. század óta ismeretes és kedvelt, és számos formája ma is él Magyarországon. Leggyakrabban *adománygyűjtő szokással* kapcsolódik (*dőre*, *bakkuszjárás*). A farsangi mulatság színhelyén vagy házaknál előadott *dramatikusjáték* (*halottas játék*, *betyárjáték*, *lakodalmas játék*, *rabvágás*).

A busójárás a Mohács környéki délszlávok alakoskodó felvonulása. Erdély több helyén húshagyókeden adták elő a dúsgazdagolás elnevezésű dramatikus játékot is. „Húshagyókedenek azért nevezték, mert mindenkor keddre esik, és a böjtösök akkor elhagyván a húsételt, böjtölésekhez fognak”, tudniillik a következő szerdai napon.

A vallásfelekezetek közötti szokás keveredésére jellemző, hogy a húshagyó keddet, mint a vidámság alkalmát, mindmáig sok helyen gyakorolják a reformátusok is. Egyes vidékeken (pl. a Küüllő mentén) „*púpos napnak*” nevezik, amikor bőséges vacsorát fogyasztanak (pánkóval, főtt kolbásszal stb.), s „*maskarába*” öltözve keresik fel a rokonokat és a szomszédokat.

A farsangban gyakori az állatalakoskodás, mint pl. a *golyaalakoskodás*, *kecskealakoskodás*, *lóalakoskodás*, *medvealakoskodás*. A maszkos alakoskodók dramatikus játéka és a felvonulások mellett fontos esemény az ünnepinél is gazdagabb evés-ivás, tánc, mulatozás az ivóban, fonóházban vagy más közösségi helyen. A mulatság gyakran elkülönült nemenként és korcsoportonként (*asszonyfarsang*). Kezdeté néhol a farsang utolsó előtti vasárnapján, a lányok vasárnapján kezdődik (*talalajvasárnap*). A Felvidék némely területén a farsang vasárnapja előtti ún. kövércsütörtök a mulatozás első napja. A legények a muzsikussal végigjárják a falu utcáit. A lányos házak előtt táncolnak, és a házbeli lányt is

megtáncoltatják, aki ezért pénzt ad a legényeknek. A pénzből a muzsikusokat és a mulatozás költségeit fizetik. A farsanghoz általánosan elterjedt *köszöntő szokások* (*farsangi köszöntő*, *sardó vasárnap*, *talalajvasárnap*), illetve *adománygyűjtő felvonulások* is közös mulatsággal zárulnak. Legények és fiúgyermekek *ügyességpróbái* is ismeretesek voltak néhol farsangkor (*kakasütés*, *gúnáryakszakítás*). Magyarországon is élt az Európa-szerte ismert szokás a *böjt és a farsang tréfás küzdelméről* (*Cibere vajda és Konc király*).

Bizonyos húshagyókeddi szokások a farsang, illetve az egész tél elmúltát jelképezik: *farsangtemetés*, *bőgőtemetés* (*halottas játék*, *téltemetés*). A farsanghoz számos *termékenységvarázsló*, illetve *termésvarázsló cselekmények és hiedelmek* kapcsolódnak, ezek részint a köszöntők jókívánságaiban, a dramatikus játékok egyes mozzanataiban nyilvánultak meg, részint bizonyos, elsősorban a kender növekedésével kapcsolatos előírásokban, pl. a farsangi mulatságban nagyokat kell ugrani, hogy nagyra nőjön a kender, a húslevesbe ugyane célból hosszú laskát kell főzni. Sokfelé elterjedt hit szerint húshagyókeden kell a vetnivaló kukoricát lemorzsolni, vagy bizonyos gyümölcsfákat, illetve a szőlő négy sarkán egy-egy tökét megmetszeni. A farsang legarchaikusabb elemei a hétfalusi csángók *boricatáncában* és a *különféle állatalakoskodásokban* kereshetők. A farsang szokásainak alakulására számos történeti utalásból következtethetünk, hadd utaljunk itt csak Bod Péter Szent Heortokrates és Temesvári Pelbárt *Pomerium de tempore c.* művére. Világi és egyházi írók, katolikus papok és protestáns prédikátorok egyöntetűen elítélik a farsangi mulatozást, amelyet az ördög ünnepének tartanak. A magyar farsang és az európai népek hagyománya között több párhuzamot ismerünk.

A farsangi bál a naptári év jeles napjaihoz fűződő táncalkalmak közül a legjelentősebb, amelyet a farsang három utolsó napján rendeznek meg. Számos helyen már kövércsütörtökön elkezdődött a tánc, de a legzajosabb a húshagyókeddi volt, amely éjfélig tartott. A farsang valamelyik napján tartották meg a páros és nők bálját is. Gyakori volt farsangkor a gyermekbál is.

A Magyar Néprajzi Lexikon (Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979), valamint Tőkés István *Hétköznapiak - ünnepnapok* (Kolozsvár, 1991) c. műve alapján összeállította PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS, II. éves teol. hallg.

NŐK VILÁGA

Jelentés az UNOSZ V. kézimunka-tanfolyamáról 1999. január 25-30., Kolozsvár

Ötödik kézimunka-tanfolyamunkat csak decemberben hirdettük meg, így előkészítésére nagyon rövid idő állott rendelkezésünkre, mert a vakációban akartuk megrendezni, s ez az idén sokkal korábban volt, mint az eddigi években. Mindemellett sikerült megfelelő programot összeállítani, és rangos előadókat megnyerni, amint a mellékelt napirendből is látható.

A tanfolyam iránt nagy volt az érdeklődés, habár többen visszamondták az utolsó pillanatban a részvételt, eddigi legnépesebb tanfolyamunk lett, **39-en vettünk részt, ebből 24 vidéki unitárius nő, 15 nőszövetség képviselőjében, 8 kolozsvári nőszövetségünkétől, és 7 vendég, akik a rádióból, újságból értesültek.**

Résztevőink egyházkörönkénti megoszlása a következő:

Kolozs-Torda: 9 személy, ebből Kolozsvár 8, Sinfalva 1.

Maros-Küküllő: 11 személy, ebből Bözöd 3, Jobbágyfalva 1, Magyarsáros 1, Medgyes 1, Nyárádszentlászló 1, Nyárádszentmárton 2, Segesvár 2.

Székelykeresztúr 3 személy, ebből Kissolymos 1, Székelykeresztúr 2.

Székelyudvarhely 3 személy, ebből Csíkszereda 2, Székelyudvarhely 1.

Háromszék-Felsőfehér 6 személy, ebből Brassó 3, Kökös 2, Sepsiszentgyörgy 1.

A résztvevők átlagkora sajnos még most is magas (50 év), de örömmel jelenthetem, hogy az egész időségek mellett megjelentek a „fiatal nyugdíjasok”, a még dolgozó aktív nők és két 19 éves fiatal leány is. Kolozsvári körünk is kibővült két új taggal.

A hallgatók nagyon aktívak voltak, az előadások után kérdéseket tettek fel, a gyakorlati órákat szorgalmasan látogatták, tudásvágyuk kielégíthetetlen volt. A hangulat végig baráti, vidám volt, együtt laktak, együtt dolgoztak és énekeltek, megízelve a közösségi élet ízeit.

Kérdőíves felmérésünkre válaszoltak, egy-egy kis élménybeszámoló is kikerekedett, ebből ad egy kis ízelítőt a mellékelt kivonat. A kérdőívekre adott válaszok, javaslatok alapján a tanfolyam-zárón megbeszéltük következő tanfolyamunkra vonatkozó elképzeléseinket, itt még újabb javaslatok hangzottak el. Röviden összefoglalva:

Javasolták, hogy az első napon segítsük elő az

ismerkedést, mutatkozzék be mindenki, elmondva, mi az, ami érdekli, mivel foglalkozik, honnan jön.

Általános meglepéssel fogadták a történeti tárgyú előadásokat, mint amelyek elősegítették önazonosság-tudatunk fejlesztését, kiegészítették és helyre tették hézagos ismereteinket. Volt, aki kérte, hogy egészítsük ki egyháztörténeti vonatkozásokkal is.

Helyesnek bizonyult egyes tájegységek történeti és néprajzi bemutatása, ezt folytatnunk kell, de jól fogna mellé egy térkép is.

Tekintettel arra, hogy néprajzi gyűjtéseinkben sok a fehér folt, még sok ismeretlen kincset rejtenek falvainkban a ládafiák, rongyoszsákok, legközelebb minden hallgató hozzon magával valami jellegzetes helyi kézimunkát, ősi mintát, rendezzünk ezekből egy kis kiállítást.

Az előadásokat fel kellene venni kazettára, majd leírni és sokszorosítani, nőszövetségeink nagyon jó hasznát vehetnék, feldolgozhatnák összejöveteleinken.

A fiatalok felvetették, hogy az ifjúságnak is szüksége volna ilyen tanfolyamokra. Körbejárva ezt a kérdést, megállapítottuk, hogy tanfolyamunkon nem csak az előadóktól tanulunk, hanem mindnyájan egymástól is, ezért nem volna jó csak fiatalokból összehozni a tanfolyamot, mert így - vegyesen - könnyebb átadni a tapasztalatokat, ismereteket a nemzedékek között. Viszont jobban kell mozgósítanunk a fiatalokat, hogy eljőjenek tanfolyamainkra.

A vidékiek örvendtek annak, hogy **Sigmond Júlia** szerzett nekik színházjegyet, de kérték, hogy a jövőben hagyjunk szabadidőt, vagy tegyünk be a programba városnézést is.

A program zsúfoltságát többen felvetették, de emellett újabb dolgokat is szeretnének tanulni: szalmafonást, csipkeverést, szabást-varrást, sütést-főzést. A két utóbbit külön tanfolyamon kellene oktatnunk. Az elsőket bevesszük a következő gyakorlati programba.

Mindenki úgy érezte, hogy ezt folytatni kell, azok, akik másodszor-harmadszor vesznek részt, szintén sokat tanultak, és újabb dolgokat is akarnak tanulni. Ha ilyen nagy lesz az érdeklődés továbbra is, gondolkoznunk kell újabb szervezési formákon, esetleg kezdők és haladók részére, tájegységekre, azaz öltéstechnikákra összpontosítva.

Végző soron tanfolyamunkat sikeresnek mondhatjuk. **Ezért köszönet illeti az előadókat, szervezőket, a kolozsvári nőszövetség tagjait.** (Javasolom köszönő levél kiküldését a mellékelt névsorban szereplőknek). **Köszönet illeti az Egyház vezetőségét, hogy ingyen rendelkezésünkre bocsátotta a vendégszobát, a fiúbentlakást, kávéval segítette a jó hangulatot. Köszönet a Belvárosi egyházközségnek és az Unitárius Kollégium vezetőségének, akik befogadtak a tanácssterembe, illetőleg a tanári szobába.**

ORBÁNNÉ FORRAI ERZSÉBET
ZSAKÓ ERZSÉBET tanfolyamvezetők

LELKÉSZI OLDAL

„Kepehordás után”

Mottó: „A pap az emberek fizetett szolgája. Tartják, hogy a gyermeket megkeresztelje, az ifjú párokat megeskesse, a halottakat eltemesse. Tartják és fizetik, mint a villámhárítót: van, aki védje őket Isten és ember ellen. Szárazság idején a templomba küldik imádkozni, Istennel viaskodni. A szolgabíró úr elé is ő vonul, hogy a községi legelő ügyében tárgyaljon.” (Balázs Ferenc: **A rög alatt. Ember szolgája, Isten embere** című fejezet.)

A kepehordás fogalma még sok egyházközségben ismert, de magát a műveletet, annak hagyományos formájában, már sehol sem gyakorolják.

A „kepe” szó azt az időt eleveníti fel, amikor a díjlevélben megállapított „kalangya”, illetve „kéve” száma szerint a **hívek lelkészük fizetését számlás gabonában adták meg.**

A „kepehordás” ma már csaknem minden egyházközségben pénzben történik. Hivatalos egyházi elnevezése a: „hívek hozzájárulása az egyházközség fenntartásához”. Nagyobb részben ennek a költségvetési tételnek a végösszege adja a saját alapból kifizethető lelkészi fizetést.

A „kepehordásról” idillikus képek élnek az idősebbek emlékezetében.

Ez a művelet, a keblitanács által előre megállapított napon, a hajnalban megszólaló harangszóval kezdődött. Ilyenkor a gazdaemberek szekerekkel elindultak a tarlókra, hogy összeszedjék a kalangyákat. A lelkésznek szánt rakásokat szekerre tették, majd a lelkészi lakás előtt sorakoztak fel, ahol a lelkész, a gondnok, az egyházfiak, a presbiterek terített asztallal várták őket. Megkezdődött aztán a kévek összeszámolása, az „asztagrakás” és az érkezők adományainak a „kepekönyvbe” való feljegyzése.

A tiszteletes asszony minden gazdát távozásakor frissen sült kaláccsal és édes pálinkával kínált meg. A tiszteletes úr mindenkinek imádságos jókívánsággal köszönte meg a képét.

A lelkészi családnak a kepehordás napja ünnepnap volt.

Az asztagot délre „behegyezték”, időközben a „kepeszedőknek” a lelkészi lakás konyháján elkészült az ünnepi ebéd, s a következő vasárnap a tiszteletes úr a templomban kepeköszöntő beszédet mondott. Aztán jött a cséplőgép. Itt azok dolgoz-

tak, akiknek nem volt szántóföldje. Így törlesztették sokan egyházfenntartási kötelezettségüket. Természetesen, akkor sem ment minden olyan simán. A jobb érzésűek a legjobb kévéjüket vitték el a lelkésznek, mások a leggyengébbeket választották ki erre a célra.

Ma is emlegetnek neveket a régi időből, akiknek buzgóságuk dicséretes volt, vagy akik „megjegyeztették magukat” azzal, hogy gyenge kévéket vittek. A lelkészek sem voltak mind egyformák a hivatás gyakorlásában, a hívekkel való együttérzésben, a fizetés iránti igényességben.

Róluk is maradtak fent emlékek, amelyek érzékeltetik jellemvonásaikat. Így volt régen.

Ma az egyházfenntartás rendszere egyházközségenként változó. És változó a lelkészek fizetése is. A pályázathirdető körlevelek, bár azt jelzik, hogy a lelkészek fizetését az Egyházi Képviselő Tanács határozza meg, mégis a valóságban **vannak lelkészek, akik 30, 50, 65, 75, 95%-ban tudják csak felvenni fizetésüket.** Kevés az a gyülekezet, amelyben anyagi biztonságban érezheti magát egy lelkész. Márpedig az anyagi gond lelki vonatkozású következményeket hordoz magában. Milyen lélekkel hirdeti a karácsonyi örömmüzenetet az a lelkész, akinek még ijesztően sok hátrálékosa van, és az, akit a kepehordók bántó megjegyzésekkel keserítenek meg?

Én, mint az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének elnöke, érdeklődve lelkésztársaim anyagi helyzetéről, leveleket kaptam, amelyekből egy néhányat idézek, a nyilvánosság előtt is, a név és a cím megjelölése nélkül.

Mi nem sztrájkolunk, de engedtessek meg nekünk, hogy legalább panaszkodhassunk.

– „**Fizetésem a mai életviszonyokhoz képest nagyon kevés. A puszta létfenntartáshoz épp elegendő. Szerencsére a feleségem a tanügyben megfelelő fizetést kap.**”

– „**41 év alatt kicsi egyházközségben, kicsi fizetéssel szolgáltam.**”

– „**A feleségem 200 000 lejjel többet keres havonként mint én.**”

– „**Kényszerítve érzem magam a fizetésem fizikai munkával való pótlására.**”

– „**Ha megkapnánk a teljes fizetést, egy öttagú család fenntartásához az sem volna elég.**”

– „**A lelkésznel jobban senki sincs kiszolgáltatva, lefelé és felfelé.**”

Ízelítőül csak ennyit a panaszokból.

Talán mindannyian egyetértünk azzal a lelkésszel, aki közel 50 éve szolgál egy tekintélyes egyházközségben, és a „Vallomás magunkról” című könyvben ezeket írja: **„Az anyagi gondjainkon kellene segíteni, hogy a lelkész teljes**

emberként tudjon szolgálni vállalt hivatásában. Az anyagi függőség lelki elnyomást eredményez, mely a lelkészt megalázza és akadályozza, hogy eredményes és hatékony munkát végezzen.”

„Kepehordás utáni” gondolataink nem merülnek ki csupán a panaszkodásokkal. Mindannyiunknak van derék, áldozatkész, kötelességtudó, lelkészét megbecsülő híve. Rájuk tekintünk, bennük reménykedünk Isten után, és felénk száll az Unitárius Közlöny Lelkeszi oldaláról a köszönet, a tisztelet, a megbecsülés szava, a „kepeköszöntés”.

Köszönetünket tolmácsolom mindazoknak, akik jó szívvel, megjegyzések és kellemetlen utóhangok nélkül 1998-ban is eleget tettek egyházfenntartási kötelességüknek. Köszönetet mondunk azoknak is, akik egy-egy nemes gesztussal, a lelkészi család iránti jóindulatukkal „megszorozták” a lelkészi fizetést.

Hálasan zárjuk szívünkbe jóságuk, áldozatkészségük, figyelmességük minden megnyilvánulását. Isten után ők adnak erőt nekünk „Isten igájában”, népünk szolgálatában megállni és továbbmenni.

Végezetül a következő gondolatokkal szeretném kifejezni reményemet és egyben kívánságomat is. Egyetemes egyházi közösségünknek, a megváltozott életkörülményeknek megfelelően, változtatnia kell a lelkészi javadalmazásokon. Ez elősegíti a szeretetteljes szolgálatot, miáltal szívből jövő kepeköszönő beszédeket tudunk mondani, a híveink kezéből elvett - munkánkat értékelő - hozzájárulásaikért.

Isten áldása legyen lelkészi munkánkon, Isten áldása legyen szeretett híveink életén.

JAKAB DÉNES, a Lelkészszövetség elnöke

Róma, avagy minden út Rómába vezet-e?

Hogy minden út oda vezet, azt nem állíthatom, de azt igen, hogy egy biztosan oda vezet.

Az oly sokat szidott vagy dicsért TV-ből sok információ megragadja, avagy eltaszítja az embert. Én is, még régebbi tévézgetéseim során, hallottam arról, hogy él egy Chiara Lubich nevű hölgy, aki egy bizonyos Focolare nevű mozgalom elindítója. Ismereteim itt megrekedtek, ahhoz hogy az elmúlt év végén többet megtudjak erről a mozgalomról, sőt részt vegyek az egyik konferenciáján.

Hogy hogyan kerültem kapcsolatba ezzel a mozgalommal?

Megismertem a székelyszeresztúri plébánost, aki tagja (focolarin) ennek a mozgalomnak (lelkiségnek – ahogy még nevezik), és megkérdezte, nem mennék-e el a kispapoknak megszervezett decemberi konferenciára. Én pedig örömmel mondtam igent.

A mozgalom a II. világháború ideje alatt indult útjára (1943-ban, Trentóban), a már említett Chiara Lubich kezdeményezésére. Ma már négymillió tagja van több mint 180 országban. Úgy indult, mint katolikus világi kezdeményezés, de 1968-tól bekapcsolódtak a lelkészek is. Ez egy szeretetmozgalom, melynek fő célja a szeretet megélése. A mozgalom katolikus kezdeményezés, de nyitottak más vallások felé is, így négy ortodox, három református (romániai) kollega mellett nekem is megadatott a lehetőség, hogy részt vegyek ezen a konferencián. Némi gondot okozott, hogy az indulás időpontja éppen karácsony másodnapjára esett, és nekem ekkor még legációban kellett lennem. Hála Istennek a homoródszentpáli lelkész és a gyülekezet hozzájárult ahhoz, hogy karácsony másodnapján távozhassak a gyülekezetből. Ezúton is meg szeretném köszönni szívességüket. Így indultam még huszonhárom kispappal Róma fele, Nagy József katolikus teológiai tanár vezetésével. Már az elindulás kalandos volt, de mindnyájan bízunk

Istenben. December 27-én este 10 órakor már megláttuk Rómát, és még éjjel előtt szálláshelyünkön voltunk. Mielőtt még szétoszlott volna a csapat, a tanár úr elmondta, hogy másnap látogatást teszünk Rómában. Nagyon vártam, hogy a nagy nap elérkezzen. A várva várt nap elérkezett. Az első lát-nivaló a Callixtus katakombák voltak – 20 méterrel a föld alatt 14 hektáron terül el; ezután megnéztük a Szent Pál bazilikát, majd a Szent Péter bazilika következett. A Colosseumot is meg szeretnénk volna nézni, ám a rendőrök elterelték a forgalmat, és mire újra a jó útra kerültünk már nem volt időnk. Így Róma-látogatásunk utolsó tárgyát a Lateráni bazilika képezte.

Mi, protestánsok is tartottunk egy reggeli áhítatot, amely négy nyelven történt. Tagjai: egy németországi lutheránus/református, egy angliai metodista, két svédországi lutheránus, három erdélyi református és jómagam – unitárius.

Csoportunk felekezeti szempontból a legszínesebb volt: katolikus, ortodox, református, unitárius. Már az úton szó volt róla, hogy ha minden igaz, akkor fogad a pápa – és igaz volt: szerdán délelőtt fogadta a konferencián résztvevőket a Castel Gandolfo-i pápai palota udvarán.

A konferencián töltött három és fél nap alatt kellemes hangulat uralkodott. Az örömmel és a szomorúságnak egyaránt megvoltak az alkalmai. Öröm volt látni, hallani egyes tettek nagyszerű eredményét; és szomorú volt hallani az emberi kegyetlenségről, látni a természeti csapások okozta veszteségeket. De mégis éreztük, hogy valami láthatatlan, tapinthatatlan fonál összeköt – ez nem más, mint a szeretet. Lehetőség nyílt megismerni más földrésről érkezett teológiai hallgatók örömeit, gondjait, elképzeléseit eljövendő lelkészi hivatásuk megélésében – sokszor kézzel-lábbal magyarázva, de egymást megismertük. Ez a konferencia is igazolta azt, hogy Isten országa építésén csak együtt, közösen munkálkodhatunk; egymást elfogadva, abban a hitben, amelyet ő vall, mert mindannyiunknak egy, közös célunk van: Isten imádása, és a szeretet megélése.

SZOMBATFALVI JÓZSEF III. éves teol. hallg.

IFJÚSÁGI OLDAL

KEDVES OLVASÓK!

Évkezdő jelentkezésünkkel köszöntjük ifjúságunkat és idősebb olvasóinkat.

Jelen lapszám ifjúsági rovatában összefoglaló közlemény olvasható ez évi első központi rendezvényünkről, lapszemlézzük a múlt év végén szép számban megjelent egyleti újságszámokat, közöljük volt alelnökünk régmúlt idők konferenciás élményeit felelevenítő háromsorosát, de mindezek előtt felvázoljuk az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) folyó évben sorra kerülő országos méretű rendezvényeinek naptárrendjét, személyes és egyleti terveitek időbeni összehangolása céljából, ugyanakkor a tavalyi átlagnál érdemlegebb részvételek reményében. Tehát kezdjük:

1. **Ifjúsági Egyletvezetők Egyházköri Találkozója**, II. kiírás, időpont: március 26 – április 11. között, három helyszínen. A helyi egyletvezetők kölcsönös tapasztalatcseréjét és gyakorlati képzését célzó szakmai fórumokra egyletenként a választott elöljáróság részvételét várjuk. A helyszínekről, a lefolyási menetrendről és egyéb tudnivalókról körlevélben értesítünk.

2. **Magyar Unitárius Gyerme- és Ifjúsági Szórványtábor**, VI. kiírás, július 5-13., Homoródszentmárton

3. **III. ODFIE Vezetőképző**, július 14-18., Homoródszentmárton

4. **Népi Mesterségek Tábora**, II. kiírás, július 23 – augusztus 5., Homoródalmás és Homoródszentpéter

A kihalóban levő hagyományos kézműves mesterségek bemutatását és felelevenítését célzó tábor tavalyi, sorozatkezdő kiírásának sikere alapján az idén az erdélyi fiatalok számára is hangsúlyosabban hirdetjük meg a részvételi lehetőséget. A táborozó fiúk betekintést nyerhetnek a kötélverő, bútorfestő, kovács, mészégető, fafaragó, kosárfonó, pásztor, molnár mesterségek alapfogásaiba, a lányok asszony munkákkal ismerkedhetnek, mint pl. szövés-fonás, ingvarrás, kendermunkák, meszelés, főzés, kenyérsütés stb. Az egyes tanfolyamok vezetői olyan helybeli mesterek lesznek, akiknek az illető mesterség vagy napi foglalkozásuk, vagy felújítható szakmájuk.

A foglalkozásokat szakmai és helyismereti előadások, környékbeli kirándulások (lővétei vízimalom és ványoló, na meg a homoródalmási

cseppkőbarlang, illetve a homoródszentpáli halastó), valamint táncház, tábortűz melletti népdaltanulás és színjátszás egészítik ki. A szállás- és étkeztetési díj *nyugatiaknak* napi 8 USD + a szakmai szervezési költségek (választott mesterségenként 50-100 USD), míg az erdélyi fiatalok nagyságrendekkel kisebb részvételi díja a kilátásban lévő alapítványi támogatások függvényében a későbbiekben pontosul. Részletek iránt érdeklődni és részvételre jelentkezni – a választandó mestersegek megjelölésével – május végéig lehet az ODFIE-székhely címén (témagazda: Szabó László).

5. **Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletek III. Színjátszó-Találkozója**, augusztus 6-8., Siménfalva

6. **Észak-amerikai unitárius-univerzalista ifjúsági körút**, augusztus 10-24. (Az épülő amerikai-erdélyi ifjúsági kapcsolatok további megnyilvánulása a 30-40 fősre tervezett tengerentúli ifjúsági csoport erdélyi látogatása.)

7. **„Unitáriusok világtalálkozója”**, augusztus 14., Szejkelfürdő. A székelyudvarhelyi I-es számú unitárius egyházközség első ízben vállalta fel a nagyméretű találkozó összehívását, amelynek szervezése kapcsán az ODFIE is felajánlotta a segítségét. Helyi egyleteinktől a lehetőségek szerint küldötteket várunk, a további tudnivalókról tájékoztatunk majd.

8. **XXIII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia és az ODFIE 1999. évi küldöttgyűlése**, augusztus 19-22., Székelyderzs.

9. **II. ODFIE Egyház- és Nemzettörténelmi Vetélkedő országos döntője**, november 5.

10. **Dávid Ferenc Ifjúsági Emlékezárándoklat** (második alkalom), november 6., Déva

A fenti rendezvénynaptárunkat egyetlen felhívással egészítenénk ki. Az egyetemi és főiskolai tanév első félévi vizsgaidőszakát követően, március 4-től folytatja működését a **kolozsvári unitárius egyetemista kör**, egyleti jellegű keretet és tevékenységet kínálva a Kolozsváron tanuló unitárius és eszméinkkel rokonszenvező más vallású diákoknak. Azért, hogy senki ne maradjon ki belőle, akit esetleg érdekelne, segítségeket kérjük: hívjátok fel a falutokból/városotokból származó és Kolozsváron tanuló egyetemista ismerőseitek figyelmét arra, hogy lehetőségük van otthonukon kívül a „kincses városban” is folytatni, vagy éppen-séggel elkezdni az egyletekezést. A szóban forgó kör rendszeres összejövetelét csütörtökön 20 órától tartja a Belvárosi Unitárius Egyházközség Brassai Sámuel utca 6 szám alatti tanácstermében.

Összeállították: az ODFIE rovatvezetői

II. ODFIE SZAVALÓ- ÉS NÉPDALVERSENY

Az erdélyi unitárius ifjúság és más felekezetű szabadelvű vallásos fiatalok keretszervezeteként működő Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) 1999. január 29-30-án rendezte meg Szavaló- és Népdalversenye második kiírásának országos döntőjét. A segesvári Unitárius Egyházközség templomában lezajlott vetélkedőn a helyi szakaszok nyerteseiként ötven ifjú mérte össze versmondó, illetve népdaléneklő képességét. A huszonhét egyházközségi együletet képviselő versenyzők előadása a Bíráló Bizottság véleménye szerint szakmailag színvonalasnak, és a tavalyi alkalomhoz viszonyítva fejlődőnek bizonyult.

A rendezvény lefolyását a versenyzők fellépése mellett gazdagítónan egészítették ki a következő előadások: Szász Ferenc brassói unitárius lelkész-költő: Isten a versben, Bencze Mihály brassói matematikus-költő: Költészet és matematika, Farkas Miklós segesvári számtantanár: Segesvár fontosabb tudni- és látnivalói, a magyarországi Kátai Zoltán régizene előadóestje, a brassói Márk Attila hangszalag-bemutató gitárestje, valamint a segesvári Kikerics néptáncsoport bemutatója és a segesvári Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet verseszenés műsora.

A szavalóverseny győztesei a szentegyházi Opra Levente és a kolozsvári Rácz Norbert holtversenyben, második díjas a szentegyházi Gotthárd Izabella, míg a harmadik helyre a székelykeresztúri László Csilla került. A népdalverseny nemenkénti elbírálása a következő eredményeket szülte: lányoknál első helyezett a homoródalmási Sorbán Enikő, második díjasok Iszlay Borbála Medgyesről és Szabó Anna Kolozsvárról, harmadik helyezettek Kádár Beáta (Kolozsvár), Moldován Emese (Marosvásárhely) és Pitó Hajnal (Segesvár); a fiúknál a nyertes Nagy Szilárd Homoródalmásról, második helyezett a szentgercei Tőkés Tibor, harmadik díjas Ambrus Lóránd Küküllődombórról.

A rendezvény sikere mindenképpen hagyományerősítőnek bizonyult, és értékapoló közművelődési szerepvállalásunk folytatására kötelez. A verseny kivitelezését biztosító támogatásokat ezúton is megköszönjük.

Az ODFIE Elnöksége

EGYLETI LAPSZEMLE

Egyletenként sajátos karácsonyi hangulat, körkérdések és önvallomások, élménybeszámolók és egyéb ötletes cikkek - mindezek annak a néhány helyi együletlap karácsonyi számának a jellemzői, amelyekből a következőkben megpróbálunk ízelítőt nyújtani.

Az első jó hír maga a **Gólyahír** - újságcímként, ami a homoródszentpáli Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet felzárkózását jelzi a saját újságot megjelentető eddigi hét együlethez. „Így kezdődött...” - mutatkoznak be néhány sorban, feltárva benne az egylet eddigi működését, és megmutatva, hogy igenis lehet komolyan venni a dolgokat: a II. ODFIE Színjátszó-találkozóval való részvételt követően és a dévai Dávid Ferenc Ifjúsági Emlékarándoklatról hazatérve, otthon az újságszerkesztés mellett rendszeresen folyik a szín-darabozás, az egyleti esték egyre gyakoribbak, voltak már együtt „mikulásjárás” a faluban - nem kis örömet szerezve a megajándékozott gyermekeknek -, fogadták körükben a Választmány egyletlátogató körúton levő tagjait, a karácsonyestét együtt töltötték, vendégül látva az ünnepi legátust is, másodnapján színdarabot mutattak be és bált szerveztek, amelynek bevételeiből - ingó-folyó értékekbe történő befektetés helyett - az egyházközségnek szánt adományozásra is jutott. Terveik között szerepel, többek között: műsoros teaestek szervezése, előadások bemutatása egyházi és nemzeti ünnepeink alkalmával, kopjafák állítása a kommunista rendszer által üldözött lelkészek, a világháborús áldozatok és veteránok, valamint a falu régi tanítóinak emlékére, a helybeli falumúzeum rendbetétele, az egylettagok születésnapjának rendszeres megtartása, az egyleti újság tavaszi, nyári, illetve őszi számának megjelentetése és egyebek, az ODFIE soron következő rendezvényein történő részvételi szándékról nem is beszélve. „...rengeteg dolgot lehetne, kellene, és szeretnénk tenni - és mi bízunk benne, hogy lesz rá lehetőségünk, kedvünk és energiánk” - írja Forrai Csilla, a lap felelős szerkesztője. Kedves szentpáli ifjak, mi kívánjuk nektek, hogy legyen!

A **Tükör** karácsonyi lapszáma már a kilences számot jelzi, nemhiába, hisz egyletszinten a marosvásárhelyiek az elsők között vállalták az újságszerkesztés nem könnyű feladatát... Az első oldalon Berki Tímea *Reménységünk éjszakáján...* címmel vall az ünnep hangulatáról, az új év vártnivalói felé tekintve. Érdekes cikket olvashatunk különböző népek jellegzetes karácsonyi szokásairól, amibe ha beleolvastok, megtudhatjátok például, hogy

Olaszországban a jóságos Befana varázskisasszony seprűn repül be a házba ajándékaival, de a rossz gyerekeknek csak széndarabokat hoz... Egyleti eseménynaptár szeptembertől-decemberig (érdemes átfutni!) és két beszámoló igazolja, hogy a vásárhelyiek az ODFIE Egyház- és Nemzettörténelmi Vetélkedőjének országos döntőjén és az azt követő dévai emlékzarándoklaton egyaránt képviselve voltak. Ugyancsak beszámolónak nevezhető az a cikk is, amely az egyletesek „Szentháromság”-i kiszállásáról szól. Kecskés Csaba segédlelkész *Unitáriusnak lenni Erdélyben* című beszéde olvasható a lapban, hozzáfűzve, hogy a helybeli egylet szóban forgó népszerű „mentora” amerikai egyesült államokbeli élményeiről képes beszámolót is tartott az egyik „ifis” összejövetele. Új rovat indult „A vallásokról...”, amivel Kecskés Noémi a világvallások ismertetését tűzte ki célul. A lapban még olvashatunk diákjogokról, ott van az elmaradhatatlan keresztretjvény és a híres énekszám-toplista, ahol épp a *Kell még egy szó* kezdetű dal áll vezető helyen.

A székelykeresztúriak **Szítakötője** már az első oldalon megmagyarázza, hogy valóban betartotta ígéretét, mivel a hébe-hóba gyakoriságú megjelenéssel tervezett lap második számaként most éppen hóban látott napvilágot, mindenekelőtt a szeretet ünnepét hozva körkérdésekkel az olvasók közelébe. (A karácsony jelentését körvonalaító válaszok hitelességét növeli az a tény, miszerint az egylettagok vasárnaponként foglalkoznak a helybeli árvaház lakóival.) Ezután az egylettagok két teljes oldalon arról vallanak, hogy mit jelent számukra az egylet. Van, aki kapcsolódni jár az összejövetelekre, van, aki a játékok miatt - az egylet „lehetőségek sorozata...”, de minden válaszban érződik, hogy a rendszeres szombati találkozások teszik teljesebbé mindennapjaikat. Az ODFIE őszi rendezvényein történt részvétel kapcsán írt beszámolók mellett találjuk a fiatalfalvi egylet fogadásáról szólót, másfelől pedig szemtanútól olvashatjuk, mi is történt a vargyasi egylettalálkozón.

„Üres, szeretettelen világunkban kedves állomás a karácsony” – fogalmazza meg karácsonyi üzenetként a sepsiszentgyörgyi **Kapocs** vezércikkíró szerkesztője (S. K.). Az *Egy hét Jánosfalván* sajátos beszámolót képez: az egylet néhány tagja Homoródjánosfalvára látogatott, az ott nyári szolgálatot végző Koppándi Zoltán teológiai hallgató meghívására, azzal a rejtett céllal, hogy közreműködjenek a helybeli egylet kialakulásában. „Azt hiszem, életem legszebb emlékei fűződnek ehhez a táborhoz...” – hadd tegyem hozzá: az egyleti élet beindítási kísérlete remélhetőleg a helybeli

fiatalokban is maradandó nyomot hagy. „Bárhol is legyen, mi ott leszünk!” - ígéri az ifjúsági konferenciáról szóló beszámolójukban a cikket igen csak érdekes névvel aláírók, a „Hetén mint a gonoszak”, másfelől pedig az egylet saját szerzeményű színdarabjának, a „Döbbenet”-nek sorsát kísérik végig a megírási nehézségektől a magyarsárosi találkozón történt bemutatásig. Továbblapozva, olvashattok arról is, hogy milyen próbálkozások által avatják egylettagokká az újonnan konfirmáltakat. A *Csalogatóban* benne van az egylet sajátos hangulata, mindaz, amit, és ahogyan nyújtani szeretne az ő közösségük az „egyházi kötőfékből” kiszabadult újoncoknak. A *Kikíváncozott* című vallomás szerzője (egy bizonyos Én) a fiatalság sajátos helyzetéről osztja meg gondolatait, ezt követi a halottak napjáról szóló írás. A lapban természetesen folytatódik a hagyományos „Feladvány-játék”, a saját szerkesztésű keresztretjvény, „Kapocs bácsi” levelesládájából pedig egy nyílt levél formájában megfogalmazott véleménykifejtést húztak elő.

Tovább folytatva a sort, a felsőrákosiak **Araszolató Százlábújához** érünk. A karácsonyi emlékek itt is az első oldalon jelentkezők, Pál Tünde cikke gyermekkori élmények körébe vezeti vissza az ünnepet, egyleti ízűvé varázsolva azt: „Gyerekes ujjongással szorongattam az *Araszolató százlábút*, éreztem, senki nem érti, mi ebben a csoda. Pedig csoda volt. Az *Araszolató százlábú* két nap alatt készült el, álmatlan éjszakák, hosszú biciklizések a havazásban, átázott kabát, feszült várakozás eredményeképpen.” Külön oldal van szentelve a szerelem kérdéskörének, Fehérvári Rebeka *Nem versek a szerelemhez* és *Naplójegyzetek I-II.* című egyéni hangvételi íásaival megközelítve. Aki „mély” dolgok után is áhitozik, az nyugodtan nézzen bele Pál Mózesnek az Egyiptomi halottaskönyvről szóló ismertetésébe, de akár Lucian Blaga-gondolatokat, sőt egy - Lázár Anikó által fordított - Blaga verset, továbbá egy különleges (Jim Morrisonnal „tűzdelt”) cikket is találhat az újság „mélyében”. *Babonákról általában*, valamint Felsőrákos monográfiája bemutatásának a harmadik részével merítődik ki a cikkek, illetve rovatok sorozata, az utolsó négy oldalon pedig egy kissé megkésett, de annál részletesebb (és mintaként tekinthető!) egyleti eseménynaptár olvasható az 1998. év húsvétjától karácsonyig terjedően.

Végül nézzünk bele az **Ablak** negyedik, karácsonyi számába is, amely az olthévízi egyletesek íráskészségét tükrözi. Soós Tibor „ünnepi gondolatmentését” a címloldal néhány verse előzi meg, áldott ünnepet kívánva mindenkinek. Az *ember nagysága* című,

románból fordított, valamint *A tudakozót kérem*, ismeretlen szerzőtől közölt válaszkereső cikkek mellett érdekes lenne megpróbálni, hogy ki ismer magára Fekete Tünde *A tervezés szükségessége* című írásának hőisében. Főleg azoknak ajánlja Szász Lehel *A dzsungel könyvét*, akik elszalasztották a rajzfilmváltozatot; a könyvismertetés után pedig két hasonlóan figyelemre méltó cikk következik: az első egy ötletbazar, amely segítségével különböző díszeket és ajándékokat lehet készíteni a mindenkori karácsonyra, a második pedig, mivel a tél még tart, különösképpen megszívlelendő: az *Éhes barátaink - avagy tévhitek az állatvilágról* című állatbarát-írás. Egy teljesen új műfaji megnyilvánulás zárja a lapot, címe: „Los Disnos Napbukta”, besorolása szerint „telenovella”, és az első három jelenete készült el egyelőre. Főbb szereplőit nem említem, hadd olvassátok el ti is. Az újságot ötletes grafikák és képek teszik érdekesebbé, ami több egyletlapról is elmondható. Összegzésképpen: A fentiekben ismertetett lapszámok nagyszerű bizonyosságát képezik az illető egyletekben zajló munkának, ugyanakkor létük rendkívül kedvező hatást gyakorol az általános működésre, de valamennyire kihat az egész helyi közösség életére is. Tehát: több mint érdemes egyletlapot írni! – ezzel hívjuk fel a figyelmet az újságszerkesztés sok örömet és hasznot hozó munkájára. Szükség esetén az ODFIE Elnöksége szakmai kérdésekben bővebb felvilágosítással és szerkesztői segítséggel szolgál.

SOLYMOSI ZSOLT ODFIE-alelnök

Czire Alpár

HALOTTASSZEKÉR

(Homoródalmáson)

Három éjjel felfeküdtem a gyász kocsi sára.
Szél játszott arcom gyermek színével.
Azt hittem, magamra le/1/hetek végre.

Bármiféle írást, telefonhívást, távmásolást vagy elektronikus postázást a változatlan irodai címekre várjuk:

Székhely:

3400 Kolozsvár/Cluj, 1989 December 21. u. 9

tel./fax: 064-193236, 064-195927

elektronikus postafiók: odfieszl@proteo.soroscj.ro

Kapcsolatember: Szabó László elnök.

Iroda:

4000 Sepsiszentgyörgy/Sfântu Gheorghe

Kós Károly u. 2;

tel./fax: 067-351470, tel.: 067-313813;

elektronikus postafiók: david@odfie.sbn.ro;

Kapcsolatember: Gyerő Dávid főtktár.

Egyházközségeink élelmiszer segélyadományai a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet hallgatói és a kolozsvári Unitárius Kollégium diákjai számára:

Aranyosrákos: vetemény 513 kg, káposzta 138 kg, hagyma 115 kg, krumpli 100 kg.

Kövend: vetemény 85 kg, hagyma 50 kg, káposzta 50 kg, krumpli 53 kg, cékla 17 kg, karalábé 7 kg.

Sinfalva: vetemény 167 kg, hagyma 194 kg, paszuly 13 kg, cékla 27 kg, káposzta 32 kg, krumpli 72 kg.

Várfalva: vetemény 172 kg, hagyma 77 kg, krumpli 90 kg, káposzta 30 kg.

Mészkö: vetemény 85 kg, hagyma 47 kg, káposzta 60 kg, krumpli 42 kg, fokhagyma 1 kg, liszt 4 kg.

Kolozs: vetemény 70 kg, káposzta 77 kg, paszuly 8 kg, krumpli 22 kg, hagyma 3 kg, liszt 3 kg.

Magyarszovát: krumpli 120 kg, paszuly 16 kg, fehér liszt 15 kg, káposzta 20 kg, murek 25 kg, hagyma 20 kg.

Adományozó híveinknek köszönetünket nyilvánítjuk!

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

Az **Egyházi Képviselő Tanács** december 3-án tartotta IV. évnegyedi rendes ülését, amelyen nevelési, missziói és gazdasági kérdéseket tárgyaltak meg.

Január 1-én Ft. **dr. Szabó Árpád** püspök újévi fogadást adott a püspöki lakásban. Beszédében összefoglalta egyházunk szolgálatának múlt évi eredményeit, és vázolta az új esztendőre mutató tennivalókat. **Balogh Ferenc** főgondnok válaszolt az elhangzott beszédre.

Kibővített **elnökségi munkaértekezletet** tartottak január 14-én Kolozsváron.

A **teológiai hallgatók** a karácsonyi ünnepek alkalmával legációk szolgálatát végeztek az egyházközségekben. Legátust fogadó egyházközségeknek, a lelkészi családoknak és híveinknek köszönetünket nyilvánítjuk, hogy anyagiilag és erkölcsileg is támogatják a lelkészképzést.

A **Protestáns Teológiai Intézetben** az 1998 - 1999. tanév első félévi vizsgáit január 4 - 30. között tartották.

A **hiterősítő Csendes napi előadások** február 2-3. napjain voltak. A következő meghívottak tartottak hallgatóinknak előadásokat: **dr. Szabó Árpád** püspök: *A fegyelem fontossága a lelkészi szolgálatra való felkészülésben*, **Keresztes Sándor** homoródszentpáli lelkész: *Elvárásaink a teológiai hallgató általános magatartását és legációk szolgálatát illetően*, **Ferenczi Enikő** lelkész - vallástanár: *A csoportos lelkigondozás módszere, mint a lelki nevelés egyik formája*. A közös előadást **Adorjáni Dezső** bukaresti evangélikus lelkész tartotta: *Etnikai konfliktusok kezelése* címen. Bibliamagyarázatokat tartottak: **Keresztes Sándor**, **Kovács István** és **Ferenczi Enikő**. A közös áhítatot bibliamagyarázattal **dr. Szabó Árpád** püspök tartotta, amelyet közös szeretetvendégség követett.

Fekete Leventéné, sz. Durugy Judit január 12-én sikeres énekvezérképesítő vizsgát tett.

Unitárius iskoláinkban a tanulmányi év első féléve január 22-én

fejeződött be. A második félév február 8-án kezdődött meg.

Január 25-29. között eredményes **gazdasági - vezetői tanfolyamot** tartottak lelkészeink részére Árkoson. A tanfolyamon részt vett dr. Szabó Árpád püspök is.

Az erdélyi magyar egyházak püspökei december 22-én Budapesten találkoztak **Orbán Viktor** magyar miniszterelnökkel. A miniszterelnök a találkozó alkalmából kifejezésre juttatta, hogy kormánya a jövőben nagyobb támogatást biztosít az erdélyi magyar egyházaknak.

Dr. Szabó Árpád püspök és felesége - Szépfalusi István evangélikus lelkész meghívására - december 10-17. között látogatást tettek Ausztriában. A látogatás során a Főtisztelendő püspök úr istentiszteleti szolgálatot végzett Grazban, valamint beszédet mondott a bécsi magyar közösség találkozásánál.

A **Dávid Ferenc Egylet** december 13-án tartotta felolvasó ülését, amelyen **Kelemen Miklós** magyarországi unitárius lelkész tartott előadást: *Bogáti Fazakas Miklós és az unitárius zsoldfordítás* címen. Január 17-én **Molnár B. Lehel** levéltáros: *Emlékezés Kőváry Lászlóra, születésének 180. évfordulóján* című előadása hangzott el. A felolvasó üléseket zeneszámok és szavatelések tették teljesebbé.

Február 16-án **dr. Szabó Árpád** püspök, **Balogh Ferenc** főgondnok, **dr. Rezi Elek** főjegyző, **Andrási György** és **Mikó Lőrinc** előadótanácsosok az egyházi központban egyházunkat és a magyarországi unitárius egyházat érintő időszerű kérdésekről tanácskoztak **Semlyén Zsolt** magyarországi államtitkárral.

Pap László bágyoni lelkész meghívás alapján február 1-től áthelyezést nyert a nagyvárad - bihari egyházközségbe. **Rüs F. Tibor** tordatúri lelkész választás alapján a kolozsvár - monostori egyházközségbe kapott kinevezést.

Újonnan kinevezett lelkészeinknek eredményes munkát kívánunk!

Boda József nagyvárad - bihari lelkész november 30-án, 45 évi szolgálat után, **Kecskés Lajos** szabédi lelkész december 31-én 40 évi szolgálat után, valamint **Kecskés Lajosné, sz. Nyitrai Gyöngyvér** szabédi énekvezér szintén december 31-én nyugalomba vonult.

Nyugalomba vonult lelkész és énekvezér afiainak hűséges egyház- és népszolgálatukért köszönetünket nyilvánítjuk, további életükre a jó Isten áldását kérjük.

HALOTTAINK

Dr. Cseke Péter nyugalmazott belgyógyász-főorvos, egyházunk főtanácsának és képviselőtanácsának volt tagja, november 13-án Érden (Magyarország) elhunyt. Temetési szertartása Kolozsváron volt, egyházunk díszterméből, december 11-én. A lelkészi szolgálatot **Benedek Sándor** kolozsvár-irizi lelkész végezte. Egyetemes egyházunk nevében **dr. Szabó Árpád** püspök búcsúztatta, majd a *történelmi egyházak püspökei*, az *Erdélyi Múzeum-Egyesület* és az *EMKE* elnökei méltatták gyógyító szolgálatát.

Bajor János nyugalmazott lelkész november 17-én Debrecenben elhunyt. Temetése november 25-én volt, amelyen a szolgálatot **Orbókné Szent-Iványi Ilona** főjegyző és **Kászoni József** lelkész végezték.

Emlékük legyen áldott!

HIBAKIIGAZÍTÁS

A „Mészkon is volt unitárius iskola” című írás utolsó versidézete nem Áprily Lajostól, hanem Létay Lajostól származik. A cikk szerzőjétől, Török Lenkétől, elnézést kérünk.

Unitárius Közlöny
A Keresztény Magvető melléklete.

Szerkesztő bizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő,
Kovács Sándor szerkesztő.
Olvasószerkesztő:
Kürti Miklós.
Kivitelezés: Kriza János.

Készült a TIPOHOLDING nyomdájában.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 10. (70) évf.
2. szám. 1999 március-május.
Ára: 1500 lej.

A pünkösztnek jeles napján,

tüzes nyelvek zúgó szárnyán... - csendül fel esztendőről esztendőre ajkunkon a jól ismert ének, s hangunk csodálatos harmóniában ölelkezik a gyülekezet szívből szárnyaló dallamával. Magasztos, megható, ünnepi érzés tölti el lelkemet valahányszor a pünkösdi eseményeket újraolvasom és élem. Szinte magam előtt látom a jeruzsálemi zarándokok kavargó tömegét, ott tolongok én is az elárvult jézustanítványok között - (talán én vagyok éppen a tizenkettedik, Mátyást csak énutánam választották ?) - szívem torkomban dobog, amikor Péter szólásra emelkedik. Megállítanám, szólnék: **még ne, még túl korai,** de - tüzes nyelvek zúgó szárnyán tüzes lélek száll rája, az apostolokra.

Pünkösöd a tenni akarás, a lelkesedés, az alkotás, a bátor kiállás fogalmával fonódott össze lelkemben. Közösséget csak ezen lelki ajándékok birtokában lehet teremteni. És hiába az égig nyúló láng, a minden akadályt elhárító tettekreklés, a halált megvető bátorság, ezredvégünk sokszor kancsal világában ezek sem szülnek közösséget. Vagy ha igen, az „újszülött” nem életképes: pünkösdi rózsza, ma még virágzik és színével kápráztat, de holnapra elhervad.

Kit száműztünk életünkből, hogy pünkösdi ihletettségen, lelkesedésünk csupán órákig, jobb

esetben napokig tart?

Az isteni lélek száműzetett életünkből, kegyvesztett lett, mert örökös önvizsgálatra indít, mert sokszor kényelmetlen az önmagunkkal való szembenézés. Az isteni lelket nem lehet kioltani, nem lehet elaltatni, csak száműzni. Gyakran hangoztatjuk: szekularizált világban élünk, értékét veszítették szavaink, megkoptak eladdig tiszta érzéseink, szeretetünk elsorvadt. Valami, valaki hiányzik életünkből? Az isteni lélek; kényelmetlen volta miatt száműztük, vagy legalábbis azt hittük, pedig mi vagyunk a száműzöttek, önnönmagunk at szakítottuk el Isten megszentelő közelségéből. Isten, Ő, és csakis Ő az, aki megtartja, élleti és gyümölcsözteti közösségeinket, mert lehetnek barátaink, lehet családjunk, népes egyház-községünk (az ünnepeken legalább!), Isten nélkül nem maradhatnak fenn, az Ő lelkének ereje változtatja meg életünket, és baráti, családi, egyleti, gyülekezeti közösségből így válhatunk Ő vele és Ő általa hittel imádkozó közösséggé.

Engedjük, hogy Isten lelke töltsen be és éltesse életünket, acélozza meg hitünket, erősítse jóra való akarásunkat, hogy egy akaratban, együtt, úrvacsorá- és imaközösségben szenteljünk pünkösdi ünnepet.

-ács

Dsida Jenő Pünkösdi várakozás

Kész a világ,
Feszült, ünnepi várás
Tereng felette.
Halotti csend. Csak néha néha
Sóhajt az Isten lelke.

Kimérve minden pálya
Megtöltve minden lélek-lámpa,
Ahol csak úr a lét...
De jaj, sötét van,
Mélységes iszonyú sötét!

A zordon tömeg-árnyék
Némán zokogva kering utjain,
S csak egyet tud és egyet érez...
...Most váratlanul vágyón megvonaglik
és felzug Istenéhez:

Betelt az idő!
Sugarat, fényt, szint adj nekünk,
Mert epedünk!
Fényesség nélkül oly sivár az élet!
Nagy Alkotónk, oh mondd ki szent igédet
Legyen világosság!...

Nemzeti és egyházi életünkben az ezredforduló emlékezésre kötelez. Négy olyan történelmi jelentőségű esemény évfordulójára emlékezünk, amely biztosította a magyarság fennmaradását a Kárpát-medencében, és szolgálta hozzájárulását az egyetemes kultúra gazdagodásához. Ezek: a magyar államiság megalakulásának ezer éve; a magyarok kereszténységre térésének ezer éve; a magyar oktatás, illetve iskola megalapításának ezer éve; és ide soroljuk a kereszténység megalapítója, Jézus születésének kétezer éves évfordulóját is.

A rendkívül nagy jelentőségű évfordulókra előirányzott országos méretű rendezvények sorozatába bekapcsolódik az Unitárius Egyház is, mint a magyar történelmi egyházak szerves tartozéka, mint a magyar kultúra és művelődés hordozója, amely több, mint 430 éves történelme folyamán jelentős mértékben járult hozzá az Erdélyi és általában a magyarság lelki-szellemi, kulturális, tudományos élete és arculata kialakításához és gazdagításához.

Egyházunk a 2000-ben kezdődő és 2001. augusztus 20-ig tartó millenniumi évben a következő évfordulókra emlékező megvalósításokat, illetve rendezvényeket irányozza elő:

Emléktemplom építése és templom restaurálása

1. A Segesvár melletti Fehéregyházán, közvetlenül a Petőfi Sándor emlékmű és emlékmúzeum szomszédságában, az unitárius közösség már két esztendővel ezelőtt megkezdte új templomának felépítését, saját erőforrásból, de leginkább egyetemes egyházi és külföldi segítségből. Csak a templom belső kiképzése és berendezése van már hátra, és a környezet rendezése, de a pénzforrások elapadása miatt késik a befejezés. Pedig már a tervezés alkalmával az a cél fogalmazódott meg, hogy a templom helyet adjon az évente tartott 1848-as évfordulós ünnepségeknek, amelyeket a múzeum előtti téren tartottak eddig a március 15-i Petőfi emlékűnnepélyeknek, és más egyházi, illetve ökumenikus és közművelődési rendezvényeknek.

A fehéregyházi unitárius templomot befejezése után millenniumi templom címmel ruháznánk fel, melyet a falára

A millennium megünneplése

elhelyezett emléktábla szövege örökítene meg.

2. A Kis-Küküllő völgyében, Dicsőszentmártontól mintegy 6 km távolságra levő Ádámoson az unitárius műemlék templom eredeti kazettái Erdély legrégebbi festett kazettái, 1526-os évszámú felirattal.

A kazettákat az Ádámosi Unitárius Egyházközség, a szövegfeliratos és festett papi székekkel együtt, a Magyar

Néprajzi Múzeumnak adta el, 1910 körül. Ezek az értékes műemlékek ma is a budapesti Néprajzi Múzeum tulajdonában vannak mint erdélyi művelődéstörténeti emlékek.

Az egyházi és művelődéstörténeti szakemberek javaslatára az ádámosi egyházközség, a millennium emlékére, tervbe vette a kazetták hiteles másolatának elkészítését és a templom mennyezetére való visszahelyezését, hogy ezek az értékek eredeti helyükön és környezetükben hordozzák majd az erdélyi magyar művelődés ősi emlékeit.

Ádámosi templom
Épült a XV–XVI. században; 2873. sz. műemlék)

Emlékkiállítások

1. Az Unitárius Egyház megalapítója Dávid Ferenc, a kolozsvári születésű radikális reformátor, aki jelentős szerepet töltött be az Erdélyi fejedelemség és különösen Kolozsvár 16. századi történelmében. Nem csupán az Unitárius Egyház megalapítása vagy Kolozsvár lakosságának magyarrá válása fűződik nevéhez, hanem a vallás- és lelkiismereti szabadság törvényének a kihirdetése az 1568-as tordai országgyűlésen, amely teljesen egyedülálló a korabeli Európában. (Az 1896-os millennium alkalmával rendezett ünnepségsorozat keretében Torda város megrendelésére Körösfői Krish Aladár festőművész örökítette meg az eseményt, a „Vallásszabadság kihirdetése” címen. A festmény eredetije ma a tordai múzeumban látható). A későbbi események, az ellenreformáció és vallási türelmetlenség képviselői azonban Dávid Ferencet országgyűlés elé állították, és hitújítás vádjával, koncepció per lejárata után, örökös várfogságra ítélték. A dévai várbörtönben halt mártírhálál 1579-ben.

az Unitárius Egyházban

Egyházunk *Dávid Ferenc* reformátor életnagyságú szobrának elkészítését és Kolozsváron való felállítását tervezi a millennium emlékére. A jelenlegi politikai helyzet, különösen a kolozsvári városi vezetés miatt, sajnos nem kedvez annak, hogy a szobor a város valamelyik közterére kerülhessen. Ezért a belvárosi unitárius templom kissé szűk területű kertjében kerülne felállításra azzal, hogy a külső körülmények kedvező alakulása esetén Kolozsvár valamely közterére kerülhetne.

2. A Székelyudvarhelyen, a város egyik új lakónegyedében, a Bethlen-negyedben épülő új unitárius templom befejezéshez közeledik, remélhetőleg még a millennium évében. A templom körüli köztér nagyon alkalmasnak kínálkozik arra, hogy a városi tanács anyagi támogatásával egy oda minden tekintetben beilleszkedő *millenniumi emlékmű* kerüljön. Az emlékmű megtervezésére és felállítására a székelyudvarhelyi városi tanáccsal történő közös megtárgyalás alapján kerülhet sor.

3. Az Unitárius Egyház közel négy és fél évszázados történelme folyamán különös hangsúlyt helyezett az oktatás, a nevelés ügyére. Népnevelő egyház voltunk. Lélekszámát tekintve erején felüli anyagi áldozatot vállalt és hordozott az iskolák, tanintézetek alapítására és fenntartására, az elemi iskoláktól a lelkészképző Teológiai Akadémiáig. Az egykori Kolozsvári Unitárius Kollégium és a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium létesítése és működése is ezt a célt szolgálta. Innen kerültek ki azok a neves személyiségek, kiknek neve jól ismert a magyar irodalom és művelődés történetében (*Dávid Ferenc, Aranyosrákosi Székely Sándor, Szentábrahám Mihály, Körmöczy János, Bölöni Farkas Sándor, Kriza János, Ferencz József, Orbán Balázs, Balázs Ferenc, Mikó Imre*, hogy csupán egy néhányat említsünk meg).

A millennium évfordulójára *emléktáblát helyezünk el az iskolák épületein*, mint amelyek évszázadokon át szolgálták az erdélyi magyar oktatás ügyét.

Ugyancsak *emléktáblák elhelyezésére kerül sor az egyháztársadalmi intézményeink: a Dávid Ferenc Egylet, az Unitárius Nőszövetség, az Unitárius Ifjúsági Egylet* székhelyein, mint amelyek az Unitárius Egyház közművelődési és szeretetszolgálatának munkásai.

Kiadványok

1. Az *Unitárius Egyház* életét, hitelveit, történetét és szolgálatát ismertető könyvkiadvány, színes fényképanyaggal, az egyházi műemlékek, templomok, egyéb épületek, harangok, kegytárgyak, úrvacsorai kelyhek, poharak, varrotasok stb. bemutatásával.

2. A magyar oktatás ezer éves évfordulójának kapcsán, illetve keretében, egy olyan könyv kiadása, amely ismerteti az *unitárius oktatás történetét* és az unitárius oktatás

hozzájárulását az erdélyi és magyar szellemiség és kultúra gazdagításához (a kiadvány tartalmazza a neves unitárius személyiségek életének és munkásságának rövid leírását is).

3. Egy másik kiadványunk bemutatja az Unitárius Egyház keretében működő *egyháztársadalmi egyletek rövid történetét*, munkásságát és eredményeit.

Rendezvények

1. Az Unitárius Egyház a Székelyudvarhely melletti Szejké-fürdőn rendez meg újra, hagyományörző szándékkal, az egyetemes unitárius találkozót minden év augusztus második szombatján, amely a két világháború között a Homoród-fürdőn tartott unitárius találkozók - vagy ahogy akkor nevezték - az „unitárius búcsúk” felidézése, illetve folytatása.

A millennium évében - 2000-ben - az augusztus második szombatjára (2000. augusztus 12-re) kiírt unitárius találkozót, amelyen nemcsak a hazai, de a külföldi unitárius egyházak képviselői is részt vesznek, és meghívottként más felekezetű hazai és külföldi egyházak, intézmények és szervezetek képviselői is, *Millenniumi unitárius találkozó* néven hirdetjük és rendezzük meg.

2. A millennium évében, 2000 novemberében Egyházunk, a magyarság kerszténységének ezredik és a kerszténység megalapítója születésének kétezredik évfordulóján emlékszinatot rendez Kolozsváron, amelyre meghívja a Magyarországi Unitárius Egyházat is, *Millennium és Kerszténység* címmel.

3. Körlevélben hívjuk fel valamennyi unitárius egyházközségünket, hogy az évfordulók évében tartsanak *millenniumi emlék-istentiszteletet*, amelynek keretében az alkalomhoz illő ünnepi műsorral méltassák és köszöntsék az eseményeket. Ahol erre lehetőség van, állítsanak emléket a millennium jelentőségének megőrkítésére.

4. Egyháztársadalmi intézményeink ünnepi rendezvényeken emlékeznek meg az évfordulóról. A Dávid Ferenc Egylet egy éves program alapján felolvasó ülésorozatot tart meghívott előadókkal, idevonatkozó témakörökben; az Unitárius Nőszövetség és az Unitárius Ifjúsági Egylet országos *millenniumi konferenciákat* szervez, ünnepi műsorral.

ANDRÁSI GYÖRGY

Lelkészbeiktató ünnepség Nagyváradon

Nagyvárad-bihari unitárius egyházközség ünnepet szentelt az egyhangúlag meghívott - alulírott - lelkészének. Kíváncsisággal tekintettek az ünnepély elé, hiszen olyan régen volt beiktató, hogy már nem is emlékszenek rá.

Azt szoktuk mondani, hogy egy ünnep nagyságát akkor lehet igazán meghatározni, amikor ünnep múltával is kellemesen lehet beszélgetni a megtörténteiről. Ez valósult meg Nagyváradon is, mert egy olyan ünnepet szerzett magának a gyülekezet, melyből nemcsak a 147 jelenlévő, hanem a távolmaradtak is sokáig táplálkozni fognak. Mindenekelőtt Egyetemes Egyházunk felé kell köszönetet mondunk, amiért **dr. Szabó Árpád** püspök és felesége, **dr. Rezi Elek** főjegyző és felesége, **Székely Miklós** esperes és felesége, de számos lelkész is megtisztelte ünnepélyünket.

Bizonyára sikerebbnek nem lehetne nevezni a légkört - még akkor sem, amennyiben megelőzően egyeztető tárgyalásokat folytattunk volna-, ami a beiktató alkalmával meglevenedett a beszédekben, akár a szószéki szolgálatokat nézzük, akár pedig az üdvözlésekre figyelünk. A beszédek középpontjában a tanítványság kérdése állott, de abban a valóságban, ahogyan cselekedni kell a mában. A só szerepét vállaló és a fényt árasztó tanítványok kötelességét kell vállalnia ma mindenkinek azért, hogy nyilvánvaló cselekedeteikkel is azt bizonyíthassák e fontos „örhelyen”, hogy vallásunknak jövődjé van, amennyiben igyekszünk betartani a jézusi tanításokat.

Örvendetesnek mondható, hogy a lelkész családjának hozzátartozói, de családi barátai is eljöttek a távolból, hogy teljes mértékben bele-

simuljanak a nagyvárad-i gyülekezet örömébe. Ezt az érzést gazdagította főtisztelendő **Tempfli József** római katolikus megyés püspök úr jelenléte, de a Királyhágómelléki Református Egyházkerület, valamint az Evangélikus Egyház képviselője is. Ma elmondható - miután már több idő eltelt az üdvözlések után-, hogy **Benedek Jakab** segesvári lelkész baráti üdvözlétére odahangolódott **Nagy Ödön** várfalvi lelkészé is, s határozottan érezhető volt az a közelség, mely megvalósult a sok kilométer ellenére. **Jakab Dénes** szentábrahádi lelkész üdvözlétére kicsúcsosodott végre az a tiszta érzület, mely a közös ebéd alkalmával is többeket szólásra kényszerített.

Végül pedig hadd álljon itt **Kerekes Árpád**, az egyházközség lelkes gondnokának üdvözlétéből az a gondolat, melyet bizonyára mindannyian osztunk: „Belülről nézve, szeretném, ha egy bensőséges, családias, hitbuzgó, egymást segítő hangulat alakulna ki.” Adja a jó Isten, hogy ez meglegyen.

PAP GY. LÁSZLÓ

Baráti levél

TÖRÖK ÁRON

kibúcsúzójára

Kedves Áron! Úgy van, hogy nem tudok csak érzésben melletted lenni ma. Ezért ezzel a levéllel postázom magam hozzád.

Életünket Isten úgy osztotta be születésünkkel, hogy század- és ezredváltón túl nemzedékváltó lelkészek is legyünk. A jelent nekünk a múltta csendesedő időben kellett, hogy holnapig cipeljük. 1947-ben a volt székelykeresztúri unitárius gimnázium hetünket indított a Teológiára. Közülünk mártól már csak én maradtam Mikesként az innenső parton, ma te is átmész a másikra, a nyugdíjasok oldalára. A hét élőbből ma már csak 2:1 élő a nyugdíjasok javára. Nem tudom Áron, hogy nekünk lesz-e míg élünk nyugalompart? Már akkor tudtuk, hogy nekünk egy kis közösséget kell éltetve megtartanunk, hogy népünk egészét megtarthassuk. Az Isten és a hivatásunk a népünk lelkét bízta ránk. Vállaltuk. Az életünk rázós útja vég-felé, ha magunknak is, de elmondhatjuk mi is: „Ezt mentették mi át:/ A lelkek (!) kibányászott aranyát/ A nagy viharból a szegényes révbe./ Ezt, s a hivatást: még mélyebbre ásni./ A lélekre ma nagyon kell vigyázni./ Csak az Isten s a

lelkünk van velünk./ Nem maradt egyebünk.” (Reményik). Ezt a lelket osztottuk mindenkinek mindenhol ahol voltunk akkor, mikor az írás és a beszéd a börtönbe való belépőjegy volt. Mert „beszélni annyit jelentett, mint cselekedni”, azért, mert „a szó esőben tűz, aszályban víz, minden, aminek a szája be nem fogható”, valljuk Sütő András-sal. Csendes hősök sorsa volt a sorsunk, és bátran vállaltuk, tudtuk, hogy egykor majd hősi hallottjai leszünk korunknak. Bátran, mert „A virtus és a bátorság be más,/ S a bátorság is sok fajta lehet./ Lehet fennhézázó kardcsörtetés, /S lehet (csak) ennyi: betöltöm helyemet”. Áron, a helyed soha sem volt üres, a szavad soha sem volt hiábavaló!... Látod, templom épült belőle, és ez a gyülekezet alapköve lett egyházunknak, mert mögötte te, az „egész” ember álltál lelkészi hivatásoddal, és e mű által teremtdtél példaadóvá, „történelmivé”.

Most, hogy megkezdjük számolni az évezred múlását, hinnünk kell, hogy nem volt hiábavaló életed és munkád, egyéni és közös sorsvállalásod, mert ha ma az emberiséget a hetinapi útszakaszokon csak az erő törvényei irányítják, az egzisztenciák tudományáé, a sikerszerzés művészetévé a szó, de azon az úton, hol a századfordulók a kilométerkövek, az emberiséget az eszmék, személyek vezetik....Végül tudom, hogy a lelkész sorsa elég sűrű „kaktuszos”, de vigasztal a japán közmondás igazsága, hogy nincs olyan sűrű tövissel rakott kaktusz, ahol a virág is ne férne el.

Tudom, hogy a költővel búcsúzhatsz te is most: „Úgy éltem én, ahogy itt élni kell,/ ahogy érdemes élni!/ Egy emberöltőt éltem- de a sorsom/ történelmi és ezerévnnyi/...Köszöntlek testvér, szomszéd, barát, osztálytárs, ki voltál jóban-rosszban velünk, áldjon meg az Isten kedves családdal együtt a megérdemelt békességben, egészségben és tevékeny nyugdíjas korrál, hogy még szolgálhass, mert számunkra „szükség-ember” voltál, és nem lehetsz más ezután sem. Isten áldjon.

SIMÉN DOMOKOS

Testvéregyházközi tanácskozás BOSTONBAN

Az észak-amerikai Unitárius Univerzalista Egyház és a romániai Unitárius Egyház Testvéregyházközi Tanácsa (PCC) meghívására öt lelkészársammal együtt részt vehettem a testvéregyházközi kapcsolatok fejlesztéséről szóló tanácskozáson. A március 2-7. közötti konferencia, az ezt követő testvéregyházközi látogatások során olyan tapasztalatokat gyűjtöttünk, amelyeket itthon gyümölcsöztetni tudunk. Öt napos tanácskozásunk során arra a következtetésre jutottunk, hogy a testvéregyházközi kapcsolatokat éltetni, illetve minél eredményesebbé tenni kell. Az óriási távolság és technikai fejlettség szintkülönbségei ellenére ez csakis az információcsere intenzitásának fokozásával lehet. Amerikai testvéreink hangsúlyozták, hogy gondjainkkal bármikor hozzájuk fordulhatunk. Erdélyi gyülekezeteink, amelyek számára nem biztosított a közvetlen kapcsolattartás, köri képviselőikhez, a konferencia résztvevőikhez – Gyerkes Zsuzsa, Mezei Csaba, Dancs Lajos, Kiss Alpár, Kriza János - fordulhatnak bizalommal, ők tolmácsolják az amerikai testvéregyházak felé.

A tanácskozás során mi erdélyiek feltettük a kérdést, hogy mivel fizethetjük meg segítő jóságukat, mi az, amit mi nyújthatunk amerikai testvéreink számára. Válaszuk mindannyiunkat meglepett: „Ti 400 éven át megőriztétok unitárius hiteteket, lehetőséget nyújtottatok számunkra, hogy általatok felfedezhessük unitárius gyökereinket.” Feledhetetlen, megható pillanat volt számunkra, amikor énekeskönyvük egyik zsoltárát magyarul velünk együtt énekelték: „Isten lelke, jöjj el hozzánk. / Áldd meg szívünk minden őszinte nagy álmát / Jöjj a széllal a tengerben / Vezesd lelkünk az örök igazság útján / Szárnyakat kapsz, szabad leszel / Isten lelke, jöjj el hozzánk.”

Akkor döbbsentem rá, hogy valójában mennyire szükségünk van egymásra. Ők tőlünk megmaradást tanultak, mi viszont XXI. századi jövőépítést tanulhatunk tőlük. Mindennapi életük számunkra is példaértékű lehet. Az amerikai unitárius egyházközi közösségek kicsik, de élő, aktív, dinamikus gyülekezetek. Aki idetartozik, az kivétel nélkül szívvel-lélekkel részt vesz az egyház életében. A közösség egyértelműen a gyülekezeti közösséget jelenti számunkra, olyan szigetet a XX. század végi rohanó világban, ahol mindenki, idős-fiatal egyaránt társakra, támaszra talál. Testvéregyházi kapcsolataink fejlesztése révén – reméljük, hogy egymástól tanulva, egymást segítve sikerül szebb jövőt teremteni közösségeink számára.

KRIZA JÁNOS

AKIK ELŐTTÜNK JÁRTAK

190 éve született KISS MIHÁLY

(1809-1889)

"Két vendég ült mindig asztalodnál: egészség és vidámság.

Két barát csatlakozott mindig hozzád: a reménység és álom.

Két testvér nem hagyott el soha: a megelégedés és csendesség.

Egy ellenséget nem ismertél soha: a szükséget.

Egy más ellenséget számba sem vettél: az irigységet.

Két elősdit zártál ki ajtódon: a pompát és dobzódást."

(Részlet Kriza Sándor nagyjaitai lelkész által mondott ünnepi beszédéből, Kiss Mihály lelkészségének 50 éves jubileumán, 1886. június 15-én).

Egyházunk történelmére több jelentőségteljes személyiség nyomja rá pecsétjét életművével és alkotásaival, több-kevesebb hatással. Életüknek és tetteiknek számon-tartása határozza meg történelmünket. Ezért minden olyan életrajz megjelenése indokolt, amelyből az egyén közérdekű munkássága kör-vonalazódik. Ezek közé tartozik a Kiss Mihályé is.

Az **Altörjáról** származó **Kiss** család nemeslevelét **II. Rákóczi György** állította ki, 1651. július 6-i keltezéssel. Az innen **Sepsi-kőröspatakra** telepedett ágból származott **Kiss Mihály**.

1809. április 28-án született **Tordán**. Tanulmányait **1815-ben** kezdte **Vargyason**, majd **Homoródalmáson** folytatta. **1819-től** a **székelykeresztúri** középiskola diákja volt. Kortársa és barátja, **Gyöngyösi István** így jellemezte őt: „Tanulását játszodva végezte, s mégis minden társát felülmúlta, észéle túlszárnyalta. Tanulási könnyűsége mellett teremtvő lelkületének humo-ros ötleteivel, találós élceivel élénk derűtségben tartotta környezetét.”

Szintén a székelykeresztúri iskolában barátkozott meg **Kriza Jánossal**.

1826-tól a **kolozsvári** főiskola hallgatója volt. Itt hat évet tanult, beleértve két éves jogi képzését is. A következő két évet **Maros-vásárhelyen** töltötte mint gyakornok a királyi táblánál.

Az ügyvédi pályához nem volt hajlama, de annál inkább vonzotta a lelkészi hivatás. **1835. január**

12-én Körömczi János püspök **Székely-szentmihályra** nevezte ki segédlelkésznek, ahol ebben az időben beteg édesapja, **id. Kiss Mihály** végezte lelkészi szolgálatát. Az ő **1837. március 8-án** bekövetkezett halála után a választó köz-gyűlés fiát választotta rendes lelkésszé. Kiss Mihály székelyszentmihályi lelkészi szolgálata **1841-ig** tartott. Ekkor áthelyezték az **árkosi egy-házközségbe**. Ebben az évben a háromszéki egy-házkör jegyzőjévé s a korondi zsinat egyházi tanácsossá választotta. **1845-ben, Nagy Pál** bölöni esperes-lelkész halála után, a köri köz-gyűlés egyhangúlag Kiss Mihályt választotta esperesnek.

Esperesi tevékenységével párhuzamosan jelentős irodalmi munkásságot fejtett ki.

1846-ban jelent meg Kolozsvárt a **„Bölcsesség gyöngyei”** című műve, amelyet azzal az ajánlás-sal nyújt olvasói kezébe, hogy *„bölcseesség a legjobb útiköltség”*. A következő évben jelenik meg ugyanott a **„Szentírás gyöngyei”** című köny-ve, amelyet lelkésztársai számára ír. Harmadik műve, a **„Történelmi gyöngyök”, 1863-ban** jelent meg.

Beszédeinek egy része nyomtatásban is megjelent. **„Az okossággal párosult szelídség”** című prédikációját **1842-ben** tartotta **Kolozsváron**, a zsinati közgyűlés előtt. Monda-nivalója: a keresztény alázat az okosságból és a szelídségből tevődik össze.

1842–1861 közötti beszédei nem maradtak fenn.

A néma húsz év után első beszéde a Keresztény Magvető első számában jelent meg. Címe **„Újévre – vajon mi lesz ebből?”** (ApCsel 2, 12).

Eredeti gondolatokat tartalmaz a **„Bocsánat a bántalomért”** című prédikációja is. Szembeállítja a szeretetet a gyűlölettel, s megál-lapítja, hogy a szeretet sokkal inkább összhang-ban áll az ember természetével, mint a gyűlölet. A felebaráti szeretetnek három fokozatát külön-bözteti meg:

– „szeretetet szeretetért fizetni” – igazság,
– „szeretni a minket nem szeretőket” – kegyelet,
– „szeretni gyűlölőinket” – isteni érzelem és jellem, valódi jóság.

Kiss Mihályt intenzíven foglalkoztatta a család problémája az új társadalomban. Erről tanúskodik a **„Családfő”** című beszéde és egyetlen, nyomtatásban megjelent ágendája is.

Önállóan gyűjteni kezdte a székely anekdotákat, szólásokat, nyelvi sajátosságokat. Gyűjteményét később átadta Kriza Jánosnak, jelentős anyagot szolgáltatva a **„Vadrózsák”**-hoz.

Több régészeti anyagot és tárgyat gyűjtött **Orbán Balázs „A Székelyföld leírása”** című munkájához, valamint az **„Erdélyi Múzeum”** részére.

Sokáig volt az erdélyi hírlapirodalom levelezőtársa. Társadalmi, egyházi, nevelésügyi cikkeket közölt.

Egyházi és polgári ünnepélyek szónoka, többek között a Sepsiszentgyörgy főterén felállított honvéd-emlékmű leleplezése alkalmával, 1873. szeptember 29-én.

A Keresztény Magvetőnek keletkezése óta munkatársa volt, amelyben egyházi beszédei és más tárgyú közleményei jelentek meg. Számos munkája és jegyzete azonban kéziratban maradt.

Tagja volt Háromszék megye közgyűléseinek és a megye iskolatanácsának.

Forradalmi eszméit társaságokban, piacokon, templomokban egyaránt hirdette.

A forradalom után az árkosi román kántor bevádolta Kiss Mihályt Dániel Imre háromszéki királyi biztosnak, de mivel a vád alaptalannak bizonyult, három heti fogság után Kiss Mihályt szabadon engedték.

Második fogsága azonban ennél sokkal súlyosabb volt. A forradalom emigránsai felakarták újítani a magyar forradalmat. Napóleon Jeromos herceg rábeszélte nagybátyját, III. Napóleont, hogy küldjön 20 000 lőfegyvert Bukarestbe, a magyar forradalmárok számára.

Váradi József háromszéki titkos biztos székely ifjakat kellett küldjön a határszélre, hogy átvegyék a szállítmányt. Váradi e célra Kiss Mihályt is felhasználta, sőt házánál tanácskozásokat is tartott. A fegyverszállítás szándéka kitudódott, a mozgalom vezetőit elfogták. **Váradi Józsefet** és **Bartalis Ferenczet** 1854 tavaszán Sepsiszentgyörgyön felakasztották, társaikat pedig Marosvásárhelyre vitték. A vallatás során derült ki, hogy Kiss Mihály is közéjük tartozott. Elfogatása előtt sikerült a rá nézve gyanús leveleket elrejtene. Egyik levelében **Balázs Emmanuel**, a Sepsiszentgyörgyön állomásozó székely határőrség századosa arra kérte Kiss Mihályt, hogy tartson istentiszteletet az árkosi unitárius templomba díszszemlére vezényelt századnak. Kiss Mihály a 2Tim 2,3 versre építette szónoklatát: **„Vállald velem együtt a nehézségeket, mint Krisztus hű katonája.”** E levél nagymértékben hozzájárult szabadon bocsátásához.

Közérdekű megbízatásokban buzgón és lelkiismeretesen járt el. Kriza János püspök egyik levelében arra kérte fel a háromszéki papságot, hogy az 1868-as, háromszázados évforduló alkalmából végezzenek javításokat az egyházközségekben. Kiss Mihály, megkapva a felhívást a gyűjtésre, **Gyöngyösi Istvánnal** bejárta a háromszéki egyházközségeket, és közel 1000 forintot küldött be a székelykeresztúri gimnázium épületének megnagyobbítására.

Kiss Mihály 1838-ban házasságot kötött az árkosi származású **Barabás Juliannával**. Házasságukból egy fiú és három lány született.

1889. január 21-én agyvérzésben meghalt, sírja az árkosi temetőben van.

Pavelka Attila, IV.évf. teol. hallg.

Az árkosi templom és vár.
A vár a XVI. században, a
templom 1830-1833-ban épült.

LELKÉSZI OLDAL

„Isteni sugallatként ért az elhívás: beiratkozni a teológiára”

- Dr. GELLÉRD JUDIT VALLOMÁSA -

Feltételezem, hogy egyetlen lelkész és egyetlen teológiai hallgató sincs Unitárius Egyházunkban, aki ne ismerné dr. George Williams professzor nejét, dr. Gellérd Juditot, akit mi - a siménfalvi szülői háznál, azaz a lelkészi lakásnál nyert becenevén - Zizikének szólítunk.

Én kivételesen csecsemőkorától ismerem. Bizonyára vannak olyanok is, akik csak hallottak róla, ellenben mindnyájan tudjuk, hogy ő a testvéregyház program újrászervezője. Ő az erdélyi és a magyarországi unitáriusok, valamint az amerikai unitárius-univerzalisták közötti mai kapcsolattartás egyik nélkülözhetetlen láncszeme

Nekem nem először jut eszembe az egykori siménfalvi unitárius papkisasszony a minden újért, nagyszerűért lelkesedni tudó, sokoldalú, szívvel lélekkel, lankadatlan munkabírással tevékenykedő, mozgékony, szolgálatkész, mindenütt jelenlevő kicsi asszonyt összehasonlítani a „nagy fehér varázslóval”, Schweitzer Alberttel. Legyen bármennyire merész a gondolat, és legyenek bármilyen nagyok is a különbségek, az arányok közöttük, az összehasonlítás nem alaptalan.

Tudom, hogy Schweitzer Albert német nemzetiségű és orvos, orgonaművész és zenetudós, evangélikus vallású és világméretű protestáns teológus, századunk ismert humanistája, egyetemi tanár és misszionárius, modern orgonaépítő és Nobel-békedíjas. Mégis, vagy talán éppen ezért látok hasonlóságot e nagy hatósugarú ember és Zizike között. Mert Gellérd Judit székely származású és orvos, hegedűművész és szervező, a testvéregylekezeti kapcsolat misszionáriusa, sok erdélyi teológus és lelkész patrónusa. Író, könyvkiadó, és ez utóbbi minőségében elsősorban az édesapja hagyatékából, de az amerikai lelkészek írásaiból jelentetett meg és jelentet meg műveket.

Férjével együtt megszervezte a Center for Free Religion nevű intézményt, amely állandó kapcsolatot tart fenn nemcsak velünk, hanem a világ többi szabadelvű vallásos közösségeivel és egyéneivel egyaránt

Akihez eljutott az 1998. karácsonyi levele, az előtt világos Zizi sokirányú érdeklődése: Erdélyhez

való ragaszkodása, Udvarhelyen élő édesanyja és Ausztriában kitelepedett testvére iránti szeretete, férje tudományos tevékenységével való azonosulása, az amerikai unitarizmus hitelveinek az erdélyihez való közelebb hozatala, a család megbecsüléséből fakadó öröme, a zene műveléséből származó fölemelő lelki élménye, az írás lehetőségéből adódó boldogsága.

Hadd idézzek ebből a levélből:

„Drága barátaink,

Házasságunk tizedik évfordulóján ez az áldott karácsony. S egyben egy nehéz esztendő boldog befejezése, lelki mélységek és tartalékok megtagasztalásának ünnepe. Egy óceánt úsztunk keresztül külön-külön, de a túlsó parton újra találkoztunk, kit-kit a maga hite megtartott, és a szeretet áldása most megsokszorozódva hull ránk.

Paradox módon, minél jobban szeretünk itthon ülni és írni, annál több utazás szakít ki a békés Chicoból. Ez az év rekord volt ebből a szempontból is

George félig nyugdíjba ment, tehát csak félig tanít, hogy végre ideje legyen nemes szenvedélyére, a kutatásra és írásra. Bár kevesebb a pénzünk, George azonban sokkal boldogabb. Életstílusunk pedig egyszerű.

Idén minden India körül forgott. Először egy hindu vendég töltött nálunk három hónapot, majd mi repültünk Indiába ugyanannyi időre. George ugyanis meghívást kapott a tekintélyes India Tudományos Akadémiájának megfelelő intézetébe, Bangalore városában. Minden szakterület kiválósága ebben az intézetben „tejeli le” alkotó fantáziájának gyümölcsit. Az indiai atomfizika atyjával - aki melleleg zongorista is - kellett volna koncertet adnom, de hegedű szólóest lett belőle.

George volt az év szenzációja az intézetben, miután megoldott egy sarkalatos kérdést: az ősnymotatványok megőrzésének módját, computerizált digitális videó technikával. S mivel Indiában pálmalevéltre és nyírfakéregre írták ezeket az egyetemes kultúrértékeket képező szövegeket, s melyek rövid néhány évszázadot élhetnek túl csupán, George találmányát egyenesen kormány szinten ünnepelték. India elnöke jött meghallgatni George előadását. S a következmény egy újabb meghívás, újabb három hónapra, a jövő év elején.

Számomra India maga a pokol volt az elviselhetetlen hőség és szűnyogok miatt. Három hét után tehát otthagytam. De addig, s ha szenvedve is, sok exotikus élményt szereztem. Például egy hét egy olyan faluban, ahol India egyetlen Szanszkrit Akadémiája és Kollégiuma működik, s ahol egy falunyi Brahmin pap csak szanszkritül beszél - noha ez közismert holt nyelv, mint a latin. Mintha háromezer

évet visszaléptünk volna időben, olyan hatás kerített itt hatalmába.

A legfontosabb azonban egy csodálatos új barátság születése volt Chitrával, a festőnővel. Igazi lelki testvérem lett Chitra. Festményeit magunkkal hoztuk, és már több helyen is kiállítottam Amerikában. És májusban egy nagy zárandokútra határoztuk el magunkat: ingyen jegyemmel visszarepülünk Indiába, hogy George-al és Chitrával felkeressük a Dalai Lámát száműzöttségében, az indiai Dharamsalaban, és együtt a mesebeli Himálájában utazunk majd. Mert India mennyország is tud lenni.

A nyarat India helyett tehát otthon, édesanyámmal Erdélyben és Magyarországon töltöttem, nem tervezett, de annál boldogabb együttletben, és szokásommal ellenkező teljes visszavonultságban. Ugyanis nekifogtam könyvem megírásának, angolul, és mely a vasfüggöny mögötti életünk dokumentálása, szüleim és a magam élettörténete által. Az alkotói szenvedély teljesen hatalmába kerített. Nincs csodálatosabb állapot! Hónapok óta írok, és drámaian újraélem a sok szenvedést és az ugyanolyan sok örömet.

Még a testvérgyülekezeti programmal kapcsolatos teendőim is háttérbe szorulnak most az írás sürgető és magával ragadó uralmában. Tíz évet töltöttem önkéntes munkában erdélyi egyházunk mentése érdekében. Immár a nagy misszió síneken van, s örömmel tapasztalom, hogy nálam nélkül is pompásan működik.

A nyáron végre először Angliába is eljutottam, eskető lelkészeink, Jopic és Dick meghívására. Boldog turistáskodásom mellett háromszor prédikáltam Londonban és vidéken, és mondhatom, hogy a „hidegvérű” angolokat is épp úgy felbuzdítottam Erdély iránt, mint az amerikaiakat.

Soha ennyi meghívásom szószéki szolgálatra nem volt, mint ebben az évben. Boston, Concord, Brooklin, St. Louis, Luisville - hogy csak a leghíresebb egyházközségeket említsem. Folyton úton voltam - diadalúton. Húsvétkor pedig a kórusvilág leghíresebb birodalmában, a Salt Lake City-i Mormon Tabernacle Hallban énekeltem Chico-i kórusommal. Éltre szóló élmény, kétségkívül. Noha olyan műveket énekelünk mint Poulenc Gloria, Brahms Német Requiem, az én lelki kórusotthonom mégis a budapesti Mátyás templom marad. Otthonlétem fénypontja, amikor ott énekelhetek, mint most is, Szent István napján.

Mindenekfelett a lelkészi kar figyelmét az az elhatározás ragadja meg, hogy Zizi ötven évesen újra beül a főiskola padjai közé, és nem is máshová, de egyenesen a Teológiára.

A „Karácsonyi levél” az elmúlt esztendőre való visszapillantás, azonban nem tudok ellenállni a kísértésnek, hogy jövő évi terveimet is beleírjam. Isteni sugallatként ért az elhívás: beiratkozni a teológiára. Édesapám örökébe lépni. Hiszen már tíz éve világi lelkészi szolgálatot teljesítek, s nagy vágyat arra, hogy teológiai tudományokban elmélkedjek. Önmagamnak és az engem lelkésznek tekintő amerikai unitáriusoknak is tartozom azzal, hogy a lelkészi diplomát megszerezsem. Ezzel pedig végleg feladom a medicinát.

Angol nyelvvizsgámat most tettem le maximális pontszámmal, és most a Harvard Egyetem mellett még két bostoni és egy berkeleyi teológiára felvételiztem. Természetesen csak ha ösztöndíjat kapok, akkor tudom megengedni magamnak a továbbtanulást. Esélyeim azonban nagyon jónak mutatkoznak. Ha vágyam teljesül, sajnos egy időre távol kell élnem majd Georgetól és otthonunktól, s ez szorongással tölt el. De ötven évesen is tele vagyok ambícióval, tanulási vágygal, s George is teljes mértékben támogat elhatározásomban. És remélem, jövő őszig, iskolakezdésig befejezem a könyvem is. Sőt, egy újabban elnyert ösztöndíjjal édesapám főművének rövidített, angol nyelvű változatát is szeretném addig kiadni.

Egy évtizede, hogy a szeretet vezérli, Isten vigyázza minden lépésünket. Nagyon sok feladatot tartogat még számunkra Isten, s hisszük, hogy erőt és egészséget is ad hozzá. De a legnagyobb áldásnak hűséges barátainkat tekintjük, akire mindig lehet számítani, jóban-rosszban, akik inspirálnak, szeretnek, s ha kell, vigasztalnak. Hálám kifejezése legyen hát ez a levél.”

Március 11-én hozzám írt levelében pedig ezeket írja: „Ott leszek a Főtanácson Salt Lake Cityben... A legmagasabb kitüntetést fogom kapni a Főtanácson... Ezt eddig titokban tartották, mint meglepetést.... Most kaptam meg a Boston University Teológiájának a legmagasabb érdem ösztöndíját. És amint már említettem, én leszek a Partner Church Council első Distinguished Service Award kitüntetettje (ami kb. kiváló szolgálat érdemrendjeként fordítható magyarra) - ez az amerikai Egyetemes egyház részéről.”

Amidőn mindezeket a Lelkeszi Oldal olvasóinak tudomására hozom, legyen szabad nekem, mint a lelkészszövetség elnökének - minden lelkész nevében - Zizikének gratulálni az elhatározásához, és Isten segédelmét kérni azért, hogy az újonnan vállalt nagy feladatát véghezvihesse mindannyiunk büszkeségére és egyetemes unitárius közösségünk épülésére.

JAKAB DÉNES

LAPOK AZ UNITÁRIUS LEÁNYNEVELÉS TÖRTÉNETÉBŐL

55 éve alakult, 50 éve szűnt meg az első önálló unitárius leányközépiskola: az Unitárius Ipari Leánylíceum.

Egyházunk mindig nagy súlyt fektetett a nevelésre, elemi iskoláink mellett fenntartotta tordai és székelykeresztúri algimnáziumait és kolozsvári kollégiumát, ahol mindig a korszellemnek megfelelő képzésben részesülhettek ifjaink. Ezekben az iskolákban azonban csak fiúk tanultak, a leányok képzése megállott az elemi fokon, az akkori rendszer szerint 7 elemi osztályt végzett a legtöbb leánygyermek.

Századunk elején már komolyan felvetődött a lányok életre való felkészítése, mind több pálya nyílt meg a nők előtt, az egyetemeken is megjelentek a tanulni vágyó leányok. Elsők között a tanítóképző intézetekben tanultak, majd sorra alakultak a felsőbb leányiskolák. Kolozsváron **De Gerando Antónia** intézete, majd a **Hirschler József** által megszervezett katolikus Marianum leányiskola várta a növendékeket gimnáziumi, kereskedelmi szakokra. 1882-től működött egy női ipariskola is, amelyet 45 év működés után 1927-ben megszüntettek, ezután csak román nyelvű ipariskola létezett itt. Egyes lányok tanultak az Unitárius Kollégiumban is - de csak magántanulókként. Az 1900-es évek elejének értesítőiben majdnem minden osztályban szerepeltek lányok is a magántanulók között.

Trianon után az állami oktatás román nyelven folyt, anyanyelven csak a felekezeti iskolákban lehetett tanulni. Már ekkor foglalkoztatta Egyházunkat és Nőszövetségünket egy leányközépiskola alapítása, de erre nem volt lehetőség, így a Nőszövetség 1927-ben anyagiilag támogatta a Református Leánygimnázium megalapítását, felépítését, hogy lányaink protestáns szellemű iskolába járhassanak. (Ez a mai Apáczai Csere János középiskola.)

Kolozsváron 1940-ig létezett egy hétosztályos unitárius elemi leányiskola a Berde Mózes utcában, 1940-ben ez egyesült a kollégiumban működő elemi fiúosztályokkal, bevezetve a koedukációt. A leányok

ekkor az állami polgári iskolában folytatták tanulmányaikat, vagy valamelyik állami vagy felekezeti leányközépiskolában.

Az 1944-ben bekövetkező változások után ismét szükségét érezte az egyház a felekezeti oktatás fejlesztésének a lányok részére. **Hadházi Sándor** tanfelügyelő és **dr. Mikó Lőrincné**, az UNOSZ elnöke elérkezettnek látta a pillanatot az iskolaalapításra. Egy ipari leányközépiskola kiépítését kezdte meg, ez az iskolatípus hiánypótló volt városunkban. Az iskola az elképzelések szerint szakmát adott a lányok kezébe, emellett biztosított annyi elméleti képzést, hogy érettségijével egyes szakokon egyetemi tanulmányokat is lehetett vele folytatni.

Az iskola megszervezésére és vezetésére megnyerték **Major Sándorné Major Zsuzsánna** iparművész rajztanárnőt, aki régi munkatársa volt a Nőszövetségnek, a 30-as években szövő-tanfolyamokat szervezett, népi hímzéseink mintáit gyűjtötte össze és rajzolta le. Az iskolát fokozatosan építették ki, az 1944 - 45-ös tanévben egy 13-as létszámú osztállyal indult, majd évente új osztályokkal bővült, míg az 1947/48-as évben elérte a teljes 4 osztályos felépítést, és újjára bocsátotta első érettségizőit.

Az 1948-as tanügyi reform államosította azt az iskolát, amely akkor olyan népszerű volt, hogy három párhuzamos osztállyal indult. Aztán 1949 nyarán - miután útjára bocsátotta újabb 25 végzettjét - az iskolát átalakították óvónőképzővé, felhasználva a megszervezett és bejáratott iskolát a pillanatnyilag szükséges célra.

Az Unitárius Ipari Leánylíceum rövid fennállása alatt állandó engedélyezési problémákkal küzdött, helyhiányban szenvedett, és igyekezett fenntartania önmagát. Első évben az Unitárius Leányotthonban kapott helyet, majd a kollégium hátsó szárnyában választottak le számára néhány termet, a bejárat a Brassai utca felől volt. Az iskolához tartozott a mai Brassai iskola díszterme, a tornaterem karzatán kialakított (ma az Unitárius Líceum tanári szobája) és a második emeleten is egy terem.

A fiúiskolától üveges ajtóval ellátott fal választotta el, mely a mai vendégszoba (akkor dékáni hivatal) és a Brassai díszterme között volt, diák-szóhasználatnál ez volt a "mennyország kapuja". Ez az elválasztás azonban inkább szimbolikus volt, hiszen voltak közös tevékenységeik a Kriza János önképzőkörben, az énekkarban, és közös kirándulásokat is szerveztek.

Az ipariskolában a szakmai képzés több párhuzamos szakon történt: felsőruha-szabászat, fehérnemű-szabászat, kézimunka és szövészeti szakok közt lehetett választani. Az illető szakmában elméleti és gyakorlati oktatás folyt, a gyakorlat alatt a városból felvett rendelésekre dolgoztunk, ebből tartottuk fenn az iskolát.

Ez komoly feladatot rótt a tanulókra, hiszen a megrendelő anyagáért anyagi felelősséggel tartoztunk. Alulírott a szövészetten tanultam, és az ott folytatott elméleti oktatás színvonaláról elmondhatom, hogy később a jászvásári (Iasi) textilmérnöki főiskolán nem sok újat tanulhattam.

A műhelyekben a folyó munkáról annyit, hogy az 1946/47-es tanévben 3 osztály 78 diákja készített: 137 db felsőruhát, 56 db fehérneműt, 787 m szőttest, 97 db különböző kézimunkát, és ezenkívül játékokat és ajándéktárgyakat a karácsonyi bazárba.

Míg szaktanáraink rendes tanári kinevezést kaptak, az elméleti tárgyakat óraadó tanárok adták elő, oly neves tanárok, mint **Cseke Domokos**, **Darkó Klára**, **Magyaródi Mária**, **dr. Erdő János**. Később már rendes tanári kinevezést kaptak: **dr. Both Lajosné** (a gimnáziummal közösen), **Flóra Anna**, **Nagy Lászlóné**. Iskolaorvosunk és egészségtan tanárunk **dr. Both Lajos** volt. Az iskola vezetését foglalkoztatta az unitárius szaktanár-utánpótlás kérdése is, így egyes tanulókat már tanulmányi idejük alatt felkészítettek erre, hisz az érettségi szaktanári képesítést is jelentett.

Az iskola alapításában és kiépítésében oroszlan-része volt **dr. Mikó Lőrincné** UNOSZ elnöknek - az előjáróság vezetőjének, majd felügyelő gondnokának -, **Hadházi Sándor** tanfelügyelőnek, **Major Sándorné** igazgatónőnek - aki 4 gyermekes családayaként évekig lehetetlen lakáskörülmények közt vezette az iskola bonyolult ügyeit -, **Módi Pál** szövészeti tanárnak - aki a Budapesti Textilfőiskola végzettje volt -, **Müller Géza** mérnöknek - aki az iskola felügyelő gondnoki tisztségét viselte **dr. Mikó Lőrincnével** együtt. Az UNOSZ komoly segítséget nyújtott, szövőszékeit átadta az iskolának használatra. A bútorzat egy részét is onnan kapta az iskola kölcsön, az előjáróság tagjai adták össze a felszerelések nagy részét. A tanári kar is hozzájárult a felszerelés gyarapításához, így a szaktanárok lemondtak a törvényesen nekik járó, az általuk vezetett műhely termeléséből eredő haszonrészesedésből a felszerelés gyarapítása javára, **dr. Erdő János** történelemtanár és hitoktató pedig teljes fizetését a szegény tanulók segítésére és taneszköz vásárlására ajánlotta fel.

Az iskola gazdálkodni is próbált, így nagyobb mennyiségű nyers merinó-gyapjút vásárolt, ezt a tanulók mosták, szárították, vitték kártoltatni, megfonták, kötötték és szőtték, és az így nyert cikkeket karácsonyi és év végi bazárokon, kiállításokon értékesítették. Az iskola életre, felelősségre is nevelt.

A háború utáni zavaros időszakban a vidéki szülők nem szívesen engedték lányaikat más városba tanulni, így aránylag kevés vidéki tanuló volt, ezek az Unitárius Leányotthonban laktak. A tanulók felekezeti összetétele

nagyon vegyes volt, az első éven a végzett diákokból 1 volt unitárius, a második csapatban a 25-ből 8 unitárius. Ezért az előjáróságot komolyan foglalkoztatta egy propaganda-körút szervezése, hogy megismertessük unitárius vidékeink lányaival az iskola nyújtotta lehetőségeket. Össze is állt egy komoly székelyföldi körút terve, megfelelő műsorral, folyt is a levelezés az elszállásolás ügyében, a csoport vonattal, gyalog és szekéren ment volna faluról falura, - azonban - sajnos nem sikerült a megfelelő engedélyeket megszerezni. Készült egy kisebb körútra is terv, a Küküllő mentét akartuk bejárni, sajnos ez nem sikerült.

A fentiekben megpróbáltam 50 éves találkozóink alkalmából felvillantani néhány képet ennek a tiszavirág-életű iskolának életéből, bizonyítandó, hogy egyházunk mindenkor szíven viselte az ifjúság képzését, életre nevelését. Szűkös körülmények között is igyekezett ez az iskola saját lábán megállni, és arra készíteni tanulóit is. Osztályunk 25 tanulójaiból 20 érte meg az 50 éves találkozót, ebből 19 itthon. 3 szerzett felsőfokú képesítést, sokan más pályán boldogultak, hiszen a megváltozott körülmények nem kedveztek a kisiparosoknak. De néhányan az ott tanultak alapján kerestük kenyerünket, hálával gondolva a mi kis „alma mater”-ünkre, annak életrehívóira és szervezőire.

Zsakó Erzsébet

ÚJRAKEZDÉS

Céltudatosan kerestünk egy olyan szót, mely megfelelően jellemzi a Nagyváradai Nőszövetség újraindulását. Nincs szó arról, hogy hivatalosan - jegyzőkönyv szerint - nem volt tevékenység, hanem igenis arról kell beszélni, hogy - mint mindenütt - itt is a nők élen jártak akkor, mikor valamilyen rendezvényt meg kellett szervezni.

1999. március 17-én 11 lelkes tag elhatározta, hogy hivatalos keretek között újjáalakul éppen azért, mert derengő tevékenységet szeretne felvállalni, melyek a frissen átalakulóban levő egyházközségi élet erősítésére irányulnak. Nem a nagy tervek, hanem az eljövendő időszak szép megvalósításai voltak azok az indítékok, melyek a maroknyi nőszövetséget új cselekvésre biztatták.

Wagner Izabella, Székely Enikő és Szabó Enikő személyében olyan vezetőket választottak, akikből csordul ki a tenni akarás, de nemcsak a szűk értelemben vett nőszövetségi tagok, hanem az egyházközségi tagok felé is. A mindenkor ünnepek megszervezésén túl arra is vállalkoztak, hogy a lelkes munkájában is komoly részt vállalnak éppen azért, hogy elsősorban az idős, rászorult embereket igyekeznek felkeresni, s anyagi tehetetlenségüket megértve olyan megközelítésben kívánnak cselekedni, mely inkább a lelkiekre fekteti a hangsúlyt.

Jelen értesítő nem akar jelentés lenni az UNOSZ felé, hiszen tudjuk, hogy megalakulásunkról más formában kell jelt adnunk, de ebben az újakezdésben szükségünk van még egy kis időre azért, hogy sorainkat igyekezzünk megfelelően rendezni. Érthető tehát, hogy, az egyedüli hasonló vonatkozású megjegyzésemem túl, az anyagi alapok megteremtése is csak a 11 alapító kötelessége még mindig. Országos szervezetünk tehát akkor várhat ilyen irányú kötelezettségérzetet részünkről, mikor fokozatosan eleget tudunk tenni az önmagunk vállalta feladatainknak és a helyi elvárásoknak is.

Pap Lászlóné Todor Margit

KISSOLY MOSBAN IS ÚJRA MEGALAKULT A NŐSZÖVETSÉG

Erre 1998. október 28-án került sor.

Az első összejövetelen 17-en voltak jelen, és megválasztották a vezetőséget. Ezen az összejövetelen megbeszélték a főbb célokat, és egy tevékenységi naptárt állítottak össze. A tagok úgy döntöttek, hogy kéthetente találkoznak a lelkesi lakás tanácstermében.

Az összejövetelt követő szeretetvendégségen teát szolgáltak fel az asszonyok, a tombola sem hiányzott.

Isten segítse a nőket céljaik elérésében.

Simó Ibolya

BESZÁMOLÓ

Örömmel és meglelégedéssel számolok be a Firtosmartonosi Unitárius Nőszövetség idei rendszeres munkájáról, az „asszonyok órájának” eredményeiről.

Az elmúlt év végén kezdtük meg összejöveteleinket, heti rendszerességgel, minden vasárnap este, tíz és húsz közötti létszámban.

Minden alkalommal egy-egy új egyházi éneket tanultunk, biblíamagyarázattal folytattuk, majd előadás következett, végül szeretetvendégség. A találkozókön rongyot is vágunk, mivel a templompadokra ülőket szeretnénk szőttetni.

Az előadásokat rendszerint a tiszteletes úr és jómagam, valamint egy asszonytestvérünk tartotta, közös megegyezés alapján, a következő témákban:

- beszámoló az Ürmösön tartott UNOSZ Közgyűlésről;
- az öregedés folyamata és a gyász elviselése;
- egészségünk védelmében: a magas vérnyomásról;
- a gyermek és szülő kapcsolata;
- áldozatkészség egymás iránt;
- a csendes ima;
- magyar mondák;
- a boldogság-élménybeszámoló;
- megemlékezés 1848. március 15-ről;
- beszélgetés Jób könyvéről.

Március 27-én kedves meghívottunk volt a körü felügyelő gondnok, **Fekete János**, aki a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium igazgatója, és tanári pályáját itt kezdte. Az ő előadása az 1848-as martonosi eseményekről és mártírjairól szólt.

Különleges örömmel számolok be a nőszövetségi munkánk legjelentősebb eseményéről. Február közepe táján a nőszövetségi tagok, **Szász Anna** alelnök vezetésével, elhatározták, hogy színdarabot tanulnak be, a Nőnap alkalmára, vállalva a férfi szerepeket is. A nyereséget a nőszövetség edénykészlet kiegészítésére és fehér abrosz vásárlására szánták. Az „Eljegyzés - akadályal” című színdarabot nagy sikerrel adták elő márciusban, bebizonyítva tehetségüket, szorgalmukat és tenni akarásukat.

Szeretném megköszönni minden nőszövetségi tagnak ez évi munkáját és önzetlen hozzáállását. Isten áldása legyen további tevékenységünkön.

Dimény Csilla Júlia

A NYÁRI SZOLGÁLATRÓL

A múlt nyarat számomra két emlék őrzi még, s hiszem, hogy mindörökké.

Az egyik személyes. És ha jól belegondolok, a másik is legalább annyira az. És mégsem. „Mindenki” beszél róla, fogalommal vált. Hát miért ne beszélnék én is?

Nyáron történt. Egy nagy, fekete bőrönd, egy palást, varrottas bevonatú Bibliám, fekete ruha fölött frissen vasalt fehér ingek, vagy két hétre való tiszta ruha társaságában, s lelkemben reményekkel, mindent legyőzni akaró kíváncsisággal, - lehet, hogy tettvágygal - de főleg kétségekkel tettem fel a kérdést: Mit is keresel te itt?

Valahogy így kezdődött. De ha azt mondanám, hogy másfél hónap múlva véget ért, nem mondanék igazat.

Beledobtak a mélyvízbe, mind a tizenhetünket. Az elvárások: a vasárnapi istentiszteletek, az esetleges szertartások elvégzése, családlátogatás, valamint a gyülekezetben való élés. Mindez július 15. és augusztus 31. között. Így lettünk „szezonzárók a szezonban”... Elvettek a nyarunkból?

De talán vegyük elejétől a dolgokat. Egy szerdai nap az évfolyam-értekezletre a dékán urunkat elkísérte dr. Szabó Árpád püspök úr is. Látogatásának célja: tudunkra hozni, hogy az EKT határozatának értelmében, visszaállítva egy régi szokást, minden másod-, harmad- valamint negyedéves teológiai hallgató köteles másfél hónapnyi időt egy lelkész nélküli gyülekezetben tölteni, ahol rendes szolgálatot kell végeznie a beszolgáló lelkész felügyelete alatt. És bennünk rögtön megfogalmazódtak az első kérdések. Mi is ez a nyári szolgálat, mi a célja, hogyan viszonyuljunk hozzá? Vegyesek voltak érzéseink, s bizonyára válaszaink is. Nem azért, mert olyan váratlanul ért a hír. Nem, hiszen már készültünk erre, a hírek nagyon gyorsan szállnak. De azért mindannyiunkban megvolt a szorongás, vajon hova helyeznek? És megtudtuk: csak úgy peregetek egymás után az unitárius, lelkész nélküli falvak nevei, s mellettük a mieink. De jöttek a kérdések is: Hol van az a bizonyos...? Te jártál már arra fele. Milyenek az ottani emberek? Ki a beszolgáló lelkész?

Így, az idő távolából, túl mindenben, annyira jelentéktelennek tűnnek ezek a kérdések,

de akkor fontosnak hatottak. Ma már mint emlék tér csak vissza, ha nem is mindannyiunk, de nagyon sokunk számára. S bár azon időnek már más vetületei is megfogalmazódtak bennünk, a kérdések most is ugyanazok, csak a válaszok mások. Mégis, a tapasztalatok birtokában, viszszanévezve, egy dolgot biztosan állíthatok, és hiszem, hogy azt mindannyiunk nevében tehetem: megérte.

Kaland volt. Merész kaland. Nem a karácsonyi, húsvéti, vagy éppen pünkösti napok fényeinek vonzóan csalogató megtéveszthetősége az, ami következik; nem a szószék biztonságából elcsattogtatott szép szavak, hanem a valóság, még ha kopott is, s a tettek kötelezésében néz szemünkbe a holnap. Első

vasárnap: három-négyszáz lélekre tervezett templom. A szószék magaslatát húsz pár firtató szem vizsgálja. Harmadik: negyven. Negyedik: huszonöt lélek. Ez nem legáció. Családlátogatás, sorkoszt. „A fiamat egy éve temettük.” „Ne haragudjon, hogy múlt vasárnap nem jöttem, de ki kell használni a jó időt.” Itt mindenre nem bólintanak rá, amit mondasz, az élet sokszor szorít, hív s menni kell. A holnapért pedig aggodalmaskodunk. Már mindenkit ismersz, s a megfáradtnak hiába prédikálsz szárnyalásról, a bénát nem hívhatod hegyet mászni. Szépek az álmok, sok mindent lehetne tenni, de a törvényeket hamar felrúgja az élet apró bajaival. Ez tényleg nem legáció.

Itt véget ér az önámítás, s csak a tetteknek van létjogosultsága. Persze, még lehet játszani. Másfél hónapot fél lábon állva is kibírsz. De komoly ez a játék. Már dönteni is lehet: bírod-e? Evickélés partközében, szemed előtt a nyílt ismeretlennel. Kire számíthatsz?

Hogy elvettek a nyarunkból? Üsse kő. Kaptunk helyette bizonyosságot, s ha lehet, még több kétséget. Hogy kelte vagy sem, még ma sem tudom, s mondani is csak azt, hogy köszönöm. Mindenkin.

BÁLINT RÓBERT

IFJÚSÁGI OLDAL

KEDVES OLVASÓK!

Az Unitárius Közlöny tavaszi lapszámának ifjúsági rovatában mindenekelőtt a rohamosan közeledő központi egyleti rendezvényeinkkel kapcsolatos tudnivalókat ismertetjük, majd beszámolunk az egyletvezetők egyházkörönként megszervezett találkozójának lezajlásáról, végül lapszemlézzük az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet két legfontosabb sajtószervének, közlönyének és lapjának nemrégiben megjelent számait.

1. **Magyar Unitárius Gyermekek- és Ifjúsági Szórványtábor**, VI. kiírás, július 5-13., Homoródszentmárton. Az egyházunk különböző szórványvidékein élő fiatalok nemzeti és felekezeti azonosságtudatának erősítése céljából szervezett táborok résztvevőinek köre zárt, és az eddigi toborzások során felmért igények alapján véglegesül.

2. **III. ODFIE Vezetőképző**, július 14-18., Homoródszentmárton. Központi szakmai fórumunkra a helyi egyletek választott elnökei (választás hiányában egy-egy kijelölt helyi vezéregyház) és az ODFIE választmányi tagjai hivatalosak.

3. **Népi mesterségek tábora**, II. kiírás, július 23 – augusztus 5., Homoródmás és Homoródszentpéter.

A kihalóban levő hagyományos kézműves mesterségek bemutatását és felelevenítését célzó tábor tavalyi, sorozatkezdő kiírásának sikere alapján az idén az erdélyi fiatalok számára is hangsúlyosabban hirdetjük meg a részvételi lehetőséget. A táborozó fiúk betekintést nyerhetnek a kötélverő, bútorfestő, kovács, mészégető, fafaragó, kosárfonó, pásztor, molnár mesterségek alapfogásaiba, a lányok aszszonymunkákkal ismerkedhetnek, mint pl. szövés-fonás, ingvarrás, kendermunkák, meszelés, főzés, kenyérsütés stb. Az egyes tanfolyamok vezetői olyan helybeli mesterek lesznek, akiknek az illető mesterség vagy napi foglalkozásuk vagy felújítható szakmájuk.

A foglalkozásokat szakmai és helyismereti előadások, környékbeli kirándulások (lővétei vízimalom és ványoló, homoródmási cseppkőbarlang, illetve homoródszentpáli halastó), valamint lovaglás, tánc, táborút melletti népdaltanulás és színjátszás egészítik ki. A szállás- és étkeztetési díj *nyugatiaknak* napi 8 USD + a szakmai szervezési költségek (választott mesterségenként 50-100 USD), míg az erdélyi fiatalok jóval kisebb részvételi díját a kilátásban levő alapítványi támogatások reményében a szervezők napi 2,5 USD-ban állapították meg, ami napi árfolyamon egy hétre 250 000 lej, míg két hétre 500 000 lej jelent. Részletek iránt érdeklődni és részvételre jelentkezni – a választandó mesterségek megjelölésével – június végéig lehet az ODFIE-székhely címén (témagazda: Szabó László).

4. **Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletek III. Színjátszó Találkozója**, augusztus 6-8., Siménfalva. A helyi egyletek színjátszó csoportjainak verseny jellegű seregszemléjére 1999. július 5-i határidővel várjuk a bejelentkezéseket a székhelyi vagy a főtítkári iroda címére.

5. **Észak-amerikai unitárius-univerzalista ifjúsági körút**, augusztus 10-24. Az épülő amerikai - erdélyi ifjúsági kapcsolatok további megnyilvánulása a 20-30 fős tengerentúli ifjúsági csoport erdélyi látogatása.

6. **„Unitáriusok találkozója”**, augusztus 14., Szejkelfürdő. A székelyudvarhelyi I-es számú unitárius egyházközség első ízben vállalta fel e nagyméretű találkozó összehívását, amelynek szervezése kapcsán az ODFIE is felajánlotta a segítségét. Helyi egyleteinktől a lehetőségek szerint küldötteket várunk, a további tudnivalókról körlevélben tájékoztatunk majd.

7. **XXIII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia és az ODFIE 1999. évi küldöttgyűlése**, augusztus 19-22., Székelyderzs.

8. **II. ODFIE Egyház- és nemzetközi történelmi vetélkedő országos döntője**, november 5.

9. **Dávid Ferenc ifjúsági emléktárgyak** (második alkalom), november 6., Déva.

Ez utóbbi rendezvények menetrendjéről és a részvételi körülményekről körlevelekkel értesítünk.

Személyes és egyleti terveitek eszményi összehangolása, ugyanakkor a tavalyi átlagnál érdemlegesebb részvételek reményében üdvözlünk:

az ODFIE rovatvezetői

Egyletvezetők Egyházköri Találkozója – II. kiírás

Alig néhány napja ért véget a második alkalommal megszervezett Egyletvezetők Egyházköri Találkozója. A tavalyi sorozatindításhoz hasonlóan idén is három helyszínre tagolódtak, időrendi sorrendben első volt a székelykeresztúri és székelyudvarhelyi egyházkörök egyletvezetőinek összevont találkozója (Székelyudvarhely, április 6-8.), ezt követte április 13-15. között Nagyajtán a háromszék-felsőfehéri, majd méltó zárásként Torockószentgyörgyön április 15-17-én a maros-küküllői és kolozs-tordai egyházkörök egyleti előjáróinak részvételével lezajlott szakmai fórum. A három találkozáson összesen 40 egyletből mintegy 130 képviselő (helyi egyletvezetők és az országos Választmány tagjai) gazdagodhatott az eléggé zsúfolt menetrendben elhangzott beszámolókkal, a helyi egyletek vezetésével járó sikerélmények, valamint a kudarcok tapasztalatainak megosztásával.

A fő cél az idén is az egyletvezetők szakmai képzése volt, mindez egyetlen sürgető és választ kereső kérdésben megfogalmazva: „Miért egyletezzünk?” A foglalkozások is erre irányultak, így az összerázó ismerkedési játékok után, közvetlen hangulatban Czire Szabolcs sepsikőröspataki lelkész vezetésével az egyleti élet vallásos, lelki háttérét próbáltuk feltérképezni. Következtetés: a vallásosság és ezen belül az unitáriusságunk tudatos megélése biztos támpont úgy egyleti, mint teljes életrendszerünk folyamatában.

Az egyházközségi egyletek helyzetképének kielemezése rendjén különböző munkacsoportokban a „hala-dó”, illetve a frissen indult, vagy valamilyen okból megszűnt egyletek beszámolóiból okulhattunk. Egyleti „öröm” volt azt tapasztalni, hogy néhány hozzászólás esetében megértük azt az áldott pillanatot, amikor a helyi vezetők úgy beszéltek működési gondjaikról, másfelől az elért sikerekről, mint akik végre megéreztek az egyleti élet lényegét. Ezt mindenképp fejlődésnek tekintjük. A továbblépéshez próbáltak szakmai segítséget nyújtani a csoportok vezetői: a főtítkári és az elnök, illetve Czire Szabolcs és alulírott.

Az ODFIE ez évi központi rendezvényeit, valamint az országos Választmány körleveleinek témakörét is részletesen átbeszéltük, az érdemlegesebb részvétel, illetve a rendszere-sebb visszajelzések reményében. Ez utóbbi téma kézzelfoghatóvá tétele érdekében az „Egyleti kapcsolattartás” címszó alatt a résztvevők kisebb csoportokra oszolva próbálták ki levélírói jártasságukat. Ezen foglalkozás azáltal vált hasznosabbá, hogy a különböző jellegű címzetteknek megírt egyleti leveleket tartalmilag és formailag egyaránt aprólékos módszerességgel kielemeztük.

Szakszerű kérdőívcsomag használati útmutatójának megismertetésével és népdaltanítási alapfogások átadásával a sepsiszentgyörgyi Jánosi József néptáncoktató népi hagyományaink felleltározásával és ápolásával kapcsolatban nyújtott módszertani képzést. Más megközelítésben ugyanezt kísérelték meg Torockószentgyörgyön a Kolozsvárról meghívott előadók: Szép Gyula és Borbély Éva.

Az egyleti színjátszás fontosságáról és a szín-darabpróbákra vonatkozó gyakorlati tudnivalókról alulírott tartott műhelymunkába átcsapó előadást, hol az egész napi program lemerültségében, hol a tavaszi „zöldben” körbeülve.

A többi már a frissítő szándékú, de annál felkapottabb programrészbe sorolható: hogy mit jelentett a nagyajtai templom sötétjében az újszerű meditációs gyakorlatot megélni, és hogy milyen volt a torockószentgyörgyi templomkertben, éjszakai csillagragyogásban ugyanezt tenni, azt csak azok tapasztalhatták meg, akik nem maradtak el erről (a visszajelzések szerint „ki nem törölhetőnek” bizonyuló élmény szerzője: Czire Szabolcs).

Nem utolsósorban énekeket is tanultunk Lakatos Csillának, és a végre újra összeállt egyleti gitáros csapatnak köszönhetően (Lakatos Sándor, Nagy Endre és Szász Csaba). A zenei csúcspont, a váratlanul csodálatos torockószentgyörgyi időjárásnak köszönhetően mindenképp az esti tábortűznél volt leginkább lemérhető. És nyilvánvalóan mindhárom helyszín esetében bulival zártunk.

„Mire leginkább belejön az ember, már vége is...” - mondhattuk egymásnak torockószentgyörgyi elválásunkkor. Köszönet minden helyi szervezőnek és támogatónak egyaránt, a találkozók zárógondolataként pedig álljon az ott elhangzott megszívlelendő felhívás: (ön)vezetőképzésnek minősül az is, ha odahaza tudatosan szántok legalább egy kis időt sajátos egyleti kérdéseitekre...

Solymosi Zsolt ODFIE-alelnök

ODFIE-Tájékoztató

Nagyképű kezdésemben akár azt is mondhatnám: már megjelent belőle a harmadik évfolyam első száma. Ha azonban valóságosabb felvezető akarok lenni, csak annyit írok: sorozatban immár harmadszor sikerült kiadnunk egy-egy elmúlt egyleti évet összefoglaló és bemutató kiadványt. Eme harmadik több szempontból is eltér a megelőző kettőtől: borítójának színe zöldről kékre változott, oldalainak száma megsokszorozódott, fényképeinek minősége valamelyest javult, s ami mindennél fontosabb, hogy neve ODFIE-lapból ODFIE-közlönyvé lett, hála az őt eme minőségéből immáron kitérő ODFiókának (bemutatását lásd alább).

Az új megnevezés talán jobban is talál hozzá: a közlönyök kissé hivatalos, kissé száraz, pontosságra és tényszerűsége törekvő hangja éppen ezért igényes nyelvezettel és választékos szerkesztési móddal párosul benne. Mindezzel talán azt is nyertük, hogy az oldott hangvételre és játékos felvezetésekre éhes olvasó esetleg borzongva teszi félre, de az ilyeneknek rögtön az új lapot nyomnók kezükbe, amely a Tájékoztatóhoz képest, valóban olyan könnyed, mint a névadó lapi. Ugyanakkor azonban sikerült megőriznünk a már első szám által meghirdetett jelleget és stílust: a kifejtett egyleti munkát a valósághoz hűen, a maga teljességében bemutatni, s talán ez adja igazi értékét.

Lényegében benne van az egész 1998-as egyleti év: hiszen hétről hétre, hónapról hónapra követi az unitárius ifjúsági eseményeket és képviselőket. Aki belefáradna a tömör felsorolásba, hogy ki, hol, mikor, kivel, az hamar megkönnyebbülést nyerhet a központi rendezvényekről szóló beszámolókból mérve. Eme alábukást lelki-vallásos ízekkel fűszerezik az esetenként elhangzott imák és prédikációk; az egyes előadások és nyilatkozatok pedig a rendezvények szakmai jellegű útvesztőiből nyújtanak kiigazítást.

Bele egyenesen a szervezeti élet rejtelméinek kellős közepébe: nemcsak az évi küldöttgyűlésről, de a soros választmányi ülésekről is jelentések árulkodnak. Hogy aztán megkönnyebbült reménységgel tekinthessünk a ragyogóbbnak ígérkező jövőre felé: egész sorozat írás beszél arról, hogy a nemzetközi kapcsolatok mi mindent ígérnek. S hogy nehogy valaki bután haljon meg, rövid ízelítőt kaphat az ODFIE történetéről, céljairól, kapcsolatrendszeréről – s végül a következő egyleti év programtervezetén, a választmányi tagok és munkatársak magánéletének feltárt adatain élvezkedhet. Végül pedig a Választmánnyal együtt köszönheti meg a segítséget mindazoknak, akik az 1998-as évben Egyletünket támogatták, s akiknek neve ott sorakozik a hátsó borító belső oldalán.

Körülbelül ez a nagyjá. Az apraját mindenki megtalálja az égszínkéi borító felütésének egyszerű kézi mozdulata árán. Ahhoz pedig az unitárius lelkes hivatolokon, illetve az egyházközi ifjúsági egyletek vezetőinél lehet hozzájutni. Különleges igényeket (amennyiben azok a kiadvány megszerzésére irányulnak) készségesen kielégítünk a kolozsvári ODFIE-székhelyen és a sepsiszentgyörgyi ODFIE-irodában.

GYERŐ DÁVID ODFIE-főtítkár

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

Az **Egyházi Képviselő Tanács** március 25-én tartotta I. évnegyedi rendes ülését, amelyen a lelkésznevelést, az unitárius iskoláink első félévi eredményeit, valamint adminisztratív és gazdasági kérdéseket tárgyaltak meg.

Az **I. negyedévi lelkésköri értekezleteket** március 8-17. között tartották: március 8. Marosvásárhely, március 9. Székelykeresztúr, március 10. Székelyudvarhely, március 16. Brassó, március 17. Kolozsvár. Az értekezleten **Léta Sándor** petrosényi lelkész: **A jézus-kutatás legújabb eredményei Észak-Amerikában**, dr. **Csanádi András** tudományos kutató: **A keresztény egyház gazdasági szerepének és megbízatásának a kérdése** című előadások hangzottak el.

Február 20-án a segesvári unitárius egyházközség tanácstermében ismételt megrendezték az unitárius, református, szász evangélikus, római katolikus és görög katolikus egyházközségek versenyzőinek, az **„Orbán Balázs”**-kupával díjazott hagyományos **asztalitenisz versenyt**. A verseny kezdeményezője és szervezője **Zöldi Árpád Dénes** református presbiter volt. A díjazottak közül a legidősebb a református **Temesvári József** 84 éves, a legfiatalabb a görög katolikus **Mirrac Andradá** 10 éves versenyzők voltak. A verseny az ökuménia szép példáját igazolta. (Benedek Jakab lelkész)

Az unitárius teológiai hallgatók a húsvéti ünnepek alkalmából **legációs szolgálatokat** végezte. Legátust fogadó gyülekezeteink lelkészeinek, és híveinek köszönetünket nyilváníttuk.

Április 11-én **Torockón emlékünnepeket tartottak**, **Zsakó (Sakó) Istvánra** (1809-1892) emlékezve, aki az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc idején Torockó bírójá,

nemzetőr százados és az egyházközség gondnoka volt. Az ünnepi istentiszteleten imát **Ferenc Gábor** lelkész, beszédet **dr. Rezi Elek** főjegyző mondott. Ezt követően ünnepi műsor következett, majd az emléktábla leleplezése **Zsakó István** egykori szülőházának falán. Az emlékünnepegy műsorát a jelenlevő kolozsvári Unitárius Kollégium énekkara is gazdagította.

A kolozsvári Protestáns Teológiai intézetben március 20-án tartották, az **Akadémiai Napokat**. Az előadásokat: **Kovács Sándor: John Paget - egy angol unitárius erdélyi életútja**, **Dr. Tonk István: A református egyház patrónusai. Fejezetek az erdélyi arisztokrácia történetéből** címen tartották.

Fazakas István, a kolozsvári Unitárius Kollégium történelemtanára március 26-án **sikeres doktori szigorlatot tett** a Babes Bolyai Tudományegyetemen. Doktori dolgozatának címe: **A felvilágosult abszolutizmus vallás- és neveléspolitikája Erdélyben**. Dr. Fazakas Istvánnak ösztönösen gratulálunk, és további sikeres tudományos munkásságot kívánunk.

Megjelent a **„LÁNG”** címmel az unitárius teológiai hallgatók lapja. A „Láng” további életztetéséhez várjuk a folytatást.

A **Dávid Ferenc Egylet** április 18-án tartotta felolvasó ülését, amelyen **dr. Rezi Elek** tartott előadást: **Az unitarizmus megerősödése és felendülése Erdélyben a 19. és a 20. század fordulóján**. A felolvasó ülést zeneszámok és szavaltatok tették teljesebbé.

Dr. Szabó Árpád püspök április 5-16. között az Angol Unitárius Egyház meghívására **látogatást tett Angliában**. A főtisztelendő úr részt vett az Angol Unitárius Egyház évi főtanácsi gyűlésén is.

Az egyházi iratterjesztőben kapható kiadványaink:

Kis Biblia	2500 lej.
Énekeskönyv	6000 lej.
Dr. Kovács Lajos:	
Résztétel az evangélium ügyében	2500 lej.
Balázs Ferenc:	
Közérthető Evangélium	5000 lej.
Balázs Ferenc:	
A rög alatt	22000 lej.
Dr. Erdő János:	
Teológiai tanulmányok	12000 lej.
Enyedi György válogatott művei	12500 lej.
Kelemen Miklós:	
Enyedi György	20000 lej.
Dr. Rezi Elek:	
Hit és erkölcs	2000 lej.
Dr. Rezi Elek:	
Válaszd az életet	8000 lej.
Vallomás magunkról	21900 lej.
Valláskönyv I., II., III. osztály	9500 lej.

HALOTTAINK

Bencz Dénesné sz. Salamon Teréz, Bencz Dénes homoródalmási lelkész felesége életének 62. évében március 12-én elhunyt. Március 14-én temették a homoródalmási temetőbe. A temetésen a lelkész szolgálatot **Lakatos Gyula** homoródkarácsonyfalvi lelkész végezte. Egyházunk nevében dr. **Szabó Árpád** püspök búcsúztatta.

Özv. Lukács Sándorné sz. Fazakas Margit Mária, Lukács Sándor volt dicsőszentmártoni lelkész özvegye, 93 éves korában, március 21-én, Dicsőszentmártonban elhunyt. Március 23-án temették Dicsőszentmártonban, a temetésen a lelkész szolgálatot **Fazakas Endre** dicsőszentmártoni lelkész végezte.

Emlékük legyen áldott!

Unitárius Közlöny
A Keresztény Magvető
melléklete.

Szerkesztő bizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő,
Kovács Sándor szerkesztő,
Olvasószerkesztő:
Kürti Miklós.

Kivitelezés: Kriza János.
Készült a TIPOHOLDING
nyomdájában.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888-1948/1990. 10. (70) évf.
3. szám. 1999 június - augusztus.
Ára: 1500 lej.

BALLAGÁS 1999

Őrizzétek meg a rátok bízott drága kincset!

Kedves végzős növendékek!

Gyönyörű ünnep a mai, jóllehet a naptárak nem jelölik piros betűvel. Az öröm fényei arcon és szívben teszik azzá. Amint vonultatok be az Unitárius Kollégium zászlója alatt, ez az öröm könnyekké csapódott le szemünk sarkában, s úgy éreztük, egyszerre ránk nehezedik és körül ölel a történelem. Jöttetek nemzedékek hosszú sorában, s bennünk kivirágzott a jelen s felderült a jövő, mert ti vagytok a mi virágaink és reménységünk egyben.

Ilyenkor a „harsogó tavaszban” minden megszépül: a gondolatok és érzések áttüzesednek, s az akarat „világbíró” tettekre kész. Igen, mert a próféta szavával ifjaink „látomásokat látnak”. És ez így is van rendjén, mivel az ifjúság a jövő várományosa, azt szeretné megragadni s a maga számára átformálni.

Most azonban valami lezárul, amitől búcsúzni kell: az elballagó gyermek- és diákévek, a színes ábrándok, a gyermek- és az ifjúkori barátságok és szerelmek, a hólabdás téli iskolaudvar, a sportversenyek izomfeszítő tempója és izgalma, az osztálytermek zsongása és sokszori dermedt csendje. Mert íme: „ballag már a vendiák...”.

Hová és merre? Az érlelődő és bontakozó élet továbbot intő útjaira. Új célok, új vágyak, új tervek ébrednek tavaszi frissességgel, s áradnak szét testben és lélekben új életerőként, és sodornak mindig előre, meghódítani a világot.

Ebben a továbbos, nótaszós lelkesedésben és túláradozó örömben arra kérlek, álljatok meg egy percre, csendesedjétek el, mert „elbocsátó szép üzenet”-ként hangzik felétek az Alma Mater, vagy a lélek hullámhosszán a megtartó Isten szava: „A rád bízott drága kincset őrizd meg.” Nem üres kézzel bocsát el, még csak nem is egyetlen hamubasült pogácsával, hanem szellemi-lelki értékekkel gazdagon megrakottan, attól függően, hogy mennyire töltekeztetek a lehetőségként felkinált időben.

De mit kell megőriznetek?

Mindenekelőtt őszinte és nyíltszívű önmagatokat és egymást. A közösségnek azt a lelkületét, amely az együtt töltött évek alatt kialakította bennetek és barátsággá mélyítette az összetartozás tudatát és érzését. Ápoljátok és erősítsétek, s ha kifogyóban lenne, ha meggyengülne, jöjjetek össze, s boldog találkozóként egymásban újra megtalált örömeiben töltekezzetek, mint napfénnel a tavaszi természet.

Őrizzétek és adjátok tovább iskolánk nemes hagyományokban gyökerező lelkiségét. Minden iskolának megvan a maga gazdag története s az ebből életre kelő „genius loci”-ja. Ez a lelkiség egy életre minősít, szilárd erkölcsi tartást ad, s büszkeséggel tölt el, hogy ennek az iskolának lehettek vendiákjai, hálás szívű hűséges gyermekei „tápláló anyáknak”.

A tudás, amelynek alapjait raktátok le, olyan kincs, melyet nem szabad rest szolgaként elásni és úgy őrizni, hanem szüntelenül gyarapítani kell, mert csak így lesz életmegtartó erővé. Az igazi tudás forró szeretete vezessen többre, igazabbra, nemesebbre, hogy egész emberként teljesíthessétek hivatásotokat.

És őrizzétek meg a hitet. A legdrágább kincs, amely nélkül nemcsak elbizonytalanodunk az élet útvesztőiben, de a lélek erői is meggyengülnek, amikor a mindennapok kihívásaival kell szembesülni. „De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, ...futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el.” Legyen hát hitetek Istenben, aki nemcsak életet adott, de erőt is, tehetséget is hozzá, hogy értékteremtő emberként élhessétek meg ezt az életet, ezt a vissza nem térő alkalmat, Isten és ember szolgálatában.

Ebben áldjon, segítsen és vezessen titeket a gondviselő Isten!

DR. SZABÓ ÁRPÁD unitárius püspök

(Elhangzott június 12-én, a kolozsvári belvárosi templomban tartott ballagási ünnepségen.)

„Keresd az életben mindig a szépet....!”

A kolozsvári Unitárius Kollégium ballagó diákjainak utoljára szólalt meg az Alma Mater csengője. Felemelő, magasztos, ünnepi érzés tölt el mindnyájunkat. Ez a nap szép, vidám, de szomorú is. Szomorú, hisz sok mindentől váltok meg ilyenkor: barátoktól, tanároktól, az iskolától, de talán legszomorúbb megválni attól a bizonyos fokú gondatlanságtól, amire visszagondolni mindig olyan jó. De egyben vidám is ez a nap, mert sikeresen elvégeztétek a 12 osztályt, s amint Hérakleitosz is biztat: „Minden nap megszűnik valami, amiért szomorkodik az ember, de minden nap születik valami, amiért érdemes élni és szenvedni”. Tehát nem csak a régítől való elszakadást, hanem az újhoz való közeledést is ünneplitek.

Bátorításra, jó szóra, vagy tán hallgatásra.... de mindenképpen sok-sok virágra most van leginkább szükségük. Legyen az övék minden jó szavunk, meleg pillantásunk és a nyár most nyíló összes virága. Legyen ez újabb indulásuk napfénnel teljes, virágoktól ékes. A mi dolgunk köszönteni őket, mert egy olyan életútra lépnek, ahol legtöbbször nem könnyű a járás.

Kedves ballagó diákjaink! Kívánom, hogy életek tavaszán legyetek a megújulás, az elkötelezettség, a feladatokat felvállaló „bátor kis sereg”.

Goethe szavaival üzenem nektek:

„Keresd az életben mindig a szépet,/ Ragadd meg azt, amit más észre sem vesz,/ S hidd el, ha sokszor durva is az élet/ Mindig találni benne kellemest és szépet”.

Isten áldjon!

POPA MÁRTA igazgatónő

(Elhangzott 1999. június 12-én.)

„Tőletek többet várnak...”

Eljött ez a nap is. Ti már rég vártatok: kicsengetési kártyák, ünneplő ruhák, virág és csengő és könny-csepp.

Búcsúztok valakitől, valakitől, valamitől. A mindig „tudálékos felnőttek” ezt így fogalmazzák meg: lejárt életeknek egy szakasza, és talán legszebb szakasza. És ezek a könnycseppek ezt siratják.

Önállóan kell majd megállni az életben. Nem lesz hátatok mögött sem a szülő, sem az osztályfőnök, sem a szigorú, de jóindulatú tanár.

Még elsétáltok az ismerős helyeken. És álljatok meg nagy patrónusaink szobra előtt, és beszélgetsetek. Mondjátok el: *„Ti négy év alatt láttatok mindent, Ti velünk voltatok komor, komoly arccal örömeinkben és nehézségeinkben.”*

Tudjátok, hogy nehéz, hosszú négy év telt el, de

ma rájöttünk, hogy nagyon rövid volt, csak egy álom volt.

Most volt hogy négy évvel ezelőtt itt ültünk, mint kicsi IX.-esek tele álmokkal, tervekkel. Hová lettek azok az álmok? Mi válsult meg belőlük? Mi is szerettünk volna olyan lenni, mint ti, mi is szerettünk volna olyan ember lenni, mint Erdély és Kossuth kormánybiztosa és az unitárius diákoknak cipót osztogató Berde Mózes, mi is szerettünk volna lenni az utolsó polihisztor. De nekünk nem adatott meg. Nem volt elég kitartásunk? Vagy túl sokat kértek tőlünk? Vagy rossz helyen születünk? Rossz időben? Mert tudjátok meg, olyan nehéz az élet, olyan rossz korszakban születünk. A harmadik évezred küszöbén kell könyörögnünk, hogy anyanyelven tanulhassunk. A harmadik évezred küszöbén pedagógusaink le kell tegyék a krétát és a naplót, hogy az oktatásnak adjanak pénzt, mert az iskolától függ a jövő.

Rossz korban születünk. Rossz helyen. Rossz világban élünk. Talán ez is meghatározta azt, hogy kilátástalannak nézzük az életet.

És kérünk titeket nagy patrónusaink, hogy valahol ott fenn járjatok közbe, hogy imánk meghallgatásra találjon, mert e szent helyről könyörgünk, Istenünk segíts meg minket a következő nehéz hetekben, az embertelenül nehéz hetekben, az embertelenül nehéz vizsgákon, segítsd meg Istenem szüleinket, hisz sokmindenről le kellett mondaniuk, hogy mi itt tanulhassunk. Ők otthon nélkülöztek”.

És nézzétek meg a komor arcokat, a bronz és gipsz arcokat, megszelídültek és szólnak hozzátok, csak meg kell halljátok. Azt mondják: *“ne csüggedj el, a fiatalság nagy erő, és az mindent legyőz! Mi is nehéz időszakban éltünk, de a nehézség megacélozta akaratunkat és erőnket. Nem csak ti ismeritek az elnyomást, mi is tudjuk, mit jelent, hiszen a kétfejű sas elnyomása alatt éltünk.*

Küzdöttünk népünkért, küzdöttünk, hogy mindenkinek jobb legyen, és még jót is tettünk a rászorulókkal. A négy év alatt sokan tudtak rólatok, és most is sok embernek lesz a szeme rajtatok: gondos osztályfőnökötöké, tanáraitoké, az ősi Alma máteré.

Veletek voltak az egyházközségek, az unitárius püspökség, a határontúliak, sőt még az óceánon túliak is. És nektek ezért kell többet tenni. Rátok nagy feladat vár. Ti nem csak magatokért vagytok felelősek. Ti tartoztok népeteknek, nemzeteknek, egyházatoknak. Olyan sokan elmentek, itt hagytak. Gyávák, vagy nem bírták az élet nehézségeit? Pótolni kell, és ezt a pótoló erőt ti bennetek látjuk. Ezt várja el magyar és unitárius közösségünk tőletek. És ezért kell sikerüljön az érettségi, és ezért kell sikerüljön a felvételi, és az élet bármely területére kerültök, sose feledjétek el: *Tőletek többet várnak mint mástól. És helyt kell állni az életben!”*

Ezt mondják nektek a komor szobrok!

Hallgassátok meg, és sose felejtsetek el ezt az üzenetet!

Most pedig tanáraitok nevében, az unitárius egyház, jómagam nevében kívánok nektek sikeres felvételt, sikert az élet minden területén. Isten áldjon meg titeket!

FEKETE JÁNOS igazgató

NÉVADÓ ÜNNEPSÉGEK A BRASSAI SÁMUEL LÍCEUMBAN

Az idén május 17-22. között megrendezett Brassai-héten újdonságszámba ment, hogy az iskola négy fontosabb terme külön nevet kapott. Eddig csak egyetemi viszonylatban fordult elő a tantermek elnevezése, az iskolák csak számozták, vagy rendeltetésük szerint nevezték meg termeiket. Ez azonban meglehetősen rideg, személytelen. Kevesen tudják, hogy a múlt század végéig a tantermek, lakószobák mindegyikét a diákok illették névvel földrajzi-történelmi ismereteik alapján. Volt Trója, Róma, Párizs, Amerika, Európa és Dézsmacsúr nevű helyisége is az iskolának.

A mostani névadás nevelő és hagyományteremtő jelleggel történt. Olyan személyekre emlékeztet, akiket példaképnek tarthat a diákság, közülük három az iskola tanítványa-tanára is volt.

Az alagsorban az egykori műhelyből kialakított előadó és klubterem **Carclius Clusius** (1525-1609) nevét kapta. A jeles németalföldi orvos-botanikus ugyan nem volt unitárius, s talán Kolozsvárt sem járt, de az ő nevét viseli a zwollei testvériskola, melynek anyagi támogatása lehetővé tette a terem kialakítását. Irántuk való hálából került Clusius neve a teremajtóra. Különben a protestáns hite miatt üldözött botanikus kora egyik legnagyobb tudósa volt. Egy ideig Bécsben II. Miksa császár udvarában élt, gyógynövénykertet hozott létre. Közben elkészítette Ausztria és Magyarország flórájának, valamint gombáinak az első leírását. Élete utolsó másfél évtizedében a leideni egyetemen a növénytan professzoraként dolgozott.

Az első emeleti díszterem-színházterem ajtain ezután **Felvinczi György** (1645 körül -1716) neve olvasható. Az iskola tanítványa, torockói iskolamester, majd a kolozsvári kollégium tanítója egy darabig. 1708-tól Kolozsvár egyik szolgabírója. Nevéhez fűződik a magyar világi színjátszás megteremtése. 1706-ban engedélyt kért I. Lipót császártól magyar és latin versek, színművek előadására. Feltételezhetően ő teremtette meg az első hivatásos magyar színtársulatot. 1693-ban megjelent éneklésre szánt mitológiai tárgyú drámája, a Comico-tragoedia az olasz operákat utánozza, sokan az első magyar operának tartják. 1706-ban szép verset írt a kurucok ostromolta Kolozsvárról.

Nehezebb volt eldönteni, hogy kiről kapjon nevet a fizikai és a biológiai előadó terem. Mindkettő esetében tudóssá vált diákok, tanárok egész sorából lehetett válogatni. Végül a tanári kar szavazással hozott határozatot.

A mintaképül választott biológus **Gelei József** (1885-1952) lett. Az Unitárius Kollégiumból indult, a kolozs-

vári egyetemen szerzett 1905-ben tanári oklevelet, 1908-ban doktorátust. Már 1905-ben maga mellé vette Apáthy István, az állattan világhírű professzora. Az ő intézetében lett tanársegéd, majd 1914-től az összehasonlító sejtan magántanára. Apáthy bevonta őt szövettani és sejtani kutatásaiba, külföldi tanulmányutakra küldte. Miután 1919-ben az egyetemet elvették, Gelei egykori iskolájában lett a biológia tanára 1924-ig, amikor meghívták a szegedi egyetemre Apáthy utódául. 1940-től a kolozsvári egyetem tanára lett, élete utolsó éveit ismét Szegeden töltötte. Nevéhez fűződik számos új genus és faj leírása. A Szent Anna tó kutatója volt. A Magyar Tudományos Akadémia és több külföldi társaság tagjául, az Unitárius Egyház főgondnokául választotta.

A fizikum ezután **Gyulai Zoltán** (1887-1968) nevét viseli! Ő is az Unitárius Kollégiumban végzett, s a kolozsvári egyetemen szerzett 1913-ban tanári oklevelet. Tangl Károly professzor fogadta tanársegédül. A hétéves orosz fogságból hazatérve 1922-ben már Szegeden találja az egyetemet. Ott lesz magántanár 1926-ban. Egyetemi tanszéket 1935-ben Debrecenben kap. Onnan pályázik át 1940 őszén Kolozsvárra, s itt marad a háború után is pár évig a Bolyai Egyetemen. Utóbb a budapesti Műszaki Egyetem professzora. Pályája alakulására különösen a göttingeni egyetemen Pohl professzor mellett töltött évek voltak nagy hatással. A magyar szilárdtest-kutatás vezető egyénisége lett. Jelen-séget neveztek el róla. Kolozsvárt a kísérleti fizika iskola megteremtőjeként tartják számon. A Magyar Tudományos Akadémián kívül számos bel- és külföldi akadémia és társaság tisztelte meg tagságával.

Így a polihisztor **Brassai Sámuelé** mellett a nevével viselő iskola négy újabb tudós és tanár emlékét ápolhatja, s adhatja örökségül elballagó diákjainak.

Dr. GAAL GYÖRGY

A Kisküküllőnek nevezett erdélyi folyóvíznek úgy a közepe táján épült falunknak az ősi neve két magyar szónak az összetételéből keletkezett. Ez a két szó: a szép és a lak. A szép azt jelenti, hogy valami igen tetszetős; szemet-lelket gyönyörködtető. A lak lakóházat, tartós anyagból emelt családi otthont jelent. Történelmi háttere ennek a szóösszetételnek az, hogy a falu keletkezésének idején, az Árpád-házi királyok uralkodása korában itt állott egy olyan földesúri lak, melyet a környékbeliek is szépek tartottak, s ezt a megnevezésben már azért is hangsúlyozták, mivel a szomszédos falu is jeles oknál fogva kapta a maga nevét. Ugyanis az Udvarhely is összetett szóból keletkezett falunév (udvar és hely), az összetétel első fele azt jelentette, hogy ez a települési királyi birtoknak volt a központja. És mivel Széplak és Udvarhely több is van Erdélyben, megkülönböztetésül a későbbiekben még egy jelzővel ellátták a falvak nevét. Így lett ez a falu Küküllőszéplak, a kissé feljebb fekvő pedig Vámosudvarhely (a Küküllő hídján vámot kellett fizetni).

Hogy a névadásul szolgáló szép lakóházat melyik család és pontosan melyik évben építette, annak nem maradt fenn írásos nyoma. Mindenesetre régen történt. Ugyanis 1325-től kezdődően - ennek tehát 674 éve - ismerjük a falu gazdag urait, akik akkor még Széplaknak nevezték lakhelyüket. A *Szalók* nemzetségbeli *Simon bán* leszármazottjai, a *Szentpáli*, a *Széplaki*, a *Kecsethi*, a *Bordi*, a *Both* család tagjai többször szerepelnek a régi írásokban. Széplak későbbi birtoklása szempontjából különös jelentősége volt annak a házasságnak, melyet *Széplaki Both János Anna* nevű leánya kötött 1543 után a török nyugtalanítások elől Horvátországból menekült *Petrichevich Miklóssal*. A feltehetőleg *Izabella királyné* kíséretében érkezett és Erdélyben otthont talált horvát nemesúr szülőhazájára emlékezve vette fel a *Horváth* családnevet, nemesi előneve valójában jó házasságára utalva széplaki lett; rangemelés után a leszármazottak nevét végül is így írták: *Báró Széplaki Petricevich Horváth* család. Az Erdélyben letelepedett család *János Zsigmond* fejedelem korában az unitárius vallást választotta, s a széplaki ág egészen a mi időkig megmaradt az unitárius hiten. Az e faluban maradt családtagok minden időben rendszeresen támogatták egyházukat.

Ezt az idők folyamán többször átalakított templomot is, mint az emléktábla jelzi, a család három tagja építette,

HÁROMSZÁSZ ÉVES A KÜKÜLLŐSZÉPLAKI UNITÁRIUS TEMPLOM

mégpedig *Petrichevich Horváth Ferenc* és testvére *Petrichevich Horváth Miklós*, valamint özvegy sógornőjük, *Petrichevich Horváth Kozmáné Folthi Borbála*.

Az emléktáblán két címet láthatunk. Mind a két címeren azonos évszám: 1699 olvasható.

Mit ábrázol a két címer?

A *Petrichevich Horváth* család címere: jobbról hatágú csillag, balról holdsarló alatt hullámozó tengeren farkát felcsavaró koronázott delfin úszik jobbra.

A *Folthi* család címerében egy koronából kinövő női alak látható. A 18. században kihalt, a Hunyad megyei Folt helységből származó Folthi családnak a címere csak itt, ezen a széplaki kő táblán maradt fenn. Ezért egyedülálló címertani emlék.

Ez a most háromszáz esztendőszéplaki templom nem az első szenthajléka a küküllőmenti széplakiaknak. A reformáció kora előtti időkben szolgált katolikus papokról, az általuk fizetett pápai tizedről és a plébániatemplomról a régi feljegyzések többször említést tesznek. Arról azonban, hogy milyen volt ez a régi templom, semmit sem tudunk. De minden bizonnyal ennek a háromszáz évvel ezelőtt épültnek a helyén állhatott. Volt kriptája, melybe a patrónus családok tagjait temették.

E templom mögé háttal épített református istenházát később emelték, mit már az is jelez, hogy annak ellentétes irányú, azaz nyugati tájolású a szentélye. Hadd jegyezzem meg, hogy a mostani, 1840-ben épült református

templomnak is volt előzménye. A régebbi református templom építését, esetleg javítását jelentősen támogatta *Petrichevich Horváth Ferencné Pálffy Ilona*. A mainak *Pálffy Ágnes* volt az építtetője.

S ha már a két templomról szóltam, hadd említssem meg, hogy a férfi ágon Széplakon unitáriusnak megmaradt *Petrichevich Horváth* család férfi tagjai gyakran vettek feleségül református nőket. Így aztán nem ritka esetben az országút túlsó oldalán a két templommal szemben fekvő kastélynak az ura az unitárius, úrnője pedig református egyháznak volt kegyes patrónusa, illetőleg patrónája.

Ez a békességes felekezeti egymás mellett élés erdélyi történelmünknek egyik felemelő példája.

Legszebb gyermekkori emlékeim közé sorolom édesapámnak, *Benkő Elek* széplaki református lelkipásztornak unitárius szolgatársaihoz fűződő bensőséges jó viszonyát.

A marosvásárhelyi Református Kollégiumban 1910-ben együtt érettségizett azzal a *Mátyus Gergellyel*, akiből szőkefalvi unitárius pap, majd esperes lett. Gyakran látogatták meg egymást otthonukban. Jó viszonyban voltunk a dicsőszentmártoni *Gvidó* esperesi családdal, szerető emlékezéssel szólok *Juliska* néniről, *Adorjáni Károly* tiszteletes úr - gyermekkori barátom - édesanyjáról, aki az én édesanyámnak egyik legkedvesebb barátnője volt.

Lőrinczi Gergely unitárius lelkipásztor és édesapám századunk harmincas-negyvenes éveiben közösen úgy viselték gondját e falu istenfélő magyar népének, vallásórán úgy tanították magyarálni írni-olvasni az iskolás gyermekeket, hogy azért gyakran csendőrléte, letartóztatás és sokféle megaláztatás volt a fizetség. De őrök szép emlékeket is, amikor az egymás melletti parókiákra kölcsönösen eljártunk, a szomszédos kánonika földekre pedig, a Túlavízre, a Rétre, a Hegymegettre együtt mentünk az éppen soros mezei munkát elvégezni, vagy a temető feletti szőlőhegyen szüret idején együtt szedtük és hajítottuk puttonyba a gyönyörű szőlőgerezdeket.

A széplaki ember lelki tisztasága úgy maradt meg bennem emlékül, hogy ez csak a legnagyobb gonddal, tisztán kezelt borhoz, Jézus Krisztus kiontott vérének a jelképéhez hasonlítható.

Ünneplő lélekkel kívánom, hogy ez a lelki tisztaság maradjon meg az elkövetkező századokban is ebben a faluban.

BENKŐ SAMU

TEPLOSÉPÍTÉSI ELŐKÉSZÜLETEK MAROSVÁSÁRHELYEN

A marosvásárhelyi unitáriusok öröndetesén magas létszámuk ellenére egyetlen egyházközségbe szerveződve és a létező, viszonylag kis templomban élik felekezeti életüket.

A jelenlegi állapot javítása érdekében nagyon időszerű a második egyházközség megalakulása, és egy új templom felépítése.

Mindkét ügyben folyó év február 14-én az egyházközség közgyűlése egyhangú, pozitív határozatot hozott.

Ennek alapján a marosvásárhelyi Unitárius Egyházközség pályázatot hirdetett a város Kövesdomb lakónegyedében felépítendő templom vázlattervének kidolgozására.

Az új létesítmény számára Marosvásárhely Város Tanácsa egy 530 négyzetméteres területet hagyott jóvá, amelynek 99 évre szóló használati jogáról már meg is kötöttük a szerződést a Polgármesteri Hivatallal.

A terület kijelölését hosszas keresgélés és egyeztetés előzte meg, ugyanis a város belső övezeteiben mind szűkösebb szabad építkezési területek közül meg kellett találni a mi egyházközségünk sajátos adottságainak legmegfelelőbb helyet.

Természetes törekvésünk volt, hogy az új templom elhelyezése a város nagy kiterjedésű építési kerületén belül minél kedvezőbb legyen mind a távolságok, mind a hívek számbeli csoportosítása szempontjából.

Meggyőződésünk, hogy a kijelölt helyszín megfelel a fent vázolt szempontoknak, és egyben építészetiileg is egy hatásos megoldásra készíti a tervezőt.

Az építkezési tervek kidolgozására pályázatot hirdettünk.

A pályázati kiírásban a megtervezendő épületegyüttesben a következő funkciókat kértük elhelyezni:

- max. 400 személy befogadására alkalmas templom. A férőhelyek kb. 80%-át a földszinten kell biztosítani, a további 20%-ot a karzaton.

- max. 60 férőhelyes tanácsterem

- két iroda, kb. 18 négyzetméter, illetve 25 négyzetméter

- egy teakonyha

- illemhelyiségek

Anélkül, hogy a tervezői elképzeléseket korlátozni lett volna szándékunk, a terv kidolgozásánál két szempontot mégis a pályázók figyelmébe ajánlottunk:

1/ az épület architektúrája, lehetőség szerint, idézze az erdélyi magyar építészeti hagyományt;

2/ bátran használják a fát és a terméskövet mint helyi építkezési anyagot.

A pályázati felhívást tizennégy építész vette ki. A kitűzött határidőre közülük heten jelentkeztek munkával.

A beérkezett pályamunkákat a tanácsteremben állítottuk ki azzal a szándékkal, hogy minél nagyobb nyilvánosságot kapjon az ügy, és így a közvélemény-nyilvánítás segítse a legjobb kiválasztásának folyamatát.

A hívek nagy számban nézték és véleményezték a kiállítást, de a látogatók között üdvözölhettük a városi tanács befolyásos tagjait, a polgármester urat, valamint a megye alprefektusát is, aki „civilben” műépítész.

Az egyházközség Gazdasági Bizottsága és a Keblitanács külön gyűlésen elemezte és rangsorolta a pályamunkákat. Egyben elfogadta annak a testületnek

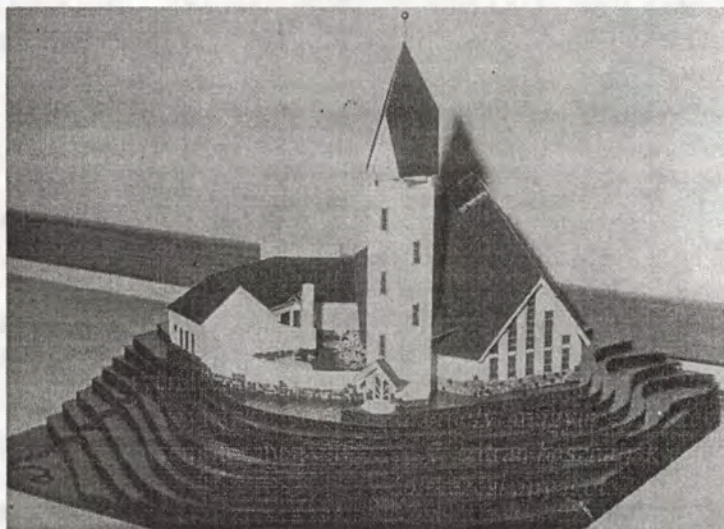
az összetételét is, amely a pályázat zsűrizését végezte.

A bíráló bizottságban az egyházi tisztségviselőkön kívül neves műépítészek és építészmérnökök vettek részt. A bizottság elnöke Balogh Ferenc főgondnok úr volt.

Az a szerencsés helyzet alakult ki, hogy az egyházközség tagjai és hatóságainak választása egybeesett a Bíráló Bizottság döntésével. Ez nem meglepő, mert a **Fall Zsuzsa - Beyer Gábor** műépítész házaspár első helyre rangsorolt vázlatterve úgy építészetiileg, mint funkcionálisan messze a legjobban oldotta meg a pályázatban kiírt feladatot. Említésre érdemes továbbá, hogy lehetőség van a tanácsterem és a templomtér egybenyítására, valamint az épületegyüttes szakaszos kivitelezésére.

Az erőtemplomokra emlékeztető megoldás belső udvara egy sor szabadtéri alkalmi rendezvény számára nyújt lehetőséget. A sikeres pályázat lebonyolítása után a már meglevő tervrajzok és a koncesszionálási szerződés birtokában kérelmezzük Marosvásárhely Polgármesteri Hivatalától a városrendészeti bizonylat kiadását. Ezután az Egyházi Képviselő Tanács által elfogadott dokumentációt a Vallásügyi Államtitkársághoz fogjuk előterjeszteni jóváhagyás végett. Arra törekszünk, hogy szeptember közepéig jussunk az építkezési engedély birtokába, és még az idén ősszel elvégezzük az alapozási munkákat.

SZABÓ LÁSZLÓ gondnok

AKIK ELŐTTÜNK JÁRTAK

EMLÉKEZÉS SIMÓ JÓZSEFRE

Simó József (1905 - 1929. október 20) fiatalon elhunyt, tehetséges korondi unitárius tanító volt. Paraszti családból származott. Édesanyja csekefalvi születésű **Bardóczi Eszter**, édesapja korondi **Simó Márton**, aki az első világháborúban Turkesztánban hősi halált halt.

Kisgyermek korától gyenge, sovány, vézna alkatú volt. Ezért édesanyja az iskola I. osztályába való beíratásakor arra kérte a szigorúságáról emlékezetes **Gálffy**-tanítót, hogy „legyen elnézőbb ezzel a gyermekkel, mert még nincs elég eszé”. Nemsokára a tanító azzal állította meg az édesanyját, hogy a gyerek igenis jó eszű és szellemes. Mikor ő beszél, társai mindég kacagnak humora és szellemessége miatt. Később is mindig dicsérték az iskolában.

Elemi iskoláit Korondon végezte. Özvegyen maradt édesanyja, hogy fiát beírathassa a székelykeresztúri híres Tanítóképzőbe, hazaköltözött Csekefalvára, ahonnan fia mint hadiárva járt az iskolába.

Itt hamarosan kitűnt rajztehetségével és irodalmi hajlamaival: verseket, monológokat, novellákat írt, melyeket diáktársai elő is adtak. Verseiből **Tarr Domokos** csekefalvi osztálytársa többet is megzenésített. Anyagi helyzete azonban nem engedte meg, hogy egyetemre iratkozzon. Tanítóskodott Oláhudvarhelyen, Désfalván, majd Korondon 1926-ig. Korondon 1924. december 15-én alakult meg a Dávid Ferenc Egylet, melynek első jegyzői tisztségét Simó József tanító töltötte be. A korondi D. F. Egylet 1924 - 1932 közötti jegyzőkönyveit - **Simó József** tanító örökségeként - **Simó Engi Márton** őrizte meg és bocsátotta rendelkezésemre, melyért ezúttal mondok köszönetet. Ezek a jegyzőkönyvek igen értékes társadalmi-kulturális, általános műveltségfejlesztő és jótékonyági tevékenységről adnak számot. Csak néhány példa:

-1925. január 15-i gyűlésen **Kendi János** elnök felkéri az egyletet **Ambrus József** tűzkárosult megsegítésére. Egyhangúlag ezer lejt szavaztak meg. Ugyanakkor **Lőrincz Lajos** alelnök

szükségesnek tartja, hogy az egylet hozassa meg a „Brassói Lapokat”, hogy legyen amit olvasson az ifjúság!

- 1929. január 14-én: A Dávid Ferenc Egylet Rendszabályt fogad el, előírva többek között az illedelmes viselkedés szabályait, a közös vagyon védelmét, a közmunkában való kötelező részvételt, az előjáróknak való engedelmisséget és a tisztelet megadását. A részek nem engedhetők be az egylet tevékenységeibe.

- 1929. október 20-án: „**Simó József** tanító úr volt a Dávid Ferenc Egylet első jegyzője. Elhalálózása alkalmával az egylet igazgatósága egy babérkoszorút rendelt az elhunyt koporsójára.”

- Amikor pedig országos szinten, Dávid Ferenc halálának 350. évfordulója alkalmával a dévai várban visszahelyezték az emléktáblát a vallásalapító börtöncellájának falára, a korondi D. F. Egylet erre a célra 250 lejt szavazott meg, melyet el is küldött Dévára. Ugyanezen alkalommal 30 darab énekeskönyvet is rendeltek templomi használatra.

Simó Józsefet 1923-ban elvitték katonának Azugára. Ott a (sokszor) részeg kiképző tisztek a nagy hóban addig fektették, gyakorlatoztatták, mígnem fizikailag gyenge lévén - súlyos betegséget kapott. Mire leszerelt volna, súlyos tüdőbetegsége alakult ki. Édesanyja 1929-ben elvitte Székelyudvarhelyre és Marosvásárhelyre is a kórházakba, de már nem tudtak segíteni rajta, október 20-án meghalt. A Dávid Ferenc Egylet babérkoszorút helyezett a sírjára.

Ilonka hűgát, aki 1921. november 8-án született, mindig azzal biztatta volt, hogy ő majd taníttatni fogja, ne kelljen annyit dolgozzon, mint édesanyjuknak. testvéri ragaszkodással Ilonka mentette meg a sok közül egyetlen egy - írásait tartalmazó - füzetét, melyben három novella és 16 vers mentődött meg. **Simó Ilonka** nyugdíjas óvónő, és jelenleg Korondon él.

SZŐCS LAJOS

AZ UNITÁRIUS UNIVERZALISTA NEMZETKÖZI TANÁCS (ICUU) 1999. MÁJUS 4-11. NAPJAIN TARTOTT KÖZGYŰLÉSE

Az Unitárius Univerzalista Nemzetközi Tanács (a továbbiakban: UUNT), 1999. május 4-11. napjain tartotta kétévenkénti közgyűlését Balatonföldváron (Magyarország).

A közgyűlésen 43 képviselő vett részt a következő országokból: Anglia, Argentína, Ausztrália, Belgium, Cseh Köztársaság, Dánia, Dél-Afrika, Észak-Amerikai Egyesült Államok, Észak-Írország, Finnország, Fülöp-szigetek, India, Japán, Kanada, Lengyelország, Litvánia, Magyarország, Németország, Oroszország, Románia, Spanyolország, Új Zéland. Sajnos vízumszerzési nehézségek miatt Gána, Nigéria, Pakisztán és Sri Lanka képviselői nem vehettek részt.

A közgyűlést a Végrehajtó Bizottság budapesti ülése előzte meg, amelyen a számadás és a tervekészítés időszzerű kérdéseiről tanácskoztak és döntöttek.

Az ünnepélyes megnyitóra május 4-én a késő délutáni órákban került sor, Balatonföldváron. A program szerint hat napon keresztül közös és csoportonkénti megbeszélések zajlottak, a következő témakörökben: lelkész- és gyülekezeti vezetők képzése, az újonnan alakult tagscsoportok lelkész általi gondozása, az istentiszteletek tartalmi és formai lehetőségei, partnerkapcsolatok kiépítése, kiadványok megjelentetése és terjesztése, valláserkölcsei nevelés, ifjúsági mozgalmakkal való kapcsolat kiépítése, levéltárak, könyvtárak kialakítása és fejlesztése, Európai Regionális csoport megalapítása és munkájának összehangolása, kölcsönös látogatások, az Alapszabályzat egyes szakaszainak módosítása, az elektronikus kommunikáció fejlesztése a tagscsoportok között, a 2001-ben rendezendő szimpózium helye és témaköre, gazdasági-pénzügyi alapok megteremtése, a Szervezet zárszámadása és költségvetése, a Fülöp-szigeteki programtervezet megvalósítási lehetőségei.

Az előadások és a megbeszélések során világossá vált, hogy az UUNT négy év után „kilépett gyermekkorából” és „fiatalosan közeledik a felnőtt, érett kor felé”.

A világ több, mint 23 országát átfogó nemzetközi szervezet szellemi-lelki és anyagi téren sokat nyújtott és nyújt tagegyházainak

Egyházunkat népes küldöttség képviselte: dr. Rezi Elek főjegyző, Kedei Mózes esperes-lelkész, Kovács István S. lelkész és Kovács Sándor teológiai tanár, aki dr. Szabó Árpád püspök úr helyett vett részt a közgyűlésen (A püspök úr szolgálati elfoglaltsága miatt nem lehetett jelen.) Elmondhatom, hogy küldöttségünk nagyon aktív munkát végzett, közös megbeszéléseink alapján személyenként minden programba bekapcsolódunk, és sok döntéshozatalban befolyást gyakoroltunk, mint például: a lelkész- és gyülekezeti vezetők képzés, partnerkapcsolatok kiépítése, levéltárak, könyvtárak

fejlesztése, az ifjúsági mozgalmak támogatása, az Európai Regionális Csoport megalakítása, az Alapszabályzat egyes szakaszainak módosítása, a kölcsönös látogatások szorgalmazása stb.

Küldöttségünk a Magyarországi Unitárius Egyház képviselőivel (Kászoni József, Orbókné Szent Iványi Ilona) május 6-án közös esti áhítatot tartott.

A közgyűlés keretében tisztújításra is sor került, május 7-én a közgyűlés tagjai megválasztották az UUNT Végrehajtó Bizottságának új vezetését az 1999-2001 évekre.

A választás eredménye:

Elnök: Jill McAllister - Észak Amerikai Egyesült Államok

Alelnök: Gevene Hertz - Dánia

Titkár: Richard Boeke - Anglia

Pénztáros: John Slattery - Kanada

A Végrehajtó Bizottság tagjai (Members at Large):

Wolfgang Jantz - Németország

Rezi Elek - Románia

Cliff Reed - Anglia

A Jelölő Bizottság tagjai: John Clifford - Anglia

Kászoni József - Magyarország

Ken McLean - Észak Amerikai Egyesült Államok

A közgyűlés egyik legvitatottabb kérdése egy ügyintézői és képviseleti fizetett munkakör megszervezése volt. A résztvevők úgy vélték, hogy egyelőre az elnöki munkakört segítő félnormás ügyintézői állás kialakításáról lehet szó, amelynek lehetőségeit a Végrehajtó Bizottság soron következő ülésén tárgyalják meg részleteiben.

Az Alapszabályzat két lényeges szakaszán változtatnak a közgyűlés tagjai: a Végrehajtó Bizottság tagjainak számát (Member at Large) egyről háromra emelték; módosítás történt a Végrehajtó Bizottságba történő jelölés mikéntiségére vonatkozóan, eszerint: a jelöltnek élveznie kell tagegyháza egyhangú támogatását, más tagegyházak nem jelölhetnek tisztségre senkit az illető tagegyházak jóváhagyása nélkül.

A következő közgyűlés rendezésére (2001) négy ország nyújtotta be kérését: India, Dánia, Kanada és Ausztrália-Új Zéland (ANZUA). A benyújtott kéréseket a Végrehajtó Bizottság fogja majd elbírálni.

Illesse köszönet a közgyűlést kifogástalanul és példás módon megrendező Magyarországi Unitárius Egyházat, különösképpen annak fő szervezőjét és irányítóját, Mikó István főgondnokot!

Megemlítem, hogy a közgyűlés 12 résztvevője csatlakozott egy német unitárius csoporthoz, és közös erdélyi, csehországi és németországi kiránduláson vett részt.

Dr. REZI ELEK

„HA TE LENNÉL A LEKÉSZ...”

Már a régi időkben is megmondták, tudjuk ma is, hogy egy lelkész munkája egy közösségen belül nemcsak elismerést, hanem ellenszenvet is eredményez. Azt is tudjuk jól, hogy a szószéki szolgálat sem elégít ki minden templombajárót, főleg ha a hívek seregének életkora hat és 80 év között változik,

Egyik vallásórán megkértem ifjú atyámfiai, hogy szíveskedjenek kitölteni egy kérdőívet. Mindössze két kérdést tettem fel nekik:

1. *Ha te lennél a lelkész, mit tennél annak érdekében, hogy egyházközséged egy jól működő egyházközség legyen?*

2. *Ha te lennél a lelkész, milyen istentiszteletet tartanál?*

Az V-VIII. osztályokba járó gyermekek érdekes válaszokat adtak.

Előszöris megállapítottuk, hogy az egyházközséget mint egy közösséget különböző emberek csoportjaként lehet felfogni, hisz különbözőek vagyunk. Eszerint vannak: ifjak és öregek, egészségesek és betegek, boldogok és szomorúak, jószívuék és rosszakaratók. Ám mind egy helyen élünk, egy közösségben.

Az első kérdésre adott válaszok a következő irányvonalat követték. A

jól működő egyházközség legfontosabb ismertetőjele a rendszeres templombajárás. „Nem úgy mint mi” írták néhányan. „A fiatalok önszántukból menjenek”, írták mások. „Az öregek ráérnek, nekik könnyű”, így megint mások.

„Ha én lennék a lelkész, mindenkitől megkövetelném, hogy tiszteljen”. Érdekes módon ezt mind a 11 válaszoló így gondolja, így szeretné. A vallásórákat illetően pedig a szigorúságot tekintik a legfontosabbnak, akár pálca útján is.

Ezek után egy kicsit ellentmondásos vélemények következnek, hisz majdnem mindenki meg szeretné oldani a gondokat, problémákat, nemcsak az egyházközség, hanem a családok életében is, ugyanakkor úgy nyilatkoznak, hogy az ún. magánéleti problémákba nem szólnának bele.

A kölcsönös segítségnyújtást egy nagyon fontos emberi tulajdonságnak tartják, „ha bajba kerülök nekem is segítsenek” alapon.

A veszekedést, vitatkozást nem tartják lelkészhez illőnek, a békesség mellett foglalnak állást, a kölcsönös tiszteletből kiindulva.

Csak úgy állnának fel a szószékre, ha nagyon érdekeset tudnának mondani, és jól mutatnának a szószékben, ugyanakkor házhoz is szívesen járnának imádkozni és prédikálni.

A lányok inkább a szeretet hullámhosszán intéznék a dolgokat, a fiúk „rendbe tetteknek mindent”

cselekvőkészséggel biztosítanak a szilárd alapokat.

Megnyugtató a vallomások végkicsengése. Ha ők lennének a lelkészek nem elégednének meg a mostani eredményekkel, és főleg nem a fiatalok hozzáállásával.

A második kérdésre meglehetősen szűkszavúan válaszoltak. Az általuk elképzelt istentisztelet nem sokban különbözne az általános unitárius istentisztelettől.

Egyöntetűen azonban több zenére, énekekre tartanak igényt, és ha lehet, könnyebb és hangosabb zenére.

A szentkép, mint egy tanulságos történetnek művészi megfogalmazása is megférne az ők templomukban.

„Mindig érdekeset prédikálnék”, itt bizonyára az unalmasságot szeretnék kiűzni a templomból.

Nagyon fontosnak tartják a kijövetelkor szokásos kézfogást, mint a barátságnak, együttérzésnek egyik tanúbizonyságát.

Ezt a beszámolót természetesen az ők beleegyezésükkel tettem a nyilvánosság elé. Nem mondhatom, hogy már az első percben lelkesedtek a kérdőívért, de annál többet beszéltünk ezekről a dolgokról ama vallásóra után.

Mindennemű gondjaink mellett kedves kollégák, úgy hiszem, hogy a gyermekek, ifjak valláserkölcsei nevelése a legnehezebb feladat. Kitartás, mondom magamnak is.

ZSIGMOND KINGA RÉKA

Három nap egy testvériskolai kapcsolatból

Egy kellemes csütörtöki délután, mégpedig április 19-én megérkezett a Hősök Tere-i ének-zene tagozatú Általános Iskola néhány diákja Budapestről, akik a fent említett iskola keretén belül működő Tavasz kamarakórus tagjai.

Csütörtök délután, érkezés után, vendégeink túlságosan fáradtak voltak az egész napi utazástól ahhoz, hogy valamilyen közös tevékenységre kerülhessen sor. Így, miután mindenki megkapta „párját”, ugyanis a kórustagok családoznál telepedtek le a három napig tartó vendégség idején, mindenki hazatért pihenni.

A pénteki nap azonban már sokkal mozgalmasabb volt. A reggeli áhítat után a magyarországi diákok **Majó Júlia** énektanárnő és **Korodi László** földrajztanár vezetésével meglátogatták Tordát és a Tordai hasadékot. A későbbiek során megtudtuk, hogy ez volt számukra a legszebb élmény. Délután mindenki a családoknál ebédelt,

kivételt képeztek a tanárok és a szülők, akik a Teológián étkeztek.

Délután hat órakor egy anyáknapra került sor a belvárosi unitárius templomban. Az ünnepélyt **Bálint B. Ferenc** lelkész nyitotta meg egy áhítattal. Ezután az Unitárius Kollégium kórusa lépett fel **Majó Júlia** tanárnő vezetésével, majd néhány szavalt egészítette ki az énekletet. Ezekután a vendégkórus következett: egy gyönyörű műsorral mutatkoztak be a gyülekezetnek is. A kórust **Princz Egonné** karnagy vezette. Az ünnepélyt mindenki meglepetésére a két kórus közös énekléssel zárta be. E kis ünnepély után a kollégiumban egy buli következett, ahol a magyarországi, illetve a kolozsvári diákok együtt táncolhattak, szórakozhattak és jobban megismerhették egymást. A pénteki napot a buli zárta le.

Szombaton, **Fazakas István** történelemtanár vezetésével megtekintették Kolozsvárt. Így, a magyarországi diákoknak alkalmuk volt arra, hogy megismerhessék a város nevezetességeit, valamint földrajzi és történelmi adatait. A kirándulásnak több jelentős állomása volt, mint: a Farkas utcai református templom, a Házsongárdi

temető, a Fellegvár, a Szent Mihály templom, Mátyás király szülőháza és szobra, valamint számos más épület és hely. Ebéd után egy újabb kiránduláson vettünk részt a Botanikus kertben. Itt **Kósa Mária** biológia tanárnő vezetésével megtekintettük a természet legszebb csodáit. A kirándulás után mindenki maga választott elfoglaltságot, persze vendégével együtt.

Vasárnap, anyáknapja alkalmával ugyanazt a műsort adtuk elő, mint a belvárosi unitárius templomban, de ezúttal Torockószentgyörgyön. Az ünnepséget **Kopáncsi Botond** lelkész megható istentisztelete nyitotta meg. Az ünnepély után rendkívüli szabadtéri ebéd zajlott le a papi-

lak udvarán. (A menü krumplicigulyás volt.) Délután indulunk vissza Kolozsvárra, míg a magyarországi csapat kiszállást tartott Enyeden is.

Hétfőn mindenki lehangoltan gyülekezett az Unitárius Kollégium épülete előtt, ahonnan egy fájdalmas, hosszú búcsú után, de mégis reménykedve abban, hogy újra találkozni fogunk, a magyarországi barátok hazafelé indultak.

E találkozás mindannyiunk számára kedvező volt, ugyanis szoros barátságok alakultak ki, és tapasztalat-cserében volt részünk.

MOLDOVÁN ERIKA

Vadas-találkozó

Az ünnep az az idő, amely rést üt a hétköznapi önisméltolás falán, és így nem csak időt, de egyben teret is ad a csoda, a mindennapi átragyogó valóság számára. Az ünnep az az idő, amikor másként nézzük a minket körülvevő világot, amikor átminősülnek a megszokott, jelentését veszített tárgyak és saját életünk is. Amikor az izzadságos munkát jelentő traktor egyszerre olyan mesebeli sárkánnyá válik, amely a reggeli párás hegytetőre hátán ünneplő, éneklő embereket szállít, amikor a munkaeszközök egyszerre Isten országa eszközeivé válnak.

Kell az ünnep életünkbe, s ha szükséges (pl. a meglévők túl komolyak, vagy úgy érezzük, hogy életünknek kevés köze van hozzájuk), újakat kell teremtenünk.

Alapvetően ez a gondolati háttér hívta életre azt a junálist, amelyet a Sepsikőröspataki Unitárius Egyházközség szervezett, s amelyre a Vadas-tető keleti és nyugati oldalán fekvő unitárius egyházközségek gyűltek össze június 26-án. Ez egyben a két világháború között gyakorolt hagyománynak a felújítása is kíván lenni, amelynek többek között egyik

jellegzetessége az volt, hogy a találkozón belül külön ifjúsági egyleti találkozó is volt, amit a tavalyelőtt megrendezett találkozó még nem, de az idei már fel tudott mutatni.

Mielőtt magáról az ünnepségről esne szó, előtte hadd szóljunk egy legalább éppolyan ünnepi jelenségről: a szervezésről. Mert amikor lelkesedő (néhány héttel korábban még szkeptikus), a munkából minél nagyobb részt felvállalni akaró emberek vannak együtt, igazi ünnepe az az életnek. „Én is hozom a traktoromat!”, „Nálam is van három pad!”, „Én beszélek az erdészettel, megszerzem a sátorhoz a ponyvát, elkérem a flekkensütő tep-siket...!”, „A szeszt én rendezem a gyártól!”, „Az ideadja hitelbe is, elvégre jó unitárius ember...!” – csak áradt a tenni akarás a két előkészítő keblitanács tagjaiból, s pillanatok alatt együtt volt minden, amire szükség volt. A gyülekezet épp hogy túl van a templom- és toronyjavitáson, amelyet kizárólag saját erejéből vállalt, de amely teljesen felemésztette az utóbbi évek öntudatos gyűjtésének eredményét. Szó ami szó, egyetlen lej nélkül indultunk neki. De ez is megoldódott, **dr. Bedő András** felajánlotta, hogy megelőlegezve a teljes összeget, meg is vásárol minden ételt, italt, kelléket, ami bizony többmillió-s kiadást (és mekkora hitet) jelentett. (Mondta is az ünneplőket köszöntő beszédében **dr. Gyerő Dávid** köri felügyelő gondnokunk, hogy a kőkösi „Ilyés /János/ Alapítvány” mintájára mi is létre kellene hozzuk a „Bedő Alapítványt”.) A második keblitanács érdekessége volt, hogy amíg bent tervezgettünk, addig kint patakozott az eső, s csak néha egy-egy sanda oldalra pillantás, egy-egy ráncba összefutó homlok jelezte, hogy észrevettük, de „Isten majd csak megsegíti!”.

Újra beigazolódott, hogy a gyülekezetet leginkább a közös munka kovácsolja össze.

Aztán eljött a szombat reggel. Nem

esett, de felhős volt az idő. A traktorok sorban vonultak a falu központjából, az elsőben az árkosi fűvőszenekekar fújta, az utolsóban a találkozó fehér selyemzászlója lobogott. Talán onnan a felhők irányából láthatta Valaki, hogy a hegy túlsó oldalán ugyan abban a pillanatban, Nagyajtáról és Bölönből is elindultak. Amikor a remorkákból láttuk azt a sok kapu és függöny mögül kileskelődő falubelit, a szemükben a csoda utáni szomjúságot, de szívükben az elindulás gyávaságát és közönyét, tudtuk, hogy jól választottunk.

Déli 12-kor istentisztelet avatott be a csodába (a helyi lelkész prédikált), miközben kisütött a nap, és az ötezer ember története kapcsán szívünkbe fogadtuk az üzenetet: ha a megelégtetés csodáját át akarjuk élni, először meg kell saját közösségeinket szerveznünk.

Az ünnepi beszédet elmélyítő köszöntések, beszédek hangzottak el **dr. Gyerő Dávid** köri felügyelő gondnok, **Gyerő Dávid** ODFIE főtitkár és **Kovács István** sepsiszentgyörgyi lelkész részéről, akik a szervezési munkába is besegítettek, ezúton is kifejezzük hálánkat.

Aztán jöhetett az evés-ivás (egy negyed kilós flekken falapítón, egy nagy fej hagymával és egy kaszáskenyérral, mindössze tizenöt-ezer lejbe került; volt sör, bor, pálinka, ásványvíz, hűsítő és kávé is), órákat felölölő ifjúsági vetélkedő, falvak vitézei közti kötélhúzás, éneklés, mulatás.

A jövő számára igazi ígéretet jelentett, hogy a több száz részvevőből több volt a fiatal, mint a felnőtt.

A beszámoló részletességéért azzal kérünk bocsánatot, hogy szerény kezdeményezésünket követendő példaként szeretnénk felkínálni más, egymáshoz közel élő egyházközségek számára is.

AZ EGYHÁZKÖZSÉG VEZETŐSÉGE

Világimanapi beszámoló 1999. március 5.

Habár 80 nőszövetségnek küldtem el az imanap-programot, csak 12 helyről kaptam beszámolót, s többségét késve, azért jelenik meg ez a beszámoló is csak most.

Biztos vagyok benne, hogy sokkal több helységben vettek részt az unitárius nők is közös imádkozásban, de beszámolót csak a következőktől kaptam: **Medgyes, Magyarszovát, Székelykeresztúr, Kolozsvár, Csíkszereda, Vargyas, Segesvár, Marosvásárhely, Siménfalva, Csokfalva, Sepsiszentgyörgy és Jobbágyfalva.**

Medgyesen a római katolikus, református, unitárius nők a szász evangélikusokkal több mint 200-an együtt tartották meg az ünnepséget, az imákat német, román és magyar nyelven is mondták. Jövőre is együtt szeretnének imádkozni.

Magyarszováton 30 unitárius nő vett részt az imanapon. A programfüzet szövegei mellett a nőtestvérek külön imákkal is készültek.

Székelykeresztúron ezúttal a római katolikus templomban gyűltek össze a református és unitárius nők is, és a római katolikus nőkkel együtt a jézusi szeretet jegyében készítették elő az Imanapot.

Kolozsváron a református, unitárius és evangélikus templomok után, az idén a Piarista római katolikus templom volt a helyszín, s a felsorolt felekezeteken kívül baptisták is részt vettek az ünnepségeken, mintegy 200-an.

Csíkszeredában a „Balázs Ferenc Unitárius Nőszövetség” első alkalommal szervezte meg az imanapot, s körülbelül 100 unitárius résztvevője volt.

Vargyason az unitáriusok tanácstermében csak 50 unitárius, református és katolikus asszony gyűlt össze, pedig az istentiszteleti hirdetésekén kívül a kábeltelevízió is mindennap hirdették, s 30 személyt telefonon keresztül is meghívtak.

Segesváron az unitárius templomban 143 résztvevő-volt hat // felekezetből: római katolikus, görög katolikus, ortodox, szász evangélikus, református és unitárius. Az imádkozás három nyelven folyt, és az ünnepségen a lelkészek is részt vettek, s a végén áldásukat adták a nőknek.

Marosvásárhelyen a református vártemplomban gyűltek össze a római katolikus, a református, az evangélikus és az unitárius nőszövetségek tagjai. A programot többszöri próbával, körültekintéssel és szorgalmas munkával állították össze, és az sikeres volt.

Siménfalván a 24 nő közül 6 volt református és 2 római katolikus, a többi unitárius, de részt vettek az unitárius lelkészi lakáson megtartott imanapon reformá-

tus és unitárius lelkészek is. Ünnepségük szeretetvendégséggel ért véget, de sajnálatos módon, perselypénzt nem gyűjtöttek.

Csokfalván sajnos nem 5-én tartották az imanapot, de a református és unitárius nőszövetség rendezésében, a szentistváni református templomban, az unitárius és református lelkészekén kívül a római katolikus plébános is részt vett.

Sepsiszentgyörgyön a szemerjai református templomban ünnepelték az imanapot, a 4 történelmi egyház közös istentisztelet keretén belül 259 résztvevővel. A Venezuelát bemutató előadásból a jelenlevők megismerkedhettek az ottani viszonyokkal, elsősorban a nők hátrányos, megkülönböztetett helyzetével, s ennek ismeretében valóban a lelkek mélyéről szólhatott meg az érettük szóló imádság.

Jobbágyfalván első alkalommal tartották meg az imanapot, nagyon sikeresen, mert az asszonyok szerint annyira feltöltődve mentek haza, hogy több napig is a hatása alatt voltak. Az iskola egyik osztálytermében 21 asszony gyűlt össze, 15 unitárius, 5 római katolikus és 1 református. A tiszteletes úr köszöntő szavai után egy közös unitárius-református és egy római katolikus egyházi éneket énekeltek el. A program egyik részének az volt a célja, hogy a jelenlevő nőket bevonja a tevékenységbe. Ez is sikeresnek bizonyult, elég sok nő nyilatkozott meg őszintén, párhuzamot vonva a venezuelai nők és az itteniek helyzetéről. Az időjárás viszontagságai miatt az áldáskor lámpafény nélkül maradtak, de az égő gyertya a kör közepén annál inkább jelképezte egymás iránt érzett szeretetüket, az összetartozást, az egymásra utaltságot és a közös imádkozás megtartó erejét.

Kedves Testvéreim! Az idén a Venezuelában élő nőkért imádkoztunk. 2002-ben kerül sor a Romániában élő nőkre, amikor március első péntekén miérettünk imádkoznak a világ minden országában élő, imádkozni tudó asszonyok.

Adja Isten, hogy a világ asszonyainak imája meghallgatásra találjon. Úgy legyen.

SIGMOND JÚLIA

IMA AZ EGYETEMES NŐI IMANAPRA

“Gyűjts mibennünk, gyűjts világot, láthassunk szent égi lángod fényinél”.

Gyűjts világot lelkünkben, áraszd ki ránk szeretetedet, hogy benne megfürödjünk és állandóan új erőt nyerve, a mi lelkünkben is eluralkodjék a szeretet, hogy pozitív érzelmeink irányítsák cselekedeteinket, a szeretet, együttérzés, segítőkészség, szelídség, megértés vezérelje életünket.

Gyűjts világot szellemünkben, hogy mindig józan ésszel tudjuk irányítani érzelmeinket, cselekedeteinket; élesítsd tisztánlátásunkat, hogy ne legyünk rabjai kontrollálatlan érzelmeinknek, szabadjára engedett ösztöneinknek, hogy egyensúlyban tarthassuk és gyümölcsöztethessük testi-lelki képességeinket.

Gyűjts világot, tisztaságot testünkben is, őrizd meg fizikai egészségünket, hogy szellemi-lelki adottságainkat, szárnyalásunkat ne bénítsák meg fizikai-testi bajok, hogy lelki energiánkat ne emésszék fel testi panaszok.

Adj erőt, hogy Tőled kapott képességeink lehető legjobb, legteljesebb kiaknázásával olyan tevékenységet folytathassunk, mely saját hasznunkra, és ezáltal szűkebb és tágabb környezetünk hasznára válik, segíts, hogy megismerve önmagunkat, egészséges önbizalomra tegyünk szert, tudjunk mások hasznára is válni, ha szükséges, segítő tevékenységet folytatni. Ápold hitünket abban, hogy élni érdemes, és az általunk végzett munka értelmes és érdemes.

Tedd lehetővé számunkra, hogy az élet kihívásainak, az élet és környezetünk által elvárt szerepeinknek mindenkor eleget tudjunk tenni!

Legyünk minden tekintetben jó társai annak, akivel életünket kötöttük össze, kapcsolatunk legyen kölcsönösen egymáson segítő, harmonikus, tartalmas és mindig szeretetteljes.

Legyünk jó anyák, akik mindig megtalálják gyermekeink nevelésében, a hozzájuk való viszonyulásunkban az arany középutat, nem engedjük teljesen szabadjára őket, de nem is gátoljuk meg képességeik kibontakozásában, önállóságukban; akik tudunk a helyzettől függően következetesen szigorúak vagy engedékenyek lenni, tiszteljük gyermekünkben az önállósulást, majd önálló embert, és értő figyelemmel tudunk gyermekeinkhez, unokáinkhoz viszonyulni

Legyünk jó gyermekek, hűségesek, hálásak, segítőkészek, míg szüleink élnek, és őrizzük méltóképpen emléküket, ha testüket már sírhand fedi.

Legyünk jó testvérek, hisz korban, vérmérsékletben, neveltetésben, közös emlékeinkben testvéreink állnak hozzánk legközelebb, maradjon meg az igazi, szeretetteljes, valódi értelemben testvéri kapcsolat életünk végéig, mert ebből mindig erőt, példát meríthetünk felebaráti kapcsolataink kialakításához.

Szeressük Munkánkat, munkatársainkat, bármilyen jellegű munkát is végezzünk, hogy legyen eredményes, nyújtson elégtételt, hogy érezhessük munkánkat elkötelezettségnek, hivatásnak

Legyünk jó tagjai szűkebb és tágabb környezetünknek; baráti körünknek, faluközösségünknek, népünknek, nemzetünknek, az emberiségnek; legyünk hűségesek hazánkhoz, anyanyelvünkhöz.

Add Istenünk, hogy Mártákként szorgalmatoskodjunk,

hogy tiszta legyen a házunk, a környezetünk, de legyen időnk Máriákként befelé fordulni, imádkozni, hogy tiszta legyen lelkünk, olvasni és elmélkedni, hogy tiszta legyen szellemünk, de ne feledkezzünk meg női mivoltunkról se, ápoljuk külsőnk is, hogy Évákként legyünk szépek és kellemes megjelenésűek.

Most, az egyetemes női imanapon, amikor a világon mindenfelé sok ezer nő keze kulcsolódik imára, arra kérünk Istenünk, hogy érezzük meg egymás jelenlétét, egymáshoz való fordulásunkat, a szeretetet, mely mindannyiunk érzésein eluralkodik, az összetartozás erejét, és a 90-ik zsoltár szavaival élve “a mi kezünknek munkáját tedd állandóvá nekünk, és a mi kezünknek munkáját tedd állandóvá” Áldásodat kérjük életünkre, tevékenységünkre, hogy áldott kezünk munkája legyen állandóvá, mert “csak az jogos, ami az életet áldottá teszi. Áldottá teszi, áldottá teszi.” (Balázs Ferenc). Ámen.

SZÉN CSILLA

BESZÁMOLÓ

Örömmel és megleléssel számolok be a **firtos-martonosi Unitárius Nőszövetség** idei rendszeres munkájáról, az “asszonyok órájának” eredményeiről.

Az elmúlt év végén kezdtük meg összejöveteleinket, heti rendszerességgel, minden vasárnap este, tíz és húsz közötti létszámban.

Minden alkalommal egy-egy új egyházi éneket tanulunk, bibliamagyarázattal folytattuk, majd előadás következett, végül szeretetvendégség. A találkozónkon rongyot is vágtunk, mivel a templompadokra ülőket szeretnénk szőttetni.

Az előadásokat rendszerint a tiszteletes úr és jómagam, valamint egy asszonytestvérünk tartotta, közös megegyezés alapján a következő témákban: **beszámoló az Ürmösön tartott UNOSZ Közgyűlésről; az öregedés folyamata és a gyász elviselése; egészségünk védelmében: a magas vérnyomásról; a gyermek és a szülő kapcsolata, áldozatkészség egymás iránt; a csendes ima; magyar mondák; a boldogság - élménybeszámoló; megemlékezés 1848. március 15-ről; beszélgetés Jób könyvéről.**

Március 27-én kedves meghívottunk volt a körülfelügyelő gondnok, **Fekete János**, aki a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium igazgatója, és tanári pályáját itt kezdte. Az ő előadása az 1848-as martonosi eseményekről és mártírjairól szólt.

Különös örömmel számolok be nőszövetségi munkánk legjelentősebb eseményéről. Február közepe táján a nőszövetségi tagok, **Szász Anna** alelnök vezetésével, elhatározták, hogy színdarabot tanulnak be, a Nőnap alkalmával, vállalva a férfi szerepeket is. A nyereséget a nőszövetségi edénykészlet kiegészítésére és fehér abrosz vásárlására szánták. Az “Eljegyzés - akadályal” című színdarabot nagy sikerrel adták elő márciusban, bebizonyítva tehetségüket, szorgalmukat és tenni akarásukat.

Szeretném megköszönni minden nőszövetségi tagnak ez évi munkáját és önzetlen hozzáállását. Isten áldása legyen további tevékenységünkön!

DIMÉNY CSILLA JÚLIA

IFJÚSÁGI OLDAL

Kedves olvasók!

Az Unitárius Közlöny jelen lapszámának ifjúsági rovatában a nyári rendezvényeink sorát megnyitó szórványtábor lezajlásáról számolunk be, ismertetjük az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet **ODFióka** névvel illetett újságjának lapindító számát, valamint az unitarizmusunk ismertetését célzó, **Unitárius ösvény** című zsebkönyvét, ezt követően egy újszerű, önismereti témájú kezdeményezésről olvashatunk, végül, de fontosságát tekintve nem utolsósorban a közvetlenül előttünk álló központi egyleti rendezvényeink időrendjét és helyszíneit ismételjük.

Beszámoló a VI. MAGYAR UNITÁRIUS IFJÚSÁGI SZÓRVÁNYTÁBOR lezajlásáról

A Homoródmente – unitárius hitünket erősen megtartó vidékünk – ismét kitárta szívét azon vidékek unitárius gyülekezetei előtt, amelyek egyházunk „végvárait” fontos szerepet töltenek be hitünk és anyanyelvünk megvédésének munkájába.

Idén, július 5-12. között Homoródszentmárton adott otthont gyermek és ifjúsági szórványtáborunknak, amelyet az Unitárius Egyház és a ODFIE immár hatodik alkalommal szervezett meg.

A faluban élő vagy éppen ott megforduló emberek néha kíváncsian pillantottak az ifjúsági konferenciaközpont épületére, amely egy hétre valóságos kagylóvá változott. Kagylóként őrzött magában hatvankét szórványvidéki gyöngyszemet, azokat a gyerekeket, akik idén először vagy sokadszor részt vettek rendezvényünkön.

A tábor fő célja: változtatni, erősíteni a felekezeti és nemzeti hovatartozás tudatát, a hangulat azonban alkalmanként sajátságot hordoz, mindenekelőtt a gyermek és nevelő csoport összetételétől és nem utolsósorban a helyszín által felkínált lehetőségtől függ.

A korábbi táborok ismeretanyagára és tapasztalataira alapozva, a foglalkoztatók új programot dolgoztak ki, amely nemzeti történelmünk és egyháztörténetünk sorsdöntő eseményeit világította meg.

A minden napnak külön kiválasztott mottó egy egész nap témáját tükrözte.

Így a tábor első napjának mottója Az égig érő fa volt, akkor elengedhetetlenül fontos volt beszélnünk a magyarok ősvallásáról, a honfoglalásról, mondákról, I. István királyról és a kereszténységről, s a nap hangulata

megkívánta a jurtaépítés, a nyílkészítés, a lóhátra való felülés élményét.

A következő nap a török veszedelem, Mohács hangulatában kezdődött, így kapta mottóul a Viharban születtem dal címét, melyet napközben megtanultunk. Később eloszlottak a fekete felhők országunk fölött, megismerkedtünk Izabella királynővel, János Zsigmonddal és Dávid Ferencel, akikre mint az erdélyi fejedelemség és temploma fölött feltűnt csillagokra emlékeztünk tisztelettel.

Legjobb képzelőerőnk szerint országgyűlést hívtunk össze, s annak ellenére, hogy nem így szerettük volna, képzeletben elkísértük első püspökünket Déva várába (a helybeli templom várfalához), s ott fáklyákat meggyújtva énekelve tisztelegtünk. Dobpergés, mandolinszó és szabadságra vágyó fiatalok éneke indított egy új napot, s miután ebédidő Pilvax-kávéházat varázsoltunk és elfogyasztottuk a 48-as kiflit, átvonultunk a Lánchídon, s Budára érkezve, meghallgattuk Jókait, amint felolvassa a 12 pontot, s Petőfi Nemzeti dal című versének Talpra magyar! - felhívását, a nap mottójául választottuk.

Kossuth nóták éneklése közben kokárdákat készítettünk, melyeket a világosi eseményekről folyó beszélgetéskor sem tettünk félre.

Egy egész napot kirándultunk, a Homoród hullámai hűsítettek, Lokodban jártunk, sokat játszottunk és énekeltünk.

Az utolsó előtti napon az I. világháborúról hallgattunk beszámolót, és láthattunk érdekes képanyagot, az országos DFIE születéséről és működéséről beszélgettünk, illetve néhány szórványegyházközségünk templom makettjét készítettük el, miközben az egyházi templomról és ezek jelképeiről társalogtunk.

A reggeli áhítat és torna az anyanyelvi foglalkozások, az esti imák és közös imák minden nap jelen voltak tevékenységeink listáján.

Vasárnap ünnepi istentiszteleten vettünk részt, amely keretén belül az Unitárius Egyház képviselőjét, Kovács Sándor lelkészt hallgattuk meg, majd műsorként beszélgetés, versek, énekek által mondtuk el mindazt, ami élmény volt számunkra.

Tábortűz, oklevelek és könyvajándékok kiosztása, tábori dalok közös éneklése, címváltások és meleg fogadások zárták táborunkat.

A gyöngyszemek színesebben és erősebb lelkeséggel hagyták el a homoródszentmártoni „kagylót”, hogy aztán Lupény, Petrozsény, Petrila Urikány, Nagybánya, Nagykároly, Zilah, Szásznádas, Fogaras, Szeben, Brassó és Bod-falu kisebb és nagyobb kagylóiba – családokba, egyházközségükbe – kerüljenek vissza, hogy otthon szebben ejtsék a magyar szót, s jobban tudjanak figyelni a lélek szavára.

A tábor véget ért, de munkánk nem, a következő év nyaráig folyamatosan tartjuk a kapcsolatot, meglátogatjuk őket otthonaikban, hogy minden újabb találkozás, tábor mindig továbblépést, fejlődést jelenthessen.

Így legyen.

LAKATOS CSILLA

Kikelt hát...

Tavasszal érkezett az első ODFióka, de nem tartozik a szárnyasok világába: új sajtótermék, nevezetesen az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet lapja. A korszakindító szám utal az előzményekre, az ODFióka jellegére és neki szánt szerepére.

Az ODFIE első fénykorában, a két világháború közti időszakban két egyleti lappal jelentkezett: 1928-ban az Unitárius Közlöny mellékleteként az **Ifjúságot** adta ki, majd Balázs Ferenc kezdeményezésére 1929 decemberétől indult a **Kévekötés**. Rendszeresen jelent meg 1936 augusztusáig, míg megjelenését a hatóság be nem tiltotta.

A kényszerszünet hat évtizedig tartott: 1996 őszétől az ifjúsági egylet könyv alakú tájékoztatóban ismerteti központi eseményeit. 1990 óta, az újraalakulás pillanatától tíz helyi ifjúsági egylet adott ki saját újságot. Megteremtődött hát az igény egy nem csak ifjúsági témával foglalkozó, de fiatalos szellemben íródott, központi egyleti lapra. Ezért jelent meg az ODFióka 1999 tavaszán Kolozsváron.

A *Ha már élnem kell, így érzem, így gondolom* című rovat egy-egy időszerű hitelvi-világnézeti kérdést fejteget, az induló interjúrovatban dr. Szabó Árpád püspök úr arra int: "Az ifjúságnak éreznie kell a felelősséget jövője iránt". Ezt kapcsolja össze a kiadvány az újraközölt írásokkal, történetesen Balázs Ferenc két meséjével és egy század eleji amerikai lap párvalasztási tanácsadójával. Végül lehetőséget ad (örök)ifjú olvasók megszólalására.

A szóban forgó lapunk további számaival kapcsolatos bármiféle írást, telefonhívást, távmásolást vagy elektronikus postázást az ODFIE székhelyének címére várjuk. A szerkesztőség - a sajtónormáktól eltérően - mindenféle írást megőriz, és igény szerint visszapostáz.

- A szerkesztők

Az ODFIE kiadásában megjelent az

Unitárius ösvény

- **Hitelvek és eszmerendszer**
- **Egyháztörténeti áttekintő**
- **Híres unitáriusok**

Ez az az ösvény, amelyet nem kell a bozótban felfedezni, és egyszer nagy megtérési katarzissal járó jelenségek kíséretében rálépni, hiszen mindannyian, akik e földi életet éljük, rajta vagyunk. Mert az igazi ösvény maga az Élet. A nagy élmény akkor következik be, amikor tudatosul benned, hogy rajta vagy, hogy élsz. Jól fejezi ezt ki az a hatalmas U-betű, amellyel az unitárius név kezdődik: az elindulás és a megérkezés ugyanaz, úgy is mondhatjuk, hogy Isten országa ott van,

ahol te vagy, de hosszú szellemi utat kell ahhoz megtenned, hogy ráébredj erre.

Ehhez a tudatosuláshoz kíván ez a könyvecske néhány szempontot felkínálni, felmutatni.

Az első részben kérdés-felelet formában alapvető vallási, teológiai kérdésekkel ismerkedhetünk meg igazi könnyed, érthető formában. E rész külön értékét jelenti, hogy a hitelveknek nem egy halott, írott formáját mutatja fel, hanem annak megélt és megélhető változatát. Itt 431 év unitárius szellemtörténete és egy mai unitárius pap szellemi utazása fonódik össze járható, jövőbe vezető ösvénnyé.

A második részben egyháztörténetünk legfontosabb mozzanatai időrendi sorrendben jelennek meg, gyors tájékozódást nyújtva az abban való eligazodáshoz.

A harmadik rész pedig igen hasznos és tanulságos: magyar, angol és amerikai unitárius hírességek névjegyzékét és adatait tartalmazza.

És mindez egy igen vonzó külsőben, praktikus, zsebben hordható formátumban kapható a lelkeszi hivatalokban és ifjúsági egyleteknél.

- A szerkesztők

Önismereti tréning Sepsikőröspatakon

A Sepsiszentgyörgyi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet tagjai (nemcsak unitáriusok), vallásórás diákok és helybéli fiatalok vettek részt 1999. február 28-án, március 28-án és május 9-én a Sepsikőröspatakon rendezett önismereti tréningen. A csoport 25-28 fiatalból állt. A tevékenységeket Ferenczi Enikő és Czire Szabolcs lelkészek tartották. Az eddig három alkalommal sorra került tréning programja nagyon színes volt: játékokkal szabadultunk fel, szerepjátékok kapcsán más emberek szerepébe, helyzetébe léptünk, konfliktushelyzeteket jelenítettünk meg, és kerestük a lehetséges megoldásokat, meditációkkal és más vallási gyakorlatokkal fedeztünk fel „fantasztikus” dolgokat, zsidó táncsal éreztük át a közösség igazi erejét, és különleges tornával ébredtünk. Az órák gyorsan elrepültek és rövidnek találtuk a napot. Csak szüleink fejcsóválása bizonyította a valóságot.

A találkozók fő célja az önismeret elősegítése volt, az, hogy közelebb kerüljünk saját magunkhoz, megismerjük hibáinkat, és jobban használjuk ki erőnyeinket, és tanuljuk meg elfogadni magunkat és embertársainkat. Az együttlétek célja volt ugyanakkor az is, hogy általuk egy életközeli, tapasztalati unitarizmust tegyünk magunkévá.

ÚJVÁROSI KATALIN

AZ „ODFIE-NYÁR” TOVÁBBI KÖZPONTI RENDEZVÉNYEI

**1. III. ODFIE Vezetőképző, július 14-18.,
Homoródszentmárton.**

**2. Népi mesterségek tábora, II. kiírás,
július 23 – augusztus 5., Homoródalmás és
Homoródszentpéter.**

**3. Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletek III.
Színjátzó találkozója, augusztus 6-8.,
Siménfalva.**

**4. Észak-amerikai unitárius-univerza-
lista Ifjúsági körút, augusztus 10-24.**

**5. „Unitáriusok világtalálkozója”, au-
gusztus 14., Szejkefürdő.** (A székelyudvarhelyi
I-es számú unitárius egyházközség első ízben vál-
lalta fel e nagyméretű találkozó összehívását,
amelynek szervezése kapcsán az ODFIE is felaján-
lotta a segítségét. Helyi egyleteinktől a lehetőségek
szerint küldötteket várunk, a további tudnivalókról
körlevélben tájékoztatunk majd.)

**6. XXIII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági
Konferencia és az ODFIE 1999. évi
küldöttgyűlése, augusztus 19-22.,
Székelyderzs.**

A felsorolt rendezvényeinken való részvétel
körülményeinek ismertetése céljából az ifjúsági
egyleteknek és a lelkeszi hivataloknak tájékoztató
körlevelet küldünk.

- az ODFIE rovatvezetői

Székhely:

3400 Kolozsvár/Cluj,
1989 December 21. u. 9
telefon/távmásoló (fax):
064-193236, 064-195927
elektronikus postafiók:
odfieszl@proteò.cj.edu.ro

Iroda:

4000 Sepsiszentgyörgy/Sfântu
Gheorghe, Kós Károly u. 2
telefon/távmásoló (fax):
067-351470,
telefon: 067-313813
elektronikus postafiók:
david@odfie.sbnet.ro

Vendégünk volt a marylandi Fiúkórus

“Engedjétek énekelni a gyermekeket!” (Kodály Zoltán)
jutott eszembe többször is hallgatva a huszonhét tagú
fiúkórust, akiket csodálatos élmény volt látni és hallani. Ezt
az érzést még fokozta az a tudat, hogy földrészeket, óceánt
hagytak maguk mögött, és jöttek el Romániába, a bukaresti
amerikai Nagykövetség hívására, közelebb Erdélybe,
Fiatfalvára a testvéregyházközségünk kérésére. Így került sor
1999. június 16-án délután 4 órától a Székelykeresztúri
Orbán Balázs Gimnázium dísztermében a hangversenyre.
Ezt a színhelyet a testvéregyházközség kérésére választottuk
azzal a figyelmességgel, hogy minél többen láthassák és hall-
hassák a gyermekek előadását. Ez a nap a fiatfalviak számára
ünnap volt. Délután két órakor érkeztek egyházközségünkbe
a vendégek. Gyermekek, szülők részvételével fúvós zenekar-
ral vártuk az ötvennégytagú csoportot. A templomlátogatás
után szendvicssel, hűsítővel és kávéval kínáltuk meg őket. Az
esemény nagy érdeklődésnek örvendett, amit a zsúfolásig telt
gimnázium díszterme is bizonyított. Az előadást Bartha
Alpár lelkész nyitotta meg, köszöntve és bemutatva a
vendégeket. A Marylandi Fiúk Kórusa 1983-ban létesült, tag-
jai 8-13 évesek. Az előadott művek között szerepelt: ír him-
nusz, német népzene, Bernstein művek, orosz népzene és
mások, A kórus vezetője és igazgatója Joan McFarland, elis-
mert szólista és kórusénekes. A kísérő, Michael Elly, zon-
gorista, aki már hatodikos kora óta zongoraversenyeken vett
részt és aki Washington környékén rendszeresen jelenik meg
híres énekesekkel.

A nagy meleg és a hosszú út ellenére a fiúk hangversenye
nagyon jól sikerült, felszabadult hangulatot varázsolt
énekükkel a terembe. Az előadás után a kórust köszöntötte
Gergely György, a Gimnázium igazgatója, Benyovszki Lajos a
város polgármestere, a Székelykeresztúri Egyházkör és az
Unitárius Teológiai Liceum nevében köszöntötték
Szombatfalvi József esperes-lelkész és Fekete János igazgató-
felügyelő gondnok, majd részvételi oklevelet kaptak a
fiúkórus tagjai. A hangversenyt követően a fiatfalvi kultúrott-
honban az Ifjúsági Egylet néptáncokat és népdalokat mutat-
tak be. Az asszonyaink által készített finom vacsora elfo-
gyasztása és Derzsi Domokos gondnok úr meleg üdvözlő
szavai után sor került a találkozásra a vasárnapi iskola gyer-
mektagjaival, és közösen fogyasztották el az édesanyák által
készített óriási tortákat.

Ez a találkozás többszörösen is éreztette velünk a
nemzetek, kultúrák, vallások közötti kapcsolat fontosságát,
és azt, hogy a zenei nyelvről, az érzelmek tolmácsolásának
hangjáról nem szabad megfeledkeznünk.

A zene Isten egyetemes nyelve, amely összeköt minket.
Ápoljuk, segítsük a legifjabb nemzedéket e gyönyörű áldás
kiteljesedésében

BARTHA MÁRTA

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

A II. évnegyedi lelkészkeri értekezleteket június 7-16. között tartották: június 7. Désfalva, június 8. Fiafalva, június 9. Homoródszentmárton, június 15. Brassó, június 16. Komjászeg. Az értekezleten **Czire Szabolcs** sepsikőröspataki lelkész: *A Jézus-kutatás legújabb eredményei Európában* című előadása hangzott el. Az értekezletek keretében ügyviteli kérdések megbeszélésére is sor került.

Az egyházköri közgyűléseket június 12-26. között tartották: június 12. Kőkös, június 18. Énlaka, június 19. Homoródszentmárton és Torockószentgyörgy, június 26. Csokfalva.

A Protestáns Teológiai Intézetben a II. félévi előadások május 14-én fejeződtek be. A vizsgákra május 15 - június 26. közötti időben került sor. A tanévzáró ünnepséget június 27-én tartották, amelynek keretében az istentiszteleti szolgálatot **dr. Szabó Árpád** püspök végezte. Ez alkalommal került sor a végzős V. éves hallgatók: **Fekete Béla, Máté Ernő, Molnár Attila és Tódor Csaba** ünnepélyes köszöntésére.

Május 27-én **Gyerkes Mária Zsuzsánna** kénosi gyakorló segédlelkész lelkészsképesítő vizsgát tett. Ugyanezen a napon sikeresen vizsgázott **Vargancsik Wolf Katalin** küüllődombói helyettes énekvezér, és rendes kinevezést nyert a küüllődombói egyházközségbe.

Június 5-én, a marosvásárhelyi Kántor-Tanítóképzőben végzett unitárius hallgatók: **Csete Erika, Csók Hajnal Imola és Vass Erika Éva** sikeres énekvezérképesítő vizsgát tettek. Énekvezérképesítő oklevelük ünnepélyes átadására június 27-én a teológiai hallgatók tanévzáró ünnepélyének keretében került sor.

A székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumban június 12-én, a kolozsvári Unitárius Kollégiumban június 13-án tartották a ballagási ünnepségeket. Lapzártakor örömmel értesültünk arról, hogy végzős diákjaink nagyon sikeresen (99,00 %) letették az érettségi vizsgákat.

Személyi változások

Lőrinczi Lajos kolozsi gyakorló segédlelkész május 1-től áthelyezést nyert a **csehétfalvi egyházközségbe**.

Dimén József firtosmartonosi lelkész június 1-től választás útján kinevezést kapott a **tordatúri egyházközségbe**.

A kőhalmi Unitárius Nőszövetség 1990-ben alakult meg a templomunk és tornyunk építésének évében. Azóta is minden évben szorgalmasan tevékenykedett a különböző ünnepélyeink megszervezésénél. 1999. július 6-án új vezetőségi választást tartottak a nőszövetség tagjai: elnöknő: **Benedek Ildikó**; pénztárnok: **Baga**

Margit; jegyző: **Bálint Rozália**.

Tisztelettel közlöm azt is, hogy július 5-7-e között 15 tagú amerikai csoport látogatta meg a kőhalmi egyházközséget, s ekkor is a nőszövetségünk tagjai segítettek a vendégek fogadásánál. Clearwater a testvérgyülekezetünk Floridából, őket képviselte **Ian Vickeri Knost** lelkész, **Elly Kelly Baker** elnöknő és **Klark Key** énekkarvezető. (Vass Mózes)

A Székelykeresztúri Unitárius Egyházkör 1998. június 8-án Fiafalván tartotta meg a második évnegyedi lelkészi értekezletet. Az értekezlet megtartására az egyházközség szeretetotthonába került sor. Egyházi központunkat **dr. Rezi Elek** főjegyző képviselte. Előadást tartott **Czire Szabolcs** lelkész-óraadó tanár: "A Jézus-kutatás legújabb eredményei Európában" címmel. A második előadást: "A falusi paraszti hagyományok élő rendszere" cím alatt **Szombatfalvi József** esperes-lelkész vezetésével a lelkészi kar közösen dolgozta fel.

A kultúrotthonban elfogyasztott ebéd után istentiszteletet tartottunk a templomban. A szószéki szolgálatot **Nyitrai Csongor** kobátfalvi lelkész végezte. (Bartha Alpár)

Vasárnapi iskola Fiafalván

Az iskolai valláserkölcsi neveléssel párhuzamosan 1998. október 4 - 1999. június 20. között tartottuk meg az első vasárnapi iskolai évet. Életre hívását gyermekeink lelki-szellemi életének gazdagítása, a gyermekközösség erősítése, a templom és az egyház szeretetének mélyítése motiválta. Próbaév volt az első. A karácsonyi és a húsvéti vakációk kivételével az I-VIII. osztályos tanulók minden vasárnap 9,15-kor találkoztak az egyházközség szeretetotthonában.

A feldolgozott anyagot két fő részre osztottuk. Az első részben az ószövetség nagy jellegűek egy részét ismerték meg a gyermekek, a második rész a jézusi példázatokot fogta át.

Szemléltető eszközök segítségével az anyagot együtt, közösen dolgoztuk fel, és esetenként mint résztvevő

szereplők adtuk elő. Szépen fejlődött gyermekeink énekismerete is, amelyeket a témának megfelelően választottunk ki énekeskönyvünkől és különböző énekgyűjteményekből.

Jó lehetőség volt a vasárnapi iskola a vallásos és nemzeti ünnepeinkre készített műsorok begyakorlására és az egyéni kreativitást ösztönző szabad foglalkozásokon készített tárgyi dolgok gyűjteményes kiállítására és bemutatására is.

Nem feledkeztünk meg a bethesdai testvéregyházközségünkről sem. A vasárnapi iskola tagjai karácsony, húsvét, pünkösd és az anyák napja alkalmával elsőként köszöntötték az ünnepeket rajzaikkal, aláírt képeslapjaikkal. A szülők és nagyszülők süteménnyel és teával segítettek és tették meghittebbé vasárnapi iskolánkat.

Összesen harmincegy alkalommal találkoztunk, 170.090 lej gyermekperselypénzünk gyűlt össze. Június 20-án a vasárnapi istentisztelet keretében köszöntük meg a szülők és az egyházközség lelki és anyagi segítségét, majd rövid ünnepi műsorral fejeztük be az első vasárnapi iskolai évet. (Bartha Alpár)

HALOTTUNK

Özv. Sándor Bálintné, született Papp Ella, néhai Sándor Bálint torockószentgyörgyi lelkész felesége, 68 éves korában, május 2-án Szederjesen elhunyt. Május 4-én temették Szederjesen, a szószéki szolgálatot Benedek Jakab segesvári lelkész végezte. Nagy Ferenc nyugalmazott lelkész és Kopándi Botond gyakorló segédlelkész búcsúztatták.

Emléke legyen áldott!

Unitárius Közlöny.

A Keresztény Magvető melléklete.

Szerkesztő bizottság: dr. Rezi Elek
főszerkesztő, Kovács Sándor szerkesztő.

Olvasószerkesztő: Kürti Miklós.

Kivitelezés: Kriza János. Szedés: Rezi Éva.

Készült a TIPOHOLDING nyomdájában.

MEGHÍVÓ

Az Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa a székelyudvarhelyi Belvárosi Egyházközséggel együtt rendezi az unitáriusok világtalálkozóját f. év augusztus 14-én, a Székelyudvarhely melletti Szejke-fürdőn. Ezzel a kezdeményezéssel régi hagyományt újítunk fel, ugyanis a két világháború közötti időszakban rendszeresen tartották az unitárius találkozót, vagy ahogyan népünk elnevezte az „unitárius búcsút” a hargitai Homoród-fürdőn.

Olyan korban élünk, amikor létszükséglet az összetartozás tudatának ébrentartása és ápolása, s a találkozó, amely egyben nemzetközi seregszemle is, ezt a célt szolgálja. A Szejke-fürdői helyszín pedig, amelyet Orbán Balázs sírja avat számunkra szent földdé, a szülőföld szeretetének és népünk áldozatos szolgálatának a lelkületét sugározza. Mindezt isteni dimenzióba fogja unitárius hitünk, amelynek történelmi folytonosságát éppen Udvarhely-anyaszék s, annak részeként, a két Homoród-mente példázza.

Ezért szeretettel hívjuk és várjuk unitárius testvéreinket, mint anyaszentegyházunk hűséges híveit, jöjjenek e találkozóra, hogy együtt adjunk hálát a mi egy Istenünknek a megtartásért, és kérjük segítségét megmaradásunkért. De hívjuk határainkon túl élő unitárius testvéreinket az Anyaországból, Európából és Észak-Amerikából, hogy csatlakozzanak hozzánk e találkozóra, közös hitünk és együvé tartozásunk kifejezéseként és annak megerősítéseként.

A találkozót a de. 11 órakor kezdődő istentisztelet nyitja meg, amelyet műsoros előadások követnek.

Az Egyházi Képviselő Tanács

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888—1948/1990. 10. (70) évf.
4. szám. 1999 szeptember-október.
Ára: 1500 lej.

„LÉPJETEK ÁT AZ ARANYKAPUN”

Dr. Szabó Árpád püspök tanévnyitó beszéde

Menjete be a szoros kapun..., amely az életre visz... (Mt 7, 13-14)

A jézusi felhívás arra figyelmeztet, hogy vegyük komolyan életünk célját, hivatásunkat. Ilyenkor, a tanév első napján sokkal inkább meg kell hallanunk a minket kereső felhívást. Én ma mégsem ezzel a komolysággal szeretnék hozzátok szólni, hanem egy vidámabb, játékosabb felszólítással, amelyet gyermekkori szép emlékként hoztatok magatokkal, és őriztek. Arra a játékokra szeretnék emlékeztetni, amikor feltartott kezekkel párosan felsorakoztatok, és a hátulról jövők átbújtak a jelképes kapuk alatt, miközben zengett az ének: „Bújj, bújj zöld ág, zöld levelecske, Nyitva van az aranykapu, csak bújjatok által.”

Mit szólnátok egy olyan aranykapuhoz, amelyen átmenve, mássá lesz az ember? A jól ismert népmese szerint, ha a fiúk átbújnak a szivárvány alatt, leányokká lesznek, ha pedig a lányok teszik meg ugyanezt, fiúkká változnak. Úgy-e milyen jó, hogy csak mese ez a kapu, mert nem tudom, hogy mennének, vagy jönnének rajta a gyermekek.

De van egy olyan kapu, amelyen ha átmegy az ember, egészen mássá lesz. Igaz, hogy nem lehet lépésben átmenni alatta, sokáig, évekig tart az átmenet. De csak az megy át igazán rajta, aki közben egészen átalakul.

Ilyen aranykapu az iskola, s számotokra az Unitárius Kollégium is. Beléptek ide mint serdülő gyermekek, és eltávoztok innen mint 18 éves lányok és ifjak. Elindultok e kapu alatt mint tudásra szomjas kisemberek, és kijöttök boltja alól, mint művelt magyar ifjak, akik elsajátították az általános emberi műveltség alapelemeit, kérdéseire ráeszméltek, a legnagyobb szellemek legfontosabb feleleteit megértették, s képesek lesztek arra, hogy az emberi tudás legmagasabb csodáit a tudományos megismerés eszközeivel megismerjétek és kutassátok.

De még ennél is fontosabb az, hogy megérkeztek e kapu elé a gyermekkor viaszlelkével, s kikerültök az ifjú lélek örökkévaló mintázatával mint majdnem kész

emberi jellemek. Kezdetben ígéret vagytok, a végén beteljesedés, most zsenge fűszál, s akkor kenyeret hordozó kalász.

Mi teszi, műveli rajtatok és bennetek ezt a csodát?

Az, hogy idebenn a kapubolt alatt, a négyéves folyosókon találkoztok Valakivel, aki a lelkek királya, a legnagyobb életalkotó: Jézussal. Ő viheti végbe rajtatok ezt a nagy csodát, hogy ti adventi lelkekből pünkösdi lelkekké váltok, keresőkből boldog megtalálókká, kérdezőkből örök feleletek birtokosaivá. Ő gazdagít meg titeket élete kimeríthetetlen kincseivel, hittel, engedelmisséggel, hűséggel, kiteljesedett emberiséggel.

De ott vannak nyomában mindazok, akik az évszázadok folyamán gyarapították, életükkel gazdagították ez iskola lelkeségét és szellemi színvonalát. Hűségükkel és áldozatukkal pedig átmentették a pusztítás és lélekrombolás sötét korszakain, hogy nektek megnyílhasson ez évben is az aranykapu, az örök Alma Mater kitáruló ölelésében.

Én tudom, hogy ez az átalakulás egy életen át tart, de azt is mondom, hogy veszendőbe megy életek, ha nem kezdődik el már most a négy esztendő alatt. Ha pedig elkezdődik, ha ez a nagyszerű átalakulás megindul, nem aggódunk értetek, megáldjuk a ti be- és kimeneteleteket, mert tudni fogjuk, kiben hisztek és ki népei vagytok. Lehet, hogy sokszor elmosódik emléketekben ennek az aranykapunak a képe, de ne féljétek, aki jól ment át alatta, akármerre jár, tövisek között, bozótban is, még a halál árnyékának völgyében is, atyai földön, Istennel jár.

Nyitva van az aranykapu, menjete át rajta.

De nemcsak ti mentek át ezen a kapun, átmennek a ti tanáraitok is. Azonban az ő átmenetelük és a tietek között szembeszökő különbségek vannak. Ti négy év alatt teszitek meg ezt az utat, ők harminc-negyven évig járnak alatta. A ti utatok szakadatlan gyarapodás, az ő útjuk szakadatlan elszegényedés, ti megnövekedtek, ők

alászállnak. S mindezt miért? Azért mennek keresztül ezen a csodálatos aranykapun, amely úgy emésztí az életet, mint ahogy termeli és gyarapítja azt, hogy az ő megszegényedésükből ti meggazdagodjatok, az ő alászállásukból ti felemelkedjete. Az élet gazdagsága, szépsége, ennek az iskolának minden áldása és dicsősége abból táplálkozik, hogy ők feláldozzák magukat tiéretetek. Azért ne szűnjetek meg őket szeretni, nagyon szeretni. Igyekeztek minél jobbak és minél hálásabbak lenni irántuk, s tudjátok meg, hogy ami életet innen magatokkal fogtok vinni, az mások önfeláldozásából táplálkozik.

Egy gyermekverssel kezdtem, amelynek dallama benne zsong mindannyiunk lelkében, s e pillanatban

úgy érezzük, hogy e melódiának zsoltáros íze, szépsége, méltósága van. Igen, mert ezt a kaput is az a Valaki nyitja, aki életünk drága pénzével megajándékozott, az örökkévaló és minket szerető Isten.

Az Ő nevével ajkatokon lépjete át az új tanév megnyitó aranykapuján, s mi boldog örömmel ölelünk magunkhoz, s veletek és értetek imádkozunk: „Óh Uram, segíts most, óh Uram, adj jó előmenetelt.”

Az Unitárius Egyház közössége és főhatósága nevében kívánok sikerekben és szép eredményekben gazdag munkát nevelőknek és tanulóknak egyaránt.

(Elhangzott a kolozsvári Unitárius Teológiai Líceum tanévnyitó ünnepélyén, 1999. szeptember 1-én.)

UNITÁRIUSOK I. EGYETEMES TALÁLKOZÓJA 1999. augusztus 14-én

1999. augusztus 14-én több ezer unitárius jött el Székelyudvarhelyre, hogy részt vegyen az unitáriusok minden eddiginél nagyobb találkozóján. Reggel sírásra állott még az ég szeme, ami nem kis aggodalommal töltött el minket. Szejkén mindent előkészítettünk, és nagy csalódás lett volna, ha a sportszarnokba kellett volna vinnünk a rendezvényt.

Örömkre a felhők szakadozni kezdtek az égen, s mi bizakodva indultunk el az Orbán Balázs emléket idéző Szejke felé. A végeláthatatlan kocsisor már előre jelezte a nagyszámú részvételt. A dombói fúvósok toborzója már messziről hallatszott. A szabadtéri színpad környéke szűknek bizonyult a kezdés időpontjára. Zászlók és névtáblák alatt nemcsak itthonról érkeztek az unitáriusok, de az Anyaországból, Észak-Amerikából és Angliából is.

A székelyudvarhelyi Belvárosi Unitárius Egyházközség — mint a helybéli szervező —, az Unitárius Püspökség védnöksége alatt régi hagyományt újított fel, és sokkal szélesebb keretben, ugyanis több, mint egy évszázadon keresztül a Nagyhomoród-menti egyházközségek Homoródfürdőn tartották az ilyen találkozókat.

A megnyitó beszédben e sorok írója elmondta, hogy „vallomás ez a találkozó: a szülőföldhöz, a népünkhöz, az egyházunkhoz való kötődésről, jövőbe vetett hitünkről és arról, hogy cselekvő részei vagyunk a világ unitarizmusának, a ke-

reszténységnek és az emberiségnek”. Az ünnepi istentiszteleten az egyházi beszédet püspökünk, **dr. Szabó Árpád** mondta, aki kiemelte az unitáriusokat jellemző összetartozást és hűséges híveink helytállását. Utána egyházunk tisztségviselői következtek: **dr. Rezi Elek** főjegyző, **Székely Miklós**, **Nagy László**, **Kedei Mózes**, **Máthé Sándor**, **Szombatfalvi József** esperesek és **Gyerő Dávid**, az ODFIE titkára. Ezután a köszöntők sora következett: a Magyar

Unitárius Egyház üdvözlétét **dr. Murvay Sámuel** tolmácsolta. Angliából **Austin Fitzpatrick**, az Egyesült Államokból **Cathy Cordes** hozott biztatást, és fejezte ki az összetartozás testvéri érzését. Üdvözlét hozott a nyugati magyarság részéről, Svájcban **dr. Gyarmathy György**, a Magyar Nemzeti Örökség és Kulturális Alapítvány képviselőjében **Csallóközi Zol-**

tán, a megyei önkormányzat elnöke — **Kolumbán Gábor**, **Antal István** parlamenti képviselő és **Szász Jenő** Székelyudvarhely polgármestere.

A köszöntőket kopjafaavatás követte, amelyen az avató beszédet **dr. Kisgyörgy Árpád** marosvásárhelyi főgondnok, az áldást **dr. Rezi Elek** főjegyző mondta. A kopjafát apa és fia: **id. és ifj. Kisgyörgy Imre** faragta. A kopjafaavatást ünnepi műsor követte: fellépett az egyesített unitárius kórus (dombói, magyarsárosi, marosvásárhelyi, sepsiszentgyörgyi, székelyudvarhelyi), a **Balázs Ferenc Vegyeskar** és a **Székely Dalegylet**. Erdélyi magyar múltunk és jelenünk

elevenedett meg **Balázs Éva** színművésznő, **Szalai Zsuzsa** és **Ilkei Ildikó** szavalataiban. Az ODFIE tagjai: **Sorbán Enikő**, **Iszlai Borbála** és **Simon Edit** népdalokat énekeltek, majd a helyi **Csalóka** együttes tematikus táncösszeállítást mutatott be. A találkozó **Balogh Ferenc** kolozsvári főgondnok záróbeszédével és Orbán Balázs síremlékének megkoszorúzásával ért véget. A koszorúzás alatt a dombói fúvósok muzsikáltak.

A találkozó végére az esővel fenyegető felhők eltűntek, az ég kiderült, s a nap aranykarjaiba ölelte a székelykapuk alatt hazafelé indulókat. Az ünnepi tömeg széteszlása után ottmaradtam a síremléknél egyedül. A legnagyobb székely fémarca mosolygott, s úgy tűnt, mintha azt mondaná: boldog voltam ma, hogy eljöttetek ide az én földemre, a ti földetekre, hogy találkozzatok egymással és velem is. Én népem, erdélyi magyar unitárius testvéreim,

unitáriusok a világból, itt a Szejkén én minden augusztus második szombatján várlak titeket!

KEDEI MÓZES esperes-lelkész

Ami az Unitárius Világtalálkozóból kimaradt

Az Egyesült Államok nagykövetének üdvözlő távirata kevéssel a világtalálkozó után érkezett meg. Mivel a több ezer résztvevő erről nem értesülhetett, ezért az Unitárius Közlöny hasábjain hozzuk híveink tudomására.

Hölgyeim és Uraim! Unitáriusok Romániából és az Egyesült Államokból, Magyarországról és Európa más országaiból, nagy öröm számomra, hogy üdvözlétem küldhetem önöknek az Erdélyi Unitáriusok Világtalálkozására.

Az Egyesült Államokban találkoztam unitárius-univerzalistákkal, és nemrég alkalmam volt, hogy Kolozsváron találkozzam az unitáriusok püspökével, dr. Szabó Árpáddal, és el kell mondanom, hogy nagyon mehatott az a tény, hogy közösségek között, amelyek olyan messze élnek egymástól, a testvéri kapcsolat újjáéledt és virágzik mindjárt az 1989-es változások után a nehéz évtizedek ellenére, amikor mindenfajta érintkezést akadályozott az elnyomó rendszer Romániában. Megtudtam, hogy az elmúlt tíz évben az elképzelések egy sikeres, erős és életképes testvéregyházközségi hálózattá nőttek az erkölcsi értékekre alapozva, célul tűzvé ki, hogy Erdély térségében a különböző felekezetű és nemzetiségű népek életét jobbá tegye.

Szeretném, ha sok ilyen hálózat létezne a ti országotok és az Egyesült Államok között. Sikert kívánva önöknek, hadd végezzem egy Thomas Jeffersontól vett idézettel, aki az Egyesült Államok harmadik elnöke volt, vallását tekintve unitárius: „Béke, jólét, szabadság és az erkölcsök szoros kapcsolatban állnak egymással.”

Őszinte tisztelettel James C. Rosapepe, az Egyesült Államok nagykövete

FALUTALÁLKOZÓRA

Volt egy falu: Rava, ahol évszázadokon át együtt éltek és dolgoztak nemzedékek, örököve a házat, örököve a földet, a templompadokat, a hitet; ahol a házakat egy időben gyermeksírással és öregek jajgatásával töltötte be, a templompadok vasárnapról-vasárnapra megteltek imádkozó gyermekekkel és felnőttekkel.

Van egy falu: Rava, ahol a legfiatalabb ember csontjait is megritkította, haját őszbe vegyítette az idő, ahol egyre több az üres ház, amelyet nem ver fel az unokák csengő hangja, amelynek udvarait nem az unokák, dédunokák lába tapossa, hanem gyomra női be, ahol az idő teltevel egyre több templompad marad üresen, de ahol mindig voltak, vannak és lesznek alkalmak, amikor az unokák hazalátogatnak és elfoglalják ősök padjait.

Lesz egy falu - Rava? lesz még 20 évig, 30-ig? És lesz ezután is. Élni fog az emlékekben. Meddig? Ez csak rajtunk múlik.

Éltek ebben a faluban emberek, akiknek itt ringott a bölcsőjük, és már földdé vált testük itt pihent meg, akiknek gyermekeik, unokáik, dédunokáik itt éltek és őrizték az ősök emlékét, beszéltek róluk, sírjukra virágot helyeztek, és emlékeikből állandóan új erőt merítettek.

Élnek ebben a faluban emberek, akik kijárnak a sírokhoz, és emlékeznek a régiekre, de akiknek fiai, unokái messze szakadtak, és már csak hazalátogatnak időnként, kimennek a sírokhoz, gyertyát gyújtanak, és próbálják felidézni az ősök emlékét.

És akik ezután születnek meg valahol? A dédunokák fiai? Hallani fognak-e az ősi földről, a gyökerekről? Hazalátogatnak-e, és ha igen, fájni fog-e nekik a sok üres ház, a gyommal benőtt udvarok; kimennek-e a temetőbe gyertyát gyújtani, virágot helyezni a még domboruló sírhantokra – emlékezni, erőt meríteni?

Mert a múlt ismerete identitásunkat erősíti, erőforrásként szolgál még akkor is, ha vállat vonva szemet hunyunk múltunk felett, mondván, hogy semmiben sincs segítségünk; még akkor is, ha elidegenedett hitetlen világunkban egyre inkább eltávolodva az ősök földjétől, szülőföldünkétől, felégetni próbálunk mindent, ami ideköt, mondván, hogy anélkül is tudunk boldogan, elégedetten élni. De ahogy *Sütő András* mondja: kegyes-kegyetlen szülőföldjét az ember lélekcsonkulás nélkül el nem hagyhatja, úgy igaz az is, hogy eredetünk ismerete, az emlékeinkben élő, beszélgetéseinkben felidézett szülőföld, az unokáinknak elmesélt múlt óriási, tagadhatatlan veszteségünkben erőt adó, hitet megtartó, élményt nyújtó, példát szolgáltató kiapadhatatlan forrás.

Ezen alkalommal azokra az emberekre szeretnék emlékezni, akik itt éltek, dolgoztak, lábuk nyomát talán még őrzi valahol a föld, emléküket pedig hirdetik a sírdombokon vagy a már földdel egyé vált sírhelyeken felkiáltójelként álló sírkövek jól olvasható vagy kibetűzhetetlen írsaikkal. De őrzik a házak, a fák, az új életet hordozó tavaszi szellő, a templompadok, a harangszó, az emberek, akik utánuk jöttek, és reméljük, hogy azok is, akik azután jönnek.

És emlékezni szeretnék a két évvel ezelőtt az örökké-

valóságba távozott nagyapámra, aki életével példát mutatott, formált, alakított, és annak ellenére, hogy két évvel ezelőtt üresen maradt az a templompad, én mégis ott látom őt, aki vasárnapról-vasárnapra hűségesen elfoglalta helyét; és ha ki is megyek a sírjához rá emlékezni, igazán itt találom meg őt, itt érzem meg leginkább örök jelenlétét.

Mi az, amit tőle kaptam? Kaptam a hitet Istenben, és az emberekbe vetett töretlen, rendíthetetlen, mindennek ellenére megmaradó bizalom példáját, kaptam azt a felismerést, hogy milyen erő rejlik a családban, a múlt ismeretében. Sok ez vagy kevés? Számomra – úgy érzem – örök életemre való értékes útravaló, hisz tanulmányaim bizonyították az általa hirdetett értékek valóságát.

SZÉN CSILLA

Rava unitárius lelkészei és gondnokai

Lelkészek:

Muzsnai Mózes 1693–1718; Derzsi Aeneas (András?) 1718–1728; Almási András 1730–1740; Váraljai István 1743–1789, itt halt meg mint esperes; Kisgyörgy Ferencz 1789–1793; Gejza János 1793–1801; Koncz Márton 1801–1831, itt halt meg mint esperes; Árkosi Dénes 1832–1887, itt halt meg mint esperes; Végh Mihály 1887–1902, itt halt meg mint esperes; Sárosi József 1902–1930; Lukács Sándor 1930–1938; Fazakas Jenő 1938–1943; Kis Zoltán 1943–1949; Péter Ödön 1949–1973, itt halt meg; Adorjáni Levente 1973–1994; Benedek Mihály 1994–1996, beszolgáló lelkész Bözödről; Csete Árpád 1996 –.

Gondnokok:

Kecskés István 1718. Fülöp Mihály 1723. Nagy Zsigmond 1724–1732. Kecskés Zsigmond 1732–1736. Jakab Miklós 1736–1740. Marczai János 1743. Izsák János 1750–1753. Izsák Kecskés Mihály 1747–1750. Izsák György 1750–1753/ Izsák Péter 1753–1756. Kecskés István 1756–1757. Izsák Zsigmond 1757–1758. Bartalis György 1758–1759. Kecskés András 1750–1760. Fülöp Péter 1760–1763. Izsák Péter 1763–179. Marosi Péter 1769–1773. Jakab Miklós 1773–1776. Izsák György 1776–1779. Id. Izsák Péter 1779–1782. András Zsigmond 1782–1785. Nagy Zsigmond 1785–1789. Marosi György 1789–1792. Izsák Péter 1792–1795. Izsák Dániel 1795–1798. k. Izsák Péter 1798–1804. Id. Izsák Zsigmond 1804–1807. Kecskés István 1807–1842. Izsák Zsigmond 1842–1852. Izsák János 1852–1856. Ifj. Kecskés András 1856–1866. Izsák János 1866–1869. Nagy István 1869–1886. Nagy Dániel 1886–1896. Izsák Ábel 1896–1923. Kecskés Dénes 1924–1940. Id. András Sándor 1941–1947. András Dénes 1948–1987. András Sándor 1987–1999. Nagy Árpád 1999–.

BENNÜNK ÉLNEK!

Novemberben önkéntelenül is volt esperes-lelkésem, az immár nyugdíjas Báró József szavai jutnak eszembe, aki igencsak találóan mondta nekünk vallásórákon, hogy „november az emlékezés hónapja, és nem léphetünk be mindaddig az ajándékozásnak a hónapjába, amíg le nem róttuk méltóképpen kegyeletünket szeretteink, elődeink és szellemóriásaink emléke előtt.”

Fényárban úszó temetők. Élők által kitaposott, halottakhoz vezető utak. Mélyen a földbe vájódott utak őrzik a gyászolók súlyos lépteinek nyomát.

Mesélő kődarabok. Élőknek holtakról mesélő kövek.

A zöld pázsit tavasszal mégis újraéled a föld mélye vonzotta sírkövek között. Fák hús árnyékában húzódnak meg a gyászunkat és veszteségeinket jelző márványfényű kövek. Mintha a Nap is csak hunyorogva nézne rájuk.

Elhagyottak a temetők, s néhány nap elteltével a kitaposott utak szétmállanak az őszi esőzésektől. Élők a holtakhoz vezető utakat másképpen keresik. Hiszen bennünk élnek tovább, akik elmennek, akik úgy mennek el, hogy velünk maradnak, s akik úgy maradnak velünk, hogy belőlünk is elvisznek egy darabot.

A természet tehát visszatér. Lépést tart az élőkkel, s megtanítja őket felejtetni. Feledést hoz, de gondolatokat is ébreszt. A temetők elhagyottsága, gondozatlansága önmagunk lelki sivárságára ébreszt rá. Rádöbbenünk, hogy bármennyire is lázadunk sorsunk ellen, teremtmények vagyunk és mélységes lesz a mi elhagyatottságunk Isten nélkül.

Emlékezetünk korlátolt. Vagyunk, akiknél egy idegen hangzású név már elfelejtődik, mihelyt a temetők bejáratához érünk, és vagyunk olyanok, akik az arcot rostáljuk ki sejtjeinkből a leghamarabb.

420 november múlt, hogy elment egy ember. A mi emberünk !!!

Arcvonásai, mozdulatai emlékké fakultak, és úgy kopnak, mint a sebes vizű hegyi patakba gördülő szikladarabok. A magaslatokon még mindig jól körülhatárolható úr tátong helyén, ám a völgyben már lakóházak épülnek a gömbölyűre kopott kövekből.

Az ember, aki elment, csak romlandó testét vitte magával. Igazi lényét, a romolhatatlant, a féltőn-szeretőt nekünk adta. Ránk bízta gondosan megalkotott műveit, hogy felhasználhassuk az örökké épülő világban. S hogy öröksége nem homokra épített ház, hanem a szelet és vihart kiálló gondolatokból megépített szerkezet, mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy vagyunk még az ő hitén levők.

Szétszórva bár e széles világban, de egyazon hit-felfogásban.

A fényárban úszó temetők fényt derítenek arra, hogy a teremtett természet erősebb nálunk. Erősebb nálunk, embereknél: erősebb legmerészebb álmainknál, reményeinknél. Boldogságunknál is erősebb.

Ráébredünk: az ódon fák egykor majd nekünk is szemfedőként adják árnyékukat. A mi lakhelyünket védik, ahol egyszer majd új életet nyerünk.

PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS IV. éves teol. hallg.

Örökkévaló Isten, mennyei édes Jó Atyánk!

Gondolataid talán már elindultak felénk,
mint évmilliárdok távolából a csillagok
fénye

át a hideg, lelketlen űrön,
vagy úgy, mint a Föld mélyéből felbuzogó
forrásvíz,

szomjat oltó hűvös ízével,
dérverésű titokzatosságával,
lúdbőrözve hátunkat,

vagy érkezett hozzánk, mint egy tavasz,
mely ölen ringatott bölcsőkkel

ág hegyére pattanva

kiszökve a téli halálból.

Fogadd hálánkat Atyánk, amikor fényt
akarunk a reggelbe kiáltani,

hogy köntössel védjük meztelenségét,
csábítását,

amikor elringnánk tavaszként öledben,
vagy forrásvízként buggyannánk fel

egymás lelkén,

vagy akár évmilliárdok távolából

megérkeznénk Hozzád,

mint a fény,

hogy felöltöztessük gyermeki köntösünkbe,

hogy védjük, hogy ápoljuk.

Élő gondolatokat a forrásvizetekbe, hogy

megsimogatva egymást a lelkek,

tavasza fakadva,

bölcsők ringásában

megtaláljuk Szentségedet s nagyságodat.

Köszönjük Atyánk, hogy élő gondolattal

felbuzoghatunk egymás lelkében,

évmilliárdokra tovasuhanó fénynyalábok

lehetünk,

hogy majd önmagunkba visszatérve

isteni ízű források lehessünk,

ringó tavaszok,

csalogató reggelek

szeretteinknek, s

Neked. Ámen.

TÓDOR CSABA

„A modern fizika szükségszerűen Istenhez vezet bennünket”

Ágoston — ókeresztény filozófus és teológus — szerint két dolgot kell figyelembe venni: „először is, hogy a *Szentírás értelme igaz*, másodsor, hogy a *Szentírás sokféleképpen értelmezhető*. Ha olyan jelentést olvasunk ki belőle, amelyet értelmünk határozottan hamisnak tart, úgy nem szabad makacsul kitartanunk amellett, hogy ez az egyetlen helyes értelmezés, hanem olyat kell keresnünk, amelyben értelmünk is megnyugszik.

A természettudományokban nem azt kell vizsgálnunk, hogy a teremtető Isten szabad akarata szerint a világot csodaként használja, hogy nekünk hatalmát megmutassa, hanem inkább azt, hogy mi történik a természetben a benne rejlő okoknál fogva.”

A klasszikus fizika keretein belül sokáig azt hitte az ember, hogy az egész természet mechanisztikusan megmagyarázható. A mechanika törvényei az egzakt természeti törvényszerűségeknek olyan meggyőző példái voltak, és a felhasznált fogalmak is (mint pl. a tér, idő, sebesség, erő) az első pillanatban olyan szemléletességgel bírtak, hogy az ember a mechanikának megkülönböztető jelentőséget tulajdonított.

Galilei és Newton voltak a mechanika megalapozói, és a mechanika a természetkutatás oly jelentős részévé vált, hogy törvényei a természeti törvények között különleges helyet foglaltak el. Akkoriban ezeket tekintették az egész természetben lejátszódó folyamatok alapjainak.

Egy ilyen világgép, amely az egész tarka valóságot kicsiny anyagi részecskék mozgásaiként és kölcsönhatásaiként megmagyarázza - ahol a részecskék változatlan törvényeket követnek, és minden önkény és véletlen kizárt -, belső zártságával és harmóniájával sok embert lelkesített. A múlt és a jövő teljesen alá van vetve a kauzális determináltság törvényeinek. Ezen elveket természettudományos oldalról nézve, igen élesen és hatásosan fogalmazta meg Laplace, aki a fizikában egy olyan elképzelést vezetett be, amit ma gyakran, különösen a fizikusok, LAPLACE-FÉLE démonnak neveznek. Ez azt az elképzelést jelenti, hogy a világ jelenlegi állapota kikerülhetetlenül következik a megelőző állapotból. Bizonyos tényezők elegendő pontosságú ismerete esetén a múltból és a jelenből pontosan kiszámítható a jövő. Az ember egy ilyen világban csupán egy bonyolult mechanikus törvények szerint működő gép, amelynek története - az egyéni sors is - a mechanika kérlelhetetlen elveinek kegyetlenül alá van vetve. A Laplace-féle démon az összes világesemény felett uralkodó megtámadhatatlan kauzalitás, ok-okozat elvének tipikus képviselője.

A klasszikus fizika gondolatvilága csak egy szigorú determináltságot, okozati meghatározottságot ismer és semmi mást.

Egy mindent átfogó kauzalitási elv (oksági elv), amely még ma is tudatosan vagy anélkül elfogadott és védelmezett, szükségszerűen támadja a Bibliát.

A kauzalitási elvet - érdekes módon - éppen a fizika fosztotta meg a trónjától. A klasszikus fizika fogalmaitól való teljes elszakadás hívta életre a relativitáselméletet és a kvantumelméletet.

Einstein 1905-ben fogalmazta meg speciális relativitáselméletét, amelyben többek között kimondta, hogy a szó szoros értelmében nincsen abszolút merev test, és a valóságos testek hosszúsága függ a sebességtől. Pl. minél gyorsabban mozog egy méterrúd, annál jobban megrövidül. Hasonló összefüggések adódnak az időre vonatkozóan is. Pl. egy óra járása is függ a sebességtől. Minél nagyobb sebességgel mozog egy óra, annál lassabban jár, mondhatjuk, széthúzza az időt. Einstein bebizonyította az új tér és idő fogalmak alapján, hogy minden fizikai folyamat lelassul, ha az a rendszer, amelyben végbemegy, sebességet változtat. Ha pl. meg akarunk főzni egy tojást, és nem hagyjuk a lábosban nyugodtan a tűzhelyen, hanem ide-oda tologatjuk, szüntelenül változtatva a sebességét, akkor nem őt, hanem talán hat percbe telik míg rendesen megfő.

Ezeket a jelenségeket a mindennapi életben nem figyelhetjük meg. A változások csak a fénysebesség közelében válnak mérhetővé. Hadd idézzek Pascual Jordan fizikustól egy példát, amely jól tükrözi az említett különös jelenségeket. „Képzeli el, hogy egy űrhajó a fény sebességéhez közeli borzalmas sebességgel elhagyja a Földet és a világűrben repül. Ekkor megtörténhet - ha a sebesség mindössze 0,05%-kal kisebb a fénysebességnél -, hogy a legénység egy év elteltével visszatér a Földre: az űrhajóban magukkal vitt óra egy év elteltét jelzi, az egy évre elvitt élelmiszer éppen elfogyott, és a hajuk is éppen annnyival őszült meg, ahogyan az egy évi űrhajózás fáradalmi után elvárható, de a Földön a visszatérő legénység azt tapasztalja, hogy ott közben az emberiség 100 évvel lett öregebb.

A relativisztikus világban (amikor a test sebessége közeledik a fénysebességhez) a tömeg is változó mennyiség. Ezt a relativisztikus tömegváltozást kísérletileg könnyen meg lehet figyelni nagyon gyorsan mozgó részecskéknél. Radioaktív anyagok által kibocsátott elektronok tömege (e részecskék sebessége a fénysebesség 99%-a) a nyugalmi tömeg többszöröse. Az úgynevezett kozmikus sugárzásban levő, gyakran a fénysebesség 99,98%-ával mozgó elektronok tömege 1000-szer nagyobb a „nyugalmi” tömegnél. Ilyen sebességre a klasszikus mechanikát egyáltalán nem lehet alkalmazni, és itt lépünk az igazi relativitáselmélet tartományába.

Hozzá kell szoknunk a természettudományos gondolkodásunk és elképzelésünk ilyen átforgatásához, mivel a *relativitáselmélet kísérleti tapasztalatok megdönthetetlen tényein alapszik*.

A természet nem megszokott elgondolásaink szerint működik, hanem nekünk kell elképzeléseinket a természethez igazítani. Gyakran nehéz a megszokott emberi nézetektől megszabadulni, és ezért ezt a lépést az iskolában is csak kismértékben tudjuk megtenni.

Heisenberg 1927-ben fogalmazta meg a *határozatlansági relációt*, és ezért 1931-ben Nobel-díjat kapott. Ez az összefüggés a fizika klasszikus elképzeléseit véglegesen lezárta. Egy teljesen újszerű természettudományos gondolkodásmóddal állunk szemben, amely egészen más, mint a klasszikus fizika gondolkodásmódja, és amelynek átfogó kihatásai a természet megismerésének sok alapkérdését érintik.

A mikrofizikának is meg kellett szabadulnia olyan fogalmaktól és elképzelésektől, amelyek azelőtt magától értetődőek voltak, és a klasszikus fizika alappilléreiként szerepeltek. Így például a radioaktív elemek szétbomlásakor csődöt mond a kauzális meghatározottság. Idézek O. Höfling: *Lehrbuch der Physik* című könyvéből. „A radioaktív bomlás törvénye azt tanítja, hogy egy adott tömegű rádiumnak éppen a fele bomlik el 1622 év alatt, és egy újabb 1622 év elmúltával a maradék fele ismét elbomlik. A radioaktív bomlás törvénye éppen úgy, mint minden más fizikai törvény, precíz matematikai formába önthető. Mégis a klasszikus fizika törvényeivel kapcsolatban egy egészen új dologgal állunk szemben. Nevezetesen, ha azt akarjuk megállapítani, hogy egy adott rádiumatom mikor bomlik el, akkor ezt teljességgel lehetetlen meghatározni: nem lehet megmondani, hogy egy atom a következő másodpercben vagy csak évek múltával bomlik el?”

Mivel tehát a radioaktív atomok bomlására sem külső, sem belső okokat nem találtak, arra a következtetésre jutottak, hogy az egyes atomok elbomlásának nincsen oka, hanem véletlenszerűen következik be.

A mikrofizikából származó ilyen és ehhez hasonló megfigyelések oda vezettek, hogy általánosságban beszélhetünk a kauzális összefüggések fellazulásáról. A tudomány mai állása szerint a mikrofizikában nem létezik a klasszikus fizika mintaképének megfelelő kauzális összefüggés. A *Laplace-féle démonnak itt tehát nincsen lehetősége arra, hogy a korábbi meggyőződés szerint előre kiszámítsa jövőbeli eseményeket*.

A modern fizika felette bizzar képet tár fel előttünk, amelyben a legkülönösebb dolgok fordulnak elő. Így pl. az amerikai Nobel-díjas *Richard Feynmann* azt állítja, hogy a pozitronok ugyanazok, mint az elektronok, csupán egy bizonyos ideig az időben visszafelé mozognak. Tehát nem a jövő felé mozognak, mint mi, hanem a múlt irányába. Ez a megfogalmazás különösen érdekes, Feynmann ezért az időfordulás elméletéért 1956-ban Nobel-díjat kapott. *Hans Reichenbach*

tudományfilozófus azt mondta erről: „Ez volt a legérzékenyebb csapás azok közül, amit a fizika idő-fogalma valaha is kapott.”

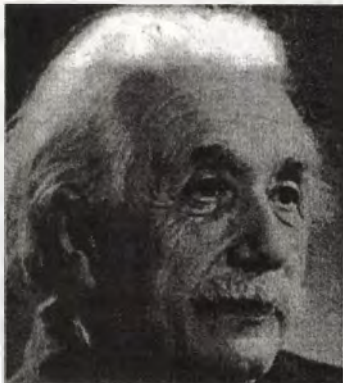
Ezért nem meglepő, ha azt halljuk, hogy a mai természettudomány elitje az egész világon újra hisz Istenben. Az átlagember modernnek tartott istentagadása gőgön és doktrinaszerű előítéleten alapul, amely önmagában nemcsak tudománytalan, hanem az ún. tudományra való hivatkozása is minden alapot nélkülöz. Joggal állapíthatta meg a fizikus és csillagász *Eddington*: „A modern fizika szükségszerűen Istenhez vezet bennünket és nem tőle elfelé. - Az ateizmus kitalálói közül egyik sem volt természettudós, mindannyian közepes filozófusok voltak.”

POPA MÁRTA tanárnő

A KUTATÁS VALLÁSSOSSÁGA

Önök nehezen fognak olyan - mélyen kutató - tudományos szellemet találni, akiben ne volna valami sajátos vallásosság. De ez a vallásosság különbözik a naiv emberétől. Ez utóbbi részére az Isten oly lény, akinek gondnokságára számít, akinek büntetéseitől fél- magasztos érzésféle, körülbelül olyan, mint amilyet a gyermek apja iránt érez; - lény, akivel bizonyos mértékben személyi kapcsolatban van, akármilyen tiszteletreméltó is az.

A kutatót azonban áthatják minden történések okozati összefüggései. Az ő részére a jövő nem kevésbé szükséges és biztos, mint a múlt. Az erkölcsi az ő részére nem isteni, hanem tisztán emberi ügy. Az ő vallásossága a természeti törvényszerűség harmóniájának elragadtatott csodálatában rejlik, amely harmóniában annyi megfontolt értelem nyilatkozik meg, hogy emellett az emberi gondolkodás és az elrendeltetés értelme csak jelentéktelen visszatükröződés. Ez az érzés életének és igyekezetének vezérelve, amennyiben az önző kívánságok igája alól fel tud szabadulni. Kétségtelen, hogy ez az érzés rokona annak, amely minden idők vallásos alkotó természetét betöltötte.

ALBERT EINSTEIN

LELKÉSZI OLDAL

LÉLEKTAN-TÁBOR

A Bolyai Nyári Akadémia keretében, 1999. július 19–24. között, IX. alkalommal rendezték meg Gyergyószentmiklóson a Neveléslélektan- és Pásztorálpszichológia-tábort. A rendezvény védnöke a gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség. Támogatói a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége, az Erdélyi Református Püspökség és az Unitárius Püspökség. Szervezője a marosvásárhelyi ERANUS Családsegítő Pszichológiai Szolgálat és Képességfejlesztő Központ.

Dósa Jenő, az Eranus elnöke, táborigazgató a következőkben foglalta össze a tábor célját: *Ez a kezdeményezés 1991-ben indult, abból az igényből fakadva, hogy a lelki gondozás és nevelés területén munkálkodó különböző felekezetű szakemberek találkozhassanak, megbeszélhessék gondjaikat, megoszthassák tapasztalataikat, és tehetségüket összeadva keressék a megoldásokat.*

Így lett ez a tábor az évek során a „találkozások tábora”, ahol katolikus, református és unitárius lelkipásztorok, pszichológusok és pedagógusok ismerkednek egymással. A közös nagycsoport kínál erre lehetőséget.

A kiscsoport az egyéni elmélyülés lehetősége, az önismeret és személyiségfejlesztés terén.

Ki is vagyok?, Mi az erősségem?, Mik a gátjaim?, Milyen vagyok konfliktushelyzetekben?, Mit tehetek?, Kiben bízhatok?. Kérdések, amire egy kb. 12–14 fős kiscsoport adhat saját élményén keresztül választ, illetve esélyt a változásjavítás elkezdésére. Meggyőződése, hogy hivatásaink gyakorlásához szükséges úgy a lélektani módszerek ismerete, mint a közös hitélmény megélése. Az esti szentmise, istentisztelet a nap letisztulásának és megnyugvásának a lehetősége. A tábor 1991-ben 70 résztvevővel indult, de már 1993-tól ez a szám 100–120 között mozog. Ugyanakkor a megfelelő szellemiség megőrzése érdekében nagyon fontos, hogy mind a lelkipásztorok, mind a pszichológusok és pedagógusok megfelelő arányban legyenek képviselve.

A táborban pszichológusok, pedagógusok, lelkészek, hitoktatók és egyetemi hallgatók vettek részt.

Egyházunkat az Egyházi Képviselő Tanács anyagi támogatásával, Dimény József tordatúri, Józsa Lajos kökösi, Kelemen Levente oklándi, Török István olthévi lelkészek, Lakatos Csilla és Orbán Erika teológiai hallgatók képviselték. A tábor résztvevői két szinten, a kiscsoportban és a közös nagycsoportban dolgoztak. A lelki élményt szentmise, unitárius, református és ökumenikus istentiszteletek gazdagították. A szakmai részt szavakörműsor, kultúrtörténeti előadások, szabad beszélgetések egészítették ki, tábortűz és kirándulás tette színessé.

A nagycsoport témája: *Életszerepem, kihívásaim, erőforrásaim* napjaink időszerű kérdései voltak. Felismerni és vállalni életszerepeinket, szembenézni a kihívásokkal, és megtalálni az ehhez szükséges erőforrásainkat. A kiscso-

portokban hazai és külföldi szakemberek, Dósa Jenő, Bustya Enikő, Roșca Bonczos Zsuzsa, Hegyi Johanna, Marta Stappert, Inse Stappert, dr. Szőnyi Magda, Juhász Ilona vezetésével a különböző lélektani módszerekkel ismerkedtünk.

Szükséges és hasznos volt számunkra a tábor. Ismeretekben és tapasztalatokban gazdagodtunk. Jó volt találkozni a régi ismerősökkel és újabb ismeretségeket, barátságokat kötni. Jó volt érezni és hallani, hogy a szervezők és résztvevők fontosnak tartják az unitárius lelkészek és teológiai hallgatók részvételét a táborban. Szeretnénk megosztani tapasztalatainkat, élményeinket. A táborban tanultakat le lehetne írni, de a rendezvény hangulatát, alkotó légkörét, szellemét azonban csak ott lehet igazán érezni. Ezért, mivel a tábor évente csak 5–10 unitárius lelkész, illetve teológiai hallgató számára nyújt részvételi lehetőséget, ahhoz, hogy minél többen képezhessük magunkat a lélektan terén, jó lenne megrendezni a lelkészi továbbképzők keretében vagy külön unitárius lelkészek, pedagógusok, egyetemi hallgatók számára egy ilyen jellegű tábort.

Számunkra felejthetetlen élmény volt, és kedvesen hangzik a rendezvény mindenkor zárómondata: "GYERGYÓ VISSZAVÁR!"

TÖRÖK ISTVÁN

Kik ezek, kik repülnek, mint a felleg....

(Ézs 60,8)

A címre utaló bibliai vers képezte augusztus 8-án Linda Olson Peebles, a Mount Vernon Unitárius Egyházközség lelkész-nője bibliai alapgondolatát a szentháromsági unitárius egyházközség szószékén, amikor 7 fiatalból álló csoport, valamint az őket kísérő felnőtt pár Janice és Gary Fitzpatrick, valamint Angela lányuk és Júlia tolmácként látogatott el hozzánk.

Első nap vendégeink szekértúrán ismerhették meg az amúgy 9 kilométer kerületű falunk utcáit és határait, és látogattak el a szomszédos Bedébe. A Szentháromsági Ökumenikus Ifjúsági Egylet rövid színdarabbal köszöntötte a vendégeket, melynek értelmében: „kezet lehet mosni, de lelket nem.” Szombaton, vagyis másnap közös kiránduláson vettek részt Szováta–Korond útvonalon. Vasárnap közös istentisztelet volt, amikor a kölcsönös bizalom és szeretet alapköveit tettük le a látogatás kapcsán. Délután sporttevékenység volt. Hétfőn vendégeink meglátogatták a nyárádszentlászlói régi unitárius templomot. Utolsó - de bízunk abban, hogy nem a legutolsó - közös esténket a lobogó tábortűz fénye világította be. Ittlétük olyan volt, mint egy szép színes szappanbuborék, színes, mely elpattan, de emléke örökre megmarad.

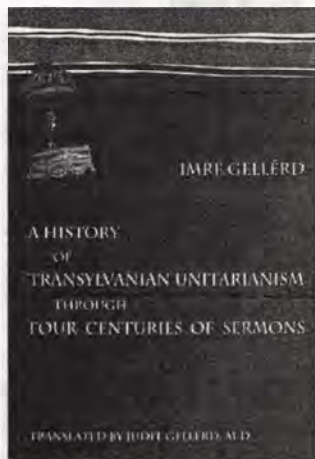
Testvéregyházközségünk boldogan értesült arról, hogy gyülekezetünk templom és ifjúsági ház építése előtt áll. Ami a jövőbeli kapcsolatunk kölcsönös bizalomra épülő reménységét illeti, az abban a konkrét tényben nyilvánult meg, hogy a testvérgyülekezet tudni akarja, kik azok a fiatalok, akik a szentháromsági általános elemi iskola elvégzése után még tovább kívánják folytatni tanulmányaikat, és hol, valamint milyen

körülmények között. Anyagi támogatásban kívánják részesíteni ezeket a fiatalokat, így erősítve bennük a jövőbe vetett hitük értelmét és értékét, a becsületes munka utáni vágy beteljesülésének igényét.

Csak hálával és köszönettel tartozunk Istenünknek, hogy ilyen hittestvérekkel áldott meg, gondviselő szeretete jeleként. Tudjuk, hogy a hittestvéri kapcsolat nem csupán egyoldalú, így hát mi is igyekszünk lehetőségünkhöz mérten hozzájárulni a kapcsolat további építéséhez, és őszinte szeretetünk növelésével egymás iránti bizalmunkat is erősíteni a gyülekezeten belül, hogy arról ismerjenek meg minket az emberek, hogy Jézus tanítványai vagyunk, hogy „egymást szeretjük.”

SÁNDOR SZILÁRD

Megjelent dr. Gellérd Imre életműve angol fordításban

Ötven évvel ezelőtt kezdett hozzá dr. Gellérd Imre, Édesapám, akkori siménfalvi lelkész, gyakorlati teológiai magiszteri dolgozata megírásához, melynek szerves folytatása - öt évi politikai börtön megszakítással - doktori disszertációja. A mű, *Az erdélyi unitárius prédikációirodalom négyszáz éve az egyetlen erdélyi unitárius szellemtörténet.* Gellérd Imre azonban csak halála után tizenöt évvel, a dolgozat beadása után negyedszázaddal, 1995-ben kapta meg a doktori címet a Kolozsvári Egyesített Protestáns Teológiai Intézetből.

Tíz éve ígérjük már a teljes mű angol nyelvű megjelentetését az észak-amerikai unitáriusoknak. És íme, végre kézbe vehetik hagyományos könyv- és elektronikus formában is, CD ROM-on. Az idei Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház Főtanácsán mutattam be a könyvet - tizenkettedik kiadványunkat -, mely azonnal szenzáció lett az Erdélyért rajongó unitáriusok ezrei körében. A könyv diadalútjához nem fér kétség.

Tíz év alatt a Testvérgyülekezeti Program megszervezése mellett mindig e könyv kiadása volt lelkem fókuszpontjában. Négyszer fordítottam újra a több, mint 600 oldalas művet. Az utolsó nagy nekirugaszkodásra ez évben szántam el magam, miután az Amerikai „Unitarian Universalist Funding Program” nagylelkű ösztöndíja lehetővé tette a kiadását 325 oldalra rövidített könyv formájában, George Williams és Gellérd Judit előszavával. Az egész eredeti mű elektronikus formában való közreadása férjem, George ráadás-ajándéka.

E jelentős műhöz különösen méltó, hogy az Erdélyi Unitárius Egyház társkiadóként szerepel a Center for

Free Religion keretében működő UNIQUEST kiadónk mellett, amiért egymásnak kölcsönösen hálásak vagyunk. S hogy ráadásul az Egyház kolozsvári nyomdájában látott napvilágot a gyönyörű könyv, ez elsősorban Kriza János lelkész - nyomdaigazgató érdeme, aki odaadó és színvonalas szakmai munkájával remeket alkotott.

A nyomdából 1999. július 16-án kikerülő legelső példányba dr. Szabó Árpád Püspök Urunk e szavakat jegyezte be dedikációként: „A gyertyát sikerült előhozni a véka rejtekéből, és magasra emelni, hogy természete szerint világítsa. Ez a könyv a gyertyatartó. Őszinte örömmel és szeretettel gratulálunk a nagy műhöz. Mert most már a fény szabadon ragyoghat, mely négy évszázad unitárius prédikációiból sugárzik elő. Áldassék az emléke, aki ezt - ebben a hatalmas munkában - egy csokorba kötötte.”

Korunk két amerikai teológus-óriása, a Harvard professzor George Hunston Williams és a Meadville/Lombard történész John Godbey - mindketten a Kolozsvári Teológiai Intézet díszdoktora - szintén nem fukarkodott a mű dicséretével. Williams professzor ezt írta levelében: „Nagy gyönyörűséggel követem a ket-tőtök munkáját, amint erdélyi unitárius örökségünket a világ asztalára teszitek... Ti mindketten egy »Judit - George korszakot« alkottatok meg az unitárius történelemírásban és a nemzetközi kapcsolatok építésében... az unitarizmus nemzetközi interpretátorai és »hitvédői« vagytok. Nagy megnyugvás számomra munkátok céltudatossága és hitetek mélysége.”

John Godbey professzor így méltatta a munkát: „Rendkívüli perspektívát nyit ez a mű egy nép kultúrájába való betekintésre. Számtalan könyvet írtak Erdély történetéről, az Unitárius Egyház történetéről, de ezek mind csupán »külső« történelmi képet alkotnak. Gellérd Imre könyve végre ablakot nyitott Erdély szívének és lelkének mélységei felé. Ez a rendkívülien átfogó munka azt a hitéletet, lelkiséget, vallásgyakorlatot tárja elénk, mely az erdélyi unitarizmust táplálta, és elevenen tartotta sok megpróbáltatás és üldözések közepette. Ami külön érdeme a munkának, hogy nemcsak négy évszázad prédikátorait és homiletikai irodalmát mutatja be nagyhatású teljességgel, de a kor európai szellemi irányzatainak Erdélyre gyakorolt hatásait is. Azok számára, akik kultúrtörténettel, vallástörténettel, filozófiatörténettel foglalkoznak, e könyv nélkülözhetetlen forrásmunka, és mint ilyen, hiánypótló.”

Gellérd Imre post mortem doktorrá avatásakor dr. Szabó Árpád a következő szavakkal zárta a Laudatiót: Gellérd Imre dolgozatának igen nagy érdeme az, hogy eddig fel nem dolgozott területről ad újat teológiai irodalmunk számára, s így hiánypótló jelentőségű. Alapos kutatásait a szabatos tudományosság jellemzi. Míg odaadással mélyül el az egyes korok, irányok és személyiségek megismerésében, olyan eredményeket nyújt, melyek nyereséget jelentenek nemcsak az unitárius teológia, hanem kétségtelenül a hazai protestantizmus számára is.

Dr. GELLÉRD JUDIT

Az együttlét öröme.

Beszámoló a papnétalálkozóról

Ez évi papnétalálkozót Nyárádgálfalván tartottuk 1999. augusztus 27. és 28-án. Nagy örömünkre szolgált, hogy lelkészeink fejében megszületett az a gondolat, hogy ez alkalommal tartsák meg a lelkészkonferenciát is, számítva arra, hogy a papnétalálkozón úgyis elkísérik feleségeiket.

A közös és ízletes ebéd elfogyasztása után Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkész rövid áhítata nyitotta meg munkánkat. Az áhítat után külön-váltak a lelkészek és papnék folytatni a programban szereplő előadások meghallgatását és megbeszélését. A papnék a lelkészi család kedves otthonában gyűltek össze. Szabó Magda üdvözlő szavai után sor került *Mit vár az egyház a lelkész feleségtől a századfordulón* című vitaindító előadásra, amelyet dr. Szabó Árpád püspök tartott. A megbeszélés során felmerült az a probléma is, hogy a papné köteles-e felvenni férje vallását. Az egyházi alaptörvény ezt előírja, de többek véleménye szerint ezt előírása nélkül is kell vállalni, hisz egy lelkészfeleségnek, férjnek segítőtársrá kell lennie, és hogy tudná felvállalni a mindennapi gondok, bajok megoldását, ha az alapvető hitfelfogásban ellentétek mutatkoznak. Sok hasznos útbaigazítást hallottunk a nyugdíjas tiszteletes asszonyainktól, akik ez alkalommal is szép számban megjelentek. Az idő észrevétlenül eltelt, pedig még sok nyitott kérdés maradt válasz nélkül, amit úgy érzem, együtt kell megbeszelnünk.

Este 8 órakor istentisztelet volt, amelyen a lelkészi szolgálatot Fazakas Endre dicsőszentmártoni lelkész végezte. A szép és tartalmas egyházi beszéd és ima az alkalomhoz igazodott, és megerősített hitünkben, értelmet adott életünknek a mindennapi küzdelemben. A nyárádgálfalvi gyermekek szavai és Balázs Éva művésznő előadása még fokozta az est élményét.

Istentisztelet után a tiszteletes asszony elszállásolta a vendégeket, akiket az egyházközség hívei fogadtak igen nagy szeretettel. A gazdagon megterített asztal mellett éjjelig tartott a beszélgetés és a jókedvű együttlét, amit a házigazdákkal való ismerkedés követett.

Másnap 9-kor újból különválva folytattuk munkálatainkat. A papnék összejövetelén Szentiványi Mihály életét és munkásságát mutatta be Fazakas Tünde magyarszakos tanárnő, aki egy rövid műsort is készített a gyerekekkel. Ezt követte dr. Valics Péter előadása a természetgyógyászatról, amit hosszas megbeszélés követett a felvetett témával kapcsolatosan. Észre sem vettük, hogy időnk elszaladt, oly érdekes volt a téma, de a lelkészek befejezték munkájukat, és így hozzájuk csatlakozva együtt koszorúztuk meg az iskolakertben felállított Szentiványi Mihály-emlékoszlopot.

A kétnapos találkozót közös ebéd fejezte be, ahol

elhangzottak köszönetek a lelkészi család felé, akik oly nagy gonddal és pontossággal szervezték meg ezt a találkozót, hogy minden percben éreztük a szeretetet, ami áthatotta őket és az egyházközség valamennyi tagját, akik egy tragikus haláleset ellenére velünk tudtak örövendeni.

Most visszatekintve, sajnáljuk azokat, akik nem tudtak, vagy nem akartak velünk lenni, mert mi megtapasztalhattuk az egymásratalálás, az összetartozás erejét, ami munkálkodott közöttünk, és amivel mi gazdagabbak lettünk, míg ők talán szegényebbek egy szép emlékekkel.

Köszönjük a Török lelkészi családnak vendégszeretetét és a nyárádgálfalvi kedves emberek lelkes odaadását, amivel körülvettek minket. Mindörökké szívünkbe zártuk igaz barátságukat, amit magunkkal hoztunk. Az ott eltöltött másfél nap szép és tanulságos marad mindannyiunk számára. Köszönjük.

SZABÓ MAGDOLNA

A papnétalálkozón elhangzott megnyitó beszéd

Szeretettel és tisztelettel köszöntöm az itt megjelent tiszteletes asszonyokat, akik minden kifogást félretéve, eljöttek erre a találkozóra. Aki nem akar jönni, annak mindig akad jól megalapozott és elfogadható kifogása a tarsolyában.

Köszöntjük és köszönjük a nyugdíjas tiszteletes asszonyoknak, hogy megéreztek most is, közénk tartoznak, szükség van rájuk, és várjuk őket is, hogy együtt lehessünk.

Köszönjük a vendégfogadó lelkészi családnak, hogy sok-sok gond és nehézség ellenére meghívtak minket, és vállalták, hogy megszervezik ezt a találkozót.

Örömmel vettük tudomásul, hogy a lelkészi konferenciát is áttették mostanra, így lelkészeink feleségükkel együtt jöhetnek, ami még nívósabbá teszi összejövetelünket. Jól eső érzés, hogy lelkészeink is értékelik a mi munkánkat, és kifejezésre juttatják, hogy egyek kell legyünk testben és lélekben, mert teljes értékű munkát csak közös összefogással lehet végezni. Sehol egyetlen munkakörben sem érezhető a feleség hozzáállásának és segítségének a hiánya oly nagyon, mint a lelkészi családban. Hisz egy orvos, mérnök, tanár feleség hogy mennyire veszi ki részét a közösségi életben, az csak rá tartozik, de egy papné, ha nem segíti mindenben férjét, nem áll mellé jóban-rosszban, azt egy lelki közösség, egy egyházközségi élet sínyli meg. Egy papné tud segíteni is a férjének, de bizony sok mindenben gátolhatja vagy éppen rombolhatja annak mindennapi tevékenységét. Én remélem, hogy mi mindannyian támogatni és segíteni akarunk társunk munkájában. Ezt értékeli is a megjelent lelkészek. Köszönjük nekik.

Mindennapi életünket a széthúzás keseríti meg. Nem elégedhetünk meg azzal, hogy szerencsések vagyunk, hogy itt lehetünk, és újból tapasztalhatjuk azt az erőt, amely munkálkodik közöttünk, amely összetart, bátorít és vigasztal, de tennünk kell azért is, hogy meggyőzzük azokat, akik távol tartják magukat, akik nem kíváncsoz-

nak közénk, akik azt vallják, hogy túl sok teher nehezedik vállaikra, és nem tudják megosztani velünk nehézségeiket, vagy azok, akik a maguk jólétében elfeledkeznek, hogy egyazon sorsnak vagyunk hordozói, és úgy örömmel, mint bánattal megosztva, könnyebb lehet a mindennapi élet. Fel kell melegítenünk közömbös környezetünket. Szeretettel és megértéssel közelednünk feléjük addig, amíg megérzik, hogy számunkra tartjuk őket, és hiányoznak minden összefüggésben, amit szervezünk. Meg kell éreznünk, hogy csak addig van értelme az életnek, amíg szükség van az emberre, míg nem felesleges. Nekünk mindenkire szükségünk van, mert a közös összefogásban van az erő. Nincs állandóság. Változik minden. Ha azt akarjuk, hogy ez a változás pozitív és építő legyen e kis egyház életében, hát úgy kell dolgoznunk és összefognunk, hogy ne engedjük közénk férközni az elválasztó és széthúzó erőket. A széthúzás megkeseríti, meggyengíti erőnket, elégeti összegyűlt energiánkat, pedig milyen szükség lenne komolyan dolgozni, erősíteni az unitárius szellemi életet, nem engedni a szektás hódításoknak, itthon tartani az értékes ifjúságot, egymás őszinte testvéreként élni, ott segíteni, ahol szükség van rá.

Minden egyes találkozás örömförrás kell legyen. Nem szabad hagyni, hogy gondjaink eluralkodjanak felettünk. Oda juthatunk, hogy nem nekünk lesznek gondjaink, hanem mi magunk válunk gondjaink martalékává.

Legalább egyszer mérjük magunkat azokhoz, akik nálunk betegebbek, nyomorultabbak, akiknek mindentől kevesebb jut, mint nekünk. Bizony máris hálásabbak volnánk mindazért a kevés jóért, ami nekünk jutott. Legyünk hálásak ezekért a találkozásiért. Nézzünk bátran egymás szemébe, és merítsünk erőt az élet mindennapi küzdelméhez.

Mielőtt befejezném, szükségesnek tartom elnézést kérni a székelyderzsi lelkészi családtól és az egyházközösség minden egyes tagjától, hogy a tavaly megrendezett papnétalálkozóról megírt részletes beszámoló nem jelent meg a Közlönyben. Ez alkalommal is megköszönjük azt a felejtethetetlen rendezést és értékes találkozót, amibe részünk volt. Vendégszeretetüket elraktároztuk a nehezebb időkre.

A mostani találkozóhoz eredményes munkát, szép élményt és jó szórakozást kívánok mindannyiuknak. Köszönöm.

SZABÓ MAGDOLNA

Beszámoló a Szabadelvű Vallásos Nők Nemzetközi Szövetségének 1999. július 25—28. között Vancouverben tartott Konferenciájáról

Abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy az UNOSZ javaslatára az Egyházi Képviselő Tanács engem bízott meg, hogy részt vegyek az IALRW

Vancouverben tartott Konferenciáján, illetve az IARF Kongresszusán Egyházunk hivatalos küldöttségének tagjaként.

Az IALRW egyik legrégebbi nőszervezet a világon. 1910-ben alapították Berlinben az Unitáriusok Nemzetközi Tanácsának Konferenciáján azzal a céllal, hogy összefogja a világ unitárius és szabadelvű nőit egy nemzetközi szervezetbe, és ezen szervezet által segítse elő a közeledést különböző kultúrák között, és elősegítse a nők révén a szabadelvű vallásos értékek terjedését a világon. Három évvel később Párizsban a Szabadelvű Keresztény Nők Nemzetközi Uniója nevet vette fel. A két világháború között szünetelt a szervezet hivatalos működése, de a tagság kivette részét a foglyok, menekültek támogatásában. A világháború után újra beindult a konferenciák tartása és a szervezet működése. 1975-ben vette fel jelenlegi nevét a szervezet.

A Szövetség nyitott a világ minden liberális vallású asszonyai számára, és a vallásos értékek szolgálata mellett felvállalja a nők jogainak védelmét, a nők egészségügyi, szociális, neveltetési kérdéseinek a szorgalmazását. A tagok között ott vannak a különböző világvallások képviselői: buddhisták, hinduk, keresztények, muzulmánok és más vallások szabadelvű képviselői Európából, Afrikából, Ázsiából, Észak- és Dél-Amerikából. A háromévenként tartott legfőbb rendezvények a konferenciák, amelyek minden alkalommal egy-egy külön témát dolgoznak fel. A jelen évi konferencia témája ez volt: *Az új évezred kihívása: Gyökérrel, bölcsességgel és szárnyakkal rendelkező nők.*

A „gyökerek” a múlt és jövő kérdéskörét, a „bölcsesség” az önmagunkhoz, közösségeinkhez és vallásunkhoz való bonyolult viszonyrendszerünket, a „szárnyak” pedig szárnyaló álmaink tettekbe való átültetésének lehetőségeit voltak hivatottak elemezni.

A konferenciát a vancouveri British Columbiai Egyetem egyetemi városában tartották, amely a világ egyik legszebb és legszínvonalasabb egyetemi központja.

A konferencia három különböző napján különböző munkacsoportokba szerveződve kerestük a választ a kérdésekre: *Kik vagyunk egyénileg és közösségileg? Mit jelentenek számunkra vallásos hagyományaink? Mit szeretnénk megvalósítani egyéni és szellemi téren? Hogyan valósítjuk meg mindazt, mit célul tűztünk? Milyen erőforrásaink vannak, hogy elérjük céljainkat?* Ezekre a kérdésekre párhuzamosan négy munkacsoportban kereste a választ a százhusz résztvevő az öt kontinensről. Az ökológiai és gazdasági kérdéskör munkacsoportjának a *Föld* nevet adták; a meditáció, lelki gyakorlatok, gyógyítás-témakör megnevezése *Levegő* volt; a *Tűz* névvel illeték azon munkacsoportot, amelyben a test, a szenvedélyek és a kreativitás témakörét elemezték, míg a magunkkal és másokkal való törődés kérdései után érdeklődők a *Víz* nevű csoportban oszthatták meg nézeteiket. Számomra különös élményt jelentett az a tény, ahogy felszabadultan, tanúk nélkül tudtunk elemezni különböző egyetemes érvényű kérdéseket,

amelyek különböző kultúrákban jellemzik a nők életét. Miközben a nyugati civilizáció képviselői a viszonylag tanulatlanabb és társadalmilag elnyomottabb keleti nőtestvéreik felemelésére figyeltek, be kellett látniuk, hogy sok vonatkozásban nekik kellett tanulniuk. Így számomra is különös élményt jelentett a *Hagyományos gyógy módok modern megközelítésben* című munkacsoport, majd a *Megértve félelmeinket és felszabadítva önmagunkat* című. De a különböző munkacsoportokban ökológiai, gazdasági, feminista stb. kérdések kerültek csoportos megvitatásra.

A különböző nemzeti csoportok bemutatkozására nem szántak helyet a konferencián, így az UNOSZ munkáját ismertető előadásomat az IARF Kongresszus egyik munkaülésén ismertethettem, amikor Egyházunk többi képviselőivel együtt tartottunk előadást.

A konferencia utolsó napján megválasztottuk a szervezet új vezetését, melynek elnöknője a japán *Kayoko Yokota* a *Risho Kosei Kai* buddhista szabadelvű egyház tagja lett. Elnöki székfoglaló beszédében kihangsúlyozta elkötelezettségét a világbéke megvalósítása és a szabadelvű hit és gondolkodás érvényre juttatása mellett.

A konferencián megfogalmazást nyert, hogy egy jobb világrend és egy boldogabb harmadik évezredért az emberiség számára talán a nők tehetnek a legtöbbet.

Élmény volt találkozni, megismerkedni, eszméket, gondolatokat és nem utolsósorban emléktárgyakat cserélni. Féltett kincsként fogom őrizni azt a talán legősibb szövőalkalmatosságot, amit derekukra kötve használtak talán a mi ősanyáink is, és amelyet egy dél-amerikai nőtestvéremtől kaptam. Ezzel a pár fadarabból összetakolt primitív eszközzel csodálatos kelméket szőnek, példázva azt, hogy a gyökerek, a bölcsesség és a szárnyaló szellem ilyen egyszerű eszközökkel is csodákra képes.

Sokszor egyszerű eszközökkel kell mi is műveljünk a csodát, egyszerű eszközeinkkel és nagy szeretetünkkel kell a három év múlva esedékes konferenciát és az IARF kongresszust itt Erdélyben megszerveznünk, és mindnyájunk számára felejtethetlenné tennünk.

Viszontlátásra Erdélyben.

KOVÁCS ÁGNES

Gyarmathy Catherine-nek az UNOSZ konferencián elhangzott üdvözlő beszéde

Különösen szerencsés vagyok, hogy itt lehetek. Szívből köszönöm a meghívást, nagy örömmel részt veszek a mai találkozón. Üdvözlőt hozok az európai Ökumenikus Női Fórumtól és a Svájci Katolikus Nőszövetségtől.

Szép emlékek kötnek engem Árkoshoz, mert a 80-as években itt jártam férjemmel, és megismertem Fekete Dezsőt és feleségét. Az ismeretségből igaz barátság lett, amelynek kötelékét sajnos meglazította a Dezső halála.

Dezső számára — mint ismeretes — nagyon sokat jelentettek a népi hagyományok, és biztosan nagy örömmel üdvözölte volna a jelenlegi összejövetelt.

Akkor, amikor Európa egyes népei attól félnek, hogy elvesztik a népi gyökereket, hogy elfelejtődnek a hagyományok, különösen jól jött, hogy most itt egybegyűltünk és a hagyományok megőrzésén munkálkodunk.

A hagyományok megőrzése minden nép számára fontos, azonban vigyázni kell arra, hogy ezek a tradíciók ne legyenek a nyitottság kerékkötői, ne akadályozzák a jövő fele fordulást. Az Unitárius Nőszövetségnek ez sikerült. Ápolja a hagyományokat, de örömmel fogadja az újat is.

További sikereket kívánok neki ezen nem könnyű úton. Mert a régit és az újat összekötni nagyon nehéz.

További nagy sikert kívánok mind a Nőszövetségnek, mind a konferenciának.

Önismereti szeminárium Cserefalván

Az idei év július 12—17-i időszakban önismereti szeminárium megrendezésére került sor a Maros megyei Cserefalván, amelyen az UNOSZ küldöttjeként én is részt vettem.

A szeminárium a *Romániai Keresztény Nők Ökumenikus Fóruma* szervezésében zajlott le, a *Fellowship of the Least Com* és az *Európai Keresztény Nők Ökumenikus Fórumának anyagi támogatásával.*

Az idén nyáron megtartott önismereti szeminárium egy előadássorozat részét képezi. Az 1999-es évi szeminárium témája: *Úton önmagam felé.* A következő évek témái: *Úton másokhoz, Úton Isten felé.*

Előadást tartottak: *Ströbl Mária* egyetemi tanárnő és munkatársa, *Huszka Zsuzsa* — Budapestről.

A szemináriumon 12 nő vett részt. A különböző életkor és felekezeti hovatartozás nem akadályozott meg abban, hogy jól érezzük magunkat, és egy mindannyiunk számára emlékezetes hetet töltsünk Cserefalván.

Ismerkedéssel kezdtük, majd az önismeretről beszélünk, mint képzési, tanulási folyamatról. Szó esett az érzelmekről, amelyeknek kinyilvánítása előfeltétele két ember közti kommunikáció sikerének. Beszéd közben sikerült tudatosítani saját értékeinket.

Jó tudni és érezni, hogy én (mint egyén) mindenre képes vagyok, és minden, ami velem történik, csakis rajtam múlik. Tudatosult bennem az is, hogy a bennem levő szeretet olyan erős lehet, amilyenek én érezni szeretném, és Isten oly közel van hozzám, amennyire magamhoz engedem. Tőlem függ, hogy előrehaladok-e az életúton, vagy mindig egy helyben topogok, elérek-e valamit, vagy életem haszontalanul tovatűnik. Hittel mondhatom, hogy mindenre képes vagyok, és Isten mindenben velem lesz, ha akarom.

SZILÁGYI ANNA MÁRIA ifjúsági felelős

IFJÚSÁGI OLDAL

Kedves olvasók!

Legutóbbi jelentkezésünk óta egy olyan egyleti nyarat hagyunk a hátunk mögött, amelyik központi rendezvényekben gazdagabb volt minden eddiginél. Az alábbiakban a mindenkori csúcspontunk ez évi kiírásának, a XIII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia zárónyilatkozatát közöljük, továbbá izelítővel szolgálunk az egyházközi ifjúsági egyleteink keretében működő színjátszó csoportok idejére seregszemléjének világából. A beszámolókkal nem ismertett nyári rendezvényeinkről a következőket jegyezzük meg: hagyományörző hajlamaink kibontakoztatásaként második alkalommal szerveztük meg a *Népi mesterségek táborát* (Homoródszentpéteren és Homoródalmáson), a tengerentúltra ívelő kapcsolataink hatásos ápolását szolgálja az *amerikai unitárius-univerzalista ifjaknak szervezett erdélyi körút*, szervezetépítési szempontból pedig rendkívül fontos volt az egyletvezetők tapasztalatcseréjének és szakmai képzésének fórumául kínáló (III.) *ODFIE Vezetőképző*. (A VI. Magyar Unitárius Ifjúsági Szórványtábor lezajlásáról legutóbb beszámoltunk.)

Végül, évről évre hátramaradt rendezvényeinkre hívjuk fel ezúton is az érintettek figyelmét: a hiánypótlónak számító *egyház- és nemzettörténelmi vetélkedőnk* második kiírásának országos döntőjére folyó év november 5-én Kolozsváron kerül sor, míg másnap a dévai várban emlékzarándoklattal fejezzük ki az Egyletünknek is nevet adó, egyházalapító püspökünk iránti tiszteletünket.

Az ODFIE rovatvezetői

NYILATKOZAT

Az erdélyi unitárius ifjúság és más felekezetű szabadelvű vallásos fiatalok keretszervezeteként működő Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) 1999. augusztus 19–22. napjain az udvarhelyszéki Székelyderzsben rendezte meg a XXIII. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferenciát az egyházközi ifjúsági egyletek képviselőiben megjelent háromszázkilencven fiatal részvételével. A konferencia záróünnepélyén az alábbi nyilatkozatot tesszük közzé.

1. Konferenciánk témájául a *halál - örök élet* kérdéskörét választottuk, hogy a halállal való szembeesésünkkel megerősítsük az örök életre is vonatkozó hitünket, és teljesebbé tegyük földi életünk megélését. Az előadások és a vitacsoportok keretében először földi életünk végső mozzanatát,

majd a haldoklók és gyászolók gondozásának kérdését elemeztük, néprajzi, illetve szakorvosi megközelítésben. Végül a halálon túli folytatás reménységét az illetékes tudományág (tanatológia) tükrébe merített hitünk bizonyosságával mélyítettük el. Mindezt a következő hitelvi megállapításokkal foglaljuk össze:

Földi életünk is az örök élet része, annak egy időleges szakasza, amelynek átmeneti határpontjait a születés és a halál képezik. A halál nem ellenségünk (a niemlét állapotaként), hanem Isten azon eszköze, amellyel behatárolhatóvá teszi számunkra az örök élet földi szakaszát. A küszöböt jelentő halállal az élet nem szűnik meg, csupán a földi viszonyok (pl. az idő és a testiség), hogy lelkünk kiteljesedhessen az Istenközelében örök életben, amelyet részlegesen már most megtapasztalhatunk. Így földi életünk értéke éppen a benne megélhető egyedi értékteremtő lehetőségekből fakad, és a rendelkezésünkre álló idő végességével szentesítődik. A halál nem teszi feleslegessé lelki növekedésünkért tett erőfeszítésünket és küzdelmünket az igazságért, sokkal inkább érdemessé teszi azt. A földi élet, hosszúságától függetlenül, elegendő a jellem általi üdvössézésre ahhoz, hogy a tökéletesedési növekedéshez szükséges szépet, jót és igazat megtapasztaljuk, illetve megtapasztaltassuk másokkal. Istenhez való hazatérésünkre a tőle származó halhatatlan lelkünk és a halálon átvélő gondviselő szeretet a biztosíték.

Konferenciánk témájának feldolgozása rendjén a következő gyakorlati következtetésekre jutottunk:

- Szükségesnek tartjuk a halál és az örök élet kérdésével történő foglalkozást, annak vallási nevelésünk szerves részévé tételét, s ezáltal a földi életünk egyszeri alkalmainak értékes megélésére való ösztönzést.

- Hozzá kívánunk járulni az emberséges halálkultúra kialakításához. Ennek érdekében ellensúlyozni kívánjuk a meghalás elszemélytelenítését, homogenizálását, szorgalmazva a halálnak, mint az élet szerves részének a családi, közösségi életkörnyezetbe való visszahelyezését a klinikai körülmények közé történő beszűkítéssel szemben. Továbbá részt kívánunk vállalni az emberséges halálkultúrát szolgáló hagyományok ápolásában, valamint ilyen irányú újszerű gyakorlatok bevezetésében.

- Küldetésünknek tekintjük a haláltéma társadalmi vetületeinek tisztázását, a széles körű felvilágosító munka elősegítését, a fellépést a mesterségesen felfokozott halálfélelemre épülő manipuláció ellen, amelynek hátterét többnyire gazdasági és más hatalmi érdekek képezik.

- Végül az illetékes egyházi hatóságok figyelmébe ajánljuk a haldoklók, illetve a gyászolók szakszerű

lelkigondozásának előmozdítását a lelkészi és egyházi jellegű munka területén.

A halál és az örök élet kérdésével való foglalkozás meggyőződésünk szerint a témával kapcsolatos hitelesítéssel és a gyakorlati következtetések levonásával együtt hozzájárult ahhoz is, hogy tudatosuljanak bennünk alapvető életvitelbeli kötelességeink, az egyetemes élettisztelet és az általános emberszolgálat gyakorlása.

2. A konferencia keretében tartottuk Egyletünk idei küldöttgyűlését, amely az elmúlt évi működés kiértékelése és az időszerű szervezeti kérdések megvitatása mellett választással töltötte be a megüresedett tisztségviselői helyeket.

3. Ezúton is meg szeretnénk köszönni támogatóinknak az áldozatot és a segítséget, amellyel lehetővé tették csúcsrendezvényünk színvonalas megszervezését. Konferenciánk eredményeire és előttünk álló feladataink elvégzéséhez Isten áldását és segítségét kérjük!

Székelyderzs, 1999. augusztus 22.

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet
Választmánya

BESZÁMOLÓ AZ „EGYMÁS-VILÁGÁ”-BÓL

Az egyik legnépszerűbb egyleti tevékenységnek, a színjátszó foglalkozásoknak évenként ismétlődő tartozékát képezi az, amikor a helyi csapatok az országos seregszemlére készülődnek. Az immár harmadik alkalommal megrendezett *ODFIE Színjátszó találkozó "Egymás-világa"* az idén is így várta deszkára, lázas fellépésekre, tapsviharra és sikerekre a régi és az új szereplőket. Augusztus 6. napján a siménfalvi kultúrotthon felé vezető út így népesedett be a legközelebbi vasútállomástól (Székelykeresztúr) többnyire gyalogosan avagy szekéren érkező fiatalokkal, hírért hordozva Szentegyházának, Homoródalmásnak, Felsőrákosnak, Datknak, Ádamosnak, Marosvásárhelynek, Jobbágyfalvának és Nyárádszeredának, Küküllődombónak, Vargyasnak, Székelyszentmihálynak, Fiatfalvának, Székelykeresztúrnak, Alsórákosnak, Bölönnek, Nagyajtának, Kolozsvárnak és, külön színfoltot képviselve, eljöttek végre a budapesti Unitárius Ifjúsági Kör színjátszói is.

Azt, hogy az esti ünnepi megnyitón miképpen kelt életre az „egymás-világa” hangulat, a bejelentkezéskor mindenkinek személyre szólóan kijáró sárga csákó átütő erejű hatásával előre jelezte: három napig, különbözőségeink ellenére, egyformákká váltunk. Ehhez az élénk-csákós közönséghez intézhette köszöntő szavait *Szombatfalvi József*

esperes úr, a székelykeresztúri egyházkör, *Bíró Lajos* lelkész úr pedig a rendezvénynek otthont nyújtó egyházközség és faluközség nevében. Az egyleti, illetve kimondottan szakmai alapon kialakított bíráló bizottság tagjainak bemutatása figyelmeztetett arra, hogy a „segítő hozzáértés” igényes szemszögéből kísérnek végig minden egyes fellépést. És ezzel indult is az első előadás, melynek bemutatása — szokás szerint — a házigazda ifjúsági egyeletet illette meg. A siménfalviak színpadi alakítását követő beavató est is színházi világ volt: felöltöttük jelmezeinket, és az ismerősen csengő szonok dallamára csapatunként kitergettük a bemutatásra kerülő előadások plakátjait, majd kórusban, mintegy előzetesként, elmormoltunk egy-egy kedvenc mondatot a darabokból.

A szombati nap (augusztus 7.) volt talán a legnehezebb mindenki számára, hiszen kora reggel beindult a taposómalom: egyik csoport a másikat követve rohant, készülődött, idegeskedett, majd fellépett, ízelítőt nyújtva a maga sajátos, otthon begyakorolt világából. Az idei darabválasztások is változatos ízléseket és választékos igényeket tükröztek: a középkori morálitás, a klasszikus drámák, az ezeregyéjszakabeli mesefeldolgozásokon át ott állt a sorban a kedvenc bohózatok és a hagyományos népszínművek egész tárháza. A késő estébe nyúló szakmai kiértékelő legalább annyira sikeres és hasznos volt, mint egy jó előadás. Ezt bizonyította az érdeklődők nagyszámú jelenléte, valamint az utólagos fogadkozások egész sora: „nem baj, majd ezután jobban ügyelek a mozgásomra”, „figyelek a tiszta kiejtésemre”, legközelebb megtanulom rendesen a szöveget”, és hasonlóak. Aztán a szombati nap beleveszett a megérdemelt táborüzet körülállók hosszan csengő dallamába. Csak a másnapra maradt előadások szereplőiben keltett feszültséget a kultúrotthon felé irányuló fáradt tekintetük. Mire ők is sorra kerültek az Úr napjának délelőttjén, már hívogatott a siménfalvi templomharang, jelezve, hogy a gyülekezet számára is erőt adó ünnep a két-száznál is népesebb részvételű találkozó. Erre is utalt az alkalmi szónok, *Fekete Levente* nagyajtai unitárius lelkész, aki a lelkiismerettel folytatott szószéki „beszélgetése” végkicsengéseként tudatosította vallásos érzelmeink és egyleti eszmevilágunk közös nevezőjét, azt, hogy igenis még „miénk itt a tér”. Itt és mindenütt, ahol szavakkal, dallamokkal, őszinte gesztusokkal éltetjük az Istentől kapott játékszóképességet. Ennek boldogító tudatában készülődtünk a várva várt eredményhirdetésre, előtte azonban még közös ajándékban részesültünk. A *László Károly* sepsiszentgyörgyi színművész által vezetett „Mesekaláka” bemutatta, hogy mit jelent hitelesen játszani a deszkákon, milyen megélni azt, amit egy színdarab üzenete is hordoz. A kismadár meséje gyermeket, fiatalot, felnőttet egyaránt elbűvölt.

A záróünnepély keretében, miután megköszöntük minden illetékesnek a támogatását, hosszas osztogatás közben a díjak is (amelyeknek száma ötven

földre rúgott) gazdáira találtak: a kolozsvári ifjúsági egyesület Mákvirág nevű színjátszó csoportja első díjat nyert Arisztophanész Lüsizisztraté című vígjátékának átdolgozásával, második helyezettek a datki színjátszók, A. Miller: A homokláda c. drámájával, míg a harmadik díjat a szentegyházi színjátszó csoport érdemelte ki, Weöres Sándor Csálóka Péterével. Az egyéni alakítások kiértékelése szerint a legjobb női szereplőnek a felsőrákosi Kiss Ildikó bizonyult, a legjobb férfi szereplő cím pedig a szentegyházi Opra Leventét illette meg. A résztvevő közösséget „egymás-világá”-ba terelő alkalmak egyetlen, sajnos javíthatatlan szépséghibája, hogy villanásszerűen véget érnek. Ilyen villanásként vasárnap éjszaka kitűnő hangulatban zajlott a bál tánccsal, hogy belénk táplálja az ösztönzést a hasonló egyéni rendezvényeken való részvételre, és, hogy befolyásolja jövőképzésünket, amelyben ott él az újabb színjátszó találkozó, amelyet egy évnél igényes készülődés előz meg, amelynek szakmai színvonala remélhetőleg továbbemelkedik, s amelyet leginkább a játék kifogyhatatlan kedvéért fogunk megszervezni.

SOLYMOSI ZSOLT ODFIE-alelnök

ODFIE címek

Székhely:

3400 Kolozsvár/Cluj,
1989 December 21. u. 9
telefon/távmásoló (fax):
064-193236, 064-195927
elektronikus postafiók:
odfieszl@proteo.cj.edu.ro

Iroda:

4000 Sepsiszentgyörgy/Sfântu
Gheorghe, Kós Károly u. 2
telefon/távmásoló (fax):
067-351470,
telefon: 067-313813
elektronikus postafiók:
david@odfie.sbnet.ro

Kórustalálkozó Magyarsáron

Kórustalálkozót tartottak augusztus 29-én Magyarsáron az ötvenévesek. A szép, napfényes nyárutói vasárnapon a találkozó 15 résztvevője - az itthoniak, elszármazottak, valamint a jelenleg Magyarsáron élő ötvenévesek - ünnepe volt ez a nap; azoké, akik életüknek immár egy félszázadnyi szakaszát tudják maguk mögött.

A találkozó napi programja reggel 9 órakor az iskolában kezdődött, ahol a hajdani - ma nyugdíjas - tanító néni és tanító bácsi társaságában régi gyermekkor emlékeit elevenítették fel, és mindenki elmesélte élettörténetét. 11 órakor ünnepi istentisztelet vette kezdetét, melynek keretében - akárcsak az iskolában - az alkalomhoz találó köszöntő versek hangzottak el. Istentisztelet után a templom udvarán az egy évvel fiatalabb nemzedék nevében, valamint az alpolgármester részéről hangzott el köszöntő beszéd. Ezt követően az ünnepeket megkoszorúzták a lelkészek kopjafáit és a milicentenáriumi kopjafát. Útjuk ezután a temetőbe vezetett, ahol három örök pihenőre tért kortárs sírjánál helyezték el a kegyelet koszorúját, megható érzések között osztozva a családtagok szomorúságában.

A temetőből visszatérve ünnepi ebédre megterített asztal várta a kultúrotthonban az ünnepeket és a meghívottakat. Késő délutánig meghitt, családi hangulatban, jókedvben, kedves emlékeket hagyó élményben lehetett részük a résztvevőknek. A rendezvényen jelen volt a marosvásárhelyi rádió munkatársa is.

Az idén Magyarsáron immár kilencedszer megrendezett, eddig legnépesebb - lassan hagyományossá váló - ötvenéves kortáralálkozó ebben az évben is egy szép ünnepnappal gazdagította egyházközi és közösségi életünket.

NAGY ENDRE lelkész

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

A **maros-küküllői egyházkör** 1999-től kettévált. A VI. egyházkör, küküllői egyházkör, szeptember 17-én tartotta választói közgyűlését, ahol **Fazakas Endre** dicsőszentmártoni lelkészt esperesnek, **Tóth Gyula** magyarsárosi, és **Pálfi István** dicsőszentmártoni afiát felügyelőség gondnoknak, **Nagy Endre** magyarsárosi lelkészt jegyzőnek, és **Péterfi Sándor** küküllődombói lelkészt közügyigazgatónak választotta meg.

Templomavatási ünnepélyt tartottak szeptember 12-én **Magyarendrásfalván**. A helybeli unitárius és református hívek közös templomát egyházunk részéről **dr. Szabó Árpád** püspök avatta fel.

A **Teológiai Intézetben** szeptember 8–14. között tartották a felvételi vizsgákat. Ennek eredményeképpen 3 fiú és egy leány iratkozott be az 1999–2000. évi tanév első évfolyamára: **Szabó Előd**, **Dávid Ferenc**, **Gerzsi Mihály** és **Újvárosi Katalin**. Az E. K. T. kérésére, tekintettel arra, hogy két hallgató **Lakatos Sándor** és **Kis Sándor Lóránd** általánosa 7,00 osztályzaton felüli, az Intézet Szenátusa jóváhagyta e két hallgató felvételét is.

A Teológiai Intézetben szeptember 14–17. között sikeresen szakvizsgáztak ötödévet végzett hallgatóink. A szakvizsgát követően a következők szerint nyertek gyakorló segédlelkészi kinevezést: **Fekete Béla** Bágyorba, **Máthé Ernő** Marosvásárhelyre, **Molnár Attila** Székelykálba és **Tótor Csaba** Kénosba.

Szeptember 22–24. között sikeres **alapvizsgát** tett Intézetünk Unitárius Fakultásának minden másodévet végzett hallgatója: **Csáki Levente**, **Cserey Katalin**, **Demeter Sándor**, **Fülöp Alpár**, **Jakabházi Béla** és **Pálfi Tamás**.

Október 1-től a következő áthelyezések, illetve kinevezések kerültek sorra. **Tordai Ernő** brassói segédlelkész kinevezést nyert a sepsikőröspataki egyházközségbe. **Czire Szabolcs** sepsikőröspataki lelkész és felesége **Ferenczi Enikő** sepsiszentgyörgyi vallás-oktató-lelkész október 1-től egyéves ösztöndíjat kapott a chicagói Meadville/Lombard Teológiai Intézetbe. **Simó Rozália** székelykálai gyakorló segédlelkész áthelyeztetett Sepsiszentgyörgyre vallásoktató lelkésznek.

Jenei Sándor haranglábi lelkész választás alapján rendes lelkészi ki-

nevezést nyert a szabédi egyházközségbe.

Az Unitárius Közlöny szerkesztősége örömmel üdvözlí a Lelkészszövetség gondozásában megjelent **Imakönyvet** és az **Unitárius Szószéket**. A szerkesztőknek jó munkát, kitartást kívánunk, hogy múltunk nemes értékeihez ragaszkodva jövőt építhessenek. Hasonló jókívánsággal fordulunk a **Vallomás Magunkról** második kötetének szerkesztőjéhez. Köszönjük a Vallo-másokat, és várjuk a folytatást. (Reményeink szerint a következő lapszámban bővebb ismertetésre is futja.)

Az **Unitárius Nők Országos Szövetségének** évi közgyűlését 1999. szeptember 4-én Árkoson tartottuk. A Konferenciával kapcsolatos beszámolókat, ismertetéseket anyagtorlódás miatt a következő lapszámunkban közöljük.

Dr. Gellérd Judit nyerte el az Amerikai Unitárius Univerzalista egyetemes egyház kitüntetését, melyet a Testvérgyülekezeti Tanács először adott ki és „Living the Mission” (Élni a küldetést) díjnak nevezett el.

Az **kolozsvári Unitárius Kollégium tanszékének köszönetét fejezi ki a kolozsvári unitárius nőszövetségnek, azért az anyagi támogatásért, melyet minden hónapban biztosít egy IX. osztályos diáklánynak.**

Halottaink

Nagy Domokosné Sáhím Mária, Nagy Domokos, volt várfalvi lelkész özvegye szeptember 6-án 73 éves korában Várfalván elhunyt. Szeptember 8-án a várfalvi templomból kísérték utolsó útjára. A temetési szertartáson a lelkészi szolgálatot Pálfi Dénes sinfalvi lelkész végezte.

Székely László nyugalmazott lelkész szeptember 30-án 77 éves korában Kolozsváron elhunyt. 1922. október 12-én született Verespatakon. A kolozsvári Unitárius Kollégiumban szerzett érettségi diplomát 1942. július 1-én. Ebben az évben kezdte meg tanulmányait a Teológiai Akadémián, de orosz fogságba hurcoltatva csak 1949-ben tudott szakvizsgát tenni. 1955-

ben szentelték pappá Kolozsváron. Lelkészi szolgálatát 1949-ben kezdte Nagyváradon. 1955–1959-ig Verespatakon volt lelkész. 1959–1963 között igazságtalanul börtönbüntetésre ítélte a kommunista hatalom. Szabadulása után 1963–1970-ig a tordátfalvi, 1970–71-ig a baróti, 1971–76 között az újszékelyi egyházközségben szolgált. 1977–1990-ig Kolozsváron a Nyugdíjpénztár vezetői tisztét töltötte be. Október 1-én temették Kolozsváron, temetésén a szolgálatot Bálint-Benczédi Ferenc kolozsvári lelkész végezte. Az egyetemes egyház nevében András György előadótanácsos mondott búcsúbeszédet. Évfolyamtársai nevében Benczédi Ferenc nyugalmazott lelkész búcsúztatta.

Dr. Bodor András nyugalmazott egyetemi tanár, a volt kolozsvári Unitárius Gimnázium utolsó igazgatója október 8-án, 84 éves korában elhunyt. 1915. augusztus 5-én született Magyarországon. Középiskolát a kolozsvári Unitárius Kollégiumban végezte, itt szerzett érettségi, majd a Teológiai Akadémián lelkészi oklevelet. Oxfordi tanulmányútja után volt iskolájában nyer tanári alkalmazást, és lesz rövid ideig igazgató. 1943-ban doktorált klasszika filológiából, 1947-től a Bolyai Tudományegyetemen mint előadó, majd mint rendes tanár, ókori egyetemes történelmet, latint és görögöt adott elő. Az 1990 után újjáalakult Dávid Ferenc Egylet elnökévé választotta.

Temetésén a lelkészi szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte. A pályatársak búcsúztatása után az Egyetemi Házából kísérték utolsó útjára, és helyezték örök nyugalomra a házsongárdi temetőben.

*Pihenésük legyen csendes,
emlékük áldott.*

Unitárius Közlöny.
A Keresztény Magvető
melléklete.
Szerkesztő bizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő, Kovács
Sándor szerkesztő.
Olvasószerkesztő: Kürti Miklós.
Kivitelezés: Kriza János.
Szerkesztő: Rezi Éva.
Készült a TIPOHOLDING nyomdájában.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888—1948/1990. 10. (70) évf.
5. szám. 1999 november—december.
Ára: 2000 lej.

ÁLDOTT, BÉKÉS KARÁCSONYT !

A karácsonyra való készülés és az ünnep megérkezése minden esztendőben tartalmasabbá és gazdagabbá teszi éltünket. A Jézus születésekor felcsendült üzenetre figyelünk: „*Dicsőség a magasságban Istennek, és a Földön békeesség, és az emberekhez jóakarát*” (Lk 2,14).

Az Unitárius Közlöny novemberi—decemberi összevont száma KARÁCSONYRA szeretett volna összpontosítani, de ez csak nagyon kevésbé sikerült, mert e két hónap alatt egyetemes egyházunk, egyházközségeink, sőt az egyetemes kereszténység életében is olyan események következtek be, amelyekről — az időszerűség követelményeire figyelve —, betartva lapunk gyülekezetszerűségének állandó igényeit, helyesnek látjuk tájékoztatni olvasóinkat.

Ezek az események egyházi életünknek olyan mozzanatait mutatják be, amelyek kétségtelenül bizakodással töltenek el mindnyájunkat, és az „örök karácsonyok” felé fordítják tekintetünket.

Nem mellőzendő az a tény sem, hogy az előző lapszámunkból kimaradt írásokat is közölni szeretnénk, különös tekintettel a Nőszövetség munkájára — ígéretünkhöz híven.

Egyházunk november 26—27-én tartotta zsinati ülését a vargyasi unitárius egyházközségben. A Zsinat egyhangúan elfogadta, hogy — a többi történelmi magyar egyházakhoz hasonlóan — bevezeti a Miatyánk ökumenikus szövegének a használatát.

Karácsonyra készülve és karácsonyt ünnepelve, a Miatyánk elengedhetetlen része ünneplésünknek, de mindennapjaink vallásos életének is. Ezért közöljük az elfogadott ökumenikus szöveget lapunk olvasóival:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a Te neved,

jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod, amint a mennyben, úgy a Földön is; mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma,

és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek;

és ne vigy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól; mert Tied az ország, a hatalom és a dicsőség, mindörökké. Ámen.

**MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK ISTENTŐL
ÁLDOTT, BÉKÉS, BOLDOG KARÁCSONYI
ÜNNEPEKET KÍVÁNUNK!**

Dr. REZI ELEK

Egyházunk folyó év november 26-án és 27-én tartotta a háromévente sorakerülő zsinatát. Ez alkalommal a nagy múltú, szinte teljesen unitáriusok lakta vargyasi egyházközség volt

a házigazda. A községnek a múlt század elején épült „új” temploma, valamint a több, mint 400 éves unitárius iskolája arról tanúskodnak, hogy a hit és az értelem, a valóságos élet és az oktatás harmonikus egységének megélése évszázadokon keresztül betöltötte az itteni emberek mindennapjait.

E harmónia felett jelenleg **Andorkó Ferenc** helybeli lelkész örködik munkatársaival, híveivel együtt, s arra törekednek, hogy mindig egy összeforrott közösség legyen és maradjon az övéké. Így sikerült egy akarattal és áldozatkészséggel felejtethetlenné tenniük az évezred utolsó unitárius zsinatát. Ezért illesse köszönet a lelkészt és családját, a község minden lakóját felekezetre való tekintet nélkül és a vargyasi Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletet.

A zsinat 26-án délután 4 órakor **Székely Miklós** Kolozs-Torda körüli esperes, közügyigazgató áhítatával kezdődött, majd **Balogh Ferenc** főgondnok mondott elnöki megnyitó beszédet. Ezt követte a zsinat megalakulásához szükséges tagok számbavétele, valamint a jegyzőkönyvet hitelesítők megválasztása.

A marosi és küllői szétvált egyházkörökben megválasztott új esperesek és körüli felügyelők gondnokai eskütetele következett. Név szerint: **Török Elek**, a marosi és **Fazakas Endre**, a küllői egyházkör esperese, **Szász Dénes** és **Fekete Árpád**, a marosi egyházkör felügyelők gondnokai, valamint **Tóth Gyula**, a küllői egyházkör felügyelők gondnoka. Az eskü szövegét **dr. Rezi Elek** főjegyző olvasta fel.

Az Alaptörvény módosítására vonatkozó előterjesztés után a zsinat megtárgyalta és elfogadta a Miatyánk ökömenikus szövegének bevezetését.

Ezt követte az egységes istentiszteleti és szertartási rend bevezetésére tett előterjesztés megvitatása. A kérdés nem új keletű. 1976-ban a marosvásárhelyi zsinat már foglalkozott az üggyel, de akkor nem sikerült konszenzusra jutni.

Este 7 órakor istentiszteletre került sor, ahol **Pálfi Dénes** sinfalvi lelkész végzett szószéki szolgálatot.

Az istentisztelet után **Andorkó Ferenc** lelkész kiváló szervezőmunkájának köszönhetően a zsinatra érkezett vendégeket elszállásolták a gyülekezet híveinél. Itt mondunk köszönetet mindazoknak, akik befogadtak és családjukkal otthont teremtettek számunkra.

November 27-én a zsinat reggel 8 órától folytatta megkezdett munkáját. A hosszas vita és megbeszélés eredményeképpen, a felmerülő kiegészítések figyelem-

Az évezred utolsó unitárius zsinata Vargyason

bevételével, a zsinat elfogadta az egységes unitárius istentiszteleti és szertartási rendről szóló tervezet bevezetését.

Dél előtt 11 órakor kezdődött a lelkésszentelő zsinati isten-

tisztelet. A szószéki szolgálatot **Nagy Endre** magyarsárosi lelkész és **dr. Szabó Árpád** püspök végezték. Az úrvacsorai beszédet **Dancs Lajos** énlaki lelkész mondta. A felszentelt lelkészek nevében **Ilkei Árpád** homoródújfalvi lelkész beszélt.

Az 1996-ban Székelyudvarhelyen tartott püspök-választói zsinat óta 19 ifjú lelkész és lelkész-nő szerzett lelkészi oklevelet. Őket a történelmi hagyományoknak megfelelően kézrátétellel felszentelték a lelkészi szolgálatra és az erkölcsös életre. Egyházunk történetében 1634 óta 1357 név került be a lelkészek anyakönyvébe.

A következőkben felsoroljuk az újonnan felszentelt és az őket megáldó lelkészek neveit, megemlítve az „útravalóként” felolvasott bibliai versek helyeit.

Ilkei Árpád, *dr. Szabó Árpád* 1Tim 6,12,
Sándor Szilárd, *dr. Rezi Elek* Péld 3,3-4,
Jakab Zsolt Mihály, *Jakab Dénes* Róm 12,10-11,
Józsa István Lajos, *Máthé Sándor* 1Tim 4,12,
Kriza János, *Andrási György* Mt 16,24,
Krizbai Béla, *Keddi Mózes* Józ 24,25,
Lázár Levente, *Kiss Károly* 1Jn 4,16/b,
Molnár Bodrogi Lehel, *Farkas László* Zsolt 90,12,
Pap Mária, *Kelemen Levente* 2Tim 1,14,
Csete Árpád, *Török Elek* 2Sám 7,29,
Dimény József, *Kovács István* (teol tanár) 2Tim 2,15,
Gyerkes Mária Zsuzsanna, *Székely Miklós* Mt 6,33,
Jenei Sándor Levente, *Fazakas Endre* 2Tim 4,2,
Kecskés Csaba, *Kecskés Lajos* Zsolt 34,9,
Gyerő Dávid, *Kovács István* Ez 3,17,
Koppándi Botond, *Pálfi Dénes* Mk 12,29-31,
Lőrinczi Lajos, *Nagy Endre* 1Pét 4,11/a,
Moldován Szeredai Noémi, *Szombatfalvi József* Mt 5,5,
Tordai Ernő, *Andorkó Ferenc* 1Tim 2,15.

A szertartás után a vargyasi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet egy-egy Bibliát adott az ifjú lelkészeknek, majd a gyülekezet úrvacsorát vett, és végül a nemzeti imádságunk eléneklésével zárult az istentisztelet.

Ezt követően a művelődési házban közös ebédet fogyasztottak el a zsinat résztvevői és a vargyasi hívek egy része, majd mindenki lelkileg és testileg felüdülve tért vissza otthonába, hogy hírül adja a nagy esemény szépségét, felemelő ünnepélyességét.

Isten áldása legyen Egyházunkon és annak minden híven.

MOLNÁR B. LEHEL

Köszöntő a Berde-serleggel

FŐTISZTELENDŐ PÜSPÖK ÚR,
FŐTISZTELENDŐ ASSZONY, FŐGOND-
NOK ÚR, FŐJEGYZŐ ÚR, NAGYTISZ-
TELETŰ ESPERES URAK, LELKÉSZ
URAK, KEDVES VENDEGEK, TISZTELT
VARGYASIAK!

Szokássá vált, hogy ünnepi alkal-
makkor egyházi teendőink végeztével, a
közében a hagyományos Berde-ser-
leggel pohárköszöntőt mondunk. A
terített asztal melletti együttlét oldottabbá
teszi egymás közötti viszonyunkat,
hangulatában közvetlenebbé, szívélye-
sebbé varázsolja emberi megnyilvánulá-
sainkat.

A felkérést, hogy a Berde-serleggel,
hagyományainkhoz híven, pohárköszön-
tőt mondjak, megtisztelő kitüntetésnek
tartom. Örömmre szolgál, hogy most
Önök előtt szólhatok, és felidézhetem
egyházunk kimagasló személyiségeinek
emlékét.

November egyházunk, de népünk
életében is szomorú események, sajnos
leginkább tragikus kimenetelű történe-
sek hónapja. Hajtsunk hát fejet a dicső elődök
emléke előtt.

November 1-én, az emlékezés gyer-
tyái világították be nagyjaink síremlékeit,
szeretteink egyszerű fejfáit, kopjafáit a
gyönyörű Házsongárdtól a legeldugot-
tabb kis erdélyi falusi temetőig.

420 évvel ezelőtt, 6 hónapos vár-
fogság után, egyházalapító első
püspökünk, Dávid Ferenc november 15-
én Déva várában mártírhalt szenved.
Életét áldozta egyháza jövőjéért. Testét
megtörte a szenvedés, de szelleme ma is
él. Önkény és erőszak sem tudta hitében
megingatni, hitvallásától eltéríteni. Élete
intő példa számunkra, mai unitáriusok-
nak. Sok megpróbáltatás és véráldozat
arán is, de él az egyház.

43 évvel ezelőtt a zsarnokságot nem
tűrő magyar nép szabadságharcát, az
eszeveszett önkény rémuralma kegyetlen
öldökléssel, egy világhatalom segítségével,
november 4-én vérbe fojtotta. S még
évek múlva is fiatal életek, gyermekem-
berek kioltásában tobzódott. A szabad-
ságszerető magyar nép, még reményte-
len helyzetben is, Dávidként állt szemben
Góliáttal.

Egyházunk mecénása, „az unitárius
jótévközlő fejedelme”, Berde Mózes egyházi
tanácsos 1888. szeptember 10-én kelt
végrendeletében vagyonát az unitárius
egyházra hagyta, és ezt írta: „Egész
életemben egy szent célért küzdöttem.

Meg akartam mutatni, hogy szegény
legény is hasznára lehet a társadalomnak,
az emberiségnek, nemzetének,... kora
fiatalságomtól szívem egy érzést, agyam
egy gondolatot táplált: felsegíteni
szegény vallásközösségemet, könnyíteni
az utat tanulófiatalságnak a tudományok
megszerzésére, és segélyezni elaggott
szolgáit és tanárait.”

Gondoskodása kiterjedt a tanuló-
ifjúságra is. Felsegélyezésükre az ún.
Berde „Cipőalapítvány”-t létesítette. Ezzel
sok szegény sorsú, de jó erkölcsű és
szorgalmas, tanulni vágyó ifjút segített.

Berde Mózes jeles hazafi és kiváló
személyiség. Az 1848–49-es szabad-
ságharc vezéregyénisége Erdélyben.
Háromszék kormánybiztosa, jelentős
diplomata. A székelység múltjának és
lelkivilágának ismerete segítette a néppel
való szoros együttműködésben. Politikai
hitvallása: „legyünk igazságosak”. A
székely katonaság szerette benne a
katonafiút és a nemes művelt embert.
Munkásságáról többen elismerően írtak:
Jakab Elek, Kővári László, Orbán Balázs
és életrajzírója: Benczédi Gergely. Petőfi
Sándor barátjának nevezte. 1893-ban halt
meg, síremléke a kolozsvári Házsongárdi
temetőben van.

1100 éve itt vagyunk a Kárpát
medencében, építettünk házat, várat,
templomot és iskolát, és még mi mindent
e tájon, s mégis ma sokmindenben hijá-
val vagyunk szükségleteinknek. Vitatják
eredetünket, kik vagyunk mi, székelyek?
Hát tudják meg „mi székelyek nem
vagyunk fajta, nem vagyunk egy külön
nemzet vagy egy beolvasztott néprész, mi
egyszerűen csak magyarok vagyunk.”

80 éve a pusztá megmaradásért ádáz
küzdelmet folytatunk, évszázados
értékeink megmentéséért vért, verítéket
és könnyet hullattunk, s ma a magyarság
apadásáért aggódunk. Honfoglaláskor a
Kárpát medence lakosságának 70%-a
magyar, Trianon után és ma 35%-a, tehát
fele annyi, mint a honfoglaláskor.

A magyarság szállásterületén nemzeti
létünk fenyegetettségének másik főoka a
„Turáni átok”-ként kísért megosztottság,
a lelkiség hiánya, és a nemzeti öntu-
dat pusztulása.

10 éve kérjük, követeljük, igaz csak
halkan és bártortalanul: adják vissza,
adnák már vissza elorzott-elkobzott egy-
házi és magánjavainkat, intézményeinket,
lelki nyugalmunkat. De a hatalom ciniz-
musa határtalan, amit megígért mára,
holnapra már visszavonja. Mi pedig
mondjuk igazságainkat „Az igazságot
folyton ismételni kell, mert a tévedést is
állandóan ismétlik.”

„A magyarság nem élhet könyörület-

ből, más népek elnézéséből vagy
jóakaratából, hanem él, mert élnie kell
saját nemzeti becsületének létparan-
csából, ami a szívbe van írva.”

Isteni gondviselés akaratából élünk,
mert volt és van erős hitünk, áldozat-
hozatalra is képes öntudatos hit-
telekezetünk.

Legyünk büszkék hitünkre, szellemi
elődeink elévülhetetlen igazságaira, egy-
házalapító első püspökünk áldozatos
életére, Berde Mózsá igaz hazafiúi
unitárius jellemére, templomokat és
iskolákat építő, hitéhez ragaszkodó
unitárius népünk múltjára.

Orbán Balázs írja: „e tekintetben még
a protestánsok között is kiválnak és
előljárnak az unitáriusok, részint mert
sokáig üldözve lévén, ez életre-
valóságukat fejlesztette, de főleg azért,
mert a népnevelés e hitfelekezet híveinél
áll legjobban hazánkban.”

Kossuth Lajos vélekedése hit-
felekezetünkről: „Az én hazámban az
unitáriusok a legjobb, a legnemesebb, a
legtisztább jellemű és legderékasabb
emberek.”

Istentől kapott lehetőségeinkkel
éljünk, és ne kicsinyes emberi
gyengeségek mögé bújva rejtőzködjünk
felelősségünk elől, mert felelősek
vagyunk jövőnkért, egyházunkért,
szülőföldünkért, anyanyelvünkért és
egész magyarságunkért.

Ma a legfontosabb, hogy népünk
megtérjen, erkölcsileg megújuljon, ezért
Istenbe vetett erős hittel azon
munkálkodjunk, hogy a harmadik
évezredben is szülőföldünkön meg-
maradjunk, olyan ifjúságot neveljünk,
mely vállalja az itthonmaradást, hogy
lelkészeink, képzett értelmiségeink,
magyarságőrző népünk mellé álljon,
megkezdődjön számbeli gyarapodásunk,
s fölfigyeljünk a terjedő szekták hódítá-
saira. Védjük meg híveinket hitük megta-
gadásától.

Van tehát tennivaló bőven.

Köszönjük a vargyasi unitárius egy-
házközség vezetőségének, lelkészének,
keblitanácsának, az egyházközség min-
den tagjának nagynak és kicsinek, a
nőszövetségnek és kedves házigaz-
dáinknak, hogy fogadtak, lehetővé tették,
hogy valószínűleg az évezred utolsó zsi-
natjának munkálatait sikerrel elvégezzük,
hogy ételt, italt és szállást adtak.

Jövőbe tekintő bizalommal emelem a
Berde-serleget mindnyájunk egész-
ségére, s kérem a Gondviselő Isten
áldását mindnyájunk életére.

Dr. KISGYÖRGY ÁRPÁD főgondnok

AZ EGYETEMI FOKÚ PROTESTÁNS TEOLÓGIAI INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 50. ÉVFORDULÓJA

Közismert, hogy a második világháború után kialakult új államjogi helyzetben a hazai protestáns egyházak lelkészképzése egy közös intézet keretei között történik. A döntés a református, az unitárius, a magyar és szász evangélikus egyházak püspökeinek 1948. szeptember 4–6. napjain tartott tanácskozásán született meg. Az Intézet hivatalos megnyitására 1949. február 25-én került sor. Székhelye az egykori Református Teológiai Akadémia épülete.

Az Intézet szervezeti, oktatási életéről beszámoltunk az 1999-ben megjelent Unitárius Naptárban (50–55. oldalak), ezért az érdeklődőnek a figyelmét az ott megjelent cikkekre irányítjuk.

1999. október 29-30. napjain a közös Intézet fennállásának 50. évfordulójára emlékeztek Nagyszebenben és Kolozsváron. A megemlékezés Nagyszebenben kezdődött a szász evangélikus fakultás dísztermében, amelyen egyházunkat **dr. Szabó Árpád** püspök, **dr. Rezi Elek** főjegyző-dékán képviselték, és jelen voltak a külföldi meghívott vendégeink: **dr. John Buherens**, az Észak-Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház elnöke és **dr. Leonard Smith**, a manchesteri (Anglia) Unitárius Főiskola principálisa.

Dr. Christoph Klein szász evangélikus püspök áhítata és megnyitó beszéde után, **dr. Hans Klein** dékán köszöntötte az egybegyűlteket. A közös Intézet történetét **dr. Herman Pitters** professzor ismertette előadásában. Ezt a Fakultások dékánjainak az előadásai követték német és angol nyelven: **dr. Hans Klein**, a szász evangélikus, **dr. Juhász Tamás**, a református, **dr. Rezi Elek**, az unitárius és **dr. Kovács László Attila**, a magyar evangélikus Fakultások részéről. A délutáni előadásokat a díszdoktor-jelöltek tartották: **dr. Hans Rose** müncheni, **Robert Riedel** genfi lelkészek, és **dr. Leonard Smith**, a manchesteri Unitárius Főiskola principálisa.

Október 30-án Kolozsváron folytatódtak a megemlékezések, amelyeknek keretében az Intézeti Tanács ünnepi ülését követően díszdoktorrá avatták: **Hans Rose** müncheni, **Robert Riedel** genfi lelkészeket, **Christoph Stier** neustrelitzi szuperintendest és **dr. John Buherens** észak-amerikai hittestvérünket. Az ünnepség keretében vette át díszdoktori diplomáját **dr. Leonard Smith** is, akit az Intézet 1996-ban fogadott díszdoktorrá, de akkor betegsége miatt nem lehetett jelen.

Az elhangzott előadások tárgyilagosan mérlegelték a közös Intézet múltját, jelenét és jövőjét, helyét és szerepét a hazai protestáns lelkészképzésben. Körvonalazódott az a következtetés, hogy a jelen kihívásai között szükségünk van az együttgondolkodásra és együttműködésre a népünk és egyházaink érdekében.

Október 31-én **dr. John Buherens** a kolozsvár-belvárosi, **dr. Leonard Smith** a kolozsvár-iriszi egyházközségben végzett Reformációra emlékező ünnepi istentiszteletet, amelyeken a fordításokat **dr. Szabó Árpád** püspök és **dr. Rezi Elek** főjegyző tolmácsolták.

November 1-én vendégeink a teológiai hallgatókkal, az unitárius tanárokkal közösen részt vettek a hagyományos koszorúzáson unitárius nagyjaink sírjainál, a kolozsvári Házsongárdi temetőben.

Dr. REZI ELEK

A REFORMÁCIÓ ELISMERÉSE Katolikusok és evangélikusok közös nyilatkozata a megigazulásról

Augsburg, 1999. október 31.

Reformátoraink szándéka egyértelműen az egyház életének és tanításának az evangéliumellenes elemektől való megtisztítására irányult. Ők nem akartak új egyházat alapítani, még kevésbé egyházszakadást előidézni. A reformáció központi kérdése a megigazulásról szóló tanítás volt: „az emberek nem igazulhatnak meg Isten színe előtt a saját erejükből, tulajdon érdemeik vagy cselekedeteik alapján, hanem Krisztusért, hit által igazulnak meg, ha hiszik, hogy Isten kegyelmébe fogadja őket és megbocsátja bűneiket a Krisztusért, ki halálával elégtételt adott bűneikért. Ezt a hitet számítja be Isten, előtte érvényes igazságul” – olvassuk az Ágostai Hitvallás IV. cikkéből. Luther és a többi reformátor olyan hittételnek tartották az egyedül Krisztusért, kegyelemből, hit általi megigazulásról szóló tanítást, amelyen az egyház léte áll vagy bukik: articulus stantis et cadentis ecclesiae. A Schmalkaldeni cikkekben írja Luther: „Ettől a cikktől semmiképpen sem térhetünk el. Nem adatott más név az embereknek, aki által üdvözülhetünk. Minden ezen a tételen áll vagy bukik, amit a pápa, az ördög és világ ellen tanítunk.”

Sajnos a reformátori tanítás nem érte el eredeti célját, szándékát. A reformátorok és a pápai teológusok nem jutottak konszenzusra. A reformáció korában a beigért és remélt egyetemes zsinat összehívására sem

került sor, amely talán megoldást eredményezhetett volna a reformátori tanítás kérdéseiben. Bekövetkezett az egyházszakadás. A reformátori hitvallási irataink rögzítették a római katolikus tanítást elítélő hittételeket, a római katolikus egyház pedig a Trentóban tartott zsinaton (1545–1563) átkozta ki végérvényesen a reformáció tanításait. Azóta nem tudunk szabadulni az egymást elítélő szólamoktól. Noha mindkét fél tanításában, teológiájában az évszázadok folyamán nyilvánvaló módon változások, korszerűsítések következtek be, a reformáció korában vitatott kérdésekben mind e mai napig reformáció és ellenreformáció korabeli megfogalmazásokat és hangvételt használtuk.

A II. Vatikáni Zsinat után, 1967 óta, Róma és Genf, azaz a Római Katolikus Egyház és a Lutheránus Világszövetség párbeszédet folytat. E párbeszédnek első, látványos és minden bizonnyal történelmi jelentőségű eredménye az a megigazulásról szóló, 1986–1994 között előkészített Közös Nyilatkozat, amelynek ünnepélyes aláírására az idén, október 31-én, Augsburgban került sor, ott, ahol 1530-ban az Ágostai Hitvallást a birodalmi gyűlés elé terjesztették reformátoraink. A megigazulás tanításának értelmezése, amint az a Közös Nyilatkozatban megfogalmazást nyert, mutatja azt, hogy egyezés van a megigazulás tanításának alapvető igazságaiban a lutheránusok és katolikusok között. Arról van szó tehát, hogy lényegében mindkét egyház ugyanazt tanítja és vallja a megigazulásról, csak „más nyelven”, más fogalmakkal, más megszövegezéssel. A Közös Nyilatkozat leglényegesebb megállapítása: „A Lutheránus Világszövetség és a Katolikus Egyház együtt jelenti ki a következőket: Az evangélikus egyházak tanítása, amint ebben a Közös Nyilatkozatban kifejezésre jutott, nem esik a Trentói Zsinat elítélő határozatai alá. Az evangélikus hitvallások elítélő nyilatkozatai nem illetik a Római Katolikus Egyház tanítását, amint ebben a Közös Nyilatkozatban kifejezésre jutott... Együtt valljuk meg: Egyedül kegyelemből, Krisztus üdvözítő munkájába vetett hit által, és nem a mi részünkről meglévő bármely érdem szerint fogad el minket Isten, és kapjuk a Szentlelket, aki megújítja szívünket, és egyúttal fölkészít és felhív a jó cselekedetekre.”

Sok vitatott kérdés maradt még nyitva, amelyekben nincs egyetértés a katolikusok és evangélikusok között. Ha azonban a leglényegesebb hittételben, amelyen – reformátoraink szerint – áll, vagy bukik az egyház léte, konszenzus jött létre, jó reménységünk lehet a további párbeszédre, a testvéri közösség eléréséhez vezető további lépésekre. Jelenleg, 1995 óta az egyház apostolisága kérdéséről folyik a párbeszéd dr. Walter Kasper vatikáni, római katolikus püspök és dr. Harmati Béla, magyarországi evangélikus püspök elnökletével. Adja Isten, hogy jó gyümölcsöket teremjen igyekezetük.

Dr. KOVÁCS LÁSZLÓ ATTILA rektor
evangélikus teológiai professzor

Új UNITÁRIUS TEMPLOM alapkőletétele Marosvásárhelyen

Az öröm és a meghatódottság érzései kavargtak annak a több, mint háromszáz embernek a szívében, akik november 21-én, a vasárnapi istentisztelet után részt vettek a kövesdombi lakónegyedben felépítendő unitárius templom ünnepélyes alapköletételénél. A helyi sajtó és rádió már napokkal előtte beharangozta a jeles eseményt, amelyen **dr. Szabó Árpád** püspök úr, **dr. Kisgyörgy Árpád** főgondnok úr, valamint **Török Elek** esperes úr mellett a helyi hatóságok is magas szinten képviseltették magukat **Fodor Imre** polgármester úr és **Burkhárd Árpád** alispán úr személyében.

A résztvevők az isteni gondviselés jeleként fogták fel a tényt, hogy az alapköletételkor, az ünnepség idején, szétoszlottak a komor felhők, és diadalmasan kisütött a nap.

A 185-ös számú zsoltár eléneklése után **Nagy László** tiszteletes úr imája, majd a főtisztelendő püspök úr alkalmi beszéde következett, Ézsaiás próféta könyvéből vett idézet alapján. „*Aki hisz, az nem menekül el, hanem építkezik*” - idézünk a beszédből.

A marosvásárhelyi unitárius egyházközség a XX. század végén mivel fejezheti ki leginkább Istenben vetett hitét, mint azzal, hogy templomépítkezésbe kezd. Az évezred utolsó századát, amely az anyagi és szellemi rombolás korszaka volt, nem lehet méltóbban elbúcsúztatni annál, hogy Istennek új hajlékot, gyermekeinknek lelki otthonot teremtünk!

Az egyházközség gondnoka beszédében felidézte, hogy most két éve, amikor új vezetőtestületet és tisztségviselőket választottunk, egy feladatleltárt állítottunk össze az előttünk álló, illetve megoldásra váró problémákkal. A leltár több, mint 30 pontja közül messze kiemelkedett kettő, amelyek az egyházépítés ügyét szolgálják.

A város második unitárius egyházközségének létrehozásáról és ennek a közösségnek a részére egy új templom építéséről van szó. Mindkét ügyben folyó év február 14-én az egyházközség közgyűlése egyhangú pozitív határozatot hozott. Ettől a dátumtól tekintjük tehát jogilag megalakultnak Marosvásárhely második unitárius egyházközségét. És íme, most a munkatelepi kép azzal a megnyugvással tölt el, hogy beindult az új templom építésének folyamata is. A tervezett épületegyüttes a kb. 380 férőhelyes templom mellett egy tanácstermet, két irodát és mellékhelyiségeket foglal magában. Az erődtemplomokra emlékeztető megoldás a belső utcára egy

sor szabadtéri rendezvény számára nyújt lehetőséget. Az épület architektúrája idézi az erdélyi magyar építészet hagyományait.

Meggyőződésünk, hogy felépülése után a kövesdombi unitárius templom gazdagítani fogja a város építészeti arculatát, és hagyományszerűen, a felekezeti életen túl, egy vonzó kulturális központtá szerveződik.

E helyről is hálás köszönetünket fejezzük ki a **Marosvásárhelyi Városi Tanács**nak, személy szerint és nyomatékosan **Fodor Imre** polgármester úrnak, a terület odaítélésével kapcsolatos fáradozásaiért, és azért a pénzügyi támogatásért, amely lehetővé tette az alapozási munkák beindítását.

A jelenlevők nagy figyelemmel hallgatták az „időkapszulába” helyezett, az utókornak szánt üzenetet. Ebben sok adatot, nevet és információt örökítettünk meg a templom építésével kapcsolatban, és a korról, amelyben élünk.

„Megint bebizonyosodott, hogy a hit, a munka és a bizakodás ötvözete eredményekhez vezet. A helynek, ahol a templom épül, van tartása, büszkesége, és uralja a környezetet. Igen szép látványt nyújt majd a nyugat felől Marosvásárhelyre érkezőknek”.

Ezután következett az ünnepség csúcspontja, amikor a Főtisztelendő püspök úr és az egyházközség gondnoka a templom bejárata alapkövébe elhelyezték az időkapszulát, majd a püspök úr áldását adta az új templomra.

A bensőséges ünnep az alapkövetétel után **Kilyén Ilka** művésznő szavalatával és a 199. számú zsoltár eléneklésével fejeződött be.

A nevezetes eseményen résztvevő meghatódott népes közönség mintha nem akart volna távozni a születő templom munkatelepéről.

SZABÓ LÁSZLÓ gondnok

Az időkapszulába elhelyezett szöveg

AZ EGY ISTEN NEVÉBEN!

Az Úr 1999. esztendejében, november 21-én déli 12 órakor helyeztük el ünnepélyesen e templom alapkövét Isten iránti hálával. A kövesdombi templom a marosvásárhelyi unitáriusok negyedik temploma. Időrendi sorrendbe az elsőről Orbán Balázs „A Székelyföld leírása”-ban így tudósít: „...A Teleki könyvtár épülete mellett nyílik a Szent-Miklós utcából ennek jobb oldali mellékutcája, az úgynevezett Fazekas-utca; ez utcának a könyvtár épülettel szemben levő túlsó szögletén volt, a nemzeti fejedelmek korában, az unitáriusok díszes temploma és gymnasiuma, mert János Zsigmond alatt Vásárhelynek majd fele felvette az unitárius hitet;...”

Mihály vajda és Basta Habsburg generális korában az unitáriusok temploma és iskolája is feldúlván, a kevés számmal maradtak azt felépíteni nem tudták...”

A második templomot 1869-1870-ben építették az első helyére. Az egyházközség akkori lélekszáma 160. Ez az imaház ma is áll a Borsos Tamás és a Bolyai Farkas utcák sarkán.

A harmadik templom a Bolyai téren épült. Ezt a templomot 1930. június 20-án szentelte fel dr. Boros György unitárius püspök. Az egyházközség akkori lelkésze Halmágyi János esperes, gondnoka Zsakó Kálmán, a lélekszáma 700.

A negyedik templom alapkövét Marosvásárhely Kövesdomb lakónegyedében a Csukás utca 11 szám alatt helyeztük el. A templom tervezője Beyer Gábor és Fall Zsuzsanna műépítészek, statikus tervezők Benke István és Barla Attila mérnökök. Az alapozást a BUILDER építő cég végzi, melynek vezetői Horváth Lajos és fia, Árpád. Az építést ellenőrző bizottság elnöke Szász Dénes mérnök.

Az Unitárius Egyház megalapítója és első püspöke, Dávid Ferenc halálának 420. évében vagyunk. Egyházunk 30. püspöke dr. Szabó Árpád, főgondnoka Balogh Ferenc és dr. Kisgyörgy Árpád. A marosi egyházkör vezetői Török Elek esperes, Szász Dénes és Fekete Árpád felügyelőség gondnokok. Az egyházközség lelkésze Nagy László, gondnoka Szabó László. Az egyházközségben szolgál még Kecskés Csaba lelkész és Máté Ernő gyakorló segédlelkész. Jegyző Darkó Béla. Az egyházközség énekvezére Bögözi Molnár Tünde orgonaművész. A keblitanács tagjai: Szeredai Irma, Konrád Tünde, Nagy János, Ferencz Gyula, Csíki János, Lukácsi József, Gergely Szilveszter, Szilágyi Sándor, Szász Dénes, Gagy Gyula, Szilávik Emil, ifj. Kolcsár Sándor, Troznai Sándor, Kedei Pál, Kovács József, Iszlai Béla, Palatka Károly, György Zoltán, Fülöp Zoltán Loránd.

A gazdasági bizottság tagjai: Dénes Károly, Bakó László, Román Elemér, Barla Attila, Fülöp Levente.

A valláserkölcsei nevelési bizottság tagjai: Antal Ildikó, Györfy Andrea, Kecskés Andrea Noémi, Tompa Mária, Nagy Réka.

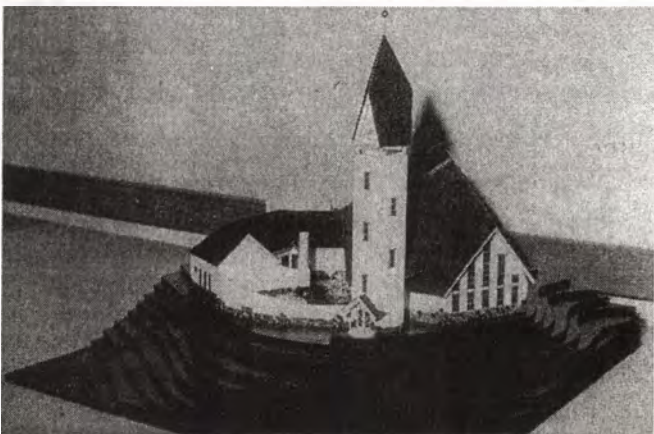
A marosvásárhelyi unitárius egyházközségben 1896-tól a következő lelkészek szolgáltak: Kelemen Albert 1896-1912, Rédiger Géza 1912-1926, Halmágyi János 1926-1955, Darkó Béla 1955-1969, Kolcsár Sándor 1969-1997, Nagy László 1997 okt. 1.

Az egyházközség lélekszáma 4500.

A telket, ahová a templom épül, Marosvásárhely Városi Tanácsa koncesszióba adta egyházközségünknek 99 évre. A város polgármestere Fodor Imre.

A templomegyüttes előszámított értéke kb. 3 milliárd lej. Jelenleg 1 USD 17 200 lej, 1 EURO 17 800 lej.

Az időkapszulát Kallos Tamás és Szekeres Károly készítette, az emlékmű Tégla Zoltán kézírása.

A Székelykeresztúri Unitárius Kollégium életéből

Kolozsvári látogatásunk

Már hónapok óta nagy lázban égtünk. Hogy miért? A kolozsvári találkozás miatt. Nagy lelkesedéssel készítettük elő szerepünket. Néha egy-egy magyarórát is „feláldoztunk” a jobb szereplés érdekében. Eljött a várva-várt nap, vagyis péntek, október 15-e. Busszal indultunk a nagy útra. Útban Kolozsvár felé nagyon jó volt a hangulat: énekeltünk, viccelődtünk.

A vártnál hamarabb érkezünk a suliba (Kolozsvári Unitárius Kollégium). Kevesen fogadtak a testvérosztályból, hisz érkezésünket későbbre várták. Gyorsan átöltöztünk, és irány a színház, az est fénypontja. A mű címe: Apai ház volt, és az emlékezésről szólt. Az előadás mondanivalóját nehéz volt megérteni. Ezután a fogadó tanulókkal mindenki hazament. Én személy szerint kitűnően éreztem magam e három nap alatt.

Másnap városnézéssel kezdtük. A vezető történelemtanár Fazakas István, kevés idő lévén, igyekezett megmutatni a fontosabb dolgokat. A fotóztatásra kevés időnk maradt, s csak futtában kattintottunk el egy pár kockát. Annyi érdekes látnivaló volt! Délután következett a mi szereplésünk, amelyet összeszorult gyomorral vártunk. A kolozsváriaknak tetszett a mi „komoly” előadásunk. A püspök úrtól kaptuk mégis a legtöbb tapsot. Ezután a bulin már nyugodtan relaxálhattunk. Jó volt a zene, jó volt a társaság. Buli után mindenki ment a szálláshelyére. Mi hazamentünk a szállásadómmal, s majdnem egész éjjel beszélgettünk, egyszóval jól megértettük egymást.

Vasárnap a biológiatanárunkkal, Pálffy Ákossal az Állattani Múzeumot akartuk meglátogatni, de sajnálatunkra zárva volt. A délelőtt tehát szabad volt. 11-től istentiszteleten vettünk részt.

Ebéd után sűrű könnyek között elbúcsúztunk, s hazaindultunk. Egy kis „kiterővel” szerencsésen megérkeztünk. Azóta is tartjuk a kapcsolatot a kolozsváriakkal, s azt hiszem, tartós barátságok szövődtek. Türelemmel várjuk a májusi viszontlátást.

SIMÓ MARGIT MELINDA

Dávid Ferenc, hol van a te sírod?

Ez a kérdés fogalmazódott meg bennünk a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium tanulóiban, és ekkor határoztuk el, hogy vallásstanárunk segítségével külön egyletet alakítunk. Az első közös kirándulásunk útjaul a dévai zárandoklatot tűztük ki, ahová egy zenés-irodalmi műsorral készültünk. Nagyon jó hangulat uralkodott az autóbuszban, jó volt a társaság. Első megállónk Gyulafehérváron volt, ahol a székesegyházat tekintettük meg. Délután érkezünk meg Dévára, itt az országos egylet vezetőivel közösen sétáltunk a várba.

Csodálatos volt ennyi fiatal helyen látni, fáklyákkal kezeikben, zsoltárokat énekelve. Azt a sírhelyet, amelyet kerestünk, megtaláltuk egy bezárt börtöncellaiban. Különleges érzés töltött el, amikor arra gondol-

tam, hogy egyházalapító püspökünknek, Dávid Ferencnek itt kellett szenvednie a kimondott igazságért. Virágokat helyeztünk cellája elé, és róla emlékeztünk. Az egész ünnepély alatt úgy éreztük, mintha ő is ott lett volna valamelyik fáklya lángjában. Az ünnepély végeztével mi is haza indultunk, szívünkben magasztos érzésekkel. Köszönet a szervezőknek, jó volt.

TÁLAS FERENC

Az iskolazászlónk története

1944-ben a Székelykeresztúri Unitárius Nők egy gyönyörű gondolat megvalósítása érdekében indítottak mozgalmat, melynek kezdeményezői Szentkirályi Ferencné és Ugrón Zoltánné voltak. Az új gimnázium épületének felavatási ünnepségén az unitárius székely ifjúságot megajándékozták egy díszes lobogóval, lelkesítve az ifjúságot mindenkor önfeláldozó hazaszeretetre és örök lánggal lobogó hitbuzgóságra. A zászló Nagy Lajos tanár tervei alapján készült, gyönyörűen díszítve az unitáriusok címerével, az egyik oldalon a Hit a tett forrása, a másik oldalon Ép testben ép lélek felirattal, közepén a körbe pedig a Székelykeresztúri Unitárius Nők ajándéka. Az ünnepélyes átadás és felszentelés a háború miatt elmaradt. A zászlót rejtették, amíg lehetőség adódott az elővételére, és ünnepélyes átadására. 1974 szeptemberében Báró József esperes találta meg a gimnázium régi épületének pincéjében – két évi kutatás után – penészesen, piszkosan. Báró Gabriella esperesné türelmes munkával kitisztítja, és – megmentve az utókornak – az esperes átadja a gimnáziumnak. A zászlót többévi rejtégetés után kibontották, és újból méltóságteljesebbé tette a tanárok és diákok ünnepét, hirdelve azokat az eszméket és álmokat, amelyet készítői hagyatékkul himeztek az utókor számára.

Az ősi iskolazászlót minden évben a ballagási ünnepélyen a végzős diákok adják az utánuk következő nemzedéknek. Az utolsó ballagási ünnepélyen engem ért az a megtisztelő feladat, hogy átvehettem a zászlót, azt az örökségnek számító jelképet, amelyet ősünk megálmodtak, és álmukat megvalósították az utókor számára.

A gimnázium ősi zászlaja, amelyet átvettem, a helytállás és a hűség örök jelképe: „Hit a tett forrása” – a zászló egyik jelmondata a hitbeli igazság megismerésére és cselekvő helytállásra kötelez. Elődeink példáját követve, remélve, hogy méltó örökösei leszünk, és lesznek minden évben az Orbán Balázs Gimnázium végzős diákjai.

NAGY SZILÁRD

Sajnálatos módon a különböző televízió-csatornákon egyre sűrűbben sugároznak személyiségromboló filmeket. A virtuális technika korlátlan élvezetet és valóságos halált kínál, ha nincs valóságos szeretet, igazi érzések, nevelés, erkölcsi értékrendátadás, emberi kapcsolat és közösség, ami ezt ellensúlyozza.

Történetek ugyan ez irányú kezdeményezések, a tévécsatornák műsorrendjét is szabályozták, de még temérdek veszély adódik más tévéműsorokban.

1998 nyarán a „Magyarországi Gyermekbarátok Mozgalma” tiltakozását megfogalmazta a televíziócsatornákon látható személyiségromboló filmek sugárzása ellen. "Gyilkosság nélküli képernyőt!" ezt a címet adták kampányuknak, melyhez több társadalmi szervezet, több gyermekvédő intézmény, kilenc egyház, számos politikus és negyvenezer magán-személy csatlakozott.

A nagycsaládosok gödöllői „családkonferenciáján” hasonló tiltakozását fogalmazta meg több száz szülő. Nyilatkozatot fogadtak el, melyben kérték a televíziós műsorkészítőket, hogy a gyermekek által nézett műsoridőben ne sugározzanak olyan műsorokat, amelyek bizonyosan ártalmasak (erőszak, durvaság, szex, felnőtt filmelőzetesek, reklámok és így tovább). Egyébként a legtöbb külföldi tévétársaságnak van családi műsorpolitikai szabályzata, amely tekintettel van arra, hogy a gyermekek is nézik a képernyőt. Szinte egyenlőséget vonhatunk a szülői felelősség, a tévéadások tartalmi, időbeni sugárzása között.

A mindennapi életünkben találkozunk borzalommal, s ez valahogyan már beépült a XX. századba. Ezek a való borzalmak - kezdve a „híradótól” - a legkülönbözőbb műsorokban helyet kapnak. Talán a világnak nincs egy olyan része, ahol nap mint nap ne történne erőszak, rablás, gyilkosság stb. Ami lesújtó ebben az élethelyzetben,

Agresszió a képernyőn

hogy tizenéves gyermekek a legbrutálisabb módon gyilkolnak, már nem csak a sötét utcákban, hanem tantermekben, osztálytársaik szeme láttára. (Emlékeztetés a múlt évi amerikai eset.)

A gyermekeknek nagy a „képészségük”, de a tévézés közben nem történik feldolgozás, aktív agymunka. A tévé elektromos bébiszitter, amely ahelyett, hogy feloldaná, inkább sűríti a gyermekekben lévő feszültséget. A kutatók megfigyelése szerint a tévézés közben az agyhullámok szerkezete éppen olyan, mint alvás vagy meditáció közben. Ezt a tudatállapotot nyitottá teszi, csak hogy ha valaki a tévéműsorra válik nyitottá, az szétzilálja - feldolgozatlaná teszi a gondolatait.

A tévé igenis növeli az agressziót, igenis mintát ad. A plusz agresszió pedig azért keletkezik, mert a tévéző gyermek nem a családtól, hanem a készüléktől kapja meg az odafigyelést. A gyermekek televíziózása elsősorban a szülők felelőssége. Mesét, történeteket mondani, olvasni ajánlatos. Úgy a „hallott - hallgatott” történet megoldja a belső feszültséget azáltal, hogy a gyermek fantáziájában belső képpel kíséri a mesét. S ez a belső kép készítése feloldozza szorongásait, indulatait, feszültségeit. Viszont a tévében „látott” mese, film, történet a maga külső képével „leállítja” ezt a belső feldolgozó tevékenységet.

Azt mondhatnánk, ha egy gyermek csupa szelíd angol - akár magyar természetfilmet nézne a televízión és videón, akkor is nőne az agresszív feszültsége. Egyrészt attól, hogy nem mozog, nem játszik, nem vetíti ki a cselekvésbe belső állapotait. Másrészt nem

készít képet belső fantáziájában játékhöz vagy mesehallgatáshoz. Tehát elmarad a minden gyermekben élő és napközben mindig újratermelődő indulatok feldolgozása. Az ilyen ismeretterjesztő filmek során kialakult szorongást - agressziót - olyan összetett pszichoszomatikus jelenségként vizsgálják, amely értelmi fejlődés során következik be. Élettani szempontból hasznos jelzőfunkcióval rendelkezik.

A hetvenes évek első felében híres amerikai vizsgálat volt, amelyben azt nézték, hogy miként hat a gyermekre, ha agressziót látunk előben, filmen és rajzfilmen. Az derült ki, hogy, ha a gyermek előben látja az agressziót, akkor ennek sok mozzanatát pontosan tudja utánozni. Ha viszont filmen látja, kevesebbet utánoz pontosan, és ha rajzfilmen látja, akkor még kevesebbet, hiszen a rajzfilmen nem egyszer „el is nyelik”, nem ábrázolják pontosan a lefolyt cselekményt.

Csak hogy, ha az összes agresszív választ nézzük, az agresszív feszültség teljes növekedését, akkor a sorrend fordított. Az élő modell növeli legkevésbé az általános agressziós szintet, a filmbeli már jobban, és a legjobban a rajzfilm. A vizsgálat szerint tehát, ha azzal nyugtatják magukat a szülők, hogy „hiszen csak rajzfilmet nézett a gyermek”, tévedésben vagyunk, nincs igazunk. Tudnunk kell, hogy agressziós feszültsége most nő a legmagasabbra.

Szeretném személyi példával alátámasztani a fenti vizsgálat megállapításait: ...Boróka négyéves kis unokám sokat van velem. Érdekes napi programjára lettem figyelmes. Számtalan rajzfilmet játszott le egymagában, váltva a szerepeket. Érdekes módon az esetek nagyobb részében a negatív mesefigurákat utánozta. Velük azonosult, beöltözött ezen figurák szerepébe, és azt eljátszotta. Ő volt a „Csipkerózsikából” a gonosz Demóna, a „101 kiskutyából”

Szörnyella, esetleg Jasper, a „Pán Péterből” Hokk kapitány, a „Hófehérkéből” a mostoha, és így tovább. Amikor megkérdeztem, hogy „miért nem Hófehérke szeretnél lenni? - azt felelte: haragszom a mostohára, s akarom, hogy ő egye meg a mérgezett almát”...

Valóban, a látott mese fokozza a szorongást, és azt is mutatja, hogy a gyermekek bizonyos százaléka nem tiltakozik a szorongó figurák ellen, hanem azonosulni kíván velük. Így dolgozzák fel a filmben keltett szorongást és agressziót, fantáziában és játékban. A szülők feladata erőfeszítéseket tenni, hogy sokkal kevesebb mesét nézzenek (4–5–6–7 évesek) televízión, videón és diavetítésben. A szülők szokásai, engedékenyséjük vagy szigoruk dönti el, ott ül-e a gyermekük órákig a tévé képernyője előtt, vagy kikapcsolja időben, netán eszébe se jut bekapcsolni. Bár válogatni is lehet a műsorok között, ha már nagyon muszáj nézni a televíziót. De a válogatásra csak saját példákkal lehet a gyermeket megtanítani, S néha még ez sem elég. Ezért is várható el, hogy igényes kínálat várja a gyermeknézőket. Mindenképpen ajánlatos, hogy a gyermek a szülővel tévézzon. Közös program után érdemes megbeszélni a látottakat.

A filmek keltette illúziók kiszámíthatatlan hatásokat válthatnak ki a gyermekekből. Gyakran tartósan traumatizálják, lelkileg megsebesítik őket. Akkor is, ha a gyermek látszólag nem ijed meg, amikor látja, átéli az eseményt. Késleltetve fellépő szorongások, éjszakai vagy egyszerűen sötétben a bekövetkező félelmi állapotok előidézői lehetnek az ilyen élmények,

Sok gyermeknek van már számítógépe is. Ha a tévében nincs erőszak, a számítógépen vannak már olyan játékok, amelyekben a játészó beleéli magát a gyilkolásba. A legtöbb számítógépes játék lövöldözésekkel van tele.

Kétségtelenül a következő évtizedek kábítószerénél is veszélyesebb a „szerető szülők”-től a gyermekszobába helyezett számítógép. Ki mondja meg a számítógépen játszó kis gyilkosnak, hogy ami a bitfigurának ott a képernyőn nem fáj, az az emberen irtózatoss és halálos sebet üt. A virtuális realitásban, hogy a kis gyilkos valóságos érzésekkel, izgalommal, dühösen és féltve szorongatja a lézerpisztolyt. Az ő „játékpisztolyának” a fogása és egy „igazié” teljesen azonos. A realitás érzékelésétől, a teljes reakciótól elnevelt gyermek kész a gyilkosságra.

Minden eddiginél nagyobb kihívás ez a szülők, nevelők társadalmi szervezetek, egyházak felé. Mi az bennünk, ami akár életveszélyben is, az arra érzékenyeknél morálisan letisztázott, és meggátolja, hogy az esetleges ellenségeknek vélt személy életét kioltssuk.

Dave Grossman, az Arkansas State University pszichológiai professzora, Az Amerikai Hadsereg

tisztje című könyvében objektív kutatási eredményeket tesz közzé. Megállapítja, hogy a napóleoni háborútól egészen napjainkig, tehát a modern hadseregben szolgáló katonák túlnyomó többsége képtelen volt fegyverét célszerűen használni, azzal ölni. Következőt írja könyvében: „Az amerikai polgárháború legnagyobb ütközete Gettysburgnál zajlott le két kiválóan felkészített hadsereg között. A csata helyszínén több, mint 27 ezer muskétát találtak a régészek. Ezeknek 90%-a csőre töltött állapotban volt; 12 ezret többszörösen, háromszor, tízszer is rátöltött a gazdája. Az egyik fegyvert 23-szor (!) újratöltötte az a katona, aki ezzel álló céltábla is lett, hiszen a muskétát álló helyzetben, előről töltötték. A hosszú csata kimenetelét a katonák egy százaléka (!) döntötte el, akik képesek voltak emberre lőni. A többiek a gyakorlatokon betanult mozdulatokkal imitálták, hogy dolgukat végzik, mintha lövések közt töltenének...” A parancsmegtagadásnak ez a halálosan veszélyes formája nyílt titok. Minden bizonnyal működtek azok a lelki reflexek, amelyek nem engedték gyilkos gépként működni. Szükséges, hogy bizonyos élethelyzetekben az egyének, nem egyenlő mértékben ugyan, de mégiscsak képesek legyenek értékelni saját magukat. Hiszen, ha erre nem képesek, akkor nem is lehet felelősségre vonni őket cselekedeteikért. Mert amikor az ösztönök (indulatok, szenvedélyek) működésbe lépnek, akkor képtelenek vagyunk saját magunkat tárgyilagosan szemlélni. Az önfigyelés, önértékelés alkalmas arra, hogy általa a lelki élet minden vonatkozását megismerjük. Bizonyos szempontból azt is szolgálja az ifjúságkutatás, ugyanis szükséges, hogy legyenek előzetes és megbízható adataink az „itt és most” ifjúság lelki világáról.

TÖRÖK JOLÁN tanítónő

LELKÉSZI OLDAL

Zizivel az Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház évi közgyűlésén

1999. június 23-28. között az Amerikai Unitárius Lelkészek Szövetsége és testvéregyházközseink (Montclair NJ, Harvard MA, Newburyport MA) meghívására részt vehettünk az Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház évi közgyűlésén — feleségemmel Évával és lelkészfiúnkkal, Jakab Zsolttal —, az Utah állambeli Salt Lake Cityben. Kísérőnk és tolmácsunk dr. Gellérd Judit és férje, dr. George Williams volt.

26-án alkalmam volt köszöntő beszédet mondani a Testvérgyülekezeti Tanácsban, tolmácsolva az itteni Testvérgyülekezeti Tanács és vezetője, a Főtisztelendő Püspök Úr üdvözlését. Köszönetet mondtam anyagi és erkölcsi támogatásukért. A Testvérgyülekezeti Tanács tagjaival való együttlét maradandó élményét csak a 27-i reggeli fogadás keretében való kitüntetések élménye múlta felül. És nem véletlenül, hiszen ezen a nagyméretű fogadáson osztották ki az Unitárius Univerzalista Egyház különböző tevékenységi területein kivételes eredményt elért személyek kitüntetésait.

A Testvérgyülekezeti Tanács részéről most adtak először kitüntetést, amelyet dr. Gellérd Judit nyert el.

Laudációját Richard Beal, a Testvérgyülekezeti Tanács elnöke olvasta fel, és a kitüntető oklevelet is ő adta át a jelenlevő óriási tömeg osztatlan tetszésnyilvánítása közepette.

Mi annak idején őszinte örömmel gratuláltunk Zizinek és férjének a kitüntetéshez Kiss László és neje társaságában.

Ez alkalommal az erdélyi unitárius nyilvánosság előtt kívánom megismertetni gratulációm az Unitárius Közlöny szerkesztősége segítségével.

Isten adjon további szép sikereket dr. Gellérd Juditnak és férjének, unitárius közösségünk előhaladása érdekében.

Richard Beal laudációját tesszük közzé, hiszen meg voltunk hatódva mi is, akik szemtanúi voltunk a nagy elismerésnek, de remélem, hogy velünk érez és gondolkodik sok-sok erdélyi unitárius is.

„Te voltál Zizi, aki megkongattad a harangokat, hogy mentsük Erdélyt és az erdélyi unitarizmust, aki felhívtál minket a Testvérgyülekezeti munkára. Több, mint egy évtizeden át lankadatlan energiával inspiráltál, a jövő látnoka, útmutatója voltál számunkra, midőn erdélyi hittestvéreinkkel kapcsolatot teremtettünk. Felmutattad, és nem engedted felednünk a szenvedést, a kegyetlenséget, a megbénító félelmet, mely a kommunista elnyomás igája alatt testvéreink életét megkeserítette. Fáradhatatlanul jelentetted meg egyik könyvedet és cikket a másik után, szervezted, kalauzoltad erdélyi zarándoklatainkat, buzdítottál, hogy anyagilag segítsük az erdélyi Unitárius Egyházat templomaik felújításában és új templomok építésében, egy új lelkész-nemzedék kinevelésében. Általad és tőled tanultunk meg etnikai, kulturális és nyelvi határokon keresztül kommunikálni és egymást megérteni. Ha te nem vagy, soha nem született volna meg a Testvérgyülekezeti Tanács, és nélküled nem lenne erőnk, kitartásunk a munka folytatására.

Te hegedűdön és szíveink húrjain játszol. És mi a hit és életigenlés egy új dallamát komponáltuk ezekre a húrokra, hogy azt az észak-amerikai unitárius univerzalisták és az erdélyi unitáriusok kórusa együtt énekelje. Közös immár a dal, és köszönjük ezt neked.

Amint Te megtisztelsz minket, midőn az Unitárius Univerzalista Testvérgyülekezeti Tanácsban munkatársunk vagy, azt reméljük, hogy az első „Élni a küldetést” díj átadásával mi is megtisztelünk téged.”

JAKAB DÉNES

Vallomás Kedei Mózes könyvéről

Homoródújfalvi lelkésziségem idején híveim előszeretettel beszéltek a régi lelkészekről. Ezek az elbeszélések már érezhetően legendás vonásokkal voltak díszítve, s legtöbbször jelentéktelennek tűnő eseményeket adtak elő, de mégis közelebb kerültek hozzám elődeim.

Tibáld József, Benczédi Pál, Dobai István, Kelemen Imre, id. Végh Mihály így kerültek először lelki közelségbe hozzám, mindaddig, amíg aztán

áttanulmányoztam az egyházközség levéltárát, felkutatva a lelkészekről szóló adatokat 1681-től kezdődően, hogy alaposabb ismeretekre tehessek szert.

Hasonlóképpen történt Szentábrahámon is. Péterfi Mihályról, Máté Lajosról, Máthé Zsigmondról az idősebbek ma is sok történetet mondanak el. Itt a levéltárban megtaláltam Péterfi Mihály kézzel írott füzetét, amelyben saját kutatási eredményeit foglalta össze Szentábrahám régi unitárius lelkészeiről.

Bízom benne, hogy eljön az idő, amikor az említett két egyházközségen kívüli források alapján valaki majd megírja azt a lelkési „arcképcsarnokot”, amelyben együtt olvashatja az utókor a nagyjelentőségű és kisebb hírnevet szerzett lelkészek elérhető adatait.

Kedei Mózes kezdeményezésének egyik sajátos értékű vonása az, és az lesz egyre inkább az idő múlásával, hogy nem azt tartalmazzák, amit mások mondanak rólunk, hanem azt, amit magunk vallunk magunkról. Nem azt tartalmazzák, ami, vagy ahogyan mások láttak minket, hanem azt, amit mi átéltünk lelkiileg, azt amit az átélt napsütéses és viharos napokból tapasztalatként szűrtünk le magunknak és mások számára.

A VALLOMÁS MAGUNKRÓL 1997-ben megjelent első kötetében dr. Szabó Árpád, dr. Erdő János, dr. Rezi Elek, dr. Gellérd Imre és dr. Gellérd Judit mellett még 17 lelkész vallomása olvasható.

1999-ben megjelent második kötetben Balogh Ferenc és dr. Kisgyörgy Árpád főgondnokok mellett, a szerkesztő, Sándor Balázs bebörtönzött teológiai hallgató, valamint e sorok írója van jelen 29 lelkész mellett.

Önéletrajzi adatok, elindulás az egyházi pálya felé, küzdelem és szenvedés, sikerek, tervek, életelvek, minden benne van a vallomásokban, ami érdekelheti a szélesebb olvasótábort és az utánunk jövő nemzedéket. Arcképeink mellett ott vannak az imádságokba, prédikációkba, tanulmányokba kivetített és rögzített lelki önarcképünk is.

Kedei Mózes harmadik könyve angol nyelven szól külföldi hittestvéreinkhez. A CONFESSION ABOUT OURSELVES lényegében az első kötet angol fordítása, amely külön méltatást érdemel. Tudomásom szerint ez az első angol nyelvű könyv az erdélyi unitárius egyház részéről, amelyet itt írtak, itt fordítottak, és itt adtak ki. (Mind a hármat az Infopress Rt. nyomdájában Székelyudvarhelyen.)

Az angol nyelvű kötet értékét növeli, hogy András György előadótanácsos úrnak köszönhetően külföldi hittestvéreink megismerhetik a ma használatban lévő konfirmációi kátét, amely köztudottan a mi unitárius hitelveink összefoglalása. Az angol nyelvű káté is úttörő jellegű munka, amelyet öntudattal adhatunk angol-amerikai testvéreink kezébe.

A magam részéről én örömdetes ténynek tartom Kedei Mózes kezdeményezését, és azt, hogy polcainkon szaporodnak az ő könyvei.

A lelkészek közül még sokan hiányoznak a felsorolt könyvek lapjairól. Szükségét érzem annak, hogy egy újabb kötetben hangot és helyet kapjanak többi lelkészársaim is. Hiszem, hogy Kedei esperes úr könyvei tovább fognak sokasodni. Hiszem, hogy itthon is fokozottabb figyelemmel és érdeklődéssel fogunk e könyvek felé fordulni. Híveink már nemcsak emlékezetből, szájról-szájra adott anekdotákkal, de közvetlen forrásokból adhatnak és kaphatnak hírt a 20. század végén szolgáló unitárius lelkészekről.

Az elmúlt nyáron, június 23-28. között az Amerikai Unitárius Univerzalista Főtanács Közgyűlése alkalmával az Utah állambeli Salt Lake Cityben örömmel láttam több egyházközség, egyházi intézmény kiállítási polcain Kedei Mózes könyvét. Tapasztalhattam a megkülönböztetett érdeklődést a könyv iránt. Többen jöttek hozzám, hogy dedikáljam. Nagyon boldog voltam, hogy közülünk olyan lelkész nőtt ki, aki csokorba kötötte az unitárius lelkési kar több, mint felének életsorsát, vallomásban, imában, prédikációban, és magyar, valamint angol nyelven útjára engedte azokat.

Kívánok ezeknek a könyveknek szerencsés sorsot, őszintén, tiszta szívből.

Azoknak pedig, akik hibát keresnek és találnak bennük, azt ajánlom, hogy írjanak jobbat. Nyitva az út mindnyájunk előtt.

Azoknak pedig, akik hozzám hasonlóan látják e könyvek értékét, ajánlom, hogy terjesszék, hogy a nyomtatott betű segítségével emléket hagyassunk magunk után a múlt időben.

JAKAB DÉNES

ÖRÖMHÍR

Lelkesen

Népi dallam

Meg-szü-le-tett Jé-zus mesz-sze Bet-le-hem-ben

Ne-kem mé-gis itt van ma is a szí-vem-ben

A-mer-re csak el-jut-ha-tok, azt kí-vá-nom

Így ta-lál-jon min-den-kit a szent ka-rá-csony

Mert az örömhírnek szárnyakat kell adni,
Így lesz a kevésből sokszor-sokszor annyi...
Betlehemben csillag egykor csak egy fénylett,
Ám legyen ma fénylő csillag minden lélek.

Szeretettel Nagy Ferenc ny. lelkész

NŐK VILÁGA

UNOSZ KONFERENCIA 1999. szeptember 4 - ÁRKOS

Nőszövetségünk nyolcadik rendes évi közgyűlését - egyben 10. országos találkozóját - Árkoson tartotta meg f. év szeptember 4-én **HAGYOMÁNYAINK** központi témával. Közgyűlésünket megtisztelték jelenlétükkel Főtisztelendő **dr. Szabó Árpád** püspök úr és **dr. Kisgyörgy Árpád** főgondnok úr, **Máthé Sándor** köri esperes úr, valamint az Európai Ökumenikus Nőforum képviselőjében **Gyarmathy Catherine**, a svájci Katolikus Nőszövetség elnöke. Az elhangzott üdvözlőbeszéd, a vándorabrosz átadása és kiállítása, diplomák kiadása, az árkosi nők szép műsora és a templom előtt tartott kis ünnepség a szolgálattelvő lelkes köszöntésére, a vezetők „megbokrétázása”, mind emelték a rendezvény ünnepi hangulatát, emlékeztetésté téve minden résztvevő számára. Érkezőkor minden résztvevő kézhez kapta a közgyűlés műsorfüzetét, amelyben a titkári jelentés mellett a köri nőszövetségi munkáról szóló beszámolók és más közérdekű ismertetések is helyet kaptak.

A közgyűlésen 42 nőszövetség 280 küldötte vett részt a házigazdákon kívül, így összesen több, mint 300 nő találkozott és cserélhette ki gondolatait, tapasztalatait, ötleteit. Megállapíthatjuk, hogy a résztvevők száma évente öröndetesen növekszik, a találkozók hangulata jó, a kiscsoportos megbeszéléseken mindenki szóhoz jut, és sok érdekes javaslat is elhangzott, melyeket határozatunkban foglaltunk össze. Az elhangzott előadások nagy érdeklődést váltottak ki. **Pozsony Ferenc** professzor, a Kriza János Néprajzi Társaság elnöke Az unitárius templomok díszítése, **Medgyesi Zelma** tanár az Árkosi Vártemplom címmel tartott előadást. **Paskucz Viola** rövid ismertetése az unitárius műemléktemplomról a programfüzetben kapott helyet. **Pozsony Ferenc** tanár úr előadását sokan szeretnék olvasni az Unitárius Közlönyben. Örömmel hallgattuk sok jó tanácsát templomaink díszítéséről, nagyon jó, hogy ezeket kívülálló szakember objektív meglátásaiból hallhatták híveink. Reméljük, a jövőben ezen a téren is történik előrelépés, hogy templomaink belső arculatát jó ízléssel és szakértelemmel alakíthassuk ki, ezzel növelve híveink áhítatos hangulatát.

A magas részvételi arány örömmel tölt el, de nem hallgathatjuk el azt a szomorú tény, hogy egyházközseinknek csupán egy harmadából jöttek össze asszonyaink. Sok helyről nagy számban jöttek (Sepsiszentgyörgy 30, Magyarországot és Székelykeresztúr 27, Homoródszentmárton 19, Mészkö 11 stb). Körönként a legmagasabb a részvételi arányt természetesen a házigazda Háromszék-Felsőfehér kör érte el (az egyházközség 60%-a), legalacsonyabb a Székelyudvarhelyi kör részvétele (23%). Szeretnénk a

legközelebbi közgyűlésünkön több nőszövetség tagjaival találkozni. Amikor úgy döntöttünk Marosvásárhelyen tartott közgyűlésünkön, hogy találkozóinkon nem ragaszkodunk a létszám szerint előírt képviselők számához, hanem szívesen látjuk a részt venni kívánó minden tagunkat, arra építettünk, hogy a találkozók elhangzó beszámolók, előadások, művészi műsorok komoly élményeket jelentenek nőinknek, s ebben jó, ha minél több nőtestvérünk részesül. Találkozóink hangulata a közösségteremtés és az összetartozás bizonyítéka, a visszajelzések szerint ezzel egyik fő célunkat elértük, ezért az akkori határozatot továbbra is fenntartjuk.

A megszervezett 24 kiscsoport közül 10 szólt meg a vitában, javaslatokat téve. Többen mondták, hogy csoportjukban ugyanazok a kérdések vetődtek fel. Ezenkívül egy egyéni javaslat hangzott el (**Ráduly Gitta** -Sepsiszentgyörgy részéről). Az elhangzottak alapján a probléma-felelős választmányi tagok előterjesztették határozati javaslatukat, melyeket a közgyűlés jóváhagyott. A határozatot mellékeljük.

Külön ki kell emelnünk a vendéglátók nagyon jó szervező munkáját, örömmel láttuk, hogy a **Székely lelkész házaspár** milyen ügyesen mozgósította az ifjúságot, a bejegyzések még egyszer sem mentek ilyen gördülékenyen. Az időpontokat is jól be tudtuk tartani. A plenáris gyűlés is jó körülmények között zajlott le, a felszólalások operatívák voltak.

Ezúton is köszönetet mondunk Egyházi Központunknak anyagi és erkölcsi támogatásáért, az ott dolgozóknak és a nyomdának köszönjük a segítséget, amelylyel lehetővé tették a konferencia anyagának sokszorozását. Reméljük, hogy munkánk hozzá fog járulni egyháztársadalmi életünk fellendüléséhez, nőink vallásos élményeinek elmélyítéséhez, s ezzel Isten országának építéséhez.

Az UNOSZ választmánya

Az UNOSZ 1999. szept. 4-én Árkoson tartott Közgyűlésén elfogadott HATÁROZATA

Az Unitárius Nőszövetség az 1999-2000-es időszakban munkájukat a következő alapelvek szerint szervezik:

Valláserkölcsei téren

1. Templomaink díszítésekor nőszövetségeink kezdeményezzék szakértők (képzőművészek, belsőépítészek, néprajzosok) bevonását, hogy templomaink belseje harmonikus egységet alkosson az épület stílusával. Igyekezzenek a helyi népművészetet felhasználni. Próbálják irányítani ebben a szellemben a konfirmálok és más adakozók ajándéktárgyainak kiválasztását.

2. Javítsák a templom és az iskola kapcsolatát, igyekezzenek az iskolai tantermeket is díszíteni - főleg az I-IV. osztályokban - melegebbé, otthonosabbá tenni.

3. A templomlátogatás javítása érdekében a nőszövetségek szervezzék meg vasárnapra a gyermekek felügyeletét, segítsék a vasárnapi iskolák szervezését.

4. Azok a nőszövetségek, amelyeknek hatáskörében árvaházak működnek, vegyék számba az unitárius árvákat, gondoskodjanak arról, hogy legalább egyszer egy évben ajándékozzák meg őket (karácsonykor vagy gyermeknapra). Ajánlják ezeknek a gyermekeknek a szórványtáborba való bekapcsolását.

5. Támogassák anyagilag és erkölcsileg a jó képességű gyermekeket, hogy tanulmányaikat folytathassák.

6. Szervezzenek énekcsoportokat, amelyek vegyenek részt a temetéseken, támogatva a lelkészt és énekvezért, emelve ezzel a temetési szertartások színvonalát.

Szociális téren

7. A nőszövetségek támogassák a betegeket, öregeket, segítsék az arra rászorulókat (elsősorban a sokgyermekes családokat) anyagilag, tanácsokkal, útmutatásokkal, ügyintézésel. Indokolt esetekben kérjék a központi segélyalap segítségét vagy támogatók szervezését.

8. A nőszövetségek támogassák a kibővített lóko-di öregotthont. Havonta egy nőszövetség látogassa meg az öregotthont élelmiszerekkel és lelki segítséggel, jó szóval. Az UNOSZ készítsen november végéig a 2000-es évre programot, hogy melyik hónapban melyik egyházkör egyik nőszövetsége látogassa az öregotthont.

9. A nőszövetségek vegyék igénybe az unitárius pedagógusok segítségét és tehetségét az anyagi segítségre szoruló gyermekek felkutatásában, segítsék ezeket saját alapjaikból, és a nehezebb eseteket jelezzék az UNOSZ-nak, hogy támogatókat szerezhessen számukra.

10. A nőszövetségek kutassanak fel lehetőségeket (elhagyott egyházi vagy más épületeket) szociális intézmények létesítésére (öregek klubja, napközi otthon stb.)

11. A nőszövetségek segítsék a meglévő bentlakásainkat terménnyel, anyagiakkal, ahol pedig nincs bentlakás, segítsenek a továbbtanuló gyermekek családoknál való elhelyezésében.

Szervezési téren

12. A választmány körüli felelősei szervezzék meg a körüli nőszövetségeket az Esperesi Hivatalok és a Körüli Tanácsok segítségével a nőszövetségek és az UNOSZ közötti jobb kapcsolattartás érdekében. A körüli felelősök válasszanak olyan munkatársakat, akik 3–4 egyházközség nőszövetségével tartják a kapcsolatot, és beszámolnak tevékenységükről, segítik munkájukat.

13. A nőszövetségek igyekezzenek bevonni fiatalokat is a munkába, találjanak ehhez megfelelő időpontot, formát és témát. Ahol lehetséges, alkossanak szakcsoportokat érdeklődési kör szerint (kézimunkakör, kismamaklub, háziasszonyok klubja, nyelvtanfolyamok, színjátszó csoport, dalárda stb.)

14. A nőszövetségek igyekezzenek közvetlen kapcsolatokat kiépíteni egymással, valamint más helybeli nőszövetségekkel az öikuménia szellemében.

15. Az UNOSZ folytassa a megkezdett vezetőképző tanfolyamot, kiegészítve a létszámot 3–4 személlyel. Ugyanakkor támogassa erkölcsileg a személyiségfejlesztő köröket (pl. a fiatal pedagógusok köre stb.)

16. Az UNOSZ szervezze meg a jövő évben VI. hagyományörző kézimunka-tanfolyamát, a lehetőségek szerint egy kezdő és egy haladó csoporttal.

17. Az UNOSZ 2000. évi közgyűlését szeptember első szombatján tartja Margyarsáron, a közgyűlés témája a hármasszázadik évfordulóhoz kapcsolódik (a kereszténység 2000. és a magyar állam megalakulásának és a magyarság keresztény hitre térésének 1000. éve.) A közgyűlésre föltétlenül hangerősítőt kell beállítani.

Gazdasági téren

18. A nőszövetségek küldjék be rendszeresen az alapszabályzatban előírt fenntartási járulékot az UNOSZ központi pénztárának. Azok a nőszövetségek, ahol nem szednek pénzbeli tagdíjat, a fenntartási hozzájárulást természetben is leróhatják terménnyel vagy kézimunkával, melyet a központ értékesít piaci áron, és a befolyt összegről nyugtát küld az illető nőszövetségnek.

19. Az UNOSZ a megválasztott kuratórium által segítse és ellenőrizze az UNIFOLK Kft. tevékenységét.

20. Az UNOSZ nyújtson be pályázatokat különböző alapítványokhoz a 2000. évi közgyűlés és tanfolyamaink szervezési költségeinek fedezésére.

21. A nőszövetségek támogassák a női vállalkozásokat, valamint a vidékfejlesztő programok kidolgozását tagjaink gazdasági erejének megerősítése érdekében.

UNOSZ VÁNDORABROSZ

Az UNOSZ vándorabrosza, egyik „saját hagyományunk” 1996-ban született, amikor a Székelykeresztúron tartott UNOSZ Közgyűlésre a jelenlevő minden nőszövetség egy-egy textilanyagból készített háromszöget hozott saját nevének megjelölésével, ezenkívül díszítették himzéssel, festéssel olyan szépen, ahogyan csak szeretettel, szívből lehet. Ezekből állították össze már a helyszínen szorgos kezek azt az abroszt, amely a konferencia záróülésén már a szöszéket díszítette. Akkor született a határozat is, hogy az abroszt - mintegy „jutalmul” - egy évig az a nőszövetség őrizheti, amelyik sok-sok fáradsággal a közgyűlést fogadta. Azóta az abrosz állandóan bővült: már 56 háromszögből áll, megjárta Vargyast, Ürmöst - közben mindenki megcsodálhatta a Szejké fürdőn rendezett Unitárius Találkozón és Árkoson - ünnepélyes keretek között -, amit megható beszéd kíséretében adott át Adorjáni Gyöngyvér az ürmösi nőszövetség elnöke Székely Enikőnek, hogy egy évig az árkosi nőszövetség legyen a megőrzője.

Búcsú a háromszögektől

Ürmösről való elindulásunk előtt - mint a tavalyi konferencia házigazdájának - eszünkbe jutottak a „98-as” évi szép emlékek, Megható pillanat volt, amikor a szószekre felkerült a vándorabrosz.

Ez alkalommal szorongó, fájó szívvel készültünk Árkosra. A konferencia a mi számunkra elválást jelent valamitől: búcsúvétel egy drága kincstől. Utazásunk alatt minden háromszög súgott valamit, egyik ezt „Árkosiak, vigyázzatok ránk!”, a másik „Köszönjük az Ürmösön eltöltött szép évet!”, a harmadik „Köszönjük a rólunk való gondoskodást!”, a legutolsó csak ennyit „Isten veletek ürmösi asszonyok”.

Kedves árkosiak! Ennek az abrosznak egy évig ti lesztok méltó tulajdonosai. Arra kérek, találjatok egy nyugodt, megfelelő, méltóságteljes helyet ennek a csodálatos kézimunkának, hiszen csak olyan templomban ragyoghat ez a háromszögek sokasága, ahol már a konferenciát fogadták. Legyen büszke az árkosi egyházközség arra, hogy asszonyaik konferenciát rendezhetnek.

Az évről-évre megtartott konferencia bizonyosság arról is, hogy mi nők álmodunk és tervezünk; de színes álmodozás, magasztos tervezés még nem elegendő - Isten segítségével el kell jutnunk a beteljesülésig. Nekünk ezt tolmácsolja Magyar Lajos az Üzenet című költeményében: „Legyen a béke órája ez.../ Hallom, ahogyan kontinensek fölött száll a harangszó/, átölelik egymást minden emberi szavak,/ és seregbe gyűlve mondják:/ legyen a béke órája ez!/ Mint a nővé gyermek, minálunk még alszik,/ szendereg a jövőendő kenyér./ Kalásszá most álmodja önmagát,/ mert a dolgok nagy törvénye szerint mindenkinek/föl kell nőni - a beteljesülésig.”

Szívemből kívánom ezt.

Elmondta Árkoson, ADORJÁNI GYÖNGYVÉR

AZ UNOSZ VEZETŐKÉPZŐ TANFOLYAMA 1999-BEN

Az UNOSZ 1998-ban beindított egy általános vezetőképző-tanfolyamot, hogy a szükséges nemzedékváltást megkönnyítse. Tekintettel arra, hogy anyagi támogatást hagyományörző kézimunka-tanfolyamra kaptunk, így ismét összekötöttük a vezetőképzést a hagyományápolással is, amint a mellékelt programból is lehet látni.

Tanfolyamunkat Homoródszentmártonban tartottuk f. év július 28 - augusztus 3. között, előadóink Paskuczné Szathmáry Viola, Rosca Bonczos Zsuzsa és Zsakó Erzsébet voltak.

A tanfolyam a tavaly megalakult „Egymásért” csoport munkáját folytatta, pszichodramás gyakorlatokkal segítve a vezetői személyiség kialakítását. A tavalyi 8 résztvevőből 6 jött el újra, bekapcsolódott még 5 személy, így 11 hallgatóval tartottuk meg tanfolyamunkat.

Kolozs-tordai egyházkör: Balázs Tamásné Katalin - Magyarszovát, Pálfi Dénesné Ildikó - Sinfalva.

Maros-küküllői egyházkör: Antal Ildikó - Marosvásárhely, Benedek Jakabné Enikő - Segesvár, Matka Márta - Segesvár, Szén Sándorné Csilla - Jobbágyfalva.

Székelyudvarhelyi egyházkör: Kocs Klára - Székelyudvarhely 1.

Székelykeresztúri egyházkör: Gagy Dénesné Katalin - Székelykeresztúr.

Háromszék-felsőfehéri egyházkör: Szolga Imréné Boriska - Brassó, Andorkó Ferencné Rozália - Vargyas, Adorjáni Leventéné Gyöngyvér - Ürmös.

A csoport átlagéletkora 43 év (33—61 között), örömmel üdvözlöttünk 6 lelkész-feleséget, reméljük, hogy bekapcsolódásuk a nőszövetségi munka minőségi emelkedését fogja eredményezni.

A tanfolyamon, a Cserefalván tartott vezetőképző anyaga mellett felhasználtuk a különböző konferenciákon, találkozókon szerzett információkat, a kézimunka-tanfolyam alapelőadásának mintanyagát. Röviden megismételtük a tavaly előadott anyagokat új tagjaink számára, ők megkapták az akkori előadások teljes anyagát is. Gyakorlati órákon a pályázatok készítése és az UNOSZ alapszabályzatának részleges megbeszélése szerepelt. Meglátogattuk Lókodon a szociális intézményeket is.

A tanfolyam vázlatos anyagát sokszorosítva megkapták a hallgatók. A tanfolyamot kerekasztal-megbeszélés - ötletbörze - zárta, az ott elhangzottak alapján megállapíthattuk, hogy a helyi nőszövetségek és az UNOSZ vezetősége között a kapcsolat nem kielégítő. A kör felelősök részben nincsenek tisztában feladataikkal, részben nem tudják a kör nőszövetségei munkáját átfogni, megismerni.

A kiadott kérdőívek alapján úgy látjuk, hogy tanfolyamunk sikeres volt, és tagjaink folytatni kívánják a csoportmunkával egybekötött tanfolyamot. Javasataik alapján a jövőre lélektani kérdéseket is beveszünk az előadások közé. A csoport összeformott, de az idén még úgy határoztunk, hogy nyitott marad, azaz jövőre 3—4 új tagot még be tud fogadni, tanfolyamunkat ugyanis 5 évesre terveztük.

Tanfolyamunk költségeit alapítványi támogatásból, valamint a résztvevők hozzájárulásából fedeztük. Külön köszönetet mondunk az Egyházi Központnak a kapott támogatásért (az anyagok sokszorosítása, papír, valamint az anyagok, előadók és 4 résztvevő szállítása).

Reméljük, munkánk minősége igazolni fogja tanfolyamunk hatékonyságát.

ZSAKÓ ERZSÉBET

JELENTÉS az Európai Ökumenikus Nőforum 1999. október 22-27. között Illyefalván tartott konferenciájáról

A konferencia témája: A nők felelősséget vállalnak (átveszik a felelősséget) önmagukért, az egyházért, a társadalomért. A rendezvény egy ötéves program utolsó állomása volt, amelyet a Német Ökumenikus Nőforum vezetett, és célja a kelet-európai nők segítése és a Fórum munkájába való bevonása volt. A konferenciasorozaton először vett részt nőszövetségünk küldötte.

A jelen konferencián 9 német, 4 lengyel, 2-2 lett és fehérorosz, 1-1 holland, svájci, osztrák, ukrán, horvát és 11 romániai - ebből 7 magyar - küldött képviselte a római és görög katolikusokat, ortodoxokat, evangélikusokat, reformátusokat és unitáriusokat. A konferencia hivatalos nyelve az angol és a német volt.

A következő előadások hangzottak el:

- Európa és a nők - **Gyarmathy Catherine**, Svájc;
- A nők helyzete Romániában - **Zoltáni Katalin**, Románia, Brassó.

Ismertetőket hallgattunk meg a következő témákról:

- Románia és a romániai egyházak története - **Kopándi Ildikó**, Brassó
- A KIDA Alapítvány keretében működő gyermekfalu - **Sebesi Emese**, Illyefalva

A bibliai témákról szóló előadásokat a mai nők problémáira aktualizálva állították össze.

Minden előadást, ismertetést, bibliaórát kiscsoportos-megbeszélések követtek, amelyekről plenáris üléseken számoltak be a vitavezetők.

Vasárnap ökumenikus istentiszteleten vettünk részt a református vártemplomban, amelyet kis szeretetvendégség követett a résztvevők országaiból hozott gyümölcsökből.

A program keretében találkozást szerveztek egyes brassói egyházi vezetőkkel, ismertetve a Nőforum európai és hazai tevékenységét, a nemzetközi imanappal kapcsolatos kérdéseket, valamint a nők elvárásait az egyházakkal szemben. Egyházunkat **Szász Ferenc** brassói lelkész és felesége képviselte méltóképpen.

Alkalmam volt felkeresni a gyermekfaluban egy családot, és megcsodálhattam azt a nyugati szintű lakáskultúrát és életkörülményeket, amelyekben az árvák nevelkednek.

Számomra élményt jelentett a többnyelvű bibliafordítások összevetése, valamint a soknyelvű, különböző vallású nők között kialakult őszinte érdeklődésen alapuló kapcsolatteremtés.

Végezetül a viták során kialakult nézetekből mutatok be néhányat a számomra megfogalmazódott tanulságokkal:

- Az új Európa jellemzői a türelem, a másság elfogadása, minden kulturális örökség megtartása, békés egymás mellett élése. Harc az erőszak minden formája ellen, optimista hozzáállás minden kérdéshez. Fel kell vennünk a harcot a kábítószer, alkohol és minden más személyiségpusztító eszköz ellen.

- Életünkben és munkánkban a „tekintélyek” helyett alapozunk többet józan eszünkre és lelkiismeretünkre, helyezzük mindig Isten parancsait az emberekéi elé.

- Igazolva láttam nőszövetségünk irányvonalát, amely a hit erősítése mellett a cselekedetek fontosságára összpontosít.

- Örömmel tapasztaltam, hogy a nem teológus hívők ma már felszabadultak a dogmák rabságából, mennyire nyitottak. Így vallásunkat még inkább a jövő vallásának látom. Ugyanakkor láttam azt is, hogy mennyire igénylik a nők a racionalitás mellett a misztikát is, ami különböző ima-megfogalmazásokban nyilvánult meg, testmozgással kísérve az egyszerű imák szövegét, gyertyafénnyel, énekkel - főleg kánonokkal - színeztve együttléteinket.

ZSAKÓ ERZSÉBET

LÁTOGATÓBAN LÓKODON

Tiszteletben tartva az Unitárius Nők Országos Szövetsége ez év szeptemberi árkosi találkozásán tett vállalásukat, a sepsiszentgyörgyi unitárius nőszövetség, közösen a sepsiszentkirályi unitárius nőszövetséggel, 25 személyi részvételével ez év október 16-án, Kovács István unitárius lelkész és felesége részvételével, meglátogattuk az Erdélyi Unitárius Egyház Szeretet Otthonát a Homoród mentén fekvő Lókodon.

Nőszövetségünk tagjai lázas készülődéssel, a segíteni akarás meleg érzésével szívükben indultak a látogatásra, mely alkalommal nem csak lelki vigaszt, szellemi táplálékot és szeretetet vittek az ott lakó 15 idős embernek (6 férfi és 9 nő), hanem anyagi támogatásban is részesítették a Szeretet Otthon lakóit. Az összegyűjtött élelmiszer-adományok értéke 2 695 500 lej, mellyel hozzájárultunk az Otthon idős lakóinak téli ételmezéséhez. 290 kg burgonya, 35 kg cukor, 41 kg liszt, 10 l olaj, 33 kg bab, rizs, griz, laska és zöldségfélék, tészta, édesség került átadásra.

Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének ajándékát, 20 imakönyvet betegek részére, a látogatás alkalmával tartott istentisztelet után a lelkész nyújtotta át a könnyekig meghatódott idős embereknek, akik lelki vigaszt, megnyugvást találnak majd az imádságokban.

A nőszövetség tagjai rövid műsorral köszöntötték az idős embereket, akik meleg hálával, köszönettel viszonozták a lelki és anyagi támogatást. A látogatók és az otthon lakói közti beszélgetések a remény szálait, a jövőbe vetett hit és bizalom érzését erősítették meg, az ott lakókban. Közösen látogattuk meg a régi, felújított épület és az unitárius templom melletti telken a svájci és német hittestvérek által elkészített új Otthont, amely nyugati mintára készült, és messzemenő kényelmet fog nyújtani a rövidesen felszentelésre kerülő Szeretet Otthon 30 lakójának.

E látogatás is bizonyosága annak, hogy a szeretet és segítőkészség az egyik legszebb emberi tulajdonság, amivel segíthetünk egymáson

„Visszavárunk” hangzottak el a búcsúzkodás utolsó szavai, melyre azt válaszoltuk, „Viszontlátásra”.

RÁDULY GITTA

IFJÚSÁGI OLDAL

Kedves Olvasók!

Ez évi utolsó jelentkezésünkkel a központi rendezvényeink 1999. évi sorát bezáró **II. ODFIE Egyház- és nemzettörténelmi vetélkedő** országos döntőjének, valamint a Dávid Ferenc emlékzarándoklatnak lezajlását ismertetjük, majd két alkalmi témájú (karácsony, illetve lelkesztatás), egyéni hangvételű írást közlünk, végül a jövő év központi rendezvényeinek helyszín- és naptervét vázoljuk fel.

Mielőtt rátérnénk a fent említettekre, röviden bemutattuk az ősz folyamán napvilágot látott egyleti kiadványainkat.

A **II. ODFIE Szavaló- és népdalverseny** (Segesvár, 1999. január 29-31.) **válogatott anyagát tartalmazó hangszalag** többnyire a szóban forgó vetélkedő nyertesait, valamint színvonalasabb előadóit szálaltatja meg, összesen huszonhárom népdal és tíz vers erejéig. A hangszalag - és az alapjául szolgáló rendezvény - fő célja az ifjúság értékrendjének a népi kultúra és a magyar irodalom irányában történő befolyásolása.

Az **ODFIE Játékoskönyv** csoportjáték-antológiaként több, már megjelent gyűjtemény válogatott anyagát foglalja magában, szám szerint háromszázötvennégy játékot. Az összegyűjtött ismerkedési, közösségfejlesztő, illetve szabadidő játékok változatos helyeken és alkalmakkor használhatóak, mindig összetett célt szolgálva, ugyanis a csoportjáték közösségbe von, kapcsolópontot teremt, felszabadít, gyógyít, s mindezzel megfelelő hangulati síkra emeli a másfajta egyleti tevékenységek folytatását is. A Játékoskönyv anyagát Lakatos Csilla ODFIE-jegyző válogatta.

Az ODFIE faluismertető füzet sorozatának, amely a jelentős történelmi vagy művészettörténelmi emlékekkel, más jellegű különleges értékekkel rendelkező településeinket ismerteti, ez idáig hat száma jelent meg. A sorozat kiszélesítése és színvonalasabb folytatása érdekében a **Segédlet falumonográfia írásához** című kiadványunkban háromszázkilencvenkilenc ún. fogódzó kérdéssel próbáltuk összefoglalni a módszeres anyaggyűjtés és a szakszerű szerkesztés szempontjait. A gyakorlatias tartalmú „Segédlet” szerzője - a szóban forgó falufüzetek sorozatszerkesztője - Veres Péter (Székelyudvarhely).

A fentiekben ismertetett kiadványaink megvásárolhatók az Egyházi Központ Számvevőségén, illetve megrendelhetők az ODFIE székhelyi és sepsiszentgyörgyi irodáinak címén. A Segédlet falumonográfia írásához mellett jelen alkalommal is az érdeklődő egyházközségek és egyletek figyelmébe ajánljuk a kiadásra szánt füzet számok műszaki szerkesztését és nyomdai kivitelezését.

Ez évben búcsúzunk önöktől, az Unitárius Közlöny minden Olvasójának Istentől áldott karácsonyt, igazságos, boldog és igyekezetünk szerinti eredményes új éveket kívánva!

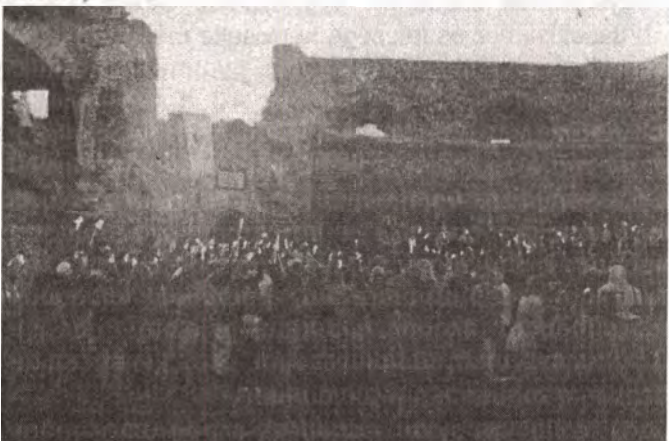
Az ODFIE rovatvezetői

KÖZLEMÉNY

Az erdélyi unitárius ifjúság és más felekezeti szabadelvű vallásos fiatalok szervezeteként működő **Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet** 1999. november 5-én, illetve 6-án évzáró központi rendezvényeként második alkalommal szervezte meg **Egyház- és nemzettörténelmi vetélkedőjének** országos döntőjét Kolozsváron, valamint a **Dávid Ferenc emlékzarándoklatot** Déván.

A Kolozsváron tartott történelmi vetélkedőn az egyházközségi ifjúsági egyletek képviselőiben tizenkilenc versenyző mérte össze egyház- és nemzettörténelmi jártasságát. Az elméleti kérdéssort témaközpontú esszéírás, valamint megadott történelmi esemény színpadra vitele egészítette ki, amivel a versenyzők tényismeretük mellett történelemszemléletük elevenségét és közös alkotóképességüket is bizonyíthatták. Az egyéni vetélkedő nyertesei (helyezési sorrendben és a képviselt helyi ifjúsági egylet megjelölésével): **Tőkés Lóránt** (Barót), **Dénes Emese** (Kolozsvár), **Pál Edit Éva** (Székelyudvarhely), **Józsa Kinga** (Homoródalmás) és **Nagy Csilla** (Magyarsáros).

Az egyházalapító első püspökünk emlékére szintén másodízben szervezett ifjúsági emlékzarándoklat mintegy kétszázötven résztvevője - a dévai vár börtöncella fölötti ormára kitűzött ODFIE-zászló alatt - az unitárius ifjúsági induló elnéklésével kezdte a **Kovács István** sepsiszentgyörgyi lelkész által tartott alkalmi istentiszteletet, amelyet a meghívott egyházvezetők felszólalása követett, majd fáklagyújtás közben sor került az emléktábla megkoszorúzására. A református templomban folytatódó ünnepi műsor keretében elhangzott **Kovács Sándor** teológiai tanár előadása Dávid Ferenc peréről és elítéléséről, a **Székelykeresztúri Unitárius Kollégium diákjai** pedig zenés-irodalmi összeállítást mutattak be. Az emlékzarándoklat a helybeli római katolikus plébánia étkezdéjében közös estebéddel zárult.

A fentiekben összefoglalt rendezvényeink megszervezéséhez nyújtott támogatásokért ezúton is köszönetünket fejezzük ki az illetékeseknek!

Az ODFIE Elnöksége

Mindenek ünnepe

Mi, lelkészek, gyakran csapdába esünk, amikor karácsonyi beszédeink alapgondolataként megragadunk egy-egy bibliai verset, s annak egy-egy szavába kapaszkodva próbáljuk megmagyarázni az ünnep lényegét. Így születnek évről évre a karácsonyi prédikációk: egyik Jézus születésének, a másik a szeretet ünnepének, a harmadik a gyermeki hit rajongásának, az ajándékozó jóság delejének, az otthonra találás örömeinek vagy a családi együttlétnek áldott alkalmát látatja benne.

Idén először túlságosan korlátozónak éreztem ezt a megközelítést, s csak miután többször megfagytam, majd felengedtem az adventi készülődések állomásain várakozva, döbbsz belém egy estén, hogy jó, jó, de akkor ebben az évben miről fogok beszédet mondani a templomban?

A válasz megfogalmazásakor nem kellett sokat töprengenem, gyorsan kipattant belőlem - úgy látszik, már régen érhetett bent. Karácsony mindenek ünnepe. Mindazé, amit máskor hat beszédben mondtam el az ember, s azé is, ami számára a hat közül egyikben sem talált már helyet. Nem szakmai betegség ez, inkább az a sajátosan modern emberi indíttatás visz rá, amely lassan kiöli belőlünk a globális gondolkodást és az egyetemes szemléletet, s amelynek következtében egyre többen leszünk, akik átprogramozzuk a legokosabb számítógép agyát, de fogalmunk sincs, hogy milyen színű a kisfiúnk szeme.

Mert valóban, Jézus születésének ünnepe a karácsony, de ünnepe kellene legyen a jézusi ember megszületésének bennünk, és otthonra találásának a világban. Karácsony a szeretet ünnepe, de nem a nagybetűs, cuppanós csókú, számítgató szereteté, hanem az önmagától való, sokszor viszonzatlan, de megszentelő érzése. Karácsony a gyermeki hit rajongásától lesz hangos, de e hitnek fehér angyalszárnyakon kell szállania, és nem amerikai Téli szánján bevonulnia: karácsonyt az ajándékozó jóság deleje forrósítja át, de ez a jóság nem ökölvívómérkőzéseken tanulta, hogy jobb adni, mint kapni, hanem az utcán, s tanítója egy öregasszony csendes szava: „Kérek szépen vajegy lejt...”

Karácsonyt a meleg otthonok gyertyafénye és simogató kezek ritmusa ringatja álomba: ebben az álomban értünk élt arcok mosolyognak felénk, s a drága ráncok minden rendülése örök emlékeztető: nélkülük ma kevesek volnánk.

Mindenek ünnepe a karácsony. Mindennek. Adja meg nekünk mindezt az Isten ebben az évben karácsonyi ajándékkal. S ráadásul adjon szép szavú lelkészeket, hogy elmondhassák mindezt, s türelmes ünneplőket, hogy meghalljanak, megértsenek és megérezzenek mindent.

GYERŐ DÁVID

adventi paptoptoporgó

dobai istván lelkész-költő emlékére

*lefelé ment az atyafi
szemközt felfele másik
kicsi leányka jöddögélt
minden hasonlat sántít*

*de köszön isten áldja meg
a tisztas papi bácsit
maga hová és mért siet
ejjszen kend is fázik*

vargyas, 1999. 11. 27.

mellékdal

*egy híján húszan voltak
szívvel lélekkel teltek
semmi se új a nap alatt
tizenegy aprószentek*

szász ferenc

Az időbeni ráhangolódás érdekében rovatzáróként közöljük az ODFIE jövő évi központi rendezvényeinek helyszín- és naptártervét:

1. III. ODFIE Szavaló- és népdalverseny, 1999. február 4—6., Sepsiszentgyörgy
2. Ifjúsági egyesületvezetők egyházköri találkozója, III. kiírás, időpont: április 17—30. között, a három találkozó helyszínét még nem választottuk ki
3. Magyar unitárius gyermek- és ifjúsági szóróanyag-tábor, VII. kiírás, 2000 júliusában
4. IV. ODFIE Vezetőképző, 2000 júliusában, Homoród-szentmárton
5. Népi mesterségek tábora, III. kiírás, 2000 júliusában, Homoródmás
6. Észak-amerikai unitárius-univerzalista ifjúsági körút, 2000 augusztusában
7. IV. ODFIE Színjátszó találkozó, augusztus 4—6., Fiattalva
8. Unitáriusok II. egyetemes találkozója, augusztus 12., Szejkefürdő
9. XXIV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia és az ODFIE 2000. évi küldöttgyűlése, augusztus 24—27., Vargyas. (Mindenkori csúcsrendezvényünk jövő évi kiírásának megszervezésére a millennium jegyében és a Dávid Ferenc Egylet elsőként alakult Ifjúsági Köre fennállásának százéves évfordulója alkalmával kerül sor.)
10. III. ODFIE Egyház- és nemzetközi történelmi vitelkedő országos döntője, november 10., Kolozsvár
11. Dávid Ferenc emlékarandoklat (harmadik alkalom), november 11., Déva

A rovatvezetők címe (ODFIE-székhely):

3400 Kolozsvár, 1989 December 21. út 9;

telefon és távmásoló: 064193236 és 064195927;

elektronikus posta: odfieszl@proteo.cj.edu.ro

Svédország. Svédországban az ünnepek után még 12 napig őrzik a karácsonyfát; ez idő alatt folyton öntözik.

Karácsony előestéjén lutfisk nevű ételt esznek, melyet megszáritott, majd leforrázott halból készítenek. Az ünnepi vacsora egy szokást is magában foglal, melynek neve dopp i grytan. A családtagok és a vendégek kenyérdarabkákat puhítanak a sonka fővízében. A vacsora elköltése után meglátogatják a manót, amely vagy a padló alatt, vagy a liszteládában lakik, és akiről azt tartják, hogy a család és az anyagi javak védelmezője.

A régi időkben istentiszteletek után szán-, illetve szekérversenyeket szerveztek. Felfogásuk szerint a nyertes a következő évben a legjobb termést takaríthatja be.

Írország. Ünnepe szombatján a családfő a legnagyobb ablak párkányán helyez el egy gyertyát. Ezt a legfiatalabb családtag gyújtja meg a gyermek Jézus tiszteletére, hogy világítson mindazoknak, akiknek szálláshelyre lenne szükségük, miként Máriának és Józsefnek is szüksége lett volna szálláshelyre valaha.

December 26-án az írek Szent István napját ünneplik. A gyermekek az utcán hegedülnek, szájharmónikáznak, harsonán játszanak, miközben egy hosszú karót cipelnek magukkal. A karó végére fagyöngyöt kötnek. A fagyöngyben egy ökörszem rejtőzik. Ez a szokás régi időkig nyúlik vissza, amikor is a déli lakosok fellázkodtak az angol uralom ellen. Bekerítettek egy csoport angol katonát, mialatt ezek aludtak, ám az ökörszemek dobjaikra szökve felébresztették a katonákat, s így elmenekülhettek. Írországban azóta az „ördög madarának” nevezik az ökörszemet.

Szlovákia. Karácsony a megbékülés időszaka. Az emberek megfeledkeznek a gondokról, és rendezik tartozásaikat. „Bocsáss meg édesapám, bocsáss meg szomszéd, hiszen itt a Karácsony.” Az első csillag feltűnésével kezdetét veszi az ünnepi vacsora. Az anya meggyújtja a gyertyákat, együtt énekelnek, imádkoznak, majd az anya mézzel keresztet rajzol minden családtag homlokára, hogy megvédje a rossztól. Mézes palacsintát és fokhagymát esznek: mézet azért, hogy jólelkűek és egészségesek legyenek, fokhagymát pedig az ördög elrettentése végett.

Új-Guinea. A szigetországban honos karácsonyi szokások a Sawi törzstől származnak (Új-Guinea nyugati részéről). A régi időkben a kannibalizmus és a fejevadászat megszokott dolog volt Új-Guineában. Békét csak úgy lehetett teremteni, hogyha a törzsfők a béke gyermekét ajándékozták a másik törzsfőnek. A gyermek elhalálózása a békeszerződés érvénytelenné válását, és a harcok újakezdését jelentette. Egy fiatal kanadai misszionárius (Don Richardson) és felesége (Carol) azt mondták a Sawi törzsbelieknek, hogy Isten elküldte egyetlen gyermekét, Jézust, hogy a béke gyermeke legyen. A Sawik közül sokan elvetették a bosszúálló isteneiktől való félelmüket, és keresztényekké lettek, elterjesztve az emberek között a béke halhatatlan gyermekének az eszméjét. Egy karácsonyi reggelen a misszionárius istentiszteletet tartott,

majd az ezt követő étkezésre a Sawik meghívták ellenségeiket. Egy Sawi pap Ézsaiás könyvéből olvasott fel egy verset: „Egy gyermek született nekünk, egy fiú adatott nekünk”. A misszionárius látta a Sawik arcán tükröződő változást, és tudta, hogy a régi gyűlöletet örökre legyőzte a betlehemi gyermek.

Franciaország. A francia karácsony pajkos és tűzijátékoktól hangos, ellenben nem mindenhol díszítenek fenyőfát. Ez csak Elzászban elterjedt szokás. Lakásukat a franciák fagyöngyágakkal díszítik fel, s a nagyszobában helyt kap a karácsonyi jászol is. Szokás szerint ezt a gyerekek építik. Szentestén az olyan házakban, ahol nyitott tűzterű kandalló van, hatalmas cseresznyefatuskót tesznek a tűzre, s meglocsolják borral. Lassan elég, s a tűznek sokáig parázslania kell, mert ha éjszaka a kis Jézus meglátogatná a házat, úgy illik, hogy ne fázzék.

A Szenteste csúcspontja az éjféli mise. Annyira kötött szokás, hogy az egész család részt vesz rajta, s még a legapróbb csemetéket is elviszik az istentiszteletre. Ez a legmegfelelőbb időpont arra, hogy az üres házba Père Noël, vagyis Karácsonyapó elhelyezze ajándékait.

Olaszország. Az olasz karácsonyi ünnep középpontja a jászol, amely egyetlen családban sem hiányozhat. Ennek a hagyománynak az eredete a XII. századra nyúlik vissza. Egy, addig nagyvilági életet élő lovag hosszas betegeskedés után elhatározta, hogy remete lesz. Szeretettel látott maga körül minden élőlényt, az állatokat is testvérének fogadta. Elzarándokolt a Szentföldre is, s felkereste az istállót, amelyben Jézus született. Az élmény olyan mélyen meghatotta, hogy elhatározta: honfitársainak is megmutatja, milyen ez a jászol. Szent Ferenc - mert róla van szó - hazatérte után Karácsonykor prédikációt tartott, s hallgatóságát ezután egy barlangba vezette. Itt állt egy fából készült jászol, melyet élő állatok vettek körül. A szent család tagjainak szerepét néhány falusi ember játszotta el. Szent Ferenc példáját más prédikátorok is követték ...

Karácsonyi ajándékaikat az olasz gyerekek csak január 6-án kapják meg - háromkirályok napján -, hisz a kis Jézus ajándékait is ezen a napon vitték meg a napkeleti királyok.

A jóságos varázslóasszony, Befana éjszaka seprűn berepül a házakba, a tetőn keresztül, s viszi ajándékait a jó gyerekeknek, a rosszak széndarabot kapnak.

Amerikai Egyesült Államok. Mivel az AEÁ-ban a világ minden tájáról érkezett emberek élnek, ki-ki megőrizte országa, népe ősi hagyományait. Így a legkülönbözőbb karácsonyi szokások keverednek egymással. Az együttélés azonban megteremtette a közös tradíciókat is. December az ünneplés hónapja. Énekelve járnak házról-házra a gyerekek, s mindenütt ünnepi módon megvendégelik vagy megajándékozzák őket. A színes kis égőkkel megvilágított karácsonyfa csaknem minden ház díse.

(Fordítás, valamint a Kis Karácsony Nagy Karácsony c. könyv alapján PÁLFFY TAMÁS SZABOLCS teol. hallg.)

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

• Az *Egyházi Képviselő Tanács* november 18-án tartotta IV. évnegyedi gyűlését, tárgysorozatán a Zsinat előkészítése szerepelt.

• A *Zsinat* november 26-27. napjain végezte munkálatait a vargyasi egyházközségben. Ez alkalommal 19 lelkészt szenteltek fel:

Ilkei Árpád homoródújfalvi-, **Sándor Szilárd** szentháromság-kisadorjáni-, **Kriza János** kidei beszolgáló lelkész, **Molnár B. Lehel** levéltárost, **Lázár Levente** csokfalvi, **Jakab Zsolt** újszékelyi, **Józsa Lajos** kökösi, **Krizbai Béla** homoródszentmártoni, **Pap Mária** szentivánlaborfalvi, **Jenei Sándor Levente** szabédi, **Dimén József** tordatúri, **Kecskés Csaba** marosvásárhelyi, **Csete Árpád** ravai, **Gyerkes Zsuzsanna** mézskői, **Lőrinczi Lajos** csehétfalvi, **Gyerő Dávid** sepsiszentgyörgyi, **Koppándi Botond** torockószentgyörgyi, **Moldován Sz. Noémi** csekefalvi, **Tordai Ernő** sepsikőröspataki lelkészeket. A Zsinat első napján az istentiszteleti szolgálatot **Pálfi Dénes** sinfalvi lelkész és **Pálfi Dénesné Kereki Ildikó** énekvezér végezte. A vargyasi gyülekezet nevében **ifj. Tóth Péter** gondnok az egyház főpásztorát, **Páll Péterné** pedig a főtisztelendő aszszonyt üdvözlötte. A 27-i istentiszteleten szolgált: **Nagy Endre** magyarsárosi lelkész és **Fekete Leventéné Durugy Judit** nagyajtai énekvezér. Ezen a napon, főtisztelendő **dr. Szabó Árpád** ünnepi beszédét követően, hagyományainkhoz híven, kézzel és szóval megtörtént a lelkésszentelés.

A felszentelt lelkészek nevében **Ilkei Árpád** homoródújfalvi lelkész mondott beszédet. Úrvacsorára előkészítő ágendát **Dancs Lajos** énlaki lelkész mondott. **Dr. Kisgyörgy Árpád** főgondnok a közebeden pohárköszöntőt tartott a hagyományos Berde-serleggel.

A Magyarországi Unitárius Egyházat **Mikó István** főgondnok, **Kászoni K. József** budapesti lelkész és **Sztankóczy Zoltán** képviselte.

• Október 4-13. között került sor a *harmadik negyedévi lelkészköri értekezletekre* a következők szerint: a kolozs-tordai egyházközségben október 13-án Tordatúron, a marosi valamint a küllői egyházközségben október 4-én Ádámoson, a székelykeresztúri egyházközségben október 5-én Székelykeresztúron, a székelyudvarhelyi egyházközségben október 6-án Gyepesben, a Háromszék-Felsőfehér egyházközségben október 7-én Brassóban. Az értekezleteken **Kovács Sándor** teológiai tanár *Egyház és Média*, **dr. Csanádi András** kutató *A falusi-paraszti hagyományok élő rendszere Kelet-Európában* címen tartott előadást. A negyedik évnegyedi értekezleteket november 8-17. között tartották: 8-án Nyárádgálfalván, 9-én Székelykeresztúron, 10-én Homoródszentmártonban, 11-én Sepsiszentgyörgyön és 17-én Kolozsváron. Az értekezleteken **Fóris Ferencz Rita** tanügy előadótanácsos tartott előadást.

• A *Teológiai Intézet*ben október 1-én, az unitárius hallgatók részére október 3-án ünnepélyes tanévnyitó istentiszteletet tartottak a belvárosi unitárius templomban, amelyen a szószéki szolgálatot **dr. Szabó Árpád** püspök végezte.

• A *Teológiai Intézet*ben október 13-án általános jeles osztályzattal lelkésszakképesítő vizsgát tett: **Gyerő Dávid** sepsiszentgyörgyi, **Koppándi Botond** torockószentgyörgyi, **Lőrinczi Lajos** csehétfalvi, **Moldován Sz. Noémi** csekefalvi és **Tordai Ernő** sepsikőröspataki gyakorló segédlelkész.

• 1999. október 1-től negyvenöt évi lelkészi szolgálat után nyugalomba vonult **Bencző Dénes** homoródmási lelkész. 1929. november 29-én született Homoródmáson. Középiskolai tanulmányait Székelyudvarhelyen fejezte be 1950-ben. A Protestáns Teológiai Intézetben szakvizsgát tett 1954-ben, majd egy évvel később ugyanitt szerzett lelkészi oklevelet. 1954–56. között a lupény-vulkáni egyházközségben, 1956-tól nyugdíjbameneteléig a homoródmási egyházközségben teljesített lelkészi szolgálatot. 1990–96. között a székelyudvarhelyi egyházközség esperesi tisztségét töltötte be. Négy és fél évtizedes hűséges lelkészi szolgálataért ezúton is köszönetet mondunk.

• 1999. szeptember 1-től, negyvenöt évi szolgálat után nyugalomba vonult **Fitori Miklós** felsőrákosi énekvezér. 1924. november 30-án született Felsőrákoston, 1954-ben tett énekvezéri vizsgát, és attól kezdve egyházközsége hűséges énekvezére volt. Szolgálataért ezúton is köszönetet mondunk.

• A *marosi egyházközségben* október 1-én választói közgyűlést tartottak, amelynek eredményeként a következők nyertek megbízatást: esperes **Török Elek** nyárádgálfalvi lelkész, felügyelő gondnokok **Fekete Árpád** szovátai és **Szász Dénes** marosvásárhelyi afiai, egyházköri jegyző **Varga Sándor** nyárádszentmártoni, közügyigazgató **Szén Sándor** jobbágyfalvi lelkész.

• **Dimény József** beiktatóját tartotta a tordatúri egyházközség július 11-én. **Gyerkes Zsuzsanna** beiktatójára október 9-én a mézskői egyházközségben került sor, és **Jakab Zsolt** beiktatóját december 5-én tartotta az újszékelyi egyházközség. A beiktatókon részt vett **dr. Szabó Árpád** püspök.

• A *Dávid Ferenc Egyet*et keretében a következő felolvasásokra került sor: október 24-én **dr. Gaal György** *Kétszáz éve született Gyergyai Ferenc nyelvész, muzsikusként, kolozsvári királybíró, a város 1848-as követe*, november 21-én **dr. Szabó Árpád** *Így látjuk Dávid Ferencet*, december 12-én **Kovács Sándor** *Egyház és Média* címen.

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

• Október 28–31. között ünnepelte az Egységes Protestáns Teológiai Intézet fennállásának 50 éves évfordulóját.

A Nagyszebenben és Kolozsváron tartott ünnepségen doktoravatásra is sor került. Díszdoktori címet nyújtottak át **John A. Buehrens**, az Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház Elnökének és **Leonard Smith** lelkésznek, a Manchester College principálisának.

• Az Erdélyi és Magyarországi Unitárius Egyház szervezésében teológiai konferenciát tartottak november 12–13. napjain Kolozsváron. A konferencián **dr. Szabó Árpád** püspök, **dr. Rezi Elek** főjegyző, **Székely Miklós** esperes, **Szentiványi Ilona** főjegyző, **Kászoni K. József** lelkész és **dr. Sztankóczy Zoltán** tartott előadást.

• 1999. október 15-én du. 5 órakor a székelyudvarhelyi Múzeum udvarán Kőhalom nagy szülöttjéről **dr. László Gyula** régész professzorról emlékezhettünk meg. A Múzeum épületének udvar felőli falán helyezték el László Gyula bronz emléktábláját.

Az ünnepély megszervezéséért illesse hála és köszönet **László János** mérnök afiát és családját. (Közli Vass Mózes.)

• Az 1999. esztendő az időskorúak nemzetközi éve. 1999. október első vasárnapján Oklándon ennek jegyében rendeztük meg először - hagyományteremtő szándékkal - az egyházközség idősebb tagjainak szentelt ünnepséget.

A falu legidősebb tagja a 91 éves özv. Egyed Julianna. Az istentisztelet keretén belül az ifjúsági egyesület tagjai versekkel köszöntötték az ünnepelteteket, majd Kelemen Levente lelkész és Bartha Dénes gondnok az egyházközség részéről egy-egy imakönyvet és egy szál virágot adott át az idősebb nőknek és férfiaknak. Az ünnepség szeretetvendégséggel ért véget, amelyen a 70 év felettiek vettek részt (elég nagy létszámban).

E helyről is Isten áldását kérjük életükre, jó egészséget és boldog öregkort kívánunk nekik az egész gyülekezet nevében. (Közli Kelemen Levente.)

Halottaink

1999. szeptember 21-én Ráckeresztúron, életének 94. évében elhunyt **Ürmösi Gyula** nyugalmazott esperes. 1905. december 7-én született Kadácsban, teológiai tanulmányait az Unitárius Teológiai Akadémián végezte 1931-ben. 1931–32 között Széklykeresztúron vallás-tanár, 1933–43 között Fiafalván lelkész, 1943–72 között Sepsiszentgyörgyön esperes-lelkész, 1972–77 között az egyházi Nyugdíjpénztár könyvelője nyugdíjba vonulásáig.

Szeptember 24-én temették Ráckeresztúron.

Szathmáry Incze Kornélné, született **Szathmáry Emese** alsójárói lelkészünk felesége életének 52. évében, november 25-én Kolozsváron elhunyt, November 30-án temették a kolozsvári Házsongárdi temetőbe. A temetésen a lelkészi szolgálatot Bálint B. Ferenc kolozsvári belvárosi lelkész végezte.

Emlékük legyen áldott!

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A Keresztény Magvető melléklete.

Szerkesztő bizottság:

dr. Rezi Elek főszerkesztő, Kovács Sándor szerkesztő.

Olvasószerkesztő: Kürti Miklós.

Kivitelezés: Kriza János.

Szedés: Rezi Éva.

Készült a TIPOHOLDING nyomdájában.

